PATROLOGIÆ

CURSUS COMPLETUS

SEU BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRA, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA,

OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD TEMPORA INNOCENTII III (ANNO 1216) PRO LATINIS ET AD CONCILII FLORENTINI TEMPORA (ANN. 1439) PRO GRÆCIS FLORUERUNT.

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER QUINDECIM PRIORA ECCLESIÆ SÆCULA,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS, PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA; DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA; OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS DETECTIS, AUCTA; INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUJUS MOMENTI SUBSEQUENTIBUS, DONATA; CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA; OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA;

DUCENTIS ET AMPLIUS LOCUPLETATA INDICIBUS AUCTORUM SICUT ET OPERUM, ALPHABETICIS, CHRONOLOGICIS, STATISTICIS, SYNTHETICIS, ANALYTICIS, ANALOGICIS, IN QUODQUE RELIGIONIS PUNCTUM, DOGMATICUM, MORALE, LITURGICUM, CANONICUM, DISCIPLINARE, HISTORICUM, ET CUNCTA ALIA SINE ULLA EXCEPTIONE; SED PRÆSERTIM DUOBUS INDICIBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE PATRUM, NE UNO QUIDEM OMISSO, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR; ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM S. SCRIPTURÆ VERSUS, A PRIMO GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT.

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS, TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA, SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM, PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES, LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS COADUNATORUM.

SERIES LATINA

IN QUA PRODEUNT PATRES, DOCTORES, SCRIPTORESQUE ECCLESIÆ LATINÆ A TERTULLIANO AD INNOCENTIUM III.

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ

SIVE CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIÆ LATINÆ TOMUS CCXXI

INDICES.

PARISIIS

APUD GARNIER FRATRES, EDITORES ET J.-P. MIGNE SUCCESSORES,

IN VIA DICTA : *AVENUE DU MAINE*, 189, OLIM *CHAUSSÉE DU MAINE*, 127.

1890

INDICES

GENERALES SIMUL ET SPECIALES

PATROLOGIÆ LATINÆ

ALPHABETICE, CHRONOLOGICE, STATISTICE
SYNTHETICE, ANALYTICE, ANALOGICE, LOGICE, THEOLOGICE, HIERARCHICE
BIBLIOGRAPHICE, BIOGRAPHICE, ETC., ETC., ETC.
SECUNDUM PERSONARUM CONDITIONEM, REGIONEM, ETC.
ET RERUM SPECIALITATEM

CONCINNATI

LECTORIS AD QUÆSITUM QUODLIBET PER IMMENSAM MATERIARUM SYLVAM QUASI MANU DUCTORES

ET CATHOLICAM TRADITIONEM REDIVIVAM COMPLENTES

ACCURANTE J.-P. MIGNE
Bibliothecæ Cleri universæ

SIVE CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE

TOMUS QUARTUS

PARISIIS
APUD GARNIER FRATRES, EDITORES ET J.-P. MIGNE SUCCESSORES,
IN VIA DICTA : *AVENUE DU MAINE*, *189*, OLIM *CHAUSSÉE DU MAINE*, *127*.

1890

ELENCHUS

INDICUM QUI IN HOC TOMO CCXXI CONTINENTUR

INDICES

PATROLOGIÆ LATINÆ SPECIALES.

—

SERIES INDICUM VICESIMA PRIMA.

Series hæc vicesima prima ea complectitur quæ ad concionatoriam seu homileticam artem spectant. Et primo variæ revocantur SS. Patrum sententiæ de prædicationis ministerio et de ejus necessitate, regulis et effectibus ; posthæc quadripartita synopsis recenset omnes sermones *de Scripturis*, juxta canonicum ordinem ; sermones *de Tempore*, juxta scilicet anni curriculum, a prima Adventus ad ultimam post Pentecostem Dominicam diem ; *de Sanctis*, ordine nominum alphabetico ; *de Diversis*, juxta logicam simul et analogicam seriem argumentorum. Eodem modo disponuntur homiliæ. Insuper adducimus Indicem concionatorium in Epistolas et Evangelia, quæ inter Missarum solemnia per anni curriculum leguntur, varias memorantem explanationes, sermones et homilias ad cujusque Epistolæ vel Evangelii elucidationem congruentes. Adjuvantibus itaque his Indicibus, quisque lector statim et uno intuitu noscere poterit an de tali talive argumento Patres egerint, quinam, quoties et quo volumine de hoc vel de illo tractaverint. Ex his proinde collectaneis, velut ex uberrimo et perenni fonte, copiam materiamque concionum, tum minus tum maxime politarum, securus hauriet.

CLXXXIV.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM AUCTORUM QUORUM SERMONES ET HOMILIÆ IN PATROLOGIA REPERIUNTUR.

—

(Numeri romani tomum, arabici columnam indicant.)

CLXXXV.

INDEX DE PRÆDICATIONE.

—

MONITUM.

In hoc Indice vicissim agitur. I. De necessitate. II. De natura et effectibus. III. De regulis. IV. De materia. V. De ministro prædicationis. VI. De virtutibus. VII. De scientia. VIII. De officio prædicatoris. X. De vitandis prædicatori. X. De auditore prædicationis.

I. — *De necessitate prædicationis.*

Ecclesiæ episcopus prædicationis evangelicæ debeo ministerium, S. Hilarius, X, 158. — A prædicandi instantia non desistendum, S. August., XLIII, 450. — Prædicare tenetur sacerdos ac vehementer clamare, id., XXXIX, 1814. — Prædicatio non negligenda etsi Deus det incrementum, S. Prosp. Aquit., LI, 363. — De necessitate prædicationis, S. Gregor. Magn., LXXV, 960. — Scelus est verbi panem esurientibus denegare et ægris medelam, id., LXXVII, 96. — Scelus quoque est mentium vulnera verborum sectione non curare, *ibid.* — Sacerdos semper vocem prædicationis habeat ne superni inspectoris judicium ex silentio offendat, Taio Cæsaraugust., LXXX, 829. — Prædica importune, opportune, Alcuin., C, 203. — Illorum vocem nulla sæculi potentia aut vanitas impediat, *ibid.* — Prædicationi semper intendendum, Godefrid., CLXXIV, 394. — Docere necessitatis est, delectare suavitatis, et flectere victoriæ, Raban. Maur., CVII, 408. — Æternæ damnationis pœnam incurrit prædicator qui semen divini verbi non spargit, Gratian., CLXXXVII, 228. — Eum qui prædicat non solum vult Dominus clamare, sed a clamando etiam non cessare, Philipp. de Harveng., CCIII, 977. — Prædicatio necessaria, Alan. de Insulis, CCX, 613.

II. — *De natura et effectibus prædicationis.*

Prædicatio per quam corporum vulnera assuntur, et mors ipsa compungitur, S. Hilarius, IX, 1027. — Quæ (prædicatio)cum in cibumfuerit assumpta,vincula diaboli resolvuntur, *ibid.*, 867. — Compedes quoque avaritiæ, libidinis, ebrietatis, cibus talis absolvit, *ibid.* — Prædicatione verbi Dei, velut sagittis, diaboli regnum evertitur, *ibid.*, 850. — Prædicatio enim sacerdotis in plebe salvandis est correctio, et contestatio judicandis, S. Ambros., XVII, 689. — Prædicatio evangelica conterit adversarias potestates, et spiritualem nequitiam elevantem se contra scientiam Dei, S. Hieronym., XXIV, 416. — Conterat incredulorum corda durissima prædicator, *ibid.*, 416. — Lacrymæ auditorum laudes tuæ sint, id., XXII, 534. — Inde orietur virtus prædicationis, id., XXVI, 33. — Prædicatio sine gratia intrinsecus operante non prodest, S. August., XLI, 442. — Nos loquimur, sed Deus docet, id., XXXVIII, 825. — Prædicator verbi operatur in auribus, Deus in corde, *ibid.*, 376. — Verbum Dei nil minus quam corpus Christi, id., XXXIX, 2319. — Prædicator invicta adversus diabolum castra in cordibus hominum construit, *ibid.*, 1539. — De virtute prædicationis, *ibid.*, 1118. — Prædicationis sacerdotalis virtus ad expugnandam iniquitatem, *ibid.*, 2206. — Ægrotis medicamenta providet

sanis ornamenta [illegible], *ibid.*, 721. — Deum [illegible] [illegible] Cassiod., LXX, [illegible]. — Verbum prædicationis semen est in corde [illegible], S. Gregor. Magn., LXXVI, [illegible]. — Prædicatione [illegible], [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, 1312. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, 67. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] S. Gregor. Magn., *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, 1302. — Prædicatores [illegible] *ibid.*, 971. — Prædicatorum est [illegible] id., LXXIX, [illegible]. — [illegible] Spiritus sancti, id., LXXVI, [illegible]. — [illegible] XLIX, [illegible]. — [illegible] S. Gregor. Magn., LXXVI, [illegible]. — [illegible] S. Paulin., XLIX, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] S. Petrus Damian., CXLV, [illegible]. — [illegible] S. Anselm. Cant., CLVIII, [illegible]. — [illegible] Rupertus, CLXVI, 1017. — [illegible] id., CLXVII, [illegible]. — [illegible] CLXXIV, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] P. Cantor, CCV, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, 42. — [illegible] Alanus de Insulis, CCX, III, 613. [illegible] S. Hilarius, IX, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] Cassiodor., LXX, 95. — [illegible] *ibid.*, 730. — [illegible] S. Gregor. Magn., LXXV, 108. — Item [illegible], id., LXXVI, 277. — [illegible] id., LXXV, 887. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — Verbum prædicationis semen est in corde audientis, id., LXXVI, 808. — Verbum divinum [illegible] S. Petr. Damian., CXLIV, [illegible]. — [illegible] S. Anselm. Cant., CLVIII, 527. — [illegible] Rupert., CLXVII, 1041, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] id., CLXV, [illegible]. — [illegible] id., CLXVIII, [illegible]. — [illegible] Rupertus, id., 1145. — [illegible] Hildebert., CLXXI, 778. — [illegible] Lanfranc., CL, 227. — Prædicatio [illegible] Rupert., CLXVIII, [illegible]. — [illegible] Godefrid., CLXXIV, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] Alanus de Insulis, CCX, III, 617. — [illegible] Thomas Cister., CCVI, [illegible].

III. — *De regulis prædicationis.*

Sermo de Deo qualis esse debeat, S. Hilarius, X, [illegible]. — [illegible] S. Ambros., XVI, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] S. Hieronym., XXVI, [illegible]. — [illegible] id., XXII, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — Evangelium non sit venale, S. August., XXXVIII, [illegible]. — Prædicatio vera unde discerni possit a falsa, id., XL, [illegible]. — [illegible] id., XXXVI, [illegible]. — Prædicator [illegible] id., XXXVIII, 1149. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — Prædicatio post [illegible] id., XXXVIII, [illegible]; XXXIX, [illegible]. — [illegible] id., XXXVI, [illegible]. — [illegible] id., XXXVII, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, 1122. — [illegible] S. Gregor. Magn., LXXVI, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, 139, 141, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, 310. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — Pensare enim doctor debet [illegible] *ibid.*, 310. — [illegible] *ibid.*, 934. — Ministerium [illegible] id., LXXIX, 210. — Pro auditorum [illegible] *ibid.*, 258. — [illegible] quid, quomodo, quando et quibus loquatur, *ibid.*, [illegible]. — [illegible] id., LXXVII, [illegible] *et seq.* Quod [illegible] *ibid.*, 24. — [illegible] *ibid.* — Pro singulorum qualitate varia [illegible] id., LXXVI, [illegible]. — [illegible] *ibid.* — Auditoris sui animum ultra vires non trahat, id., LXXVII, 124. — [illegible] id., LXXX, 800. — Pro qualitate audientium formari debet sermo doctorum, [illegible] LXXX, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] Isidor. Hispal., LXXXIII, 785. — Carnalibus quippe animis [illegible] S. Chrodegang., LXXXIX, 1094. — [illegible] annuntiabit, *ibid.*, 1094; Amal. Met., CV, [illegible]. — [illegible] S. Chrodegang., LXXXIX, [illegible]; Amal. Met., CV, [illegible]. — [illegible] *ibid.* — [illegible] in loco coram omnibus [illegible] Magn., XCVII, [illegible]. — [illegible] Raban. Maur., CVII, [illegible]. — [illegible] Alcuin., C, 193, 194. — [illegible] Raban. Maur., CX, [illegible]. — Prædicatio Evangelii gratis [illegible] S. Pasch. Radbert., CXX, 412. — [illegible] S. Pasch. Radbert., CXX, [illegible]. — [illegible] CXVII, 1046. — Vel certe præparent se prædicaturi, *ibid.*, 1123. — Neque enim omnes æqualiter instruuntur, *ibid.*, 777. — [illegible] CXIX, 709. — [illegible] Lanfranc., CL, 140. — [illegible] CLIII, [illegible]. — Quo ordine sermo fieri debeat, Guibert., CLVI, 21. — [illegible] CLVI, [illegible]. — [illegible] profert [illegible] *ibid.* — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, 21 *et seq.* — [illegible] Rupert., CLXVII, [illegible]. — [illegible] Anselm. Cant., CLVIII, 616. — Pro varietate audientium et [illegible] variandus est

concionatori prædicatio et correptio, Hildebert., CLXXI, 895, 819. — Præmittenda est prædicationi oratio, Godefrid., CLXXIV, 1106. — Loquantur cum discretione ad captum auditorum, *ibid.*, 1063. — Verbum Dei prædicandum tempore opportuno pro conditione auditorum, *ibid.* — Forma exordiendi sermonem, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 819. — Prædicatio Christi non indiget pompa et cultu sermonis, P. Lombardus, CXCI, 1541. — Tantum debes attendere quæ te doceant hominem litteratum quam quæ delectant audire quod tradis, S. Bernardus, CLXXXIV, 161. — De discretione prædicationis, Gratian., CLXXXVII, 273. — Diversa qualitas sermonum in sanctis prædicatoribus, propter diversas mentium qualitates in auditoribus, Wolbero, CXCV, 1172. — In prædicatione non affectata verborum compositio, sed magis cordium spectanda instructio, Adam Scot., CXCVIII, 184, 185. — Est prædicatio multiplex, nempe vana et superba, curiosa et stulta, subdola et hæretica, obnoxia et charitativa, etc., Petrus Cantor, CCV, 40. — Oratio non sit curata, nec concinna, nec polita, etc., *ibid.*, 41. — De humilitate prædicationis, *ibid.*, 43. — Manifesta debet esse prædicatio, Alanus de Insulis, CCX, 111, 113. — Publica, *ibid.*, 112. — Prædicatio debet rationibus esse subnixa, et ab auctoritatibus roborata, *ibid.* — Prædicatio in se non debet habere verba scurrilia, vel puerilia, *ibid.*, 112. — In sententiis debet habere prædicatio pondus, *ibid.*, 113. — Prædicationis bonæ conditiones, *ibid.* 113 *et seq.* — Prædicatio accomodanda auditoribus, *ibid.*, 114, 184. — In prædicationibus quales adhibendæ auctoritates, *ibid.* — Prædicatores debent mitti a superioribus vel a Deo, *ibid.*, 377. — Non torrente verbositatis auditoribus fastidium generet, *ibid.*, 213. — Margaritæ verbi divini canibus exponi non debent, *ibid.*, 213. — Si mentes audientium non steriles, sed ad recipiendum semen habiles percipiat, prædicet, *ibid.* — Memoriter teneat quod semel emissum valet irrevocabile verbum, *ibid.* — Conciones debent esse breves, *ibid.*, 114. — In concionibus adhibenda sunt exempla, *ibid.*, 115. — Tres species prædicationis, *ibid.*, 115.

IV. — *De materia prædicationis.*

Quid prædicare debeant sancti prædicatores, S. Gregor. Magn., LXXVI, 435.—Prædicatores non debent terrena, sed cœlestia moderate prædicare, *ibid.*, 28. — Primo fides docenda est, et sic baptismi percipienda sunt sacramenta, Alcuin., C, 205. — Deinde Evangelica præcepta tradenda sunt, *ibid.*— Non magis autem de origine aut custodia virtutum, quam de concatenatione et fuga vitiorum fieri admonitio debet, Guibert., CLVI, 26. — Nulla enim prædicatio salubrior mihi videtur quam illa quæ hominem sibimet ostendat, *ibid.*, 27. — De quibus aliquando prædicator sumere possit loquendi materiam. *ibid.*, 30. — Quid sit a presbyteris prædicandum, Regino Prum., CXXXII, 228. — Prædicare debent humilitatem Christi incarnati, Godefrid., CLXXIV, 10. — Sermo tuus legem redoleat, prophetas, apostolos, Gilbert., CLXXXIV, 83. — Prædicatores Ecclesiæ unde materiam sumere debeant, Wolbero, CXCV, 1076. — Prædicator quid debeat docere, Richard. de S. Vict., CXCVI, 677. — De quibus fieri debeat prædicatio, Alanus de Insulis, CCX, 114. — De mundi contemptu, *ibid.* — De contemptu sui, *ibid.* 116. — Contra gulam, *ibid.*, 119. — Contra luxuriam, *ibid.*, 121. — Contra avaritiam, *ibid.*, 123.—Contra acediam, *ibid.*, 125.—Sermones de Christo quam utiles, S. Bernard., CLXXXIV, 702.

V. — *De prædicatoris sanctitate.*

Prædicationis officio debet abstinere peccator qui in peccato manet, S. Hilarius, IX, 545. — Vult Deus eloquia sua a casti corporis casto ore tractari, *ibid.*— Qui aliter agit, suspectos facit audientes, ut de promissis dubitent, S. Ambros., XVII, 233. — Cujus vita despicitur, restat ut prædicatio ejus contemnatur, *ibid.*, 868. — Verbo et opere prædicate, S. Prosp. Aquit., LI, 297. — Opere implere quod prædicat, Cassiod., LXX, 1083. — Ut servetur veritas prædicandi, teneatur necesse est altitudo vivendi, S.Gregor.Magn., LXXVI, 908. — Prædicator in alto stet per vitam, *ibid.*, 907.— Qui se ad prædicandum parant, prius se internis virtutibus innovent, *ibid.*, 549. — Verbi Dei præconibus lex posita ut opere impleant quod prædicant, *ibid.*, 103. — Qui recte prædicant, sed non vivunt, damnationis suæ præcones fiunt, *ibid.*, 247. — Prædicatores eliguntur qui criminis puri sunt, id., LXXIX, 188.—Ne vita a lingua discordet. Taio Cæsaraugust., LXXX, 800.—Sanctitas prædicatoris requiritur, *ibid.*, 828. — Prædicandum opere et sermone, Joan. Rothomag., CXLVII, 227. — Sit liber noster ex quo nostra procedat textus orationis, pura conscientia, ne dum lingua alios bene exhortatur, propriæ mentis non ... mordeat, Guibert., CLVI, 26. — Prædicatori commendatur cui contemplativa est vita, Hildebert., CLXXI, 898. — Tria solent in prædicatore requiri, sanctitas conversationis, etc., Hugo de S. Victore, CLXXVII, 845. — Prædicatores qui ... docent, et necesse est, ut religiosæ vitæ splendore coruscent, etc., S. P. Damian., CXLIV, 462. — Prædicare qui debeant, P. Lombardus, CXCI, 1541. — Prædicantibus ... recte utitur, qui prædicat, sic ... S. Bernard., CLXXXIII, 49. — Concionator prius incipiat facere quam docere, Adam Præmonst., CXCVIII, 2... — De prædicatione quam debet præcedere sanctitas vitæ, Petrus Cantor, CCV, 36. — Inutiliter autem et acerbe eum prædicat lingua cui obviat et contradicit conscientia, *ibid.*, 39. — In prædicatore requiruntur vita, scientia et facundia, *ibid.*, 40.

VI. — *De virtutibus prædicatoris.*

Prudentia serpentis ad vincendos primos parentes imitanda prædicatoribus est erga peccatores, S. Hilar., IX, 974. — Nisi enim ardeat minister prædicans, non accendit eum cui prædicat, S. August., XXXVII, 1663. — Isti loquuntur quod non credunt, et ideo reprobati sunt, *ibid.*, 1491.— Qui charitatem erga alterum non habet, prædicationis officium suscipere nullatenus debet, S. Gregor. Mag., LXXVI, 1139.— Prædicator veritatis quantæ charitatis esse debeat, id., LXXIX, 118. — Prædicatoribus adsit cum vitæ munditia humilitas, *ibid.* 166.— Humilitatem atque munditiam intrinsecus custodire debet prædicator, id., LXXIX, 122. — Prædicationis ministerium non suscipiant, nisi qui castitate sunt insignes, id., LXXIX, 114. — Ad prædicandum plus conscientiæ sancti amores ædificat quam exercitatio sermonis, id., LXXVI, 890. — Cum de Deo hominibus loquimur, debemus primum meminisse quid sumus. Taio Cæsaraugust., LXXX, 829.— Si vis vocem habere vel in prædicationibus intonantem, vel in orationibus efficacem, satage semper ut te divinus fervor accendat, ne vocem tuam torpor frigoris intercipiat, S. Petr. Damian., CXLV, 698. — De puritate mentis necessaria ad prædicationem veritatis, S. Bernard., CLXXXIII. — Lex Christi, lex ignea, linguis igneis predicanda, *ibid.*, 323. — Prædicatores sitire debent salutem auditorum, Godefrid., CLXXIV, 1063. — Et solius Dei gloriam non favorem hominum, *ibid.*, 1157.— Loquantur cum discretione ad captum auditorum, *ibid.* 1063. — Cum humilitate et libertate, *ibid.*, 395. — Cum fiducia et bona conscientia, *ibid.*, 861. — Prædicatores sint lenes in docendo, severi in corripiendo, Rupert., CLXVIII, 495. — Qui non ardet non accendit, Petrus Cant., CCV, 38. — Dulciter et suavissime verbum Dei ore prædicat, qui eum in corde suavissime diligit, Petrus Cantor, CCV, 39. — Prudens et fidelis debet esse prædicator in verbo et in facto, Alanus de Insulis, CCX, 183. — Si Jeremias qui eloquens erat ad prædicandum, Deum se mutum confitetur, quomodo sacerdos mutus ad loquendum de Deo se eloquentem fatetur? *ibid.*, 281.

VII. *De scientia prædicatorum.*

Quanta debeat esse eorum scientia, S Hilarius, IX, 445. —Piscatores et illitterati mittuntur ad prædicandum; quare, S. Hieronym., XXXI, 33. — Ad prædicandum Evangelium soli assumpti sunt qui per se non essent idonei, S Gregor.Magn., LXXVI, 693. — Qui ad officium prædicationis excubant, a sacræ lectionis studio non recedant, id., LXXVII, 48, 49.— Necesse est ut sacerdos, qui prædicatoris officio fungitur, et doctrinæ spiritualis imbribus pluat, et religiosæ vitæ radiis splendeat, S.Petrus Dam., CXLIV, 462. — Idonei et scientia et gratia eloquentiæ, docere alios sibi commissos, S. Bruno, CLIII, 463. — Concionatori evangelico tria sunt necessaria, scientia, audacia, lingua, Hildebert., CLXXI, 593. — Tria solent in prædicatore requiri, sanctitas conversationis, perfectio scientiæ, eloquentia ad gratiam, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 845. — In prædicatore requiruntur vita, scientia et facundia, Petrus Cantor, CCV, 40. — Quarta quadriga est prædicatio, prima rota ejus est Scripturarum scientia, secunda pronuntiandi facultas, tertia exemplum honestæ vitæ, quarta a majoribus injuncta potestas, Thomas Cisterc., CCVI, 676. — Ad prædicatores pertinet scientia ut sint exercitati in utroque Testamento, Alanus de Insulis, CCX, 184.

VIII. — *De officio prædicatorum, et quibus comparantur.*

Prædicator veritatis, sancti Spiritus organum, S. Hilarius, IX, 295. — Prædicatores Christum corde et lingua

IX. — *Quid prædicatori vitandum.*

X. — *De auditore prædicationis.*

audiendo, Hildebert., CLXXI, [illegible] — Tres legimus divini verbi auditores pigros, activos, contemplativos, *ibid.*, [illegible]. — Vos cum verbum spirituale auditis manducando recipere debetis, *ibid.*, [illegible]. — Quo periculo [illegible] et non recipit [illegible] verbum Dei, *ibid.* — [illegible] quod auditum est, Gottfrid., CLXXIV, [illegible] — Ab eorum auditione [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, 536. — [illegible] verbo Dei cum veneratione est obsequendum, *ibid.*, 32. — [illegible] gligentia et avaritia, *ibid.*, [illegible]. — De triplici [illegible] verbi auditore, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 442. — Pigri audiunt et audita contemnunt, *ibid.* — Activi audiunt et auditis obediunt, *ibid.* — Contemplativi audiunt et in amplexu obdormiunt, *ibid.* — Pigri torpent, activi laborant, contemplativi quiescunt, *ibid.* — Sunt [illegible] qui verbum [illegible] praedicatoris [illegible] audierunt [illegible] audire, [illegible] Walterus, CXLV, [illegible] — [illegible] audire [illegible] audiunt et [illegible] *ibid.* — [illegible] CXCVIII, [illegible] — [illegible] verbi Dei [illegible] *ibid.*, [illegible] — Quidam audiunt ex [illegible] *ibid.*, [illegible] — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] *ibid.*, [illegible] — De modo audiendi verbum Dei, S. Steph., CCIV, 1112 — De sermonibus divinis audiendis, *ibid.*, 1113. — Quando sermo divinus audiatur, *ibid.* 1114. — Quibus proponenda sit praedicatio, Alanus de Insulis, CCX, 184, 114.

CLXXXVI

INDEX SERMONUM OMNIUM DE SCRIPTURIS,

QUI EXSTANT IN PATROLOGIA,

JUXTA LIBRORUM SACRORUM ORDINEM CANONICUM DISPOSITUS.

—

LIBER PROVERBIORUM.

LIBER ECCLESIASTES.

CANTICUM CANTICORUM.

LIBER SAPIENTIÆ.

LIBER ECCLESIASTICI.

CLXXXVII

INDEX OMNIUM SERMONUM DE TEMPORE,

JUXTA ANNI ECCLESIASTICI CURRICULUM ORDINATUS, ID EST A PRIMA ADVENTUS AD ULTIMAM POST PENTECOSTEM DOMINICAM DIEM.

—

CLXXXVIII

INDEX SERMONUM OMNIUM DE SANCTIS,

QUI EXSTANT IN PATROLOGIA, ORDINE SANCTORUM DIGESTUS ALPHABETICO.

—

De personis sanctis in specie.

CLXXXIX

INDEX SERMONUM OMNIUM DE DIVERSIS,

ANALOGICE DISPOSITUS, JUXTA ORDINEM ARGUMENTORUM,

ET SIC FACILE PRÆBENS LECTORI DESIDERATA.

SERIES I. — *De dogmate.*

CXC

INDEX HOMILIARUM OMNIUM DE SCRIPTURIS,

QUÆ EXSTANT IN PATROLOGIA, JUXTA LIBRORUM SACRORUM ORDINEM CANONICUM DISPOSITUS.

—

CXCI.

INDEX OMNIUM HOMILIARUM DE TEMPORE,

JUXTA ANNI ECCLESIASTICI CURRICULUM ORDINATUS,

ID EST A PRIMA ADVENTUS AD ULTIMAM POST PENTECOSTEN.

—

CXCII

INDEX HOMILIARUM OMNIUM DE SANCTIS,

QUÆ EXSTANT IN PATROLOGIA,

ORDINE SANCTORUM ALPHABETICO DIGESTUS.

—

De personis sanctis in specie.

Primas merito damus B. Mariæ Dei Genitrici.

De sanctis in genere.

De rebus sanctis.

CXCIII.

INDEX HOMILIARUM OMNIUM DE DIVERSIS

ANALOGICE DISPOSITUS, JUXTA ORDINEM ARGUMENTORUM,

ET SIC FACILE PRÆBENS LECTORI DESIDERATA.

—

CXCIV.

INDEX CONCIONATORIUS IN EPISTOLAS

QUÆ INTER MISSARUM SOLEMNIA LEGUNTUR PER ANNI CURRICULUM,

JUXTA RITUM ROMANUM,

EXPONENS VARIAS EXPLANATIONES, SERMONES, HOMILIAS EX COMMENTARIA

AD ELUCIDATIONEM CUJUSQUE EPISTOLÆ CONGRUENTIA

UNDE VELUT EX UBERIORI FONTE UTILIA SIMUL ET JUCUNDA DEDUCERE LECTORI LICEBIT.

—

PROPRIUM DE TEMPORE.

In solemnitate Nativitatis Domini.

807 — Laufrancus, CL, 365. — S Bruno Carthus CLIII, 471. — Hervæus, CLXXXI, 1470. — Petrus Lombardus, CXCII, 378.

Die 29, in Decollatione S. Joannis Baptistæ. (Ex Proverb., cap. X, v. 28-32.) — Ven. Beda, XCI, 970. — Rabanus Maurus, CXI, 715. — Walafridus Strab., CXIII, 1093.

Mense Septembri.

Die 8, in Nativitate B. Mariæ V. (Ex Proverb., cap. VIII, v. 23-31.) — Eosdem vide ac in præcedenti, sed paulo supra.

Die 14, in Exaltatione S. Crucis.(Ex Epist. ad Philipp., cap. II, v. 5-11.) — S. Ambrosius, XVII, 403. — S. Hieronymus, XXX, 845. — Primasius, LXVIII, 620. — Sedulius Scotus, CIII, 214. — Rabanus Maurus, CXII, 487 — Walafridus Strab., CXIV, 603. — Haymo, CXVII 740. — S. Bruno Carthus., CLIII, 360. — Hervæus, CLXXXI, 1290. — Petrus Lombardus, CXCII, 233.

Die 21, in festo S. Matthæi evang.(Ex Ezechiel., cap. I, v. 10-13.) — S. Hieronymus, XXV, 25. — Rabanus Maurus, CX, 505.

Die 29, in festo S. Michaelis archangeli.(Ex Apocalyp., cap. I, v. 1-5.) — S. Ambrosius, XVII, 765. — S Augustinus, XXXV, 2417. — Primasius, LXVIII, 795. — Ven. Beda, XCIII, 133. — B. Alcuinus, C, 1089. — Rabanus Maurus, CX, 58, 60. — Walafridus Strab., CXIV, 710. Haymo, CXVII, 939. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 686.

Mense Octobri.

Die 9, in festo S. Dionysii et sociorum.(Ex Act apost., cap. XVII, v. 22-33.) — Ven. Beda, XCIII, 981. — Walafridus Strab., CXIV, 461. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1793.

Die 18, in festo S. Lucæ evangelistæ.(Ex II Epist. ad Corinth., cap. VIII, v, 16-24.) — S. Ambrosius, XVII, 310. — S. Hieronymus, XXX, 793. — Primasius, LXVIII, 573. — Sedulius Scotus, CIII, 174. — Rabanus Maurus, CXII, 210. — Walafridus Strab., CXIV, 563. — Haymo, CXVII, 644. — S. Bruno Carthus., CLIII, 257. — Hervæus, CLXXXI, 1079. — Petrus Lombardus, CXCII, 60.

Die 28, in festo SS. Judæ et Simonis apost.(Ex Epist. ad Ephes., cap. IV, v. 7-13.) — S. Ambrosius, XVII, 386. — S. Hieronymus, XXVI, 497. — Primasius, LXVIII, 617. — Sedulius Scotus, CIII, 203. — Rabanus Maurus, CXII, 428. — Walafridus Strab., CXIV, 595. — Haymo, CXVII, 718. — S. Bruno Carthus. CLIII 337. — Hervæus, CLXXXI, 1217. — Petrus Lombardus, CXCII, 198.

Mense Novembri.

Die 1 in festivitate omnium sanctorum (Ex Apocalyp., cap. VII, v. 2-12.) — S. Ambrosius, XVII, 832. — S. Augustinus, XXXV, 1427. — Primasius, LXVIII, 841. — Ven. Beda, XCIII, 149. — B. Alcuinus, C, 1129. — Walafridus Strab., CXIV, 723. — Haymo, CXVII, 1034. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 766.

Die 2, in Commemoratione defunctorum (Ex I Epist. ad Corinth., cap. XV, v. 51-57.) — S. Hieronymus, XXX, 170. — Primasius, LXVIII, 552. — Sedulius Scotus, CIII, 160. — Rabanus Maurus, CX, 128, 130; CXII, 155 — Walafridus Strab., CXIV, 546. — Haymo, CXVII, 602. — Lanfrancus, CL, 213. — S. Bruno Carthus., CLIII, 213. — Hervæus, CLXXXI, 982. — Petrus Lombardus, CXCI, 1690.

Die 11, in festo S. Martini episc. Vide infra Commune confessorum pontificum.

Die 21, in Præsentatione B. V. Mariæ. (Ex Eccli. cap. XXIV, v. 14-20.) — Rabanus Maurus, CIX, 928. — Walafridus Strab., CXIII, 1208.

Commune Sanctorum.

In Communi unius martyris. (Ex Epist. B. Jacob., cap. I, v. 2-4.) — Ven. Beda, XCIII, 9. — Walafridus Strab., CXIV, 671.

In communi plurimorum martyrum. (Ex lib. Sapient., cap. V, v. 10-14.) — Rabanus Maurus, CIX, 680; CX, 68. — Walafridus Strab., CXIII, 1170.

In Communi SS. Confessorum pontificum et non pontificum. (Ex Epist. ad Hebr. cap. VII, v. 23-28.) — Primasius, LXVIII, 731. — Alcuinus, C, 1066. — Sedulius Scotus, CIII, 262. — Rabanus Maurus, CXII, 761. — Walafridus Strab., CXIV, 655. — Haymo, CXVII, 870. — S. Bruno Carthus., CLIV, 527. — Hærvæus, CLXXXI, 1590. — Petrus Lombardus, CXCII, 453.

In Communi doctorum.(Ex II Epist. ad ad Timoth., cap. IV, v. 1-8.) — S. Ambrosius, XVII, 495. — S. Hieronymus, XXX, 894. — Primasius, LXVIII, 678. — Sedulius Scotus, CIII, 241. — Rabanus Maurus, CXII, 850. — Walafridus Strab., CXIV, 629. — Haymo, CXVII, 807. — Lanfrancus, CL, 365. — S. Bruno Carthus., CLIII, 471. — Hervæus, CLXXXI, 1471. — Petrus Lombardus, CXCII, 378.

CXCV

INDEX CONCIONATORIUS IN EVANGELIA

QUÆ INTER MISSARUM SOLEMNIA LEGUNTUR PER ANNI CURRICULUM, JUXTA RITUM ROMANUM,

EXPONENS VARIAS EXPLANATIONES, SERMONES, HOMILIAS ET COMMENTARIA AD ELUCIDATIONEM CUJUSQUE EVANGELII CONGRUENTIA, UNDE VELUT EX UBERIORI FONTE UTILIA SIMUL ET JUCUNDA DEDUCERE LECTORI LICEBIT.

—

Proprium de tempore.

Dominica I Adventus. — Tertullianus, II, 777, 842. — S. Hilarius, IX, 1056. — S. Ambrosius, XV, 1812; XVII, 603. — S. Augustinus, XXXIII, 899; XXXVI, 357; XXXIX, 1793, 1975; XLI, 683. — S. Leo Magnus, LIV, 176, 185. — S. Gregorius M., LXXVI, 1077. — V. Beda, XCII, 585; XCIV, 22. — Haymo, CXVIII, 17. B. Ivo CLXII, 567. — S. Bruno Astens., CLXV, 747, 749. — Hildebertus, CLXXI, 343. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 791. — Godefridus abb., CLXXIV, 51, 55. — S. Bernardus, CLXXXIII, 33, 43, 54. — Guerricus, CLXXXV, 11, 14. — Petrus Cellensis, CCII, 637. — Innocentius III, CCXVII, 313, 319, 323.

Dominica II Adventus. — S. Hilarius Pictav., IX, 978, 979. — S. Hieronymus, XXVI, 69. — S. Maximus Taurin., LVII, 222. — S. Gregorius M., LXXVI, 1095. — Haymo, CXVIII, 25. — S. Bruno Astens., CLXV, 166. — S. Hildebertus, CLXXI, 347. — Hugo a S. Victore, CLXXVII, 876. — Petrus Cellens., CCII, 641. — Innocentius III, CCXVII, 327, 333.

Dominica III Adventus. — S. Ambrosius, XVII, 605. — S. Augustinus, XXXV, 1406; XXXVIII, 1316, 1319. — S. Gregorius M., LXXVI, 1099. — Haymo, CXVIII, 41. — S. Bruno Astens., CLXV, 455. — Hildebertus, CLXXI, 351. — Ven. Godefridus, CLXXIV, 66, 82. — Petrus Cellens., CCII, 644. — Innocentius III, CCXVII, 337, 341.

Dominica IV Adventus. — S. Ambrosius, XV, 1576. — S. Augustinus, XXXIX, 1973. — S. Gregorius M., LXXVI, 1160. — Ven. Beda, XCII, 351. — Haymo, CXVIII, 31. — Hildebertus, CLXXI, 352. — Guerricus, CLXXXV, 18. — Petrus Cellensis, CCII, 648.

In vigilia Nativitatis Domini. — S. Hilarius Pictav., IX, 921. — S. Hieronymus, XXIII, 185; XXVI, 23. — S. Ambrosius, XV, 1551. — S. Augustinus, XXXIV, 1084. —

Feria VI ejusdem hebdom. — S. Gaudentius, XX, 920. — S. Augustinus, XXXV, 1527 ; XXXVIII, 6[illegible]8. — Ven. Beda, XCII, 692. — S. Bruno Astens., CLXV, [illegible]2.

Sabbato ante Dominicam II. — (Vide auctores in proxima Dominica citatos.)

Dominica II Quadragesimæ. — S. Hilarius Pictav., IX, 1015. — S. Hieronymus, XXVI, 121. — S. Augustinus, XXXVIII, 390, 493, 673. — S. Leo Magnus, LIV, [illegible]. — S. Anselmus, CLVIII, 602. — S. Bruno Astens., CLXV, 789. — Hildebertus, CLXXI, 432, 440. — Godefridus, CLXXIV, 191. — (Vide praeterea in festum Transfigurationis Domini.)

Feria II in hebdom. 2 Quadragesimæ. — S. Augustinus, XXXV, 1675, 1631, 1686. — S. Bruno Astens., CLXV, 519.

Feria III ejusdem hebdom. — S. Hilarius Pictav., IX, 1048. — S. Hieronymus, XXVI, 167. — S. Bruno Astens., CLXV, 260.

Feria IV ejusdem hebdom. — S. Hilarius Pictav., IX, 1030. — S. Ambrosius, XVI, 654. — S. Hieronymus, XXVI, 142. — Ven. Beda, XCII, 89.

Feria V ejusdem hebdom. — S. Ambrosius, XV, 1768. — S. Augustinus, XXXVIII, 132, 247, 611 ; XXXIX, 1517, 1650. — S. Petrus Chrysol., LII, 386, 529, 533, 536, 540. — S. Gregorius M., LXXVI, 1301. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 822.

Feria VI ejusdem hebdom. — S. Hilarius Pictav., IX, 1041. — S. Ambrosius, XV, 1799. — S. Hieronymus, XXVI, 156. — Godefridus abb., CLXXIV, 198.

Sabbato ante Dominicam III. — S. Ambrosius, XV, 1756. — Augustinus, XXXVI, 845 ; XL, 704. — S. Petrus Chrysol., LII, 183, 187, 190, 194, 197. — S. Eligius Noviom., LXXXVII, 679. — Ven. Beda, XCII, 522. — Godefridus abb., CLXXIV, 201. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 820. — Guerricus, CLXXXV, 96.

Dominica III Quadragesimæ. — S. Ambrosius, XV, 1722. — S. Augustinus, XXXVIII, 445 ; XL, 272. — Ven. Beda, XCII, 176. — S. Bruno Astens., CLXV, 794. — Hildebertus Turon. CLXXI, 443. — Godefridus abb., CLXXIV, 210 — Petrus Cellens., CCII, 684. — S. Innocentius, CCXVII, 381.

Feria II hebdom. 3 Quadragesimæ. — S. Ambrosius, XV, 1626. — S. Petrus Chrysol., LII, 333. — S. Bruno Astens., CLXV, 430.

Feria III ejusdem hebdom. — S. Hilarius Pictav., IX, 1021. — S. Hieronymus, XXVI, 131. — S. Augustinus, XXXVIII, 506, 514. — S. Petrus Chrysol., LII, 561, 572. — Ven. Beda, XCII, 85. — S. Bruno Astens., CLXV, 226.

Feria IV ejusdem hebdom. — S. Hilarius Pictav., IX, 1003. — S. Hieronymus, XXVI, 15. — S. Petrus Chrysol., LII, 647. — S. Bruno Astens., CLXV, 202.

Feria V ejusdem hebdom. — S. Ambrosius, XV, 1631 ; XVI, 250. — S. Hieronymus, XXVI, 52. — S. Petrus Chrysol., LII, 246. — Ven. Beda, XCII, 379. — S. Bruno Astens., CLXV, 798.

Feria VI ejusdem hebdom. — S. Augustinus, XXXV, 1510 ; XL, 54. — S. Maximus Taurin., LVII, 477, 479. — S. Bruno Astens., CLXV, 475. — Godefridus., CLXXIV, 224.

Sabbato ante Dominicam IV Quadragesimæ. — Pacianus, XIII, 1080. — S. Ambrosius, XVI, 1042. — S. Augustinus, XXXV, 1647 ; XXXVIII, 107. — Ven. Beda, XCII, 583. — S. Bruno Astens., CLXV, 513. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 759. — S. Bernardus, CLXXXIII, 392.

Dominica IV Quadragesimæ. — S. Hilarius Pictav., X, 79. — S. Ambrosius, XV, 1686. — S. Augustinus, XXXV, 1592. — Ven. Beda, XCII, 704. — S. Bruno Astens., CLXV, 800. — Hildebertus, CLXXI, 451. — Godefridus abb., CLXXIV, 235. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 758. — Petrus Cellens., CCII, 695. — Innocentius III, CCXVII, 389.

Feria II hebdom. in Quadragesima. — S. Ambrosius, XIV, 1152 ; XV, 1456. — S. Augustinus, XXXV, 1466. — Ven. Beda, XCII, 674. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 754.

Feria III ejusdem hebdom. — S. Augustinus, XXXV, 1628, 1632, 1636. — S. Petrus Chrysol., LII, 440. — S. Bruno Astens., CLXV, 506. — B. Hildebertus, LXXI, 463.

Feria IV ejusdem hebdom. — S. Ambrosius, XVI, 433, 1025, 1271. — S. Augustinus, XXXV, 1713 ; XXXVIII, 746. — S. Bruno Astens., CLXV, 527. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 760.

Feria V ejusdem hebdom. — (Vide in Dominica XV post Pentecosten.)

Feria VI ejusdem hebdom. — S. Zeno, XI, 370. — S. Augustinus, XXXV, 1746 ; XXXIX, 1927, 1929. — S. Petrus Chrysol., LII, 375, 379. — S. Gregorius M., LXXVI, 231. — S. Bruno Astens., CLXV, 540. — B. Hildebertus, CLXXI, [illegible]. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 812.

Sabbato ante Dominicam Passionis. — S. Ambrosius, XIV, 702 ; XVI, 1142. — S. Augustinus, XXXV, 1652, 1657, 1662, 1666. — S. Bruno Astens., CLXV, 515.

Dominica in Passione. — S. Augustinus, XXXV, 1760, 1766. — S. Petrus Chrysol., LII, 557. — S. Gregorius M., LXXVI, 1150. — S. Bruno Astens., CLXV, 802. — Godefridus abb., CLXXIV, 244, 252. — Petrus Cellens., CCII, 725, 728, 731, 734. — Innocentius III, CCXVII, 394.

Feria II hebdomadæ Passionis. — S. Ambrosius, XVI, 749. — S. Augustinus, XXXV, 1636, 1642. — S. Bruno Astens., CLXV, 516.

Feria III ejusdem hebdom. — S. Augustinus, XXXV, 1741. — Godefridus abb., CLXXIV, 254.

Feria IV ejusdem hebdom. — S. Ambrosius, XVI, 863. — S. Augustinus, XXXV, 1741 ; XXXVIII, 769. — Ven. Beda, XCII, 779. — S. Bruno Astens., CLXV, 537.

Feria V ejusdem hebdom. — S. Augustinus, XXXIX, 1749. — S. Bruno Astens., CLXV, 879.

Feria VI ejusdem hebdom. — S. Augustinus, XXXV, 1757. — S. Bruno Astens., CLXV, 545.

Sabbato ante Dominicam Palmarum. — S. Gaudentius, XX, 925. — S. Augustinus, XXXV, 1758, 1764, 17[illegible] ; XXXVIII, 1459 ; XXXIX, 1652.

Dominica in Ramis Palmarum. — S. Hilarius Pictav., IX, 1034, 1064. — S. Ambrosius, XVII, 667, [illegible]. — S. Hieronymus, 146, 190. — S. Augustinus, XXXIV, 1152. Ven. Beda, XCII, 90. — S. Petrus Damian., CXLIV, 543. — Ivo Carnot., CLXII, 586. — S. Bruno Astens, CLXV, 242, 286, 997. — B. Hildebertus, CLXXI, 476, 481, 485, 491, 502. — Godefridus abb., CLXXIV, 258, 269, 271, 275, 288, 292. — Petrus Cellens., CCII, 735.

Feria II hebdom. majoris. — S. Augustinus, XXXV, 1758. — Ven. Beda, XCII, 783. — S. Bruno Astens., CLXV, 547. — S. Bernardus, CLXXXIII, 708, 828.

Feria III ejusdem hebdom. — S. Hieronymus, XXX, 629. — Ven Beda, XCII, 266. — Haymo, CXVIII, 392, S. Bruno Astens., CLXV, 324.

Feria IV ejusdem hebdom. — S. Ambrosius, XV, 1[illegible]. — Ven. Beda, XCII, 592. — S. Bernardus, CLXXXIII, 263.

Feria V ejusdem hebdom. — S. Ambrosius, XVI, 229, 398, 432. — S. Augustinus, XXXV, 1784, 1787, 1789, 1792. — S. Eligius Noviom., LXXXVII, 607, 613, 614, 628, 630. — Ven. Beda, XCII, 800. — Haymo Alberstat., XCVIII, 420. — S. Petrus Damian., CXLIV, 553 ; CXLV, 1035. — Ivo Carnot., CLXII, 588. — S. Bruno Astens., CLXV, 555. — B. Hildebertus, CLXXI. 505, 510, 524, 531, 534, 538. — Godefridus abb., CLXXIV, 780. — S. Bernardus, CLXXXIII, 272. — Auctor incertus, CLXXXIX, 1641, 1650, 1653. — Petrus Cellens., CCII, 738, 742, 748, 751, 757, 761. — Innocentius III, CCXVIII, 397.

Feria VI majoris hebdom. — S. Augustinus, XXXV, 1929, 1932, 1936, 1938, 1941, 1941, 1944, 1947, 1950, 1952 ; XXXVIII, 1084 ; XXXIX, 1899, 2042, 2043, 2053. — S. Maximus Taurin., LVII, 313, 317, 318, 322, 325, 328, 331-342, 346, 349, 353, 357, 361, 365, 368, 372, 378, 380. — Haymo, CXVIII, 426. — S. Anselmus, CLVIII, 675. — B. Hildebertus, CLXXI, 547, 551. — Godefridus abb., CLXXIV, 788. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1656, 1677.

Sabbato sancto. — Eadmerus Cantuar., CLIX, 566. — S. Bruno Astens., CLXV, 308. — B. Amedæus, CLXXXVIII, 1325. — Petrus Vener., CLXXXIX, 973.

In nocte sancta Paschæ. — S. Augustinus, XXXVIII, 1087, 1089-1093. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1041. — S. Petrus Chrysol., LII, 408, 411, 414, 417.

In Pascha Domini. — S. Zeno, XI, 500, 502-508. — S. Ambrosius, XV, 1841. — S. Hieronymus, XXX, 640. — S. Augustinus, XXXVIII, 676, 678, 1099, 1104, 1112, 1130, 1133, 1138, 1182, 1186, 1190 ; XXXIX, 2058, 2059, 2065, 2069, 2072, 2074, 2210. — S. Petrus Chrysol., LII, 408, 411, 414, 417. — S. Leo Magnus, LIV, 385, 390. — S. Maximus Taurin., LVII, 355, 361, 363, 365, 590. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1043, 1047, 1050, 1052. — S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 868. — Eadmerus Cantuar., CLVIII, 567. — B. Hildebertus., CLXXI, 556, 564. — Godefridus abb., CLXXIV, 296, 795, 801. — S. Bernardus, CLXXXIII, 273, 283. — Guerricus abb., CLXXXV, 142, 144, 148. — B. Amedæus, CLXXXVIII, 1331. — Auctor incertus, CLXXXIX, 1662. — Petrus Cellens, CCII, 770, 774, 777, 780, 783, 785. — Innocentius III, CCXVII, 469.

Feria II post Pascha. — S. Ambrosius, XV, 1843. — S. Augustinus, XXXVIII, 1103, 1107, 1115, 1117, 1120. — S. Petrus Chrysol., LII, 430. — S. Gregorius M. LXXVI, 1181. — S. Bruno Astens., CLXV, 446. — Godefridus, abb., CLXXIV, 807.

PROPRIUM DE SANCTIS.

SERIES VICESIMA SECUNDA.

Series hæc duobus tantum constat Indicibus, quorum prior alphabeticus complectitur omnes auctores qui stricto sermone scripserunt; posterior vero omnia illorum exhibet opera vel etiam opuscula analogico rerum et generum ordine disposita.

CXCVI.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM AUCTORUM QUI STRICTO SERMONE SCRIPSERUNT, ET QUORUM OPERA VEL ETIAM OPUSCULA IN PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU REPERIUNTUR.

—

CXCVII

INDEX OMNIUM POEMATUM

ORDINE RERUM ET GENERIS ANALOGICO DISPOSITUS,

ET 19 DIVISIONES ADMITTENS,

QUÆ VICISSIM EVOLVUNTUR POESIS EXEGETICA, DOGMATICA, MORALIS, LITURGICA, DIDACTICA, DRAMATICA, HISTORICA, ELEGIACA, ETC.

—

linus Nolanus, *ibid.*, 740; S. Damasus papa, XIII, [illegible]. — De cognomentis Salvatoris, *ibid.* — Explanatio nominum Domini, S. Orientius, LXI, 1003. — Miracula Christi, Mamertus Claudianus, LIII, [illegible]. — Gesta Christi Domini, Florus, diaconus Lugdun., CXIX, 251. — De [illegible] vita D. N. J. C. circumstantiis, Hildebertus, CLXXI, 1410, 1390. — Cur Deus homo, *ibid.*, [illegible]. — In Christum paralyticum sanantem, Frommundus, CXLI, [illegible]. — In filium viduæ Naimiticæ a Christo ad vitam resuscitatum, *ibid.*, 1298. — In hydropicum a Christo die Sabbati sanatum, *ibid.*, 1299. — De passione Domini, [illegible] carmen, VII, 283; Mamertus Claudianus, LIII, [illegible]; S. Paulinus Nolanus, LXI, 740; S. Anselmus Lucensis, CXLIX, 601. — De Christo crucifixo, Joannes Scotus, CXXII, 1221. — Verba Christi in cruce, CLXXI, [illegible]. — De Christi resurrectione, *ibid.*, 12[illegible]. — De Christi descensu ad inferos, Joannes Scotus, CXXII, [illegible]. — Triumphus Christi in sua Ascensione, Marbodus, CLXXI, 1664. — Christi triumphus de morte ac diabolo, Joannes Scotus, CXXII, 1231. — Triumphus Christi heroicus, Juvencus, XIX, 386. — De Ascensione Christi, S. Damasus papa, XIII, 377; Hrotsuitha, CXXXVII, 975. — De laudibus Domini, Juvencus, XIX, 380; LXI, 1091. — De Christi Jesu beneficiis, Helpidius Rusticus, LXII, 54[illegible].

De beata Virgine Maria. — De Maria Virgine, Walafrid. Strab., CXIV, 1089. — Rhythmus ad sanctam Virginem Mariam, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 931. — Loquitur Virgo Maria ad Jesum natum, Alphanus Salernitanus, CXLVII, 1241. — De partu Virgineo, Hildebertus, CLXXI, 1383, 13[illegible]. — Mariæ Virginis laudes et prærogativa, Alanus de Insulis, CCX, [illegible]. — In laudem S. Mariæ Virginis et Matris Domini, Fortunatus Venantius, LXXXVIII, 276. — Historia nativitatis laudabilisque conversationis intactæ Dei Genitricis, Hrotsuitha sanctimonialis, CXXXVII, 1065. — Libellus de corona Virginis, partim prosa, partim metro compositus, S. Hildefonsus Toletanus, XCVII, 285. — In visitationem B. Mariæ ad Elisabeth, Hildebertus, CLXXI, 1436. — De laude S. Mariæ, Guibertus abbas, CLVI, 577.

De Spiritu sancto. — De Spiritu sancto, Theodulfus Aurelian., CV, 239.

De cruce. — Versus in laudem crucis, Alvarus Cordubensis, CXXI, 562. — De inventione sanctæ crucis, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1315. — De cruce, Joannes Scotus, CXXII, 1223. — De laudibus sanctæ crucis, libri duo, Rabanus Maurus, CVII, 133 *et seq.* — Versus ad crucem, Bernowinus Claromont., CV, 446. — Carmen bucolicum de virtute signi crucis Domini, Severus Rhetor, XIX, 797. — Acrosticha multa de sancta cruce, Fortunatus Venant., LXXXVIII, 87. — De abductione et relatione sanctæ crucis, Flodoardus, CXXXV, 515. — De crucis stultitia, Commodian., V, 228.

De gratia Dei. — De gratia Dei, Theodulfus Aurelian., CV, 359.

De S. Eucharistia. — Liber de corpore et sanguine Christi contra Berengarium et ejus sectatores, Durandus, abbas Troarn., CXLIX, 1375. — De milite captivo et per salutarem hostiam liberato, Reinerus, CCIV, 85. — Liber de sacra Eucharistia, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1195, 1426. — Tractatus de sacrosanctis venerabilis sacramenti Eucharistiæ mysteriis, Petrus Blesensis, CCVII, 1136. — Ad Eucharistiam sumendam, Ratpertus Sangall. LXXXVII, 39. — De corpore Christi in sacramento Eucharistiæ, Renaldus, CXLVII, 600. — De communione et postcommunione, Hildebertus, CLXXI, 1440. — In concordiam veteris ac novi sacrificii, Paillardus Cenom., *ibid.*, 1175. — De mysterio missæ, Hildebertus, *ibid.*, 1177. — De corpore et sanguine Domini, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1261. — De pœnitentia, Petrus Bles., CCVII, 1153.

De matrimonio. — De matrimonii sacramento, Hildebertus, CLXXI, 1424.

De ordine. — De tonsura clericali, Hildebertus CLXXI, 1439.

De morte. — De brevitate hujus vitæ, S. Eugenius Toletanus, LXXXVIII, 364. — De brevi subsistentia hominis, Hildebertus, CLXXI, 1442. — Commonitio mortalitatis humanæ, S. Eugenius Toletan., LXXVII, 359. — De morte, *ibid.* — Quod non sit expavenda mors corporis, Marbodus, CLXXI, 1668. — De vita et morte, *ibid.*, 1671. — De bono mortis, Marbodus, *ibid.*, 1712.

De die judicii. — De die judicii fragmentum, Aldhelmus, LXXXIX, 297; Beda Vener., XCIX, 633. — Versus Sibyllæ in die judicii, Marbodus Redon., CLXXI, 1731; Commodianus, V, 235.

De inferno. — De pœnis inferni, Ægidius Parisiensis, CCXII, 44 *et seq.* — De multiplicibus damnatorum pœnis, Marbodus Redon., CLXXI, 1669.

De cœlo. — Cœli empyrei deliciæ, Alanus de Insulis, CCX, [illegible]. — De gloria Paradisi, S. Petrus Damian., CLXV, 5[illegible].

De resurrectione corporum. — De resurrectione corporum, Prudentius, LIX, [illegible]; Marbodus, CLXXI, 17[illegible]; S. Cyprian. Carthag., IV, 10[illegible].

De antichristo. — De tempore antichristi, Theodulfus Aurelian., CV, 314; Commodianus, V, [illegible].

De diversis. — Adversus Marcionem libri quinque, Tertull., II, 1053. — De [illegible], *ibid.*, 10[illegible]. — Contra Symmachum libri duo, Aurelius Prudentius, LX, 111 *et seq.* — Carmen adversus gentes, Antonius, V, 2[illegible]. — Instructiones adversus gentium deos in [illegible], Commodianus, V, 202. — Carmen de ingratis, expositio et refutatio Pelagianorum et semipelagianorum hæresis, S. Prosper Aquitanus, LI, 93.

III. — *Poesis moralis.*

Commonitorium, S. Orientius episc., LXI, 977. — De observantia [illegible], S. Eugen. Tolet., LXXXVIII, [illegible]. — De [illegible], Othlon. mon. S. Emm., CXLVI, [illegible]. — [illegible], Prudentius, LX, 2[illegible] *et seq.* — Hamartigenia, Prudentius, LX, [illegible]. — Meditationes metricæ, S. Anselm. Luc., CXLIX, [illegible]. — De Oratione, S. Eugen., LXXXVII, [illegible]. — De orationis modo, Othlonus, CXLVI, [illegible]. — De [illegible], *ibid.*, 251. — Admonitiones seu versus [illegible], CL, [illegible]. — De libris [illegible], et qualiter [illegible] a philosophis mystice pertractentur, Theod. Aurel., CV, [illegible]. — De libris gentilium vitandis, Othlon., CXLVI, 270. — Ad clericos de studio [illegible], *ibid.*, 2[illegible]. — De pueris coercendis, Marbod., CLXXI, 1724. — De contemptu mundi, S. Ansel. Cant., CLVIII, 687; S. Bernard., CLXXXIV, 1313. — Liber Parabolarum, Alanus de Insulis, CCX, 581. — De vanitate et miseria vitæ mortalis, S. Columb., LXXX, 293. — Poema conjugis ad uxorem, S. Prosper Aquit., LI, 611. — Quam periculosa [illegible], Hildebert., CLXXI, 142[illegible]. — Quam ad [illegible], Marbodus, CLXXI, 1491. — De monachis, S. Eugen., LXXXVII, 399. — Laus vitæ monasticæ, S. Fulbert., CXLI, 3[illegible]. — De ordine monastico et ecclesiastico, CLXXI, 1730. — De sacerdotibus, S. Eugen., LXXXVII, 398; Othlonus, CXLVI, 287. — De virginitate, Venant. Fortunat., LXXXVIII, 266, 284; — Aldhelmus, LXXXIX, 237. — De conflictu carnis et animæ, partim prosa, partim metro compositus, Hildebertus, CLXXI, 990. — Cantilena de lucta carnis et spiritus, Petrus Blesens., CCVII, 1128. — Contra clericos voluptati deditos, sive de vita clericorum in plurimis reprobata, Petr. Blesens., CCVII, 1129. — Exhortatio generalis pro labore regni cœlestis, CXLVI, 293. — Non esse mutandum repente propositum, Marbod. Redon., CLXXI, 1669. — De ligno vitæ, II, 1113. — Exhortatio pœnitendi cum consolatione et misericordia Dei, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 1251. — Lamentum pœnitentiæ, *ibid.*, 255. — Quod ad æternæ saluti sit præponendum, Othlonus, CXLVI, 284.

De virtutibus. — Sermo de virtutibus et vitiis, Marbod. Redon., CLXXI, 1665. — De quatuor virtutibus vitæ honestæ, Hildebertus, CLXXI, 1056. — *Fides:* fidei dona, Alanus de Insulis, CCX, 541, 543, 536. — Quod fides sine operibus mortua sit, Othlonus, monach. S. Emm. CXLVI, 267. Carmen de regula fidei, Theodulf. Aurel., CV, 365. — *Spes,* Quod nullus sit desperandus dum vivit, Marbod. Redon., CLXXI, 1670. De spe cœlesti, Othlon. mon., CXLVI, 267; Theodulf. Aurel. CV, 365. — *Charitas,* S. Eugen. Tolet., LXXXVII, 395; Othlon. monach. CXLVI, 268; Theodulf. Aurel., CV, 363, 365. — *Humilitas,* Othlonus, monach. S. Emmer., CXLVI, 268. — *Prudentia,* Alanus de Insulis, CCX, 493; S. Eugen. Tolet., LXXXVII, 396; Hildebert. Cenom., CLXXI, 1057, 1063. — *Fortitudo,* Hildebert., CLXXI, 1059. — *Sapientia,* S. Eugen. Tolet., LXXXVII, 395. — *Temperantia,* Hildebert., CLXXI, 1059. — *Timor,* S. Eugen. Tolet., LXXXVII, 395. — *Discretio,* Othlonus mon. S. Emm., CXLVI, 269. — *Obedientia,* Othlonus, CXLVI, 265. — *Pœnitentia,* Alanus de Insulis, CCX, 551. De consolatoria laude castitatis, ad Fuscinam sororem Deo virginem sacratam S. Avitus Vienn., LIX, 3. Quid sit vita pudica, Hildebertus, CLXXI, 1427. — *Simplicitas,* S. Eugen. Tolet., LXXXVII, 396. — *Patientia, ibid.*, 396; Othlon., CXLVI, 268. — *Justitia,* S. Eugen. Tolet., LXXXVII, 396; Hildebert. Cenom., CLXXI, 1062, 1064. — *Misericordia,* S. Eugen. Tolet., LXXXVII, 396, 397. — *Concordia,* Alanus de Insulis, CCX, 501, 502.

De vitiis. — De septem vitiis capitalibus, Theodulf. Aurel., CV, 348. — Poema de octo principalibus vitiis Al-

VIII. — *Poesis hagiographica.*

IX. — *Poesis encomiastica panegyrica.*

X. — *Poesis epistolaris.*

XI. — *Poesis elegiaca.*

XII. — *Poesis satyrica.*

XIII. — *Poesis bucolica. Eclogæ.*

XIV. — *Idyllia.*

XV. — *Epigrammata*

XVI. — *Ænigmata.*

rorem suam, *ibid.* 887. — Ænigmata Alcuini, CI, 802 *et seq.* — Logogryphi et ænigmata, Philippus de Harveng., CCIII, 1395.

XVII. — *Epithalamia.*

Epithalamium Ruricio et Iberiæ dictum, Sidon. Apoll., LVIII, 705. — Epithalamium Polemio et Araneolæ dictum, Sidon. Apollin., LVIII, 712. — Epithalamium Juliani et Iæ, S. Paul. Nolan., LXI, 633. — Epithalamium dictum Maximo V. I. Ennodius Ticin., LXIII, 312.

XVIII. — *Inscriptiones. Epitaphia.*

Versus S. Dionysii ædibus inscripti, Fardulf. Sandionys., XCIX, 824. — Versus inscripti libro Evangeliorum quem jussu Caroli scripsit Godescalcus, XCVIII, 1163. — Inscriptiones sacri codicis, Alcuin., CI, 727. — Inscriptiones variæ ecclesiarum, altarium, sepulcrorum, etc., *ibid.*, 738 *et seq.* Inscriptiones variorum locorum, *ibid.*, 777. — Inscriptiones in templo S. Othmari, Harmotus Saugall., CXXVI, 989. Inscriptionum Christianarum libellus, Hildebert. Cenom., CLXXI, 1281. — Tituli et inscriptiones Ecclesiæ N. Raban. Maur., CXII, 1632. — Inscriptio quam Ebbo præfixit ecclesiæ S. Petri, CXVI, 21. — Acta S. Brunonis Carthusianorum institutoris, CLII, 561 *et seq.* — Inscriptiones subnotatis defunctis competentes, Baldricus Dolens., CLXVI, 1189. — Epitaphium Irenæ sororis, S. Damasus, XIII, 405. — Epitaphium papæ Damasi quod sibi edidit ipse, S. Damasus, XIII, 408. — Epitaphium Projectæ, S. Damasus, XIII, 406. — Epitaphia heroum, Ausonius Burdigal., XIX, 861 *et seq.* — B. Martini Dumiensis episcopi varii versus, epitaphia, LXXII, 51. — Epitaphia Childeberti, Venant. Fortunat., LXXXVIII, 503. — Epitaphium Dagoberti, *ibid.*, 304. — Epitaphia varia, *ibid.*, 151 *et seq.* — Epitaphium Ceadual regis Anglo-Saxonum a Benedicto archiepisc. compositum, LXXXIX, 370. — Epitaphium Nestorianæ et Pelagianæ hæreseon, S. Prosper Aquitan., LI, 154. Epitaphium Pauli diaconi ab Hilderico abbate illius discipulo scriptum, XCV, 430. — Epitaphia varia, *ibid.*, 1601. — Epitaphia S. Juliano tributa, XCVI, 815. — Epitaphia S. Ildefonso tributa, XCVI, 320. — Epitaphium Otgeri et Benedicti militum Fulconis Meld., CL, 1537. — Epitaphium reverendissimi præsulis Bartholomæi Laudun. episc., CLVI, 1194. — Epitaphium S. Anselmi Cantuar., CLVIII, 141. — Philippi I regis Epitaphium triplex, CLIX, 843. — Epitaphium domini Sigeberti, CLX, 649. — Epitaphium Adriani I papæ, quo Carolus Magnus sepulcrum ipsius decoravit Carol. Magn., XCVIII, 1350. — Epitaphia varia, Alcuin., CI, 799 *et seq.* — Epitaphium Caroli Magni imperatoris, S. Agobard. Lu., CIV, 322. — Epitaphium Fastradæ reginæ, Theodulfus Aurelian., CV, 314. — Epitaphia varia, Hingarius Renclisus, CV, 399 *et seq.* — Epitaphium Hermengaldi, *ibid.*, 372. — Epitaphia varia, Raban. Maur., CXII, 1669 *et seq.*; Walafrid. Strab., CXIV, 1095 *et seq.* — Epitaphium magistri Ebbonis, Ebbo Rhem., CXVI, 21. — Epitaphia varia, Hincmarus Rhem. arch., CXXV, 1181. — Epitaphium Grimaldi, Harmotus Saugall., CXXVI, 991. — Hildegardæ epitaphium, Ratpertus Saugall., CXXVI, 1059. — Epitaphium Clodarii, parvi regis, CXXX, 1267. — Epitaphia diversorum, *ibid.*, 1269. — Epitaphium Milonis monachi, Hucbaldus monach., CXXXII, 1149. — Epitaphium Evrardi comitis Theodericus Metens., CXXXVII, 503. — Epitaphium regis Francorum Lotharii, Sylvester II papa, CXXXIX, 287. — Epitaphium ducis Friderici, *ibid.*, 288. — Epitaphium Adalberti Scholastici, *ibid.* — Epitaphium Ottonis imperatoris, *ibid.* — Epitaphium Hugonis Magni Roberti regis filii, Girardus Aurelian., CXLI, 935. — Epitaphia Senonensia Odorannus, monach. S. Petri Vivi Senon., CXLII, 829. — Epitaphium Guidonis, Guido de Castellione, CXLII, 1409. — Epitaphium Petri Damiani, S. Petrus Damian., CXLV, 965. — Epitaphium Lietberti Cameracensis episcopi, CXLVI, 1483. — Epitaphium Arnardi abbatis Divensis, Durandus abbas, CXLIX, 1423. — Epitaphium Mabiliæ Rogerii de Montegomerico uxoris, *ibid.* — Epitaphium Willelmi ducis Northmannorum et regis Anglorum, CXLIX, 1271. — Epitaphium Simonis comitis Crespeiensis, Urbanus II papa, CLI, 581. — B. Urbani epitaphium duplex, CLI, 583. — Epitaphium Rollonis, Maurilius Rothomag., CXLIII, 1389. — Epitaphium Guillelmi Longæ Spathæ, *ibid.* — Epitaphium Ivonis Carnot., CLXI, 136. — Epitaphia antiqua, Gualterus Tarvann., CLXVI, 1045. — Epitaphia varia, Baldricus, Dolens., CLXVI, 1084, *et seq.*; Hildebert. Cenom., CLXXI, 1391 *et seq.*; Marbod. Redon., CLXXI, 1721. — Epitaphium Urbani papæ, Philippus de Harveng., CCIII, 1392. — Epitaphium Ivonis, Carnot. episc., *ibid.*, 1393. — Epitaphia varia, *ibid.*

XIX. — *Miscellanea.*

Ausonius, XIX, 841 *et seq.*; S. Eugenius Tolet., LXXXVII, 358 *et seq.*; Venantius Fortunat., LXXXVIII, 63 *et seq.*; Hildebert. Cenom., CLXXI, 1381 *et seq.*

SERIES VICESIMA TERTIA.

Epistolas fere innumerabiles et magni momenti complectitur Patrologia; sed ne Lector, molesto simul ad infructuoso labori incumbens, tot inter et tantas divitias, per ducenta volumina sparsas, abiret inanis, illi subvenire statuimus; quod ut assequeremur, omnes epistolas in varias distribuimus classes, quarum prima dogmaticas, secunda morales, tertia canonicas, quarta disciplinares continet; quinta vero cunctas de quolibet themate agentes, juxta rerum analogiam et chronologiam auctorum. Præterea subsequuntur Indices alphabetici auctorum et eorum quibus epistolæ inscriptæ sunt, etc. Sic ne minima quidem epistola Lectori excidet in hac Serie.

CXCVIII

INDEX GENERALIS ALPHABETICUS SCRIPTORUM

QUORUM EPISTOLÆ, QUÆCUNQUE SINT GENERE VEL NUMERO,

IN PATROLOGIÆ CURSU RECENSENTUR.

—

CXCIX.

INDEX EPISTOLARUM DOGMATICARUM

ET POLEMICARUM

IN QUO SERVATUR ORDO RERUM ANALOGICUS SIMUL AC CHRONOLOGICUS AUCTORUM

—

I. — *Epistolæ dogmaticæ.*

II. — *Epistolæ polemicæ.*

III. — *Epistolæ exegeticæ.*

CC

INDEX EPISTOLARUM CIRCA MORALEM

ET PHILOSOPHIAM,

IN QUO SERVATUR ORDO RERUM ANALOGICUS SIMUL AC CHRONOLOGICUS AUCTORUM.

—

I. — *Epistolæ morales.*

II. — *Epistolæ philosophicæ, et etiam de artibus liberalibus.*

lium, atque etiam jurisconsultorum recte usurpari in tradenda doctrina sacra, Petrus Blesens., CCVII, 21. — An anima de qua praxe sentiunt philosophi, cœlestis substantiæ sit, Ambrosius, XVI, 1074. — De origine animæ, S. Hieronym., XXII, 1085, 1124, 1167. — An sit quædam animæ corpus, S. August., XXXIII, 77. — De animis corpore solutis, deque visis prodigiosis, *ibid.*, 698, 704. — De ideis rerum, et differentiis sensibilibus, *ibid.*, 72, 79. — De intellectu, memoria et phantasia, *ibid.*, 67, 68. — De somniis et nocturnis imaginibus, *ibid.*, 71, 72. — Quomodo animi nostri motus a spiritibus sentiantur, et quomodo ab iis ingerantur cogitationes et somnia, *ibid.*, 72. — De fato contra mathematicos, *ibid.*, 1061. — De animæ immortalitate, Alvarus Cordub., CXXI, 452, 458. — De vera beatitudine, S. August., XXXIII, 63; Hildebertus Cenoman., CLXXI, 172; Petrus Venerab., CLXXXIX, 77. — De amicitia, Ruricius, LVIII, 79; Ennodius, LXIII, 24. — De sapientia et stultitia, Alvarus Cordub., CXXI, 448, *seqq.* — De permissione bonorum et malorum, Othlonus monachus, CXLVI, 137. — Utilitates studii litterarii recenset, Alcuinus, C, 207. — Studium litterarum ad interiorem hominis spiritualem perfectionem esse referendum, Philippus de Harveng, CCIII, 32, 157, 160. — Ostendit scriptis homines fieri immortales, Petrus Blesens., CCVII, [illegible]. — Simonem Carnotensem canonicum hortatur ut studium litterarum, exemplo multorum philosophorum, prosequatur, *ibid.*, 242. — Quod studium jurisprudentiæ multis perniciem affert, *ibid.*, 416. — De dialectica, [illegible], CLXXVIII, [illegible]. — De arithmetica, Theodoricus, LXIX, 514; Alcuinus, C, 270. — De grammatica [illegible], *ibid.*, C, [illegible]; S. Lupus, abb. Ferrar., CXIX, [illegible]. — De astronomia, Alcuinus, C, 234, 260, 269, 270, 274, 275, 281. — De musica, Theodoricus, LXIX, 570. — De ignoto cantu, Guido Aretinus, CXLI, 423. — Cantus ecclesiastici leges describit S. Bernardus Claræv., CLXXXII, [illegible]. — [illegible] Ruricius, LVIII, 76. — Describit qualitates [illegible], *ibid.*, 78. — Describit originem ac modum conficiendæ purpuræ, Theodoricus, LXIX, [illegible]. — Elephantes et eorum proprietates [illegible], Theodoricus, LXIX, [illegible]. — Aurificum industriam describit Athalaricus, LXIX, 768.

CCI, CCII, CCIII

INDEX EPISTOLARUM QUÆ DE JURE CANONICO,

REBUS LITURGICIS, CÆREMONIIS VEL RITIBUS,

NECNON DE DISCIPLINA ECCLESIASTICA, TRACTANT.

—

Si laici res ecclesiasticas dispensare debeant, Stephanus I, papa, III, 1005; Innocentius III papa, CCXIV, 316. De iis qui res Ecclesiæ auferunt, Lucius I papa, III, 976. — De quibusdam ad disciplinam ecclesiasticam pertinentibus, Felix II, papa, XIII, 17. — Variæ de disciplina præscriptiones, Innocentius I, papa, XX, 468, 495, 526, 551; Cœlestinus I, papa, L, 429, 436; S. Leo Magn., LIV, 610, 615, 617, 624, 628, 645, 653, 666, 695, 703, 799, 1197, 1209; Hilarus papa, LVIII, 17, 24; Felix III, papa, LVIII, 924; Gelasius I, papa, LIX, 47, 57; Hormisda papa, LXIII, 423; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 635, 673, 723, 1183; Zacharias, papa, LXXXIX, 917, 930; Nicolaus I, papa, CXIX, 978. — De dissensione corruptaque disciplina ecclesiarum Hispaniæ, Innocentius I, papa, XX, 485. — Quid sit agendum in iis in quibus regionum aut Ecclesiarum consuetudines variant, et in quibus consentiunt, puta de sacramentis, festis diebus, jejunio et Eucharistia, S. August., XXXIII, 199. — De ritibus Ecclesiæ, vel iis quos negligi fas est, vel iis qui tollendi sunt, si citra majus incommodum liceat, *ibid.*, 204. — Ut prædia ecclesiastica non alienentur, nisi apud concilium alienationis causa prius doceatur, Hilarus papa, LVIII, 26; Symmachus, LXII, 54; Agapetus I, papa, LXVI, 45. Quod in unaquaque ecclesia cui episcopus præest, tam de redditibus quam de fidelium ablationibus quatuor debeant fieri portiones, Gelasius, papa, LIX, 56; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 679, 1185. — Invasoribus rerum ecclesiasticarum quæ pœnitentia sit imponenda, Nicolaus I, papa, CXIX, 1124. — De officiis ecclesiasticis in Oriente et Occidente, an sint dispaia, Fulbertus Carnot. CXLI, 192. — Ut decimæ suæ Ecclesiæ solvantur, Innocent. III, papa, CCXIV, 272, 715, 802. — Ne a laicis Ecclesiæ exactiones imponantur et talliæ, *ibid.*, 474. — De cavenda beneficiorum pluralitate, *ibid.*, 437. — De annatis et decimis Romanæ Ecclesiæ persolvendis, *ibid.*, 189.

Qui ad accusationem non sunt admittendi, Stephanus papa I, III, 997. — Quod pagani et hæretici non possint Christianos accusare, Caius papa, I, 183. — De accusatoribus, vel accusationibus quas sæculi leges non admittant, S. Julius I, papa, VIII, 985. — Ut nullus extra provinciam vocetur ad judicium, *ibid.*, 987. — Ne judices in absentem proferant sententiam, et ut proditor non audiatur, *ibid.*, 988. — Ultra provinciæ terminos accusandi licentia non progrediatur, *ibid.*, 991. — Infames et sacrilegos ad testimonium non admittendos, S. Felix II, papa, XIII, 20. — Quibus non liceat accusare, vel testificari, *ibid.*, 21, 23. — Judiciorum ecclesiasticorum ordo, quo contumaces reprimantur, Gratianus, XIII, 586. — Pro diversis causis ecclesiasticis, S. Bernardus Claræv. CLXXXII, 123, 124, 132, 196, 451, 468, 491, 520. — Ante judicem civilem clerici non accusentur, Pelagius II, papa, LXXII, 746. — De appellationibus episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ sacerdotem, S. Zozimus, papa, XX, 680. — Causæ graviores sedi apostolicæ reservantur, S. Leo Magnus, LIV, 616, 645. — Ne ad sedem apostolicam rite appellantes impediantur, Innocentius III, papa, CCXIV, 324; CCXV, 310, 1257.

De conciliis ter in anno celebrandis, Silvester, papa, VIII 825. — Ut omnes conveniant ad synodos, S. Leo Magnus, LIV, 619. — Ut bina per annos singulos episcoporum concilia celebrentur, *ibid.*, LIV, 673. — De concilio quotannis celebrando Romæ, *ibid.*, 702. — Ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis potuerint, Hilarus papa, LVIII, 26; Hormisda papa, LXIII, 423. — Concilia bis in anno celebrentur, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 675. — Ut synodi quotannis fiant, *ibid.*, 1028, 1322.

De consensu in celebratione festi Paschalis et contra Judæos, Constantinus Magnus, VIII, 401, 504. — Constantinus Eusebii orationem de Pascha laudat, Constantinus, VIII, 552. — De observatione Paschæ Dominicæ, synodus Arelatensis, VIII, 819, 825. — De definiendi paschalem diem difficultate ac simul necessitate; præpositis licitam esse dierum observationem, S. Ambros., XVI, 1026. — De ratione Paschali, Innocentius I, papa, XX, XX, 517. — De solemnitatibus Paschæ, S. Hieronym., XXII, 1220. — De celebratione Paschæ, S. Leo Magnus, LIV, 603. — De Paschate anni, 444, *ibid.*, 606. — De solemnitate paschali anni 452, *ibid.*, 945. — De Paschate, *ibid.*, 1055, 1058, 1072, 1081, 1084, 1100, 1101. — De Paschali die Orientalem Ecclesiam cum Romana convenire, Germanus, episc., LXIII, 481. — De ratione Paschæ, Dionysius Exiguus, LXVIII, 19; Vigilius papa, LXIX, 18; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1061; S. Columbanus, abb., LXXX, 259, 264; Joannes IV, papa, LXXX, 601. Innocentius papa, LXXXIV, 657; Vigilius papa, LXXXIV, 832. Vitalianus papa, LXXXVII, 1004; Adrianus papa, XCVIII, 336, 374; Aldhelmus, Schireburn. episc., LXXXIX, 89; Ceolfridus

CCIV

INDEX EPISTOLARUM DE DIVERSIS ARGUMENTIS,

ORDINE RERUM ANALOGICO SCRIPTORUM CONCINNATUS.

—

I. — *Epistolæ historicæ*

causa monasterii Vezeliacensis cum comite Nivernensi, *ibid.*, 810. — Adversus homines Montispessulani, *ibid.*, 811. — De negotio Terræ sanctæ, *ibid.*, 817, 820. — De indictione concilii generalis, *ibid.*, 823. — De negotio episcopi Herbipolensis, *ibid.*, 853. — De absolutione regis Portugaliæ, *ibid.*, 855. — De absolutione majoris et juratorum Laudunensium, *ibid.*, 858.— De primatia Bituricensi, *ibid.*, 866, 867. — De institutione episcopatus in insula Chiemensi *ibid.*, 868. — Adversus episcopum Hildesheimensem, *ibid.*, 871. — Adversus episcopum Halberstatensem, *ibid.*, 872. — De absolutione regis Angliæ, *ibid.*, 876, 878, 881, 926. — De institutione novi episcopatus in Livonia, *ibid.*, 917.— De accusatione adversus archiepiscopum Surrentinum, *ibid.*, 928. — De civibus Senonensibus, ut satisfaciant Ecclesiæ, *ibid.*, 934. — De negotio comitatus Campaniæ et Briæ, *ibid.*, 940. — De purgatione canonica archiepiscopi Bisuntini, *ibid.*, 945. — De concordia inita cum comite Nivernensi, *ibid.*, 946. — De negotio episcopi Tervisini, *ibid.*, 948. — De relevando interdicto Angliæ, *ibid.*, 953. — De nuptiis vetitis Erardi et Philippæ, *ibid.*, 973, 974, 976, 978, 979 *seqq.* — De negotio Romani imperii, *ibid.*, 995 *seqq.*

De causa quæ inter abbatem monachosque S. Nicolai de Ribodi-Monte ac W. diaconum, super ecclesia de Villari Sicco vertebatur, Innocentius III, papa, CCXVII, 31. — De rege Danorum, ut contra Sueri tyrannidem accingatur, *ibid.*, 36. — De universis Christi fidelibus in Saxonia et Westphalia constitutis, ut pro fide Christiana viriliter accingantur, *ibid.*, 54. — De canonizatione S. Cunegundis, *ibid.*, 59. — De institutione decanorum ruralium in ecclesia Meldensi, *ibid.*, 77. — De lite inter Odonem Parisiensem episcopum et abbatem S. Genovefæ Parisiensis, *ibid.*, 86. — De interfectoribus C. episcopi Wursburgensis, *ibid.*, 97.— De Adela regina Franciæ, ut possit sepeliri apud Pontiniacum, *ibid.*, 108.— De reformatione ecclesiæ S. Martini Turonensis, id., 109. — De episcopatu Carleolensi, ad instantiam Innocentii III, papæ, archiepiscopo Ragusino concesso, *ibid.*, 110. — De Ecberto episcopo Bambergensi, *ibid.*, 129, 130. — De reliquiis S. Mammantis martyris, *ibid.*, 132.— De consecratione Fulconis episcopi Tolosani, *ibid.*, 159. — De canonizatione S. Guillelmi Bituricensis archiepiscopi, *ibid.*, 203, 218.— De treuga inter reges Angliæ et Franciæ ineunda, *ibid.*, 227. — De Aldrovandino marchione Anconitano, *ibid.*, 228, 232, 233, 235. — De variis crucis apparitionibus, dum O. Colociensis scholasticus crucem prædicaret, *ibid.*, 238. — De pace reformanda inter regem et barones Angliæ, *ibid.*, 245.— De ordinatione expeditionis pro recuperanda Terra sancta, *ibid.*, 269. — Pro militibus de Calatrava, *ibid.*, 283. — De Balduino imperatore, qualiter fuit debellatus et captus, *ibid.*, 292, 294.— De compositione facta inter Philippum regem et cives Colonienses, *ibid.*, 297. — De conventione inter Joannem, regem Angliæ, et reginam Berengariam, quondam uxorem Ricardi regis, *ibid.*, 303.—Friderici II promissio de corona Siciliæ ab imperio separanda, *ibid.*, 305.

II. — *Epistolæ laudatoriæ.*

Cornelium papam gratulatur de reditu confessorum ad Ecclesiam, S. Cyprianus, III, 731. — Cornelium papam gratulatur quod forti confessione populo suo ad confitendum sece ducem præbuerit, *ibid.*, 830.— Lucium papam gratulatur de reditu illius ab exsilio, *ibid.*, III, 971. — Martyres et confessores laudat et invitat ad perseverantiam, id., V, 245, 264, 288, 342, 414.— Helena Constantinum gratulatur, quod ab idolorum vanitate recesserit, id., VIII, 529.—Laudat Eusebii orationem de Pascha, Constantinus, *ibid.*, 551. — Gratiani imperatoris humilitatem, fidem ac pietatem laudat, S. Ambrosius, XVI, 876. — Theodosium imperatorem laudat quod unitati restituendæ inter Orientalem atque Occidentalem Ecclesiam operam dederit, *ibid.*, 953. — Acholium laudat, *ibid.*, 955, 959.— Valentiniani laudat summam pietatem in Deum atque in se benevolentiam, *ibid.*, 1165.— Sisinnium commendat propter veniam datam filio qui, se inconsulto, uxorem duxerat, *ibid.*, 1279. — Symmachus filium suum laudat de versibus ejus, id., XVIII, 147, 149.— Laudat Ausonium de versibus ejus de consalatu, Symmachus, XVIII, 153, 155, 156, 158. — Laudat eximie Palladium rhetorem, *ibid.*, 153.— Ausonius respondet Symmacho eum laudanti, *ibid.*, 159. — Theodosium et Arcadium semper Augustos laudat, Symmachus, *ibid.*, 365. — De laude Prætextati, *ibid.*, 368. — Rufo cujus in implendo vicarii apostolicæ sedis officio vigilantia laudatur, Bonifacius I, papa, XX, 761. — Bonifacio papæ cujus elogium facit, Augustinus Hippon., *ibid.*, 763.— Florentio quem laudat quod multorum pauperum necessitatibus subveniret, S. Hieronymus, XXII, 335. — Ruffinum etiam laudat, *ibid.* — Chromatio et Jovino, de Bonoso quem laudat, *ibid.*, 338. — Innocentio cui gratulatur quod ab omnibus dignus haberetur sacerdotio, *ibid.*, 341. — De laudibus Asellæ quæ Romæ solitariam vitam degebat, *ibid.*, 427. — Pammachio de Paulina Paulæ filia quam defunctam laudat, *ibid.*, 639. — Theodoræ viduæ de morte Lucinii ejus mariti, cujus virtutes et castitatem præcipue laudat, *ibid.*, 685. — De laudibus [illegible] quæ mortuo marito, totam sese converterat ad Christum, *ibid.*, [illegible]. — Oceano de morte Fabiolæ quam laudat, quod post lapsum ad Christum conversa, sanctissimam sæpeque Christianam egerit vitam, *ibid.*, 690. — Salvinæ de morte Nebridii mariti quem laudat, *ibid.*, 724. — Laudat prudentiam Theophili, cujus opera victa est factio Origenistarum, *ibid.*, 754, 771, 772. — Principiæ virgini, de laude Marcellæ primæ nobilitatis mulieris quæ septimo a nuptiis mense viro orbata, deinde Cerealem consulem, nuptias ejus ambientem, rejecit, *ibid.*, 1087. — Hieronymum consolatur ob ea quæ passus est, Innocentius papa, XXII, 1163. — Augustino gratulatur industriæ, per quam hæreticorum factionibus obstiterit, *ibid.*, 1179. — Apronium laudat quod in fide contra Pelagianos manserit, *ibid.*, 1185. — Alypio et Augustino gratulatur, quod eorum opera Celestiana hæresis sit exstincta, *ibid.*, 1181. — Paulinus Augustino, et quidem eum laudibus exornans, id., XXXIII, 101. — Augustinus Paulino amplectens illius benevolentiam, et mutuum declarans amorem, *ibid.*, 107, 121.—Romaniano, gratulatur Ecclesiæ Hipponensi quod Augustinum meruit episcopi collegam, Paulinus, *ibid.*, 125. — Augustino, prosequitur laudes Melaniæ senioris et unici ejus filii Publicolæ nuper defuncti, *ibid.*, 347. — Summis laudibus Augustinum effert. Severus Milevitanus episc., *ibid.*, 418.— Saturnino et Eufrati presbyteris aliisque clericis quibus gratulatur de ipsorum reditu ad Ecclesiam, S. Augustin., *ibid.*, 583. — Probæ et Julianæ nobilibus viduis quibus gratulatur de filia earum Demetriade, quæ virginitatis velum acceperat, *ibid.*, 645.— Macedonius, Augustino cujus libros magna cum voluptate perlegit, *ibid.*, 665.— Sixto presbytero (postea pontifici Romano) cui gratulatur quod contra Pelagianos, quibus favisse rumor fuerat, defensionem gratiæ Dei suscepisset, *ibid.*, 867. — Gratulatur Dario comiti qui pacis conferendæ causa missus sit, *ibid.*, 1019.—Augustinus Valerio comiti quem laudat, *ibid.*, 925.— Cyrillo Alexandrino episcopo cujus in propugnanda fide studium laudat, Cœlestinus I papa, IV, 459.—Episcopis Galliarum, de sancto Augustino mira laudis assertio, *ibid.*, 528. — Laudat Eucherium Lugdunensem de libris ejus, Salvianus Massiliensis, LIII, 168.— De adolescente quem laudat, Salvianus Massiliensis, *ibid.*, 158. — Cattulæ gratulatur, quod sanitatem recuperaverit, *ibid.*, 165.— De laude et forma physica Theodorici regis Gothorum, Sidonius Apollinaris LVIII, 445. — De laude cujusdam Pauli in omni artium genere præstantis, *ibid.*, 462. — Laus Leontii episcopi Arelatensis, Ruricius, *ibid.*, 78. — Exquisitis laudibus Augustinum exornat pro quinque ejus adversus Manichæos libris, S. Paulinus Nolan., LXI, 164. —Paulinus Severum laudat, et majore miraculo conversum ad Deum ostendit, *ibid.*, LXI, 167.— Gratulatur ecclesiæ Hipponensi quod Augustinum meruit episcopatus collegam, *ibid.*, 179.— Severum laudat quod S. Martini Vitam scripserit, Paulinus Nolanus, LXI, 190.— De laude Paulinæ in flore adhuc juventutis defunctæ, *ibid.*, 207. — Gratulatur redditam Delphino valetudinem, *ibid.*, 223, 225. — Victricii laudes graphice describit, quomodo etiamnum miles sese verum Christi confessorem ac martyrem in tormentis præstiterit, *ibid.*, 237. — Gratulatur de condita Alingonensi ecclesia, *ibid.*, 246. — In exordio et fine epistolæ laudes Cardamatis explicat, *ibid.*, 250. — Severi charitas laudatur, *ibid.*, 256, 306.—Sebastianum eremitam et Benedictum diaconum collaudat, *ibid.*, 304. — Victorem, per quem invicem litteras mittebant, Severo laudat, *ibid.*, 308.— De Melania laudes fuse exsequitur, *ibid.*, 312, 391. —Laudat hominem de apostolico evangelizandi munere, *ibid.*, 353. — Lætatur se adeptum Florentii Cadurcensis episcopi amicitiam, *ibid.*, 379.— Commendat insignem Apri a foro ac tribunali ad Christum transitum, *ibid.*, 357. — Pulcherrime laudat spirantem in litteris Apri divinæ gratiæ vim ac suavitatem nec minus venustæ Amandæ olim conjugis Apri, *ibid.*, 385.— Laudat illustrissimos sui sæculi episcopos, *ibid.*, 398.—Eucherium et Gallam in insula Lero degentes multis laudibus extollit, *ibid.*, 417. — Eximia laus Joannis propter eloquentiam ejus, Ennodius, LXIII, 25. — Laudat Anastasium imperatorem quod Ecclesiæ paci studeat, Horsmisda papa, *ibid.*, 370.— Laudat Avienum præclaris

945. — Gratulatur Feroni archiepiscopi Magdeburgensis pacem imperii, Berno, abb. Augiensis, CXLII, 1159. — Celebrat Henrici II imperatoris virtutes, *ibid.*, 1161. — Laudat Edwardi Anglorum regis pietatem, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1358. — Gratulatur Alexandro Scotorum regi in paternum solium evecto, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 166. — Virum probum a vitæ integritate laudat., *ibid.*, 182.—Laus de sollicitudine Romanorum pontificum quieti monachorum, *ibid.*, 126. — Gratulatur exercitui in Palæstina militanti, Paschalis II, papa, CLXIII, 42. — Gratulatur Henrico imperatori quod ad Ecclesiæ gremium redierit, *ibid.*, 1270. — Gratulatur Willelmo de Campellis conversionem a sæculari ad christianam philosophiam, Hildebertus Cenoman., CLXXI, 141. — Comitissam Adelam laudat, *ibid.*, 144, 145, 147. — Viduæ illustri gratulatur quod monasticam vitam amplexa sit, *ibid.*, 148. — Mathildi principissæ Anglorum gratulatur, 153, 160, 289, 290.— Athalisæ reclusæ encomium eleganter facit, *ibid.*, 193. — Petro Carnotensi gratulatur quod monachos a primo regularitatis fervore delapsos in melius reformaverit, *ibid.*, 217.—Rogerio ad Salisburiensem episcooatum promoto congratulatur, *ibid.*, 219.—Cononi Prænestino episcopo integritatem gratulatur in negotiis ecclesiasticis, *ibid.*, 224.— Gratulatur ecclesiæ Claromontensis episcopo ob collatum viro præstanti archidiaconatum, *ibid.*, 248.—Quanti S. Bernardus fecerit Hildebertum, etc., *ibid.*, 265.—De Henrico rege Anglorum quem magnis effert laudibus, *ibid.*, 290. — Laudat S. Bernardum Claræv., *ibid.*, 294, 295. — Laudat R. archidiaconum Nantonensem, *ibid.*, 297. — Conrado congratulatur de sua in imperatorem electione, Petrus diaconus, CLXXIII, 1141.

Richizæ reginæ virtutem laudibus extollit, Innocentius II, papa, CLXXIX, 707. — Laudat in Alviso paternam erga Goduinum mansuetudinem, S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 170. — Laudat Sugerium, misso fastu et externo splendore, ad modestiæ et religiosæ disciplinæ curam inopinato conversum, *ibid.*, 191. — Turstini archiepiscopi Eboracensis charitatem et beneficentiam erga religiosos laudat, *ibid.*, 228.—Laudat Richardum abbatem Fontanensem et socios ejus ob renovationem religiosæ disciplinæ, *ibid.*, 229. — Episcopi cujusdam erga religiosos pauperes favorem et beneficenitam laudat, *ibid.*, 233. — Willelmi monachi paupertatem religiosam commendat, *ibid.*, 237. — Sophiam virginem laudat ob spretam mundi gloriam, *ibid.*, 256. — Sanctimonialem laudat, *ibid.*, 259. — Laudat Ermengardæ comitissæ Britanniæ alacritatem in divino servitio, *ibid.*, 263. — Beatricis nebilis matronæ charitatem et sollicitudinem commendat, *ibid.*, 263. — Noviliis Mediolanensibus gratulatur de conversione, seque peracto concilio illos invisurum spondet, *ibid.*, 289. — Laudat Innocentium papam ex variis recte factis, ejusque zelum excitat adversus ambitionem Philippi, *ibid.*, 306. — Laudat zelum Eugenii, *ibid.*, 432. — Laudari detrectat, velut indignus: vicissim tamen laudes præconi suo rependit; *ibid.*, 470. —Laudat Odonem fratrem, Petrus Vener. *ibid.*, 82. — Laudat Sigivardum Norwegiæ regem, *ibid.*, 196. — Laudat Robertum Stabulensem decanum, Rainardus, *ibid.*, 1150.—Monachi Stabulenses congratulantur Wibaldo abbati de ejus reditu, *ibid.*, 1153.—H. monachi laudat virtutes. Wibaldus abb., *ibid.*, 1200. — Laudat Wibaldum de scientia liberalium artium, Manegoldus, *ibid.*, 1248. — Laudat Wibaldi fidelitatem, Conradus imperator, *ibid.*, 1269. —Laudat zelum Wibaldi abbatis in Romanam Ecclesiam, G. cardinalis, *ibid.*, 1335.

Laudat Attonem Trecensem episcopum, Nicolaus Claræv., CXCVI, 1597.—Nicolao Clarævallensi congratutur de conversione ejus, Brocandus de Balerna *ibid.*, 1605. — Amedeum episcopum Lausanensem laudat, Nicolaus Claræv., *ibid.*, 1625. — Congratulatur Garnero Cluniacensi de conversione, *ibid.*, 1644. — Fromundo hospitali Clarævallensi congratulatur de mira conversione, *ibid.*, 1647. — Hertwigum et Richardem laudat Hildegardis, CXCVII, 162.—Eberhardum passim laudat Hildegardis, *ibid.*, 165. — Hildegardis merita et sanctitatem extollit, Bernardus Claræv., *ibid.*, 189. — Bernardum Claræv., magnis laudibus exornat Hildegardis, *ibid.*, 189. — M. abb. de Hirsaugia Hildegardem magnis laudibus exornat, *ibid.*, 199. — Gratulatur G. sanctimoniali quod viam angustam sit amplexa, *ibid.*, 342. — Monachorum S. Eucharii Trevirensis laudat conversationem, *ibid.*, 376. — Regum Francorum, et præsertim Ludovici, pietatem et merita erga sedem apostolicam commendat, Alexander III papa, CC, 400. — Gratulatur Cœlestino papæ de ejus promontione, Arnulphus Lexov., CCI, 18. — Laudat Parisiensem academiam, Philippus de Harveng, CCIII, 26. — Congratulatur monachis Baugeziensibus quod ad monasterium recenter fundatum tandem advenerint, Gaufridus S. Barbaræ, CCV, 831. — Gratulatur Petro Mauguil de concessa sibi facultate construendi cœnobii, *ibid.*, 845. — Gratulatur W. abbati S. Andreæ de sua promotione, *ibid.*, 850. — Magenni priorisabstinentiam a vino laudat, *ibid.*, 865. — Laudat Augustinum, hortaturque eum ad exolenda spiritualia, *ibid.*, 870. — Laudat Joannem abbatem de gratia sermonis illius, *ibid.*, 881. — Laudat R. amorem ad ardorem pro contemplatione, *ibid.*, 884. — Virtutes S. Thomæ martyris describit, Petrus Blesensis, CCVII, 92. — Laudat sanctimonialem quod castitatem Deo in religione consecratam servarit, *ibid.*, 114. — Gratulatur Adelitiæ quod aspiret ad vitam monasticam, *ibid.*, 165. — Gratulatur Panorm. archiepiscopo, quod ex humili loco ad tantam dignitatem sit evectus, *ibid.*, 175. — Gratulatur Joanni Sarisberiensi quod in episcopum assumptus est, *ibid.*, 341. — Gratulatur M. Alexandro novitio de ingressu in religionem, *ibid.*, 404. — Congratulatur Waltero Rothomag. archiep. de reditu ab exsilio, et pace Rothomag. ecclesiæ reddita, *ibid.*, 405. — Congratulatur Reginaldo, a quo magnis beneficiis affectus fuerat, quod in Bathoniensem episcopum electus est, *ibid.*, 458. — Gratulatio pro Carnotensi episcopo electo, *ibid.*, 506. — Gratulatur Joannem legatum de fausto reditu, Stephanus Tornac., CCXI, 328. — Gratulatur Petrum S. Chrysogoni de ejus ad cardinalatum promotione, *ibid.*, 345. — Gratulatur de Joannis translatione ad Narbonensem ecclesiam, *ibid.*, 373. —Gratulatur Marcowaldo imperii senescalco de conversione, Innocentius III papa, CCXIV, 718. — De laudibus Henrici comitis Maltæ, id. CCXVI, 12.

III. — *Epistolæ consolatoriæ.*

Rogatianum et collegas confessores in carcere constitutos solatur, Cyprianus, IV, 424. — Tarasium presbyterum de filiæ dormitione consolatur, *ibid.*, 431. — Veranum religiosum virum ob parentum amissionem solatur, Anastasius I, papa, XX, 78. — Blæsillæ paulo post mortem mariti, suamque conversionem defuncta, Paulam matrem consolatur, S. Hieronymus, XXII, 465. — Super Nepotiani presbyteri morte Heliodorum ejus avunculum Altinensem episcopum consolatur, *ibid.*, 589. — Castrutium consolatur de cæcitate oculorum, docens eam aliquoties Deo propitio immitti, *ibid.*, 651. — Theodoram Lucinii viduam consolatur de morte mariti cujus virtutes et castitatem præcipue laudat, *ibid.*, 685. — Abigaum presbyterum consolatur, ne moleste ferat cæcitatem corporis, cum animo cernat, *ibid.*, 689. — Salvinam mulierem nobilissimam de Nebridii mariti morte consolatur, *ibid.*, 724.— Consolatur Victorianum presbyterum ad toleranter accipienda mala quæ barbari in Italiam et Hispaniam incursionem facientes inferebant sanctis viris et sacris virginibus, S. Augustinus, XXXIII, 422.—Chrisimum consolatur ne deficiat in adversis, *ibid.*, 1059.— Consolatur Sapidam virginem de morte fratris, *ibid.*, 1082. —Consolatur Maximam piam feminam quæ ægre admodum videbat noxiis erroribus periclitari provinciam suam, *ibid.*, 1084. — Epistola consolatoria ad Arcadium actum in exsilium a Genserico rege Vandalorum, Honoratus, L, 567.— Consolatur episcopos pro fide extorres, S. Leo Magnus, LIV, 1134, 1140. — Consolatur amicum ægrotum, S. Maximus Taurin., LVI, 921, 933. — Consolatur Namacium et Ceranniam de morte filiæ eorum, Ruricius, LVIII, 83. — Consolatur Eudomium et Melantiam, *ibid.*, 112. — Consolatur Pammachium de Paulina uxore illius, in flore juventæ defuncta, Paulinus Nolanus, LXI, 207. — Consolatur Armenium de morte filii ejus, Ennodius, LXIII, 35. — De consolatione super morte mariti, S. Fulgentius, LXV, 311. — Consolatur Clementinam patriciam de morte Eutherii, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 457. — Paulum episcopum consolatur de accepta injuria, *ibid.*, 604. — Consolatur Gregoriam peccata sua confessam, et de illorum remissione anxiam, *ibid.*, 877. — Consolatur afflictum, a Christiano adversa non recusanda ostendit, *ibid.*, 885. — Ut Andream de infirmitate consoletur, ipsam divini amoris pignus esse ostendit, *ibid.*, 969. — Consolatur Aregium episc. Vapincensem de suorum obitu, *ibid.*, 1035. — Leandrum Hispal. episc. podagræ doloribus pie consolatur, *ibid.*, 1050. — Quo animo suscipiendum sit pestilentiæ flagellum, quis fructus ex eo colligendus, qua ratione qui percutiuntur consolandi, *ibid.*, 1115. — Morbis afflictum ex suis ipsius molestiis atque ex generali totius orbis percussione, quæ mundi finem proximum indicat, consolatur, *ibid.*, 1056. — Ægrum consolatur, *ibid.*, 1057. — Obloquentium verbis constristatum solatur, *ibid.*, 1119. — Barbaram et Antoninam de imminente patris morte vehementer afflictas consolatur, *ibid.*, 1147. — Consolatur Aurelium de morte fratris et tribulationibus quas pa-

V. — *Epistolæ objurgatoriæ.*

VIII. — *Epistolæ ad gratiarum actiones agendas.*

IX. — *Epistolæ symbolicæ.*

CCV

INDEX ALPHABETICUS

EORUM OMNIUM QUIBUS EPISTOLÆ INSCRIBUNTUR.

—

CCVI

INDEX OMNIUM

QUIBUS EPISTOLÆ INSCRIPTÆ FUERUNT JUXTA REGIONUM ORDINEM ALPHABETICUM DISPOSITUS.

—

ANGLIA

SCOTIA.

Ad Alexandrum regem Scotiæ, Paschalis II, papa, CLXIII, [illegible]; S. Anselmus Cantuar., CLIX, [illegible]. — David, regi Scotorum, Innocentius II, papa, CLXXIX, 1222. — Ad [illegible] Scotiæ, Alexander III, papa, CC, [illegible]. — Ad W. [illegible] Scotiæ, ibid., [illegible]; Urbanus III, papa, CCII, [illegible]; Clemens III, papa, CCIV, 1281, 1318; Cœlestinus III, papa, CCVI, 921. — Ad Margaretam reginam Scotorum, Lanfrancus, Cantuar., CL, 549. — Ad Joannem episc. [illegible], Calixtus II, papa, CLXIII, 1258, 1312. — Ad episcopos Scotiæ, ibid., 1261; Innocent. II, papa, CLXXIX, 345; Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1391; Alexander III, papa, CC, 1276, [illegible]; Lucius III, papa, CCI, 1121; [illegible] III, papa, CCIV, 1287; Innocent. III, papa, CCXIV, 727. — Henrico, episc. Moraviensi, Innocent. II, papa, CLXXIX, 531. — Ad R. episcopum S. Andreæ et ad alios Scotiæ episcopos, Alexander III, papa, CC, 1095; Innocent. III, papa, CCXIV, 542, [illegible]; CCXVI, [illegible], 1224, 1249. — Ad clerum episcopatus S. Andreæ, Clemens III, papa, CCVI, 1582. — Ad Josselinum episc. [illegible], Urbanus III, papa, CCII, 1424; Clemens III, papa, CCIV, 1287. — Ad G., Glascuens. episc., Joannes [illegible], [illegible] IX, 879. — Abbati et conventui de [illegible], Innocent. III, papa, CCXV, 810. — Moraviensi episc., ibid., 1212. — Glascuens. et Brechin episc., id., CCXVI, [illegible], 746. — Episcopo S. Andreæ, id., CCXIV, [illegible].

HIBERNIA.

Ad Coroticum, S. Patricius, LIII, 813. — Ad fratres [illegible], [illegible], C, 50[illegible]. — Ad Domnaldum, episc. Hiberniæ, Lanfrancus Cantuar., CL, 532. — Ad Gothricum, Hiberniæ regem, ibid., [illegible]. — Ad Terdelvacum, Hiberniæ regem, ibid., [illegible]. — Ad Murtardachum, regem Hiberniæ, S. Anselmus Cant., CLIX, 173, 178. — Ad episcopos Hiberniæ, Gilbertus Lunicens., CLIX, [illegible]. — Ad Gislebertum episc. Luniс., S. Anselmus Cantuar., ibid., 178. — Ad Malchum, episc. Waterford., ibid., 216. — Ad Samuelem, Dublinæ civitatis episc., ibid., 109. — Ad Malachiam archiep., S. Bernardus Claræv., CLXXXII, [illegible], 558. — Ad fratres de Hibernia, ibid., 578. — Ad reges et principes Hiberniæ, Alexander III, papa, CC, 884. — Ad Christianum episc., ibid., 885. — Capitulo, clero et populo tam civitatis quam diœcesis Lethgalensem., Innocent. III, papa, CCXIV, 344. — Cluanferdensi et [illegible] episc., ibid., 329. — Leglennensi episc., ibid., [illegible]. — Manuensi episc., ibid., 701. — Archiepiscopis [illegible] et [illegible], id., CCXV, 176. — Archiepisc. [illegible], ibid., 619. — Episcopo Dunensi et abbati de [illegible], ibid., 681. — Laonensi et [illegible] episcopis, id., CCXVI, [illegible]. — Abbati de Mazo [illegible] [illegible], ibid. — Fratribus Hierosolymitani hospitalis in Hibernia constitutis, ibid., [illegible]. — Norwicensi in Hibernia commoranti, Cluanfertensi et [illegible] episc., ibid., [illegible]. — Armachanensi et Tuamensi archiepisc., id., CCXVII, 47. — Ad prælatos, nobiles et populum Hiberniæ, ibid., 224.

BELGICA.

In diœcesi Brugensi. — Ecclesiæ S. Mariæ Brugensis, [illegible] [illegible], [illegible]; Paschalis II, papa, CLXIII, [illegible]. — Bertulfo, S. Donatiani præposito, ibid., 372. — [illegible] Aldenburgensi, [illegible], CLXXXIV, 1567, 1570 et seqq. — [illegible] præposito cæterisque fratribus Brugensibus, Eugenius III, papa, CLXXX, 1158. — [illegible] abbati monast. de Dunis, Alexander III, papa, [illegible], 343. — Canonicis Ecclesiæ B. Donatiani Brugensis, ibid., 913. — Gerardo, præposito ecclesiæ S. Donatiani Brugens., ibid., 1144; Cœlestinus III, papa, CCVI, 1069. — Gilberto, præposito S. Mariæ Brugensis, Lucius III, papa, CCI, 1272. — Ad Arnulfum, decanum Brugens., Stephanus Tornac., CCXI, 494, 495. — Ad nobilem mulierem [illegible], Innocent. III, papa, CCXVII, [illegible].

In diœcesi Bruxellensi. — Godescalco decano et canonicis Ecclesiæ S. Michaelis, Alexander III, papa, CC, 1199.

In diœcesi Gandensi. — Florberto, Gandæ abbati, S. [illegible] episc., LXXXVII, 341. — Ad Wichenem, abb., [illegible], Adalbero archiepisc., CXXXVII, 507. — Pro monast. S. Bavonis Gandensis, Henricus imper., CXL, [illegible]. — Gilberto, monast. Blandiniensis abbati, Innocent. II, papa, CLXXIX, [illegible]. — Gozwino, abbati Truncaniensi, [illegible], 551; Eugenius III, papa, CLXXX, 1259. — Sigero, abbati S. Petri Gandensis, ibid., 1287. — Bettoni, abbati monast. S. [illegible], Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1467. — Ad Everelmum abbatem, et conventum S. Bavonis, Stephanus Tornac., CCXI, 493.

In diœcesi Leodiensi. — Ecclesiæ Leodiensi, Rudolphus, XCVIII, 814. — Gerbaldo, Leodiensi episc., Carolus Magnus, ibid., 917, 918. — Ad Stephanum episc., [illegible], monachus S. Amandi, CXXXII, 8[illegible]. — Ad Notgerum episc., Adalbero archiepisc., ibid., [illegible], 511; Sylvester II, papa, CXXXIX, 2[illegible], 212, 214, 216. — Ad [illegible] episc., Gilbertus [illegible], ibid., 2[illegible]; S. Henricus imper., CXL, [illegible]. — Ravengero, abbati Stabul., Sylvester II, papa, CXXXIX, [illegible]. — De canonicis ecclesiæ S. Crucis, S. Henricus imper., CXL, 2[illegible]. — [illegible] episc., ibid., 281. — Pro abbatia Florinensi, ibid., [illegible]; S. Leo IX, papa, CXLIII, [illegible]. — Rogero episc., Fulbertus Carnot., CXLI, 22[illegible]. — Ad Joannem præpositum Leodiense, Vazo Leodiens., CXLII, 7[illegible]. — Pro ecclesia S. Bartholomæi, ibid. — Ad archidiaconus Leodiensis, [illegible] Cameracensis, ibid., 1318. — Theodorico, abbati, Leo IX, papa, CXLIII, 611. — Gerbaldo, Stabulensis ecclesiæ thesaurario, id., CXLIX, [illegible]. — Ad Wolcherum [illegible] [illegible], CXLIII, 8[illegible]. — Ad Dietwinum episc., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 412. — Ad Udonem episc., ibid., 4[illegible]. — Ad Henricum episc., ibid., 509, 514, [illegible], 6[illegible]. — Pro monast. S. Petri et Huberti Andagin., ibid., CXLVIII, 652; Urbanus II, papa, CVI, 511. — Ad [illegible], abbatem S. Laurentii Leod., ibid., [illegible]. — Ad Leodienses, ibid., 511; Sigebertus Gemblac., CLIX, 813. — Pro monast. Stabulensi, Henricus IV, imper., CLI, 1148. — Ad Otbertum episc., Paschalis II, papa, CLXIII, [illegible]. — Ad clerum Leodiens., Fridericus Coloniens., CLXVI, 1349. — Ad Alexandrum episc., et clerum Leodiens., Honorius II, papa, CLXVI, 128[illegible]. — Alberoni, electo Leodiensi, Innocent. II, papa, CLXXIX, 247, 341; Petrus Vener., CLXXXIX, 277. — Gilleberto, abbati monast. S. Huberti in Ardenna, Innocent. II, papa, CLXXIX, 448. — Lucæ, abbati ecclesiæ SS. Apostolorum in monte Cornelio juxta Leodium, ibid., 6[illegible]; Eugenius III, papa, CLXXX, 1309. — Ad archiepisc., clerum et populum Leodiens., Cœlestinus II, papa, CLXXIX, 784. — Wibaldo, abbati Stabulensi, ibid., 785; Eugenius III, papa, CLXXX, 1144, 1584; Conradus, rex Romanorum, CLXXIX, 1[illegible]2; Reinardus abb., ibid., 1155; Bremensis, ibid., 1142; Anno Iudeensis, ibid., 111[illegible]; Henricus monachus, ibid., 1145; Guido cardinalis, ibid., 1147; Henricus rex Romanorum, ibid., 1149; Conradus imper., ibid., 1149 et seqq. — Pro monaster. S. Laurentii Leodiensis, Eugenius III, papa, CLXXX, 1218. — Ad Henricum episc., ibid., 1306, 1490; Adrianus II, papa, CLXXXVIII, 1587; Wibaldus abb., CLXXXIX, 1155, 1189, 1307, 1385; Conradus imper., ibid., 1[illegible]2. — Franconi, abbati Lobiensis monast., Eugenius III, papa, CLXXX, 1431, 1434. — Ad capitulum Leodiense, Wibaldus abb., CLXXXIX, 1187. — Ad Stephanum, priorem S. Jacobi Leodiensis, ibid., 1289. — Ad B. archidiaconum Leodiens., ibid., 1374. — Ad Philippum archidiaconum, Nicolaus abb., CXCVI, 1623. — Ad Rudolphum episc., Hildegardis abb., CXCVII, 175. — Abbati et conventui S. Jacobi Leodiensis, Lucius III, papa, CCI, 1323. — Ad H. abbatem S. Huberti, Petrus Cellens., CCII, 578. — Ad abbatem Stabulens., ibid. — Canonicis ecclesiæ B. Joannis evangelistæ, Urbanus III, papa, ibid., 1[illegible]. — Ad Gulbertum, abb. Florinens., Josephus, CCXI, 1305, 1306, 1307. — Episcopo Leodiens., Innocent. III, papa, CCXV, 242. — Abbati et capitulo ecclesiæ de Diment., ibid., 901. — Joanni, canonico S. Petri Leodiensis, id., CCXVI, 945.

In diœcesi Mechliniensi. — Abbatiæ Jettensi, S. Odo Cameracensis, CLX, 1151, 1156. — Abbatiæ Heylissemiensi, Innocent. II, papa, CLXXIX, 220. — Humberto, abbati Grimbergensi, Eugenius III, papa, CLXXX, 1209. — Gualtero, abbati ecclesiæ S. Mariæ Jettensis, ibid., 1285. — Suellardo, abbati Eenhameusi, ibid., 1560. — Abbatiæ S. Cornelii Ninovensis, ibid., [illegible]. — Gerlando, abb., Floreffiensi, Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1408. — Abbati et conventui de Eiham, Clemens III, papa, CCIV, 1[illegible].

In diœcesi Namurcensi. — Richardo, abbati S. Mariæ de Floreffia, Honorius II, papa, CLXVI, 1284. — Pro abbatia Floreffiensi, Innocent. II, papa, CLXXIX, 381. — Ad [illegible], Wibaldus abb., CLXXXIX, 1389; Henricus Leod., ibid., 1[illegible]. — Ad Rodulfum, Willariens. monachum, Guibertus Gemblac., CCXI, 12[illegible]. — Ad Gemblacenses fratres, ibid., 1[illegible]. — Ad Guibertum, abb., Gemblac., Willelmus, ibid., 1[illegible]. — Abbati Gemblacensi, Innocent. III, papa, CCXIV, 720. — Nobili viro, marchioni Namurcensi, id., CCXV, 8[illegible]. — Willelmo, abbati Gemblacensi, Innocent., id., CCXVI, 9[illegible]. — Comiti Namurcensi, id., CCXVII, 258.

In diœcesi Tornacensi. — Monasterio Elnonensi, Martinus I, papa, LXXXVII, 2[illegible]; Lambertus Atreb., CLXII, 702; Paschalis II, papa, CLXIII, 211. — Pro abbatia S. Martini

Tornacensis, Radbodus Noviom., CL, 1535. — Ad Evrardum advocatum Tornac., Lambertus Atrebat., CLXII, 654. — Pro canonicis Tornacensibus, ibid., 698. — Ad Tornacensis Ecclesiæ clericos, Paschalis II, papa, CLXIII, 332. — Bovoni, abbati monasterii S. Amandi, Calixtus II, papa, CLXIII, 1159. — Ad Robertum archidiaconum, Rainaldus II, Rem., CLXXII, 1341. — Pro monasterio S. Nicolai et S. Medardi Tornacensis, Innocent. II, papa, CLXXIX, 441. — Gerardo, administratori hospitalis domus, ibid., 442. — Ad clerum et populum Tornac., Eugenius III, papa, CLXXX, 1122. — Anselmo episc., ibid., 1151. — Ad episc. Tornac., Alexander III, papa, CC, 84. — Ad Galterum episc., ibid., 677, 735. — Abbati ecclesiæ Cysoniensis, Cœlestinus III, papa, CCVI, 1236. — Simoni abbati, totique capitulo Cisoniensi, Willelmus Remens., CCIX, 850. — Ad abbatem S. Amandi, Stephanus Tornac., CCXI, 514. — Ad episc. Tornac., Nivelo Suession., CCXI, 473; abb. Silv. Maj., ibid., 536, 552, 553. — Ad abbatem de Laude, Stephanus Tornac., ibid., 491. — Cuidam canonico Tornacensi, ibid., 550. — Ad G., archidiaconum, cantorem et cancellarium Tornac. Innocent. III, papa, CCXIV, 78, 721. — Ad episc. Tornac., ibid., 96, 137; CCXV, 528, 1514. — Ad magistrum Guiselin, cancellarium Tornac., id., CCXIV, 137. — Canonicis ecclesiæ B. Mariæ Tornac., ibid,, 138.

DANIA.

Ad Horicum, regem Daniæ, Nicolaus I, papa, CXXX, 879. — Ad episcopos Daniæ, Alexander II, papa, CXLVI, 1281. — Ad Suenonem, regem Danorum, ibid., 1283; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 402, 426, 495. — Ad Aconum, regem Danorum, ibid., 548, 563. — Ad archiepisc. Lindon., S. Anselmus Cantuar., CLIX, 245. — Ad Atserum, archiep. Lundens., ibid., 269. — Ad regem Danorum, Paschalis II, papa, CLXIII, 422. — Hubaldo episc., ibid., 439. — Ad Nicolaum, Danorum regem, Innocent. II, papa, CLXXIX, 181. — Ad Waldemarum, Danorum regem, Alexander III, papa, CC, 428, 612, 651. — Ad episcopos Daniæ, ibid., 429. — Absaloni, episc. Roschildensi, ibid., 607. — Episcopis et abbatibus per Daniam constitutis, ibid., 698. — Ad Suenonem, episc. Arusiens., ibid., 1281, 1492; Cœlestinus III, papa, CCVI, 908. — Omero, episc. Ripensi, ibid., 973; Stephanus Tornac., CCXI, 436. — Petro, episc. Roskildensi, Cœlestinus III, papa, CCVI, 974; Willelmus abb., CCIX, 708. — Petro, episc. Arusiensi, Cœlestinus III, papa, CCVI, 1211; Innocent. III, papa, CCXVII, 37. — Ad conventum virginum Roschild., Willelmus abb., CCIX, 664. — Ad cancellarium regis Danorum, ibid., 675. — Ad Canutum, regem Danorum, ibid., 685, 686, 699. — Ad Petrum, filium Sunonis, ibid., 692. — Ad Thurgotum, episc. in diœcesi Alaburgensi, ibid., 701, 717. — Ad præpositum S. Theodegarii, ibid., 702. — Ad regem Danorum, ibid., 715. — Othoniensi episc., Willelmus abb., CCIX, 719; Innocent. III, papa, CCXV, 1221. — Ad Absalon., Londens. archiep., Stephanus Tornac., CCXI, 376. — Ad Canutum regem Daniæ, ibid., 437, 438. — Regi Danorum, Innocent. III, papa, CCXV, 194, 771, 1134; CCXVII, 76. — Ad Petrum Arusiensem episc., ibid., CCXVII, 37.

DALMATIA.

Ad Theodosium, episc. Nonens., Joannes VIII, papa, CXXVI, 838. — Ad Raguseos, S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 340. — Andreæ, archiepisc. Ragusiens., Eugenius III, papa, CLXXX, 1485; Anastasius II, papa, CLXXXVIII, 1008. — Pro ecclesia Ragusina, Innocent II, papa, CCLXXIX, 595. — Ad Ger. comitem, et universum populum Ragusin., Clemens III, papa, CCIV, 1449. — Ad Sebastianum, episc. Rhisiniens., S. Gregorius Magnus, LXXVII, 481. — Ad Januarium, episc. Salonitanum, Theodoricus rex, LXIX, 580. — Ad Natalem, episc. Salonitan., S. Gregorius Magnus, LXXVII, 465, 552, 595, 611; — Hesychio episc., Zozimus papa, XX, 669; LVI, 571; LXXXIV, 673; XXXIII, 904. — Ad Antonium subdiaconum, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 355. Honorato archidiacono, ibid., 628. — Clero ecclesiæ Salonitanæ ibid., 642. — Maximo præsumptori in Salona, ibid., 689, 795, 815, 1058, 1092, 1267. — Ad Salonitanos, ibid., 817. — Castorio notario, ibid., 1012. — Ad Salonitanos clericos Joannes VIII, papa, CXXVI, 846. — Ad Joannem archiepisc. et ejus suffraganeos, Joannes X, papa, CXXXII, 808. — Ad clerum et populum Salonitan., Alexander III, papa, CC, 122. — Ad Honorium episc., Gelasius, LIX, 30, 32. — Ad Simeonem comitem, Theodoricus rex, LXIX, 590. — Ad Epiphanium, consularem provinciæ Dalmatiæ, ibid., 662. — Universis Romanis per Dalmatias constitutis, Athalaricus rex, ibid., 737. — Ad Malchum, episc. Dalmatiæ, S. Gregorius Magnus, LXXXVII, 492. — Ad universos Dalmatiæ episcopos, ibid., 54, 675. — Ad Marcellum, Dalmatiæ proconsulem, ibid., 963. — Ad episcopos Dalmatiæ, Leo VI, papa, CXXXII, 811. — Episcopis et regi Dalmatiarum, Alexander II, papa, CXLVI, 1401. — Gaudio archiepisc., Innocent. II, papa, CLXXIX, [illegible]. — Ad Gerardum, archiepisc. Spalatens., Alexander III, papa, CC, 627, 632, 633. — Ad Petrum, archiepisc. Spalatin., ibid., 1056; Urbanus III, papa, CCII, 1343, 1446. — Ad archiepisc. Spalatin., Alexander III, papa, CC, 1129, 1148. — Ad Michaelem, episc. Tragur., ibid., 1129. — Ad Raynerium archiepisc., ibid., 1264. — Ad archiepiscopos et episcopos per Dalmatiam constitutos, ibid., 1173. — Ad clerum et populum Spalatens., Urbanus III, papa, CCII, 1332. — Vincentio, abbati S. Chrysogoni Jadertini, Cœlestinus III, papa, CCVI, 1166. — Canonicis Spalatensibus, ibid., 1172. — Episc. et capitul. Traguriens., Innocentius III, papa, CCIV, 27. — Vulcano, illustri regi Dalmatiæ, ibid., 481. — Tiniensi et Scardonensi episc., ibid., 862. — Capitulo Spalatensi, ibid., 864. — Consulibus et populo Jadertino, ibid., 900. — Nobili viro S. comiti Ragusiæ, ibid., 901. — Vegliensi episc., id., CCXVI, 794.

GALLIA.

In diœcesi Abrincensi. — Ad Joannem episc., Alexander II, papa, CXLVI, 1339. — Ad monachos S. Michaelis de Monte, Robertus de Tumbalena, CL, 1370. — Ad Turgedum episc., Ivo Carnot., CLXII, 273. — Serloni, abbati S. Trinitatis Savignei, Lucius II, papa, CLXXIX, 917. — Richardo episc., Eugenius III, papa, CLXXX, 1338; Arnulfus Lexov., CCI, 146. — Roberto, abbati S. Michaelis in Periculo Maris, Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1589. — Augoto, abbati S. Trinitatis de Lucerna, Urbanus III, papa, CCII, 1347. — Ad Abrinc. episc., Cœlestinus III, papa, CCIV, 1116. — Decano et capitulo Abrincensi, Innocent. III, papa, CCXIV, 419, 549. — Abrincensi episcopo, et de Montemorelio, et de Lucerna abbatibus, id., CCXV, 529, 564.

In diœcesi Agathensi. — Ad Gerardum episc., Joannes X, papa, CXXXII, 799. — Pro monasterio S. Tiberii, Paschalis II, papa, CLXIII, 401; Innocent. III, papa CCXVII, 266. — Ad archidiaconum et præcentorem Agathensem, Honorius II, papa, CLXVI, 1290. — Raimundo episc., Innocentius II, papa, CLXXIX, 70. — Episcopo Agathensi, Innocent. III, papa, CCXV, 272; CCXVI, 1225. — Abbati S. Willelmi, ibid., 642.

In diœcesi Agennensi. — Segatio, S. Ambrosius Medilan., XVI, 1263. — Raymundo, abbati monast. S. Petri Condomiensi, S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 668. — Simoni episc., Urbanus II, papa, CLI, 466. — Donatio facta abbati Casæ Dei ab Hildeberto episc. Agenn., Calixtus II, papa, CLXIII, 1110. — Bertrando episc., Innocentius III, papa, CCXIV, 568, 710; CCXV, 684; CCXVI, 183, 789. — Capitulo ecclesiæ S. Caprasii Agennensis, id., CCXV, 185.

In diœcesi Albiensi. — Ad episcopum Albiens., Clemens III, papa, CCIV, 1498. — Ad Guillelmum episc., Innocent. III, papa, CCXVII, 101.

In diœcesi Alethensi. — Pro monast. S. Mevenni, Ludovicus I, CIV, 1042. — Segario, abbati monast. S. Martini de Lenis, Agapetus II, papa, CXXXIII, 928. — Pro abbatia Electensi, S. Leo IX, papa, CXLIII, 639. — Rivallono episc., Gerardus Engolism., CLXXII, 1323. — Joanni episc., Eugenius III, papa, CLXXX, 1338. — Bernardo, abbati ecclesiæ B. Mariæ Electensis, Alexander III, papa, CC, 111.

In diœcesi Ambianensi. — Donatio monast. SS. Petri et Pauli, in loco qui dicitur Corbeia, Clotarius III, LXXXVII, 1280, 1282; Chilpericus II, LXXXVIII, 1123; Berthefredus episc., ibid., 1178. — Adhalardo, abbati Corbeiensi, Paulus diaconus, XCV, 1590. — Caroli Magni diploma pro monasterio Centulensi, XCVII, 1590. — Angiberto, abbati Centulensi, Carolus Magnus, XCVIII, 909. — Gaudradæ virgini, cognomento Eulaliæ, Alcuinus, C, 360. — Ad Ambianenses, Jesse, episc., CV, 781. — Ratberto abbati, Lupus Ferrar. abb., CXIX, 521, 522. — Ad Ratramnum monachum Corbeiens, ibid., 540. — Ad Odonem abbatem Corbeiens., ibid., 585, 586. — Ad Trasulfum, abbatem Corbeiens., Nicolaus I, papa, ibid., 815. — Ad Rimbertum episc., Zacharias, papa, CXXX, 1165. — Ad Fulconem episc., Gerbertus, CXXXIX, 262; Gerardus I, Camerac., CXLII, 1321. — Ad Widonem episc., Alexander II, papa, CXLVI, 1297. — Ad Roriconem episc., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 635. — Pro monast. S. Richarii, Willelmus Conquestor., CXLIX, 1373. — Ad clerum et populum Ambianensem, Urbanus II, papa, CLI, 335, 362. — Pro monasterio S. Salvii apud Monsterolum, Henricus rex Franc., ibid., 1025. — Gaudefrido episc., Ivo Carnot., CLXII, 272; Lambertus Atrebat., CLXII,

414. — Guillelmo priori, et fratribus Grandimontis, Alexander III, papa, CC., 1287 ; Petrus Cellensis, CCII, 449, 601, 602, 633, 634 ; Urbanus III, papa, *ibid.*, 1415, 1416 ; Petrus Bernardus, CCIV, 1167 ; Clemens III, papa, *ibid.*, 1126 ; Innocent. III, papa, CCXVI, 564, 565 ; CCXVII, 147, 216. — Petro Bernardo, Grandimont. priori, Henricus II, rex Anglorum, CCIV, 1166. — Ademaro, priori Grandimontensi, Innocent. III, papa, CCXIV, 945, 948. — Ad episc. Lemovic., *ibid.*, 337, 341, 266 ; CCXV, 421, 928, 1102 ; CCXVI, 643. — Abbati Pontiniacensi, id., CCXIV, 1097. — Cantori, Pœnitentiario, Willelmo Alboini, id., CCXV, 99, 102. — Magistro Petro Boiol, canonico Lemovic., id., CCXVI, 369. — Magistro Andreæ, scriptori canonico Lemovic., *ibid.*, 371. — Abbati Dalonensi, *ibid.*, 643.

In diœcesi Lexoviensi. — Rogerio episc., Fulbertus Carnot., CXLI, 225. — Herb. episc., *ibid.*, 265. — Ad Gaufridum episc., Bernardus Claræv., CLXXXII, 255. — Ad Silvestrum thesaurarium, CXC, 643 ; Joannes Saresb., CXCIX, 226. — Ad Arnulfum, episc. Lexov., CXCVI, 1382 ; Alexander III, papa, CC, 88 ; CCI, 36 ; Petrus Blesensis, CCVII, 128. — Roberto, abbati monast. Cormeliensis, id., CC, 580. — Ad abbatem S. Ebrulfi, Arnulfus, Lexov., CCI, 105. — Ad Hugonem archidiac., *ibid.*, 121. — Ad Gilbertum archidiac., *ibid.*, 143. — Ad Radulfum episc., Petrus Blesensis, CCVII, 285. — Ad Jordanem episc., Stephanus Tornac., CCXI, 491 ; Innocent. III, papa, CCXVII, 187. — Ad episc. Lexov., id., CCXIV, 180, 196, 205, 206, 261 ; CCXV, 564, 1558. — Ad archidiaconum Lexov., id., CCXIV, 181.

In diœcesi Lingonensi. — Monast. S. Benigni Divionensis, LXXXVIII, 1259, 1287 ; Joannes XVIII, papa, CXXXIX, 1485 ; Benedictus VIII, papa, *ibid.*, 1581 ; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 685. — Heroni, Lingonum præsuli, Sergius I, papa, LXXXIX, 35. — Pro Bettone episc., Ludovicus I, CIV, 987. — Pro restauratione ecclesiæ S. Benigni, *ibid.*, 1171. — Pro monast. Besnensi, *ibid.*, 1186 ; Bruno Lingon., CXXXIX, 1539 ; S. Leo IX, papa, CXLIII, 788. — Pro Alberico episc., Ludovicus I, CIV, 1186. — Ad Theodboldum episc., Amulo Lugdun., CXVI, 77 ; Stephanus V, papa, CXXIX, 796. — Ad Leotaldum presbyt., Lupus abb., CXIX, 463. — Ad Isaac episc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 779. — Ad clerum et populum Lingonensem, Joannes IX, papa, CXXXI, 30 ; Benedictus IV, CXXXI, 42. — De Argrino episc., Joannes IX, papa, *ibid.*, 31. — Ad Brunonem episc., Gerbertus Remens., CXXXIX, 249 ; Benedictus VIII, papa, *ibid.*, 1579. — Ad clericos Lingonenses, Bruno Lingon., *ibid.*, 1534. — Lamberto episc., Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1601. — Ad Willelmum, abb. monast. Divion., Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1629. — Jarentoni, abbati S. Benigni Divion., Urbanus II, papa, CLI, 500 ; Paschalis II, papa, CLXIII, 86. — Ad Robertum, abb. Molism., Hugo Lugdun., CLVII, 523 ; Odo dux Burgundiæ, CLVII, 1293. — Ad Robertum episc., Walterus episc., CLX, 1168 ; Paschalis II, papa, CLXIII, 181. — Guidoni, Molism. cœnobii abbati, Ivo Carnot., CLXII, 228. — Ad Stephanum abb. Besuens, Paschalis II, papa, CLXIII, 142. — Ad Josceranum episc., Calixtus II, papa, CLXIII, 1146, 1320, 1437, 1475. — Ad Bernardum, abb. S. Joannis Reomensis, Arnaldus abb., *ibid.*, 1475. — Ad Guilencum episc., Innocent. II, papa, CLXXIX, 70, 114, 118 ; S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 166, 167. — Ad Bernardum, abb. Claræv., Hildebertus Cenom., CLXXI, 294 ; P. Abælardus, CLXXVIII, 335 ; Innocentius II, papa, *ibid.*, 126, 311 ; Lucius III, papa, *ibid.*, 910 ; Innocent. II, papa, CLXXIX, 515 ; LXXXII, 554 ; Eugenius III, papa, CLXXX, 1124, 1456 ; Petrus Vener., CLXXXII, 398, 469, 592 ; CLXXXIX, 112, 159 ; Guillelmus abb., CLXXXII, 531 ; CXC, 791 ; CXCVI, 1565. — Rainbaldo, abbati monast. Albæ Ripæ., Innocent. II, papa, CCXXIX, 353. — Roscelino, abbati S. Nicolai de Septem Fontibus, *ibid.*, 391. — Heberto, abbati S. Stephani Divionensis, *ibid.*, 117, 125 ; S. Bernard. Claræv., CLXXXII, 421. — Ad Petrum abb., et monachos S. Benigni Divion., Innocent. II, papa, CLXXIX, 121. — Stephano Cisterc., *ibid.*, 122. — Godefrido episc., *ibid.*, 634 ; Lucius II papa, *ibid.*, 841 ; Eugenius III, papa, CLXXX, 1178, 1502, 1503, 1568 ; Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1423, 1456. — Pro abbatia S. Mariæ Castellionensi, Eugenius III, papa, CLXXX, 1050. — Pro monast. Molismensi, Eugenius III, papa, CLXXX, 1062. — Humberto decano, et canonicis Lingon., *ibid.* 1282. — Ad Arnoldum, abb. Morim., S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 89. — Ad Fulconem archidiac., *ibid.*, 79. — Ad Bernardum abbatem, Hildebertus Turon., CLXXXII, 266. — Ad Adam monachum, S. Bernardus Claræv.; *ibid.*, 91, 93. — Ad Guidonem, abb. Molism., *ibid.*, 201. — Ad Gerardum, abb. Pultariens., *ibid.*, 202. — Pro ecclesia Divionensi, *ibid.*, 117. — Ad suos Claræv., *ibid.*, 298, 300. — Ad priorem suum Godefridum, *ibid.*, 323. — Ad Henricum de Murdach, primum abbatem de Valle-Clara, *ibid.*, 525. — Abbatibus Claræv., Pontiniens., Petrus Ven., CLXXXIX, 172, 217, 252, 354, 401, 404, 425, 443, 448, 465. — Philippo Claræv. priori, *ibid.*, 450. — Ad Nicolaum abb., Broardus abb., CXCVI, 1645. — Ad Gaucherium Claræv., *ibid.*, 1645. — Ad Fromundum, hospitalem Claræv., *ibid.*, 1647. — Pro monast. S. Joannis Reomaensis, Alexander III, papa, CC, 316. — Ad Galterum episc. et Robertum archidiac., *ibid.*, 335, 371. — Ad Gerardum abbatem et universum abbatum conventum Claræv., *ibid.*, 366. — Stephano, abbati monast. S. Michaelis Tornodor., *ibid.*, 1213. — Ad abb. Claræv., Arnulfus Lexov., CCI, 144. — Ad Manassem episc., Lucius III, papa, *ibid.*, 1161. — Ad abbatem et capitulum Reom., *ibid.*, 1321. — Ad A., Molism. abb., Petrus Cell., CCII, 439. — Theobaldo, priori Molism., Petrus Cell., *ibid.*, 448. — Ad H. suppriorem, Thomam et Asceinum Claræv., *ibid.*, 483. — Ad fratres Molism., *ibid.*, 599, 1494, — Ad Nicolaum, Claræv. monach., *ibid.*, 489, 495, 505. — Ad Theobaldum, abb. Molism., *ibid.*, 552, 553. — Decano et capitulo Lingon., Cœlestinus III, papa, CCVI, 1206. — Ad Robertum, Pontiniac. monach., Stephanus Tornac., 361. — Ad abb. Claræv., Innocent. III, papa, CCXIV, 119. — Ad episc. Lingon., *ibid.*, 125, 463, 464. — Ad abb. Besnens., *ibid.*, 139. — Ad abb. Morimund., *ibid.*, 793, 1107 ; CCXVI, 19. — Ad abb. Claræv., *ibid.*, 826, 1107. — Monachis monast. Molism., id., CCXV, 269, 1555, — Magistro R. de Dencevoi canonic. Divionensi, *ibid.*, 493. — Galchero, abbati Molism., Innocent. III, papa, CCXV, 530, 1555. — Priori ac fratribus Vallis-Cautium, *ibid.*, 531. — Abbati et conventui Pultariensibus, *ibid.*, 531. — Abbati et conventui Fossæ Novæ, Innocent. III, papa, CCXV, 976, 982, 1053, 1365, 1435 ; CCXVI, 401. — Priori Claræv., id., CCXV, 1087, 1090. — Episc. Lingon., *ibid.*, 1090, 1097, 1098 ; CCXVI, 405, 407, 630, 866, 945, 1077. — Decano et capitulo Lingon., id., CCXV, 1098 ; CCXVI, 539, 541 ; CCXVII, 58. — Abbati et conventui S. Stephani Divionensis, id., CCXVII, 371. — Abbati et conventui Reomensi, *ibid.*, 421, 425. — Decano et capitulo capellæ ducis Divionensis, *ibid.*, 525, 732. — Cantori Lingonensi, *ibid.*, 533. — Morimontensi et S. Stephani Divionensis abb., Innocentius III, papa, CCXVI, 550, 866, 945. — Ad canonicos Lingonenses, Innocent. III, papa, CCXVII, 132.

In diœcesi Lodevensi. — Pro monasterio Gellonensi, Ludovicus I, CIV, 982 ; Alexander II, papa, CXLVI, 1311. — Ad Teudericum episc., Joannes X, papa, CXXXII, 799. — Ad Petrum abb. Gellonis, Alexander II, papa, CXLVI, 1341. — Pro monast. S. Salvatoris Lutev., Calixtus II, papa, CLXIII, 1254. — Petro episc., Innocent. II, papa, CLXXIX, 70.

In diœcesi Lugdunensi. — Justo episc., S. Ambrosius, XVI, 904, 912. — Ad S. Eucherium episc., S. Hilarius Arelat., L, 1271 ; Salvianus Massil., LIII, 160, 168. — Ad Constantium, Sidonius Apoll., LVIII, 443, 495. — Ad Philimatium, *ibid.*, 450. — Ad Heronium, *ibid.*, 451, 462. — Ad Secundinum, *ibid.*, 538. — Ad Eriphium, *ibid.*, 547. — Ad Patientem episc., *ibid.*, 560. — De Rustico episc., Gelasius I, papa, LIX, 138. — Ad Viventiolum presb., S. Avitus Vienn., LIX, 245, 268, 270, 271, 272, 273. — Ad Stephanum episc., Avitus Vienn., LIX, 240 ; Ennodius Ticin., LXIII, 63. — Ad episcopos provinciæ Lugdun, Viventiolus episc., LXVII, 993 ; Hincm. Remens., CXXVI, 277. — Ætherio episc., S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1028, 1173, 1258. — Parthenoni S. Petri Lugdun., LXXXVIII, 1164. — Ad Liobradum episc., Alcuinus, C, 286. — Ad fratres Lugdunenses, *ibid.*, 287. — Leutfredo episc., *ibid.*, 493. — Ad clericos et monachos Lugdun., S. Agobardus Lugdun., CIV, 189. — Ad Amulum episc., Guenilo episc., CXIX, 543. — Ad Pardulum episc., Irmindrudis regina, *ibid.*, 564. — Ad Aurelianum archiep., Joannes VIII, papa, CXXVI, 780. — Ad Bernonem, abbatem Gigniacensem, Formosus papa, CXXIX, 845. — Ad Barnardum, Ambroniac. abb., Paschalis I, papa, *ibid.*, 979. — Ad Widonem archiepisc., Joannes X, papa, CXXXII, 812 ; Leo VII, papa, CXXXII, 1077 ; 1080. Ratherius episc., CXXXVI, 648. — De excommunicatione Amblardi archiepisc. Joannes XII, papa, CXXXIII, 1025 ; CXXXV, 990. — Burchardo archiepisc., Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1601 ; Joannes XIX, papa, CXLI, 1146. — Ad canonicos Lugdun., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 540 ; Paschalis II, papa, CLXIII, 370 ; S. Bernard. Claræv., CLXXXII, 332. — Ad Hugonem archiepisc., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 621, 632, 633 ; Urbanus II, papa, CLI, 389, 488, 496, 521, 543, 545 ; Goffridus abb., CLVII, 68 ; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1159,

GERMANIA.

comiti, CLXXX, 1369. — Ottoni episc., Clemens III, papa, CCIV, 1438. — Majori præposito, decano et scholastico Eistettensi, Innocent. III, papa, CCXVII, 193

In diœcesi Frisingensi.— Ad Annonem episc., Joannes VIII, CXXVI, 651. — Ad Attonem episc., Leo III, papa, CXXIX, 970. — Ad Engelbertum episc., Eberhardus abb., CXLI, 1311, 1316; Ellingerus abb., *ibid.*, 1317. — Ad Nitherum episc., *ibid.*, 1319; Udalricus abb., *ibid.*, 1321 — Brunoni, abbati monast. S. Mariæ, Calixtus II, papa, CLXIII, 1272. — Pro ecclesia S. Petri in Undensdorf., Innocent. II, papa, CLXXIX, 80.—Pro ecclesia Frisingensi, *ibid.*, 537. - Hermanno, præposito ecclesiæ S. Petri de Novo loco, Innocent. II, papa. CLXXIX, 638. — Ulrico, abbati monast. S. Mariæ Schyren., Eugenius III, papa, CLXXX, 1034.— Pro monast. S. Stephani Frising., *ibid.*, 1066. — Ottoni, præposito eccles. canonicorum B. Mariæ. *ibid.*, 1429. — Ad Othonem episc., Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 490, 586. - Popon., canonico Frisingen., Innocent. III. papa, CCXIV, 678. — Episcopo Frisingensi, id., CCXV, 855.

In diœcesi Halberstadensi. — Pro Hildegrino episc., Ludovicus I, CIV, 989.— Ad Burchardum episc., Alexander II, papa, CXLVI, 1286; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 373, 416. — Ad clerum et populum Halberstad., Urbanus II, papa, CLI, 376.— Reinahardi episc., Paschalis II, papa, CCXIII, 214, 395. — Ad Ottonem episc., Honorius II, papa, CLXVI, 1277. — Ad clerum Ecclesiæ Halberstadensis, Adalbertus Mogunt., CLXXII, 1337. — Ad Ulricum episc., Eugenius III, papa, CLXXX, 1493.— Ulrico episc., Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1076. — Ad O., Halberstad. episc., CLXXXIX, 1426. — Ad Ecclesiam Halbertad., *ibid.*, 1437. — Episc. Halberstad., Innocent. III. papa, CCXV, 848, 890; CCXVI, 413. Abbati Halberstad., id., CCXV, 603, 645. — Præposito, decano et capitulo Ecclesiæ Halberstad., *ibid.*, 676. — Abbati de Sichen., *ibid.*, 1101; CCXVI, 220, 558.—Abbati S. Michaelis, id., CCXV, 1383. —Magistro Nicolao Misnensi, et Arnaldo de Stendal, id., CCXVI, 407. — Conrado, episc. quondam Halverstad., *ibid.*, 870.

In diœcesi Hamburgensi. — Ad Ansgarium archiepisc. Nicolaus I, papa, CXIX, 876; Sergius II, papa, CXXIX, 997; Leo IV, papa, *ibid.*, 999. — Ad Rembertum archiepisc., Nicolaus I, papa, CXCIX, 962. — Ad Adalgarium archiepisc., Formosus papa, CXXIX, 842; Stephanus V, CXXIX, 1021; Sergius III, papa, CXXXI, 971; Leo VII, papa, CXXXII, 1083; Marinus II, papa, CXXXIII, 875; Agapetus II, papa; CXXXIII, 895.— Ad Hagerum episc., Sergius III, papa, CXXXI, 980. — Pro Ecclesia Hamburgensi, Anastasius, III, papa, *ibid.*, 1185; Marinus II, papa, CXXXIII, 875; Joannes XV, papa, CXXXVII, 837; S. Henricus, CXL, 256, 309; Clemens II, papa, CXLII, 583; S. Leo II, papa, CXLIII, 701; Chuonradus, CLI, 1078; Henricus IV, imper., *ibid.*, 1139. — Ad Wenni archiepisc., Joannes X, papa, CXXXII, 813. —Unwano archiepisc., Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1295.— Ad Adelbertum archiep., Benedictus IX, papa, CXLI, 1368, Victor II, CXLIII, 811, — Ad Liemarum archiepisc., Alexander II, papa, CXLVI, 1419. — Ad Adelgotum archiepisc., Paschalis II, papa, CLXIII, 233.— Clero et populo Hamaburgensi, Calixtus II, papa, *ibid.*, 1278.— Ad Adalberonem archiepisc, Honorius II, papa, CLXVI, 1289; Innocent. II, papa, CLXXIX, 180.

In diœcesi Havelbergensi. — An Anselmum episc., Eugenius III, papa, CLXXX, 1300; CLXXXIX, 1148; Wibaldus abb., *ibid.*, 1244. — Ad Reinherum, canon., Havelberg., Eugenius III, papa, CLXXX, 1300; Eugenius III, papa, CLXXXIX, 1148. — Episcopo Haverhelgensi, Innocent. III, papa, CCXVI, 558.

In diœcesi Hildesheimensi. — Ad Godehardum episc., S. Godehardus Hildesheim., CXLI, 1232. — Ad B. præpositum, clerum et populum Hildesheim., Calixtus II, papa, CLXIII, 1113, 1134; Innocent. II, papa, CLXXIX, 110. — Bernardo episc., Innocent. II, papa, *ibid.*, 254; Eugenius III, papa, CLXXX, 1082; Wibaldus abb., CLXXIX 1221; Monachi Corbeienses, *ibid.*, 1235.— Ad R., præpositum Hildenesheim., Wibaldus abb., CLXXIX, 1298. — Episc. Hildesheim., Cœlestinus III, papa, CCVI, 970. — Capitulo Hildesheim., Innocent. III, papa, CCXIV, 593, 19; CCXV. 395; CCXVI, 1041. — Episc. Hildesem., Innocent. III, papa, CCXIV, 19, 527; CCXV, 395, 626; CCXVI, 112, 1227; *ibid.*, 105. — Scholastico Hildesem., id., CCXV, 840.

In diœcesi Magdeburgensi. —Pro institutione archiepisc. Magdeburg., Joannes XIII, papa, CXXXV, 952.— Ad Adalbertum archiepisc., *ibid.*, 966, 967; Benedictus VII, papa, CXXXVII, 315.— Ad Geronem archiep., Berno abb., CXLII, 1159.— Ad Wozelinum archiepisc., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 320, 418. — Ad Norbertum archiepisc., Urbanus II, papa, CLI, 375, 518; Honorius II, papa, CLXVI, 1303; Bartholomæus Laudun., CLXX, 1359; Innocent. II, papa, CLXXIX, 167, 189; Anacletus antipapa, *ibid.*, 709 — Ad Adelgotum archiepisc., Paschalis II, papa, CLXIII, 396. — Ad archiepisc. Magdeburg., Gualterus Ravenn., CLXXIX, 38; Henricus Lucensis, *ibid.*, 40. — Chuonrado archiepisc., Innocent. II, papa, *ibid.*, 451. — Ad capitulum Magdeburg., Eugenius III, papa, CLXXX, 1543 — Wichmanno archiepisc., Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1432; Lucius III, papa, CCI, 1258; Urbanus III, papa, CCII, 1407; CLXXXIX, 1414, 1443, 1444, 144.— Balderamo præposito, et canonicis ecclesiæ S. Mariæ in Magdeburg, Alexander III, papa, CC, 1115. — Præposito ecclesiæ B. Mariæ Magdeburg., Clemens III, papa, CCIV, 1471. — Ad Magdeburg archiepisc., Innocent. III, papa, CCXIV, 69, 203, 261, 551, 737, 752, 828. — Decano Majoris ecclesiæ Magdeburg., *ibid.*, 551 — Præposito Magdeburg., id., CCXV, 393, 1094, 1095.— Capitulo et universo clero Magdeburg., *ibid.*, 1093, 1110. — Alberto archiepisc., *ibid.* 1100, 1101. — Abbati S. Joannis in monte Magdeburg., *ibid.*, 1158. — Archiepisc. et Magistro Germando, canonico, *ibid.*, 1570.— Magistro Nicolao Misnensi, id., CCXVI, 236 — Nobili mulieri A., sorori nobilis viri Misnensis, *ibid.*, 238. — Archiepisc., Magdeburg., *ibid.*, 305, 322, 541, 559, 1043, 1111, 1148, 1152, 1154, 1166, 1264.

In diœcesi Merseburgensi. — Clero et populo Mersoburgensi. Paschalis II, papa CLXIII, 396.— Eberhardo Merseburg., Clemens III, papa, CCIV, 1438. — Præposito, decano, et capitulo Merseburg., Innocent. III, papa, CCXV, 90.

In diœcesi Mindonensi. — Ducogoni episc. Stephanus V, papa, CXXIX, 800. — Ad Henricum episc., Wibaldus abb., CLXXIX, 1240, 1258, 1263, 1273, 1275, 1276, 1341, 1359, 1361; Bernardus episc., *ibid.*, 1330; Conradus imperator, *ibid.*, 1342; Arnoldus Evton., *ibid.*, 1342. — Ad Godebaldum, canonicum Mindens., *ibid.*, 1333. — Ad W., Mindensis ecclesiæ præpositum majorem, Wibaldus abb., *ibid.*, 1361. — Mindensi, episc., Innocent. III, papa, CCXV, 644; CCXVI, 334. — Custodi et scholastico Mindensibus, id., CCXV, 840; CCXVII, 104. — Ad Conradum electum Mindens., id., 201.

In diœcesi Moguntina. — De cœnobio puellarum, ad Moguntiæ muros condito, LXXXVIII, 1289. — Bonifacio presbytero, Gregorius II, papa, LXXXIX, 495. — Ad clerum, ordinem et plebem Mogunt., Gregorius II, papa, LXXXIX, 502. — Ad optimates Thuringorum, *ibid.*, 503. — Ad universum populum Thuringorum, *ibid.*, 503. — Bonifacio episc., *ibid.*, 506, 524, 575, 583, 689, 698, 703, 707, 720, 722, 723, 724, 725, 726, 733, 748, 751, 753, 754, 774, 778, 782, 783, 788, 917, 925, 927, 929, 938, 939, 943, 949, 953; CXXX, 1152, 1153, 1157, 1159, 1165, 1167, 1170, 1173.— Lullo episc., XCVI, 819, 823, 824 *seqq.*, 828, 831, *seqq.* — Baugulfo, abbati Fuldensi, Carolus Magnus, XCVIII, 895. — Ad cives Moguntinos, Rudolphus, *ibid.*, 805, 806. — Riculfo archiepisc., Alcuinus, C, 356, 357; S. Leo III, papa, CII, 1030. — Otgario archiepisc., Egenhardus abb., CIV, 510, 512; Gregorius IV, papa, CXXIX, 998.— Egilolfo archiepisc., Eginhardus, CIV, 511. — Rabano Mauro abb., Gregorius IV, papa, CVI, 860; Lupus abb., CXIX, 506; Gregorius papa, CXXX, 1152, 1153, 1158, 1159; Zacharias papa, *ibid.*, 1165, 1167, 1170, 1173. — Pro monast. Fuldensi, XCVII, 1051, 1052, 1057, 1062, 1063, 1076; C, 382; CIV, 1056, 1110; CXV, 701; CXIX, 770; CXXIX, 999, 1010, 1011; CXXXII, 1065; CXXXIII, 865, 889, 1026; CXXXV, 979; CXXXVII, 849; CXLI, 1147; CXLII, 577, 579; CXLIII, 609, 824; CXLVI, 1301; CLXXIX, 85, 187, 327; CLXXX, 1334; Eugenius III, papa, CLXXXIX, 1170; Wibaldus abb., *ibid.*, 1171, 1194.— Ad Regimbaldum chorepisc., Rabanus Maurus, CXII, 1507. — Ad Alcuinum, monachum Fuldens., Lupus abb., CXIX, 466, 500, 504. — Ad Flattonem, abb. Fuldens., *ibid.*, 562; CXXXVII, 912. — Ad Carolum archiepisc., Nicolaus I, papa, CXIX, 809, 811. — Ad Liubertum archiepisc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 783, 959; Stephanus V, papa, CXXIX, 797. — Hugoni, abbati Fuldensi, Benedictus IV, papa, CXXX, 43. — Haichoni, abbati monast. Salvatoris Fuldensis, Joannes X, papa, CXXXII, 800. — Ad Fridericum archiepisc., Leo VII, papa, CXXXII, 1083. — Ad Willhelmum archiepisc., Agapetus II, papa, CXXXIII, 914; Joannes XII, *ibid.*, 1013. — Ad Hrodebertum archiepisc., Benedictus VII, papa, CXXXVII, 315. — Ad Villegisum archiepisc., Adalbero archiepisc., *ibid.*, 505; Gregorius V, papa, *ibid.*, 913; Silvester II, papa, CXXXIX, 208, 211. — Ad Thietmarum archiepisc., Adalbero archiepisc., CXXXVII, 517; Silvester II, papa, CXXXIX, 231. — Richardo, abb. Fuldensi, Benedictus VIII, papa, *ibid.*, 1633. — Ad Bordonem archiepisc., Joannes XIX,

CCXVI, 415. — Ad abbatem E., præpositum, et C. canonicum S. Emmerami, id., CCXVII, 39.

In diœcesi Salzburgensi. — Episcopo Salisburgensi, Rudolphus imper., XCVIII, 763. — Pro Salisburg., Fridericus archiepisc., *ibid.*, 776. — Ad Arnonem episc., Alcuinus, C, 235, 237, 238, 244, 245, 274, 296, 300, 303, 315, 316, 318, 319, 324, 342, 352, 366, 381, 385, 386, 387, 389, 399, 401, 402, 404, 406, 407, 416, 417. — Ad fratres Juvavensis ecclesiæ, *ibid.*, 297. — Ad Adelvinum archiepisc., Nicolaus I, papa, CXIX, 771, 1125, 1126, 1127. — Pro ecclesia Salzburgensi, Joannes XII, papa, CXXXIII, 1027. — De Heroldo archiepisc., Joannes XIII, papa, CXXXV, 954. — Ad Fredericum episc., Benedictus VI, papa, *ibid.*, 1081. — Ad Azelinum, abb. Lunælacens., S. Godehardus Hildesh., CXLI, 1231. — Ad Gebehardum archiepisc., Alexander II, papa, CXLVI, 1354; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 313, 428; Urbanus II, papa, CL, 283. — Eberhino præposito ecclesiæ S. Margaritæ, Paschalis II, papa, CLXIII, 363. — Ad Conradum archiepisc., *ibid.*, 234, 440, 441; Calixtus II, papa, *ibid.*, 1304; Honorius II, papa, CLXVI, 1303; Innocent. II, papa, CLXXIX, 361, 609, 628, 650, 913; *ibid.*, 928. — Ad canonicos regulares Bergtestadenses, Calixtus II, papa, CLXIII, 1206. — Hermanno præposito et canonicis in episcopali ecclesia S. Rudperti, *ibid.*, 1265. — Pro monast. S. Mariæ Salzburgensi, Innocent. II, papa, CLXXIX, 334. — Gunthero, abbati monast. S. Lamberti, *ibid.*, 423. — Pro parthenone Chiems., *ibid.*, 540. — Conrado abbati monast. S. Mauritii Altahensis, Eugenius III, papa, CLXXX, 1318. — Balderico, abbati S. Petri Salzburg., *ibid.*, 1387. — Ad Eberhardum archiepisc., *ibid.*, 1284, 1427, 1477, 1544; Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1601; Hildegardis abb., CXCVII, 165; Adrianus III, papa, CC, 133; Alexander III, papa, *ibid.*, 73, 101, 169, 288. — Hugoni, præposito S. Rudberti, Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1529. — Ad præpositos Salzburg. et Chiemseens, Eberhardus episc., CXCIII, 495. — Ad Sibotonem præpositum et clerum ecclesiæ Salzburg., Alexander III, papa, CC, 995. — Ad Albertum archiepisc., *ibid.*, 997; Lucius III, papa, CCI, 1335; Cœlestinus III, papa, CCVI, 1027, 1076. — Clero ecclesiæ Salzburg., Alexander III, papa, CC, 1141. — P. abbati S. Petri, et magistro Rudolpho, decano Salzburgensi, Cœlestinus III, papa, CCVI, 1078. — Archiepisc. Salseburg., Innocent. III, papa, CCXIV, 1167; CCXV, 148; CCXVI, 150, 305, 807, 1075, 1095, 1107, 1118, 1139.

In diœcesi Spirensi. — Ecclesiæ Spirensi, Sigebertus rex, LXXXVII, 324; Childericus, *ibid.*, 1299. — Ad W., abb. Hirsaug., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 606. — Pro monast. Hirsaugiensi, *ibid.*, 714; Urbanus II, papa, CLI, 402; Hildegardis, CXCVII, 367. — Adelberto præposito Nemetensi, Bernaldus, CXLVIII, 1219. — Ad Henricum episc., S. Gregorius VII, papa, *ibid.*, 504. — Ad Willelmum, abbatem Hirsaug., *ibid.*, 567. — Pro monast. S. Mariæ Godesavensi, Calixtus II, papa, CLXIII, 1240. — Pro monast. Wezzinbrunn., Innocent, II, papa, CLXXIX, 559. — Folmaro, Hirsaugiensi abbati, Cœlestinus II, papa, *ibid.*, 789. — Ad H., monachum Malenbrunn., Hildegardis, CXCVII, 357. — Cellerario, et M. Asino, et B., canonicis Spirensibus, Innocent. III, papa, CCXV, 942. — Decano Spirensi, id., CCXVI, 822. — C., decano Spirensi, *ibid.*, 904, 905, 1157, 1246.

In diœcesi Trevirensi. — Ad Ursulum, grammaticum Trevir., Ausonius, XIX, 927. — Monast. Nonantulano, ejusque abbati Anselmo, XCVII, 1002; Ludovicus I, CIV, 1103, 1161, 1289; Marinus II, papa, CXXXIII, 878; Paschalis II, papa, CLXIII, 306; Innocent. II, papa, CLXXIX, 446. — Monast. Prumiensi, XCVII, 1053, 1054, 1064, 1068, 1073, 1075; Ludovicus I, CIV, 1033, 1058, 1098, 1120, 1122, 1158, 1254, 1265; Henricus III, imper., CLI, 1123. — Amalario, Trevir. archiepisc., Petrus Ven., XCIX, 890; Carolus imper., *ibid.*, 892. — Petro abbati in monast. Nonantulæ, Amalarius Trevir., *ibid.*, 890. — Rigbodo episc., Alcuinus, C, 440, 442, 443. — Horrensi virginum Benedict. monast. Leo III, papa, CII, 1067; Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1395. — Hetti archiep., Eginhardus, CIV, 512. — Pro monast. S. Maximi Trevir., Ludovicus I, *ibid.*, 1005; Henricus II, papa, CXL, 266; S. Leo IX, papa, CXLIII, 669; Henricus II, CLI, 1093. — Ad Hettonem monach., Amalarius Mettensis, CV, 1335. — Ad Gerungum, summum sacri palatii ostiarium, Frotharius Tullensis, CVI, 865, 877, 878. — Ad Hetti archiepisc., *ibid.*, 875. — Ad Egilem, Prumiensem abb., Rabanus Maurus, CXII, 580, 582. — Ad Marcwardum, abb. Prumiens., Lupus abb. Ferrar., CXIX, 475, 519, 523, 524, 531, 562, 566, 568, 580, 582. — Ad Ansbaldum, abb. Prumiens., *ibid.*, 532, 592, 595. — Ad Thietgaudum archiepisc., Nicolaus I, papa, *ibid.*, 782. — Pro Bertulfo archiepisc., Hincmarus Remens., CXXVI, 262. — Ad Radbodum archiepisc., Dudo Virdun., CXXIX, 1226; Regino, Prumiens. abb., CXXXII, 483. — Ad Leopardum, abb. Nonantulan., Sergius III, papa, CXXXI, 977. — Pro ecclesia Trevirensi, Joannes XIII papa, CXXXV, 974; Benedictus VII, papa, CXXXVII, 320; S. Henricus imper., CXL, 333, 347; S. Leo IX, papa, CXLIII, 594; Victor II, papa, *ibid.*, 826. — Theoderico archiepisc., Joannes XIII, papa, CXXXV, 976; Benedictus VI, papa, CXXXV, 1081; Benedictus VII, papa, CXXXVII, 323. — Ad Rodbertum archiepisc., Ratherius episc., CXXXVI, 649. — Ad Henricum archiepisc., CXXXVII, 315. — Pro Trevirensis archiepisc. juribus, Benedictus VII, papa, *ibid.*, 318. — Pro monast. S. Benedicti Trevir., *ibid.*, 319. — Ad Ecbertum archiepisc., Adalbero Remens., *ibid.*, 505, 507, 508, 509, 511, 514, 516; Gerbertus Remens., CXXXIX, 204, 208, 212, 217, 227, 228, 229, 231, 245, 248, 249. — Ad Remigium monach. Trevir., *ibid.*, 234, 238, 239, 246. — Popponi, archiepisc. Trevir., Benedictus VIII, papa, CXXXVIII, 1349; Benedictus IX, papa, CXLI, 1359. — Hilderado, Prumiens. abb., S. Henricus imper., CXL, 347. — Bulla canonizationis S. Simeonis reclusi, Benedictus IX, papa, CXLI, 1365, 1368. — Eberhardo archiepisc., S. Leo IX, papa, CXLIII, 597. — Pro monast. S. Sylvestri Nonantulani Alexander II, papa, CXLVI, 1343. — Ad Udonem episc., *ibid.*, 1342, 1413, 1414; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 353, 370, 492, 501. — Galburgi, abbatissæ monast. Juviniac., Urbanus II, papa, CLI, 476. — Ad Brunonem archiepisc., Paschalis II, papa, CLXIII, 234; Calixtus II, papa, *ibid.*, 1148; Fridericus Coloniens., CLXVI, 1356. — Ad Stephanum camerarium, legatum suum, *ibid.*, 1180. — Adalberoni, abbati monast. Prum., Innocent, II, papa, CLXXIX, 189, 251, 255, 331, 514, 529; Eugenius III, papa, CLXXX, 1212, 1354; S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 339, 342, 343. — Sigero, abbati S. Maximini, Innocent. II, papa, CLXXIX, 511. — Constantino, abbati monast. B. Mariæ Aureæ Vallis, *ibid.*, 539. — Godefrido, abbati Arnsteinensi, *ibid.*, 597. — Alberto, abb. Nonantul., Eugenius III, papa, *ibid.*, 1040; Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1598. — Pro monast. S. Mariæ Springirsbac., Eugenius III, papa, CLXXX, 1060, 1532. — Hillino archiepisc., *ibid.*, 1525; Adrianus IV, papa. CLXXXVIII, 1431, 1433, 1448; Hildegardis abb., CXCVII, 467. — Randulfo, abbati de Claustro, *ibid.*, 1527. — Gisleberto, abbati monast. Lacensis, *ibid.*, 1301. — Bertulfo, abbati monast. S. Eucharii, *ibid.*, 1303. — Universis capitaneis monast. vassallis, *ibid.*, 1309. — Ad Arnoldum Trevir., Hildegardis abb., CXCVII, 182. — Ad Elisabeth. magistram in Schonaugia, *ibid.*, 216. — Ad clerum Trevir., *ibid.*, 254. — Ad Heldericum, præpositum S. Simeonis Trevir., *ibid.*, 313. — Ad B., sacerdotem Trevir., *ibid.*, 350. — Ad monachos S. Eucharii Trevir., *ibid.*, 376. — Ad archidiaconos Ecclesiæ Trevir., Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1607. — Ad Nonantulanos, Alexander III, papa, CC, 667, 668, 750, 867, 1188; Cœlestinus III, papa, CCVI, 1223. — Ad archipresb. et canonicos plebis S. Michaelis de Nonantula, Alexander III, papa, CC, 1111. — Henrico archipresb., Urbanus III, papa, CCII, 1531. — Ad Folmarum archiepisc., Gregorius VIII, papa, *ibid.*, 1559. — Sigifredo archipresb., et universis canonicis Ecclesiæ S. Michaelis, Clemens III, papa, CCIV, 1396. — Universo capitulo Trevir. Eccles., Clemens III, papa, *ibid.*, 1442. — Joanni episc., *ibid.*, 1461. — Ad abbatem S. Eucharii, Guibertus abb., CCXI, 1304. — Ad canonicum Trevir., Innocent. III, papa, CCXIV, 212. — Archiepisc. Trevir., id., CCXV, 330; CCXVI, 1023, 1061, 1074, 1081, 1126. — Præposito, archidiac., canonicis et ministerialibus Eccles. Trevir., id., CCXVI, 1127.

In diœcesi Wormatiensi. — Basilicæ Wormatiensi, Dagobertus I, rex Franc., LXXX, 505; Henricus II, rex, CXL, 245, 258, 268, 278, 293, 297, 316, 376. — Pro monast. Laureshamensi, Carolus Magnus, XCVII, 1048, 1049, 1055, 1059; S. Leo IX, papa, CXLIII, 624. — Pro monast. Eremifanensi, Carolus Magnus, XCVII, 1065; Ludovicus I, CIV, 1173. — Folinando, abbati Lauresham. monast., Eugenius III, papa, CLXXX, 1314. — Ad Conradum episc., Hildegardis abb., CXCVII, 173. — Sigehardo, abbati monast. S. Nazarii Laureham., Alexander III, papa, CC, 1223, 1233. — Ad episc. Wormat., Innocent. III, papa, CCXIV, 19, 39.

In diœcesi Wirtzburgensi. — Burchardo episc., Zacharias papa, LXXXIX, 922. — Humberto episc., Eginhardus, CIV, 511. — Ad Henricum episc., Arnoldus episc., CXXXIX, 1493. — Ecclesiæ Wirceburg., Henricus II, imper., CXL, 279. — Ad Ruotkerum, abb. Herbipol., Froumundus cœnobita, CXLI, 1285. — Adalberoni episc.,

GRÆCIA.

HELVETIA.

populo Constantiensi, Calixtus II, papa, CLXIII, 1273. — Pro cœnobio montis Angelorum, ibid., 1317. — Rustino, abbati monast. S. Blasii, ibid., 1236. — Bertholdo, abb. S. Blasii, Honorius II, papa, CLXVI, 1254; Innocent. II, papa, CLXXIX, 62, 105, 258, 259, 260. — Ad Gualricum episc., Honorius II, papa, CLXVI, 1277. — Friderico præposito et fratribus ejus in ecclesia B. Martini, Innocent. II, papa, CLXXIX, 82. — Gebardo, abb. monast. Brigantiensis, ibid., 434. — Joanni, abbati monast. S. Georgii, ibid., 437. — Pro monast. S. Trutberti, Lucius II, papa, ibid., 840. — Burchardo, abbati monast. S. Joannis Baptistæ, Eugenius III, papa, CLXXX, 1348. — Algero episc., ibid., 1351. — Ad episc. Constantiens., S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 361. — Henrico episc., Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1427. — Gunthero, abbati S. Blasii, ibid., 1510, 1514. — Frowino, abbati monast. S. Mariæ, ibid., 1514. — Folcardo, præposito eccles. S. Stephani, ibid., 1611. — Ad Hermannum episc., Wibaldus abb., CLXXXIX, 1582. — Ad Ricardum de Bohun episc., Joannes Saresb., CXCIX, 232, 234. — Henrico, abbati monast. S. Udalrici, Alexander III, papa, CC, 1137. — Theodeberto S. Blasii de Nigra Silva, ibid., 1209. — Manegoldo et capitulo S. Georgii, Lucius III, papa, CCI, 1237, 1328. — Præposito, decano et capitulo Constantiens., Innocentius III, papa, CCXV, 990. — Abbati et conventui de Salem, ibid., 1286. — Abbatibus de Luzilaet de Tannibach, id., CCXVI, 377. — Waltero præposito Constantiensi, ibid., 379. — Episcopo, Constantiensi, ibid., 620, 1255.

In diœcesi Curiensi. — Remedio episc., Alcuinus, C, 446. — Pro Victore, Curiensi episc., Ludovicus I, CIV, 1282. — Pro Verendario episc., ibid., 1282. — Ad Widonem episc., Calixtus II, papa, CLXIII, 1198. — Annoni, priori Ecclesiæ S. Lucii Curiensis, Eugenius III, papa, CLXXX, 1400. — Ad episcopos et cardinales Curiæ, S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 351. — Episcopo, præposito S. Lucii et scholastico Curiensi, Innocent. III, papa, CCXV, 1145.

In diœcesi Genevensi. — Arducio episc., Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1503, 1507. — Pro monast. Boni Montis, Alexander III, papa, CC, 359. — Ad archiepisc. Genev., Lucius III, papa, CCI, 1172. — Nantellino episc., Urbanus III, papa, CCII, 1343. — Episcopo Gebennensi, Innocent. III, papa, CCXV, 257, 1304; CCXVI, 479, 520, 615, 654, 715, 893.

In diœcesi Lausannensi. — De Hieronymo episc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 901. — Pontio, abb. Romani monast., Innocent. II, papa, CLXXIX, 469. — Ad Guidonem episc., S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 150. — Ad B. Amedeum episc., Nicolaus Claræv., CLXXXVIII, 1347; CXCVI, 1625. — Canonicis ecclesiæ Lausann., Alexander III, papa, CC, 908. — Rogerio episc., ibid., 1247. — Arducio præposito et canonicis Lausann., Lucius III, papa, CCI, 1150.

In diœcesi Lucernensi. — Tescellino, abbati de Curba Fossa, Eugenius III, papa, CLXXX, 1017. — Ad abbatem et canonicos Lucernenses, Alexander III, papa, CC, 1199.

HISPANIA.

In diœcesi Asturicensi. — Ad Turribium episc., S. Leo Magnus, LIV, 677, 745. — Astoric. episc., Clemens III, papa, CCIV, 1500; Innocent. III, papa, CCXIV, 68, 690; CCXVI, 475, 667. — Joanni archidiac., id., CCXIV, 52, 68; CCXV, 133.

In diœcesi Aucensi. — De episcopatu Aucensi, Urbanus II, papa, CLI, 407. — Ad Petrum episc., ibid., 504. — Dodoni episc., Eugenius III, papa, CLXXX, 1015. — Ad episc. Oscens., Alexander III, papa, CC, 1051. — Abbati monast. montis Aragonum, Clemens III, papa, CCIV, 1379. — Garsiæ episc., Innocent. III, papa, CCXV, 70, 78; CCXVI, 1253. — R. Lain, archidiac. Jaccensi, ibid., 476.

In diœcesi Ausonensi. — Ad Georgium episc., Joannes X, papa, CXXXII, 799. — Ad Wadamium episc., Leo VII, papa, ibid., 1080. — Pro monasterio S. Mariæ Rivipullensi, Agapetus II, papa, CXXXIII, 907; Sergius IV, papa, CXXXIX, 1509; Urbanus II, papa, CLI, 472. — Pro ecclesia Ausonensi, Joannes XIII, papa, CXXXV, 983; Benedictus VII, papa, CXXXVII, 329, 331. — Pro Arnulpho in episcopum Ausonensem eligendo, Gregorius V, papa, ibid., 928. — Ad Olivam episc., Garcias, monach. Cuxasensis, CXLI, 1443; Gaucelinus Bituric., CXLII, 899. — Ad Berengarium episc., Urbanus II, papa, CLI, 299, 331. — Ad Raymundum episc., S. Oldegarius, CLXXII, 1359. — Ad episc. Ausonensem, Alexander III, papa, CC, 1049; Innocent. III, papa, CCXV, 489.

In diœcesi Barbastrensi. — Barbastrensis sedes constituitur, Urbanus II, papa, CLI, 539. — Raymundo episc., Paschalis II, papa, CLXIII, 275.

In diœcesi Barcinonensi. — De Frodoino remoto a Barcinonensi ecclesia, Hadrianus papa, LVIII, 17. — Ad Bernardum illustrem virum, Nicolaus I, papa, CXIX, 964. — Ad Frodoinum episc., Stephanus V, papa, CXXIX, 808. — Ad Teudericum episc., Joannes X, papa, CXXXII, 799. — Ad Vilaranum episc., Leo VII, papa, ibid., 1080. — Ad Petrum episc., Joannes XIII, papa, CXXXV, 984. — Ad [illegible] omnem Barcinon., ibid., 988. — De Bertranno episc., Urbanus II, papa, CLI, 314. — Raymundo, præposito Barcinon., Paschalis II, papa, CLXIII, 12[illegible]. — Ollegario, abbati S. Rufi electo Barcinon., ibid., 405; Gelasius II, papa, ibid., 492. — Raymundo marchioni Barchinonensi, Paschalis II, papa, ibid., 107. — Ad Raimundum comitem Barcinon., Calixtus II, papa, ibid., 1190. — Ad episc. Barcinon., Alexander III, papa, CC, 1051. — Episc. Barcinon., Urbanus III, papa, CCII, 1467. — Clero Barcinonensi, Innocent. III, papa, CCXV, 977.

In diœcesi Burgensi. — Pro ecclesia Burgensi, Urbanus II, papa, CLI, 471. — Garsiæ episc., Paschalis II, papa, CLXIII, 239, 247, 248. — Ad episc. Burgens., Lucius II, papa, CLXXIX, 928. — Ad Petrum episc., Alexander III, papa, CC, 251. — Archipresbytero et clericis Burgensis ecclesiæ, Innocent. III, papa, CCXIV, 378. — Episc. Burgensi, id., CCXV, 381; CCXVI, 1240, 1271.

In diœcesi Cæsaraugustana. — Braulioni archidiacono, Isidorus Hispal., LXXX, 649, 651, 654, 655; Emilianus presbyter, ibid., 674; Eugenius III, prim. Tolet., ibid., 680; LXXXVII, 403; Recesvinthus rex, LXXX, 685, 686; Tajus presb., ibid., 686; Fructuosus presb., ibid., 690. — Ad exercitum Christianorum civitatem Cæsaraugust. obsidentem, Gelasius II, papa, CLXIII, 333. — Petro, priori et canonicis ecclesiæ S. Mariæ, Innocent. II, papa, CLXXIX, 563. — Pro ecclesia S. Salvatoris Cæsaraugust., Eugenius III, papa, CLXXX, 1252. — Petro Cæsaraugust., Alexander III, papa, CC, 867. — Canonicis Eccles. Cæsaraugustæ, Clemens III, papa, CCIV, 1383. — Ad Cæsaraugust. episc., ibid., 1496, 1502; Innocent. III, papa, CCXV, 945, 969, 1205; CCXVI, 476.

In diœcesi Compostellana. — Pro ecclesia S. Jacobi Compost., Urbanus II, papa, CLI, 440. — Ad clerum et populum Compostellanæ ecclesiæ, Paschalis II, papa, CLXIII, 34. — Conventui ecclesiæ S. Jacobi Compost., ibid., 36. — De destructione ecclesiæ Compostell., ibid., 44. — Ad clericos S. Jacobi Compostell., ibid., 63. — Didaco, episc. Compostell., ibid., 78, 79, 87, 113, 114, 117, 132, 142, 161, 170, 247, 273, 280, 356, 387; Gelasius II, papa, ibid., 494. 503. 1093; Calixtus II, papa, ibid. 1109, 1168, 1170, 1190, 1210, 1211, 1215, 1255, 1269; Honorius II, papa, CLXVI, 1243, 1246, 1269, 1302; Innocent. II, papa, CLXXIX, 58, 59, 76, 96, 171, 203, 213, 249, 323; Anacletus antipapa, ibid., 696, 723. — Compostellan. archiepisc., Innocent. III, papa, CCXIV, 610, 653, 680, 691, 700, 719, 720; CCXV, 84, 85, 86, 373, 376, 831, 832, 1175, 1491; CCXVI, 20, 348, 385, 386, 425, 474, 475, 553, 875, 1175. — Magistro Petro, Munion. archidiacono, id., CCXV, 193.

In diœcesi Cordubensi. — Ad Osium episc., Liberius papa, VIII, 1349. — Alvaro Cordubensi, Joannes Spalensis, CXXI, 420, 458; Speraindeo abb., ibid., 462; Saulus, ibid., 174; S. Eulogius archiepisc., CXV, 841. — Saulo episc., Alvarus, CXXI, 473, 476.

In diœcesi Dertusensi. — Gaufrido episc., Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1453. — Odoni, episc. Derton., Innocent. III, papa, CCXIV, 12; CCXV, 858. — Civibus et universo populo Dertusensi, ibid., 1251.

In diœcesi Gerundensi. — Pro ecclesia Gerundensi, Ludovicus I, CIV, 1246; Formosus papa, CXXIX, 841. — Ad servum Dei episc., Romanus papa, ibid., 861. — Ad Wigonem episc., Joannes X, papa, CXXXII, 799. — Ad Godmarum episc., Leo VII, papa, ibid., 1080. — De Attone episc., Joannes XIII, papa, CXXXV, 988. — Pro monast. Bisuldunensi, Benedictus VII, papa, CXXXVII, 334. — Ad Odonem episc., Silvester II, papa, CXXXIX, 281. — Ad Petrum episc., Joannes XIX, papa, CXLI, 1143. — Ad Berengarium episc., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 525; Paschalis II, papa, CLXIII, 371. — Episc., Gerund., Alexander III, papa, CC, 397; Innocentius III, papa, CCXV, 97. — Abbati S. Salvatoris de Breda id., CCXVI, 511.

In diœcesi Jaccensi. — Ad Petrum episc., Urbanus II, papa, CLI, 525. — Pro Ecclesia Jaccensi, ibid., 526.

In diœcesi Hispalensi. — Ad Zenonem episc., Simplicius papa, LVIII, 35; LXXXIV, 794; Felix III, papa, LVIII, 927; LXXXIV, 797; Simplicius papa, CXXX, 929. — Ad Sallustium episc., Hormisda papa, LXIII, 425; LXXXIV, 827; CXXX, 1043. — Ad Leandrum episc., S. Gregorius Magnus, LXXVII, 496, 778, 1050; LXXXIV, 831, 833; CXXX, 1103, 1104. — Gordiano episc., Deus-

ITALIA.

bus monast. S. Sylvestri, *ibid.*, 4[illegible] — Ad clerum, judices et universum populum Benev., *ibid.*, [illegible] — Lombardo archiepisc., *ibid.*, 124[illegible] — Ricardo abbati monast. S. Modesti, Cœlestinus II, papa, CCVI, [illegible] — Ad Albertum cancellarium, Stephanus Tornac., CCXI, [illegible] — [illegible] et populo Benevent., Innocent. III, papa, CCXIV, 217, 218, 7[illegible]; CCXVI, 1[illegible], 12[illegible] — Archiepisc. et capitulo Benevent., id., CCXIV, 218; CCXV, 14[illegible] — [illegible] et V[illegible], canonicis Benev., Innocent. III, papa, CCXV, 721.

In diœcesi Bergomensi. — Agino episc., Carolus Magnus, XCVIII, 914; Alcuinus, C, 4[illegible] — Pro ecclesia Bergom., S. Henricus imp., CXL, 102. — Pro ecclesia S. Vincentii Bergomatis, Paschalis II, papa, CLXIII, 73; Alexander III, papa, CC, 610. — Alberto archipresb., et fratribus ecclesiæ Bergom., Honorius II, papa, CLXVI, 1217. — Gregorio episc., clero et populo Bergom., Innocent. II, papa, CLXXIX, 246, 268, 287, 3[illegible], [illegible]; Cœlestinus II, papa, *ibid.*, 777; Lucius II, papa, *ibid.*, [illegible], [illegible] — Canonicis S. Alexandri, Innocent. II, papa, *ibid.*, 3[illegible]; Eugenius III, papa, CLXXX, [illegible] — Pro ecclesia S. Alexandri Bergomatis, Cœlestinus II, papa, CLXXIX, 776. — Ad canonicos S. Alexandri Bergom., *ibid.*, 80[illegible]; Lucius II, papa, *ibid.*, 8[illegible] — Oberto præposito, et fratribus S. Alexandri, *ibid.*, 8[illegible]. — Gerardo episc., Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 10[illegible] — Lanfranco præposito, cæterisque canonicis ecclesiæ S. Alexandri, *ibid.*, 10[illegible], 1[illegible]; Clemens III, papa, CCIV, 1[illegible], 13[illegible] — Ad Gualam episc., Alexander III, papa, CC, [illegible] — Adelardo archidiac., Urbanus III, papa, CCII, 14[illegible] — Eugeniæ, abbatissæ monast. S. Gratæ, *ibid.*, 1[illegible] — Canonicis Eccles. S. Vincentii et S. Alexandri, Gregorius VIII, papa, CCII, 1549. — Clero, potestati et populo Bergomati, *ibid.*, 1[illegible]. — Oberto, præposito Eccles. Bergom., Clemens III, papa, CCIV, 1[illegible], 14[illegible].

In diœcesi Bisinianensi. — N., Bisinianensi episc., Innocent. III, papa, CCXIV, 1107.

***In diœcesi Bituntina.* — Episc. Bitunt., Innocent. III, papa, CCXIV, 1167.**

In diœcesi Bobiensi. — Oglerio, abbati S. Columbani, **Innocent. II, papa, CLXXIX, 682. — Pro monast. S. Columbani**, Lucius II, papa, *ibid.*, 8[illegible]. — Ottoni episc., Cœlestinus III, papa, CCVI, 1202. — Bobiens. episc., Innocent. III, papa, CCXIV, 783.

In diœcesi Bononiensi. — Eusebio, S. Ambrosius, XVI, 1[illegible]. — Ad Joannem episc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 9[illegible]. — Pro canonicis Bonon., Joannes XIII, papa, CXXXV, 951. — Pro ecclesia Bonon., Victor II, papa, CXLIII, [illegible], S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, [illegible]; Lucius II, papa, CLXXIX, 8[illegible] — Ad Bononienses, Urbanus II, papa, CLI, 48[illegible] — Ad Bernardum episc., *ibid.*, [illegible]. — Pro episcopatu Ecclesiæ Bonon., Paschalis II, papa, CLXIII, 3[illegible]. — Pro ecclesia S. Petri Bonon., Honorius II, papa, CLXVI, 12[illegible]. — Gerardo episc., Eugenius III, papa, CLXXX, 1[illegible]. — Ad G., rectorem et Bonon. [illegible], *ibid.*, 14[illegible]. — Bonifacio archidiac. et Alberto archipresb., Alexander III, papa, CC, [illegible] — Joanni episc., *ibid.*, [illegible]5 — Ad consules et consules Bonon., *ibid.*, 1057. — Priori monast. B. de Rumilian., Lucius III, papa, CCI, 1133. — Archipresb. et canonicis Bonon., Urbanus III, papa, *ibid.*, 14[illegible] — Gerardo archidiac., Huberto archipresb., *ibid.*, 1[illegible] — Ad magistrum et fratres cruciferos Hospitalis Bonon., *ibid.*, 1[illegible]. — Gerardo episc., *ibid.*, 151[illegible], 1[illegible]; Clemens III, papa, CCIV, 1[illegible]; Cœlestinus III, papa, CCVI, 1[illegible], 1212. — **Ad Albericum legis peritum, Stephanus Tornac.**, CCXI, 322. — Ad Guillelmum Bonon., *ibid.* — Magistro Lanfranco canonico Bonon., Innocentius III, papa, CCXIV, 3[illegible], 8[illegible]; CCXV, [illegible]. — S. Proculi et S. Stephano abb. Bonon., *ibid.*, 8[illegible], CCXVI, 472. — Abbati S. Felicis, et G., de Bagnolo canonico, *ibid.*, [illegible]. — Priori S. Joannis in Monte Bonon., *ibid.*, 3[illegible]. — Potestati et populo Bonon., *ibid.*, 4[illegible] — Magistro E., Bonon. eccl. canonico, *ibid.*, 12[illegible], 1234. — Doctoribus decretorum Bonon., *ibid.*, 12[illegible] — Ad abbatem S. Michaelis de castro Brittonum, id., CCXVII, 224.

In diœcesi Brixiensi. — Ad Gaudentium, S. Hieronym., XXII, 10[illegible]. — Monasterio S. Michaelis et S. Petri, Desiderius, rex Langob., LXXXVIII, 1[illegible] — Anselpergæ, abbatissæ monast. S. Salvatoris, *ibid.*, 1[illegible], 1[illegible] — Ad Antonium episc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 7[illegible], [illegible] — Pro monast. monialium S. Juliæ Brixiens., Nicolaus III, papa, CXLIII, 1[illegible], 12[illegible]; Innocent. II, papa, CLXXIX, 1[illegible]; Alexander III, papa, CXLVI, 1[illegible]; Paschalis II, papa, CLXIII, 1[illegible] — Ad Vitalem presb., Urbanus II, papa, CLI, [illegible], [illegible] — Petro, abbati monast. S. Euphemiæ, Calixtus II, papa, CLXIII, 1262. — Ermengardæ abb. monast. S. Salvatoris et S. Juliæ, *ibid.*, 12[illegible].

Alberto, abbati monast. SS. Faustini et Jovitæ, Innocent. II, papa, CLXXIX, 7[illegible] — Hicheldæ abbatissæ monast. S. Juliæ, Eugenius III, papa, CLXXX, 1[illegible] — Canonicis eccles. B. Mariæ Brixiens., *ibid.*, 1[illegible]. — Raymundo episc., Alexander III, papa, CC, 4[illegible] — Canonicis eccles. B. Mariæ Brixiens., *ibid.*, 1[illegible] — Gratiæ, abbatissæ monast. S. Juliæ, Lucius III, papa, CCI, 1[illegible] — Decanis canonicis Brixiens. S. Gregorius VIII, papa, CCII, 1[illegible]. — Archidiacono et abbati S. Faustini Majoris, Innocent. III, papa, CCXV, 6[illegible] — Episc. Brixiens., *ibid.*, 7[illegible].

In diœcesi Brundusina. — Pro episcopatu Brundisin., Paschalis II, papa, CLXIII, 3[illegible] — Ad archidiacon. Brundusin., Innocentius III, papa, CCXIV, 2[illegible]. — Canonicis Brundusin. et universo clero, *ibid.*, 8[illegible]. — Archiepisc., abbati S. Andreæ et populo Brundusin., id., CCXV, 2[illegible].

In diœcesi Casertana. — Canonicis ecclesiæ Casertanæ, Alexander III, papa, CC, 1[illegible] — Episcopo Casertano, Innocentius III, papa, CCXIV, 4[illegible].

In diœcesi Calaritana. — Ad Luciferum episc., Liberius papa, VIII, 1349, 1356; XIII, 7[illegible]; Florentius, magister officiorum, *ibid.*, [illegible]; Athanasius, *ibid.*, 1037. — Ad Orzocorum, judicem Calarit., S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 322, [illegible] — Ad archiepisc. Calaritan., Innocent. III, papa, CCXIV, 3[illegible], 9[illegible]; CCXV, 389, 801, 1242. — Nobili viro Calaritan. judici, id., CCXIV, 917; CCXV, 158, 159, 390.

In diœcesi Cenetensi. — Bonifacio episc., Urbanus III, papa, CCII, 1[illegible].

In diœcesi Cerensina. — Bisantio archiepisc., Joannes XIX, papa, CXLI, 1123.

In diœcesi Capuana. — Ad Vincentium episc., Liberius papa, VIII, 1349, 1371. — Memorio episc., S. Augustinus, XXXIII, 107. — Landulfo episc., Anastasius Bibliothec., XLI, 817 — Clero Ecclesiæ Capuanæ, degenti Neapoli, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 7[illegible] — Ad Landulfum episc., Joannes VIII, papa, CXXVI, 685, 709, 7[illegible], 7[illegible], 749, 8[illegible], 8[illegible] — Ad Pandenulfum comitem, *ibid.*, 8[illegible]. — Ad Sicum episc., Marinus II, papa, CXXXIII, 8[illegible] — Ad Landulfum Capuanum principem, Agapetus II, papa, *ibid.*, 913. — Ad Jordanum, principem Capuanum, S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 541. — Ad archiepisc. Capuan. et cæteros, *ibid.*, 6[illegible]. — **Ad populum S. Vincentii Vulturn., Urbanus II, papa**, CLI, 3[illegible] — Ottoni archiepisc., clero et populo Capuano, **Calixtus II, papa, CLXIII, 1249. — Alfano archiepisc.**, Alexander III, papa, CC, 974 — Ad episcopum Capuan. **Innocent. III, papa, CCXIV, 510, 519.** — Clero, baronibus, judicibus, militibus et populo Capuano, *ibid.*, 514, 8[illegible]. — Capitulo Capuano, *ibid.*, 738, 8[illegible]; CCXVI, 1191. — **Raynaldo archiep., ejusque successoribus, id., CCXV**, 11[illegible], 11[illegible].

In diœcesi Casalensi. — Gerardo præposito et ejus fratribus, in Ecclesia S. Evasii, Calixtus II, papa, CLXIII, 1176. — Pro ecclesia S. Salvatoris de Casali, **Innocent. II, papa, CLXXIX, 646.**

In diœcesi Castellanensi. — Joanni episc., Alexander **III, papa, CC, 1092. — Nobili viro comiti Guidoni, Innocent. III, papa, CCXVI, 909.**

Pro monasterio Casinensi. — Pro Casinensi monast., **Gisulfus rex, LXXXVII, 1392; Carolus Magnus, XCVII**, 10[illegible], 1[illegible], 1[illegible]; Joannes VIII, papa, CXXVI, 9[illegible]; **Marinus II, papa, CXXXIII, 867; Agapetus II, papa, CXXXIII, 929; Benedictus VII, papa, CXXXVII, 326; Benedictus VIII**, papa, CXXXIX, 1[illegible], 1627, 1636; S. Henricus imper., CXL, [illegible]; Benedictus IX, papa, CXLI, 1357; **Leo IX, papa, CXLIII, 690, 731; Victor II, papa, CXLIII**, 8[illegible]; Nicolaus II, papa, *ibid.*, 1[illegible]; S. Petrus Damianus, **CXLIV, 374; Alexander II, papa, CXLVI, 1325**, 1[illegible]; S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, [illegible], [illegible]; **Paschalis II, papa, CLXIII, 65, 77, 144; Wibaldus abb.** CLXXXIX, 11[illegible]; Clemens III, papa, CCIV, 1336; Innocent. III, papa, CCXIV, 2[illegible], 1[illegible]; CCXVII, 249, 2[illegible]. — Theodemario, abbati Cassin. monast., Desiderius rex, LXXXVII, 1[illegible] — De exemptione abbatiæ Casinensis, **Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1635. — Pro Richerio**, abbate cœnobii Montis Casini, S. Leo IX, papa, CXLIII, [illegible] — Ad Desiderium, abbatem Cassin., S. Petrus Da**mianus, CXLIV, 275, 278, 282, 287; Alexander II, papa**, CXLVI, 1[illegible]; Gregorius VII, papa, CXLVIII, 3[illegible], 615. — Oderisio, abb. Cassin., Urbanus II, papa, CLI, 439, 4[illegible]. — Gerardo, abb. Cassin., **Paschalis II, papa, CLXIII**, 2[illegible]; Calixtus II, papa, *ibid.*, 1181. — **Rainaldo abb.**, Cassin., Anastasius IV, **papa, CLXXXVIII, 995; Wibaldus abb.**, CLXXXIX, 11[illegible]; **Alexander III, papa, CC, 75.** — Ad Adenulfum, decanum Cassin., Wibaldus abb., CLXXXIX, 11[illegible] — Petro, abb. Cassin., Lucius III, papa, CCI, 11[illegible], 11[illegible], 1[illegible] — Roffrido, abb. Cassin.,

nitibus, baronibus, civibus et universis per Siciliam constitutis, CCVI, 750, 848; CCXV, 35, 1235. — Universis Saracenis in Sicilia constitutis, id., CCXV, 156. — Gualtero regni Siciliæ cancellario, id., CCXV, 61. — Illustri regi Siciliæ, ibid., 419, 984, 1081. — Ad episc. per Siciliam constitutos de causis clericorum Eutychianus papa, V, 172. — Ad episcopos per Siciliam, Leo papa, LIV, 735. — Ad episcopos Siciliæ, de Ecclesiæ facultatibus, LIX, 57. — Ad universos episcopos Siciliæ, de Petro subdiacono, Gregorius Magnus, LXXVII, 441 — de imminente hostium invasione, ibid., 1169. — Ad universos episcopos per Siciliam, quomodo sibi caveant a defensorum angariis, ibid., 525. — Ad quosdam Siciliæ episcopos, ibid., 1273. — Ad universos episcopos per Siciliam constitutos, S. Leo, papa, CXXX, 870, 874; Gelasius papa, ibid., 937; Zepherinus papa, ibid., 125; Eutychianus papa, ibid., 2031; Innocent. III, papa, CCXIV, 389, 390, 517, 716, 729, 993.

Sardinia. — Ad Theodorum, ducem Sardiniæ, Gregorius Magnus, LXXVII, 511. — Ad Honoratum diaconum, *ibid.*, 512. — Ad Januarium archiepisc., *ibid.*, 520, 521, 536, 590, 674, 684, 694, 697, 700, 939, 940, 941, 944, 945, 1001, 1095, 1135, 1257. — Sabino defensori Sardiniæ, *ibid.*, 632.— Hospitoni, duci Barbaricinorum, *ibid.*, 692. — Zabardæ duci Sardiniæ, *ibid.*, 693.—Nobilibus ac possessoribus in Sardinia insula, *ibid.*, 693. — Ad Vitalem Sardiniæ defensorem, *ibid.*, 940, 1000, 1135, 1303. — Ad episcopos Sardiniæ, *ibid.*, 947.— Spesindeo præsidio Sardiniæ, *ibid.*, 1134. — Eupatori duci Sardiniæ, *ibid.*, 1239. — Archiepisc., episc. et Eccles. prælatis, Innocent. III, papa, CCXV, 23. — Nobilibus viris judicibus Sardiniæ, *ibid.*, 32.

Corsica.— Ad Symmachum defensorem, Gregorius Magnus, LXXVII, 514. — Ad Leonem episc., in Corsica, *ibid.*, 533. — Ad Martinum episc. in Corsica, *ibid.*, 533. — Ad clerum et nobiles Corsicæ, *ibid.*, 533.—Petro episc. Aleriensi de Corsica, *ibid.*, 813, 903. — Bonifacio defensori Corsicæ, *ibid.*, 1217, 1276.— Ad episcopos et clericos Corsicæ, Gregorius VII, papa, CXLVIII, 487. — Ad Corsos, *ibid.*, 489.— Episcopis per insulam Corsicæ constitutis, Calixtus II, papa, CLXIII, 1192. — Dilectis fratribus et coepiscopis per insulam Corsicæ constitutis, *ibid.*, 1287.

USITANIA.

In diœcesi Bracarensi. — Pulchonio atque universo clero et plebi Ecclesiæ Bracar., S. August., XLI, 805. — Ad Eutherium episc., Vigilius papa, LXIX, 15. — Ad Profuturum episc., *ibid.*, 19.— Ad Giraldum archiepisc. Paschalis II, papa, CLXIII, 87. — Ad Mauritium archiepisc., *ibid.*, 350, 361, 383. — Abbatibus, episcopis, clericis, principibus per Bracar. provinciam constitutis, Calixtus II, papa, *ibid.*, 1170. — Ad Pelagium episc., *ibid.*, 1172, 1214, 1299; Honorius II, papa, CLXVI, 1301; Innocent. II, papa, CLXXIX, 59, 60, 77. — Ad Joannem archiepisc., Eugenius III, papa, CLXXX, 1036, 1105. — Bracarensi archiepisc., Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1053; Adrianus IV, papa, *ibid.*, 1444; Innocentius III, papa, CCXIV, 182, 657, 663, 689, 691, 695, 701, 703; 743; CCXV, 810, 812; CCXVI, 425.

In diœcesi Colimbriensi. — Pro ecclesia Colimbriensi, Paschalis II, papa, CLXIII, 201.— Gonsalvo episc., *ibid.*, 390; Calixtus II, papa, *ibid.*, 1170, 1323.— Petro Colimbriensi episc., Innocent. III, papa, CCXIV, 490, 506, 529, 790; CCXV, 114, 373; CCXVI, 379. — Magistro Martino, clerico S. Crucis, id., CCXV, 229. — Gonsalvo, priori ecclesiæ S. Crucis, *ibid.*, 231. — Cantori et P. Roderici, canonico Colimbriensibus, id., CCXVI, 607. — Colimbriensi episc., *ibid.*, 1243, 1260.

In diœcesi Placentinensi. — Ad episc. Placentin., Innocentius III, papa, CCXIV, 705. — De Spina, abbati Placentinensi, id., CCXVI, 855.

In diœcesi Portugalensi. — Ad episc. Portugal., Innocent. III, papa, CCXIV, 705; CCXVI, 272, 781.

In diœcesi Ulixbonensi. — Decano Ulixbon., Innocentius III, papa, CCXIV, 191, 193, 302.— Ad episc., Ulixbon., *ibid.*, 689, 790; CCXVI, 474, 1260. — Priori et conventui S. Vincentii Ulixbon., *ibid.*, 475. — Abbati, superiori et sacristæ Alcobatiæ, *ibid.*

Ad reges Portugaliæ.— Ad Alphonsum, regem Portugaliæ, Lucius II, papa, CLXXIX, 860; S. Bernardus Claræv., CLXXXII, 512, 668; Alexander III, papa, CC, 1237. — Ad regem Portugaliæ, Petrus Claræv., CCI, 1399. — Illustri regi Portugaliæ, Innocent. III, papa, CCXIV, 87. — Sancio, illustri regi Portugal., *ibid.*, 419, 424; CCXVI, 383, 423, 424.— Nobili mulieri M., filiæ Sancii quondam regis Portugal., *ibid.*, 473.— Nobilibus mulieribus Tarasiæ reginæ, et S. filiabus quondam regis Portugal., *ibid.*, 474. — A. illustri regi Portugal., *ibid.*, 562.

POLONIA.

Camminensi episc., Clemens III, papa, CCIV, 1301. — Cracoviensi episc., Innocentius III, papa, CCXIV, 1116; CCXV, 618; CCXVI, 279, 313, 451. — Capitulo Cracoviensi, id., CCXV, 1364. — Gnesnensi archiepisc., id., CCXIV, 1110; CCXV, 618, 1059, 1066, 1067, 1070, 1073, 1074; CCXVI, 279, 313, 412, 451. — Cantori Ecclesiæ Gnesnensis, id., CCXV, 1063. — Lavonensi episc., id., CCXVI, 670. — Lubussen. episc., id., CCXIV, 595. — Archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus et aliis ecclesiarum prælatis, id., CCXV, 1059, 1066, 1068. — Universis Christi fidelibus in Polonia constitutis, *ibid.*, 1063. — Universis clericis ecclesiastica beneficia in Polonia obtinentibus, id., 1064. — Ad Casimirum ducem Poloniæ, Alexander III, papa, CC, 1304. — Nobili viro Wladislao, filio Odonis ducis Poloniæ, Innocentius III, papa, CCXVI, 416. — Nobilibus viris ducibus Poloniæ et Pomeraniæ, *ibid.*, 670.

NORWEGIA.

Ad Haraldum, Norwegiæ regem, Alexander II, papa, CXLVI, 1281.— Ad Olavum, Norwegiæ regem, S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 521. — Alstano et Stewardo regibus, Calixtus II, papa, CLXIII, 1142. — Ad S., Norwegiæ regem, Honorius II, papa, CLXVI, 1241. — Pro monasterio S. Michaelis Bergensis, Eugenius III, papa, CLXXX, 1092. — Ad Trundens. archiepisc., et A. Stavengarens., Alexander III, papa, CC, 852. — Abbati et fratribus Bergensibus, Lucius III, papa, CCI, 1327. — Universis clericis per Norwegiam constitutis, Clemens III, papa, CCIV, 1418. — Henrico archiepisc., Cœlestinus III, papa, CCVI, 1039. — Capitulo Nidrosiensi, *ibid.*, 1159. — Ad episcopum Bergens., Innocentius III, papa, CCXIV, 189. — Ad archiepisc. Nidrosiens., *ibid.*, 362, 363; CCXV, 241, 798, 800, 812, 813, 1244, 1251; CCXVI, 436.

SUECIA.

Ad Suecorum regem, Innocentius II, papa, CLXXIX, 181. — Episcopis Suediæ, *ibid.*, 182. — Parochianis Upsalensis Ecclesiæ, Alexander III, papa, CC, 609. — Ad Guillelmum, episc. Strānens., *ibid.*, 848.— Ad Colonem episc., *ibid.*, 849, 1163. — Ad Upsalens. archiepisc. et suffraganeos, *ibid.*, 850, 852, 854. — Ad clericos et laicos Lingacopensis, *ibid.*, 863. — Ad archiepisc. et episc. per Sueciam constitutos, *ibid.*, 1315. — Canuto regi Sueciæ Lucius III, papa, CCI, 1085. — Joanni archiepisc., *ibid.*, 1373. — Absaloni, archiepisc. Lundensi, Urbanus III, papa, CCII, 1444, 1463; Clemens III, papa, CCIV, 1360; Cœlestinus III, papa, CCVI, 908, 983; Willelmus abb., CCIX, 690, 694, 698, 704, 715, 716, 718; Stephanus Tornac., CCXI, 400, 418, 432, 437, 444; Innocent. III, papa, CCXIV, 398, 425; CCXV, 200, 223, 461, 462, 773, 774, 775, 816, 1244, 1483; CCXVI, 116, 476, 552, 794, 914, 917, 965, 1209; CCXVII, 82, 119.— Ad Eskilum archiepisc., Petrus Cellens., CCII, 421, 554, 556, 557, 559, 560, 561. — Stenaro, episc. Vexion., Cœlestinus III, papa, CCVI, 906.— Upsalensi episc., Innocent. III, papa, CCXIV, 354, 420.

IMPERIUM ORIENTALE.

Ad Arium presb., Constantinus papa, VIII, 493, 509.— Ad S. Joannem Chrysostomum, S. Vigilius, XIII, 552; Innocent. I, papa, XX, 513. — Ad clerum et populum Constantinop., *ibid.*, 501. — De Attico episc. Constantinop., *ibid.*, 544. — Ad Nestorium, B. Cyrillus Alexandr., XLVIII, 801, 404, 851; Theodoretus Cyrensis, XLVIII, 1077; S. Cœlestinus, L, 469; S. Cyrillus Alexand., LXVII, 11. — Ad clericos constitutos Constantinopoli, id., XLVIII, 808.— Ad Andream monachum Constantinop., *ibid.*, 1079.— Ad clerum et populum Constantinop., S. Cœlestinus papa, L, 485, 548; Felix III, papa, LVIII, 936; Nicolaus I, papa, CXIX, 1067. — Ad Maximianum episc., S. Cœlestinus papa, 517, 591. — Ad Proclum episc., Xystus III, papa, L, 612. — Ad Eutychen abbatem, Leo papa, LIV, 713, 739. — Ad Flavianum episc., *ibid.*, 731, 751, 755, 809, 812, 813, 841; LXXXIV, 691, 693; Leo papa, CXXX, 765, 767. — Ad Faustum, Martinum et reliquos archimandritas Constantinop., *ibid.*, 795, 843, 874, 895, 897, 899; 901.— Ad Anatolium episc., Leo papa, LIV, 922, 926, 934, 1001, 1094, 1096, 1111, 1115, 1121, 1125, 1132, 1146; CXXX, 797, 798, 800, 802, 829, 830, 912. — Ad presbyteros, diaconos et clericos Ecclesiæ Constantinop., id., LIV, 1142. — Ad Acacium episc., LVIII, 42; Simplicius papa, LVIII, 49, 51, 53, 55, 59; Felix III, papa, *ibid.*, 893; CXXX, 936.— Ad monachos urbis Constantinop., id., LVIII, 937. — Ad Flavitum episc. Constantinop., *ibid.*, 971. — Ad Thalasium archi-

UNGARIA.

ASIA.

AFRICA.

SERIES VICESIMA QUARTA.

Patres et doctores catholici constanter et omnimode in iis versati sunt quæ ad mores populorum informandos et humanioribus disciplinis expoliendos valerent, et ideo semper foverunt scientias, litteras et artes, quibus ipsi plerique inclaruere. In hac igitur vicesima quarta et ultima serie, omnes et singulos de scientiis, litteris et artibus colligimus Indices quos ordine logico concinnatos lectorio offerimus.

CCVII

INDEX GENERALIS SCIENTIARUM ET ARTIUM,

ORDINE RERUM EXARATUS ALPHABETICO,

ILLARUM ORIGINEM ET, LABENTIBUS ANNIS, PROGRESSUS EXHIBENS.

—

Acies et exercitus (res militaris). — Tertullianus I, 655, 724, 690, II, 91, 95, 112. — S. Ambrosius, XV, 1312 seqq. — Paulus Orosius, XXXI, 837, 851, 901. — Guillelmus I, rex Anglor., CXLIX, 1349.

Æquinoctia et solstitia (Astronomia). — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 220; LXXXIII, 977. — Ven. Beda, XC, 258, et passim. — Rabanus Maurus, CVII, 676. — Honorius Augustod., CLXXII, 118. — Vide Indicem de Astronomia.

Aer (astronomia et physica). — S. Augustinus, XXXII, 782, 863, 1231; XXXIII, 743; XXXIV, 247 seq.; 264 seq., 274, 279 seq., 284 seq., 362; XL, 1003. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 476. — V. Beda, XC, 244, et passim. — Honorius Augustod., CLXXII, 75. — S. Hildegardis abbatissa, CXCVII, 1219. — Vide Indicem de Astronomia.

Æs (mineralogia). — Tertullianus, Apol., I, 1310. — S. Augustinus, XLI, 214. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 581. — Rabanus Maurus, CXI, 476. — Vide Indicem de Mineralogia.

Æs Cyprium (Cuivre). — S. Hieronymus, XXII, 653. — Vide Indicem de Mineralogia.

Æstas (astronomia). — Tertullianus, II, 124, 247. — Minutius Felix, III, 288. — S. Cyprianus, IV, 556. — Lactantius, VI, 280, 307 seq. — Eumedius, Ticin., episc., LXIII, 200. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 974 seq. — V. Beda, XC, 283, et passim. — Honorius Augustod., CLXXII, 154. — Vide Indicem de Astronomia.

Ætates mundi (Astronomia). — Tertullianus, II, 291. — Lactantius, VI, 781. — S. Augustinus, XXXV, 1401, 1314; XL, 13, 328. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 223. — Beda, XC, 288, XCV, 285. — Claudius, Taurin., episc., CIV, 917. — Rabanus Maurus, CVII, 725; CXI, 306. — Vide Indicem de Astronomia.

Agricultura in genere. — Tertullianus, II, 681. — Lactantius, VI, 275. — S. Ambrosius, XIV, 189. — Paulus Orosius, XXXI, 799. — S. Hieronymus, XXIII, 170; XXIV, 290. — S. Isidorus Hispal., XXXII, 797. — Rabanus Maurus, CXI, 561, 616. — Vide Indicem de Agricultura.

Agri et prata (agricultura). — Sulpicius Severus, XX, 229. — S. Victor, LVIII, 253. — S. Paulinus, LXI, 1047. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 453, 728. — Rabanus Maurus, CXI, 411, 412, 583. — Vide Indicem de Agricultura.

Anatomia animantium. — Tertullianus, II, 703. — Lactantius, VI, lib. De opif. Dei, cap. I ad 5. — Vide Indicem de Anatomia.

Anatomia hominis. — Tertullianus, I, 312, 387; II, 432, 582, 622, 634, 642, 674, 682 seq., 691 seqq., 644, 695, 714, 716, 724, 771, 787, 852 seqq., 864, 915, 917, 954. — Minucius Felix, III, 287. — Arnobius Afer, V, 954 seq. Lactantius, 257, 264 seq., 305 seq., 314 seq., 716, seq., 749 seq.; VII, integre. — S. Ambrosius, XIV, 257 seq. — S. Augustinus, XXXIV, 175; XXXVI, 146; XXXVIII, 1145. — S. Paulinus, LXI, 612. — Eugyppius, abb. Afric., LXII, 737. — Dionysius Exiguus, LXVII, 347. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 397. — S. Eugenius, Tolet. episc., LXXXVII, 391. — Rabanus Maurus, CXI, 137 ad 179. — Vide Indicem de Anatomia et de Anthropologia.

Animantium domesticorum educatio (agricultura). — Tertullianus, I, 1255; II, 688, 1036. — Novatianus presb., III, 887. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 423, 727. — Rabanus Maurus, CXI, 199, 612. — Vide Indicem de Agricultura.

Anni, anni Jubilæi, lustra, Olympiades, etc., (Astronomia). — Minucius Felix, III, 285. — Lactantius, VI, 307 seq., 324, 782. — S. Augustinus, XXXIV, 236, 474, 512; XXXVII, 1143; XLI, 358, 451; XLII, 459, 823. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 221; LXXXIII, 9, 71. — V. Beda, XC, 284 seq. — Rabanus Maurus, CVII, 683; CXI, 304. — Anonymus, LXXIX, 1278 ad 1369. — S. Abbo, abb. Floriac., CXXXIX, 570. — Joannes Constantiensis, CLXIII, 1479. — Honorius Augustod. polygr., CLXXII, 145 ad 164. — Vide Indicem de Astronomia.

Anni tempora quatuor in genere (astronomia). — Minucius Felix, III, 285 seq. — Lactantius, 280, 307 seq. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 220; LXXXIII, 974. — V. Beda, XC, 283. — Alcuinus, C, 279, 283. — Rabanus Maurus, CVII, 687; CXI, 302. — Honorius Augustod., CLXXII, 153. — Arnulphus, Lexov. episc., CCI, 197. — Vide Indicem de Astronomia.

Apes (agricultura). Lactantius, VI, 155, 248, 374; VII, 94, 95. — S. Ambrosius, XIV, 233. — Rufinus, presb., Aquil., XXI, 350. — S. Augustinus, XXXII, 1372; XXXIV, 309; XLI, 475; XLII, 876; XLV, 1646. — Joannes Cassianus, I, 208. — Eugyppius, abb. Afric., LXII, 764. — Rabanus Maurus, CXI, 257. — Vide Indicem de Agricultura.

Aqua et liquida (physica). Tertullianus, I, 1202; II, 714. — Lactantius, VI, 307 seq. — S. Ambrosius, XIV, 73. — S. Augustinus, XXXIV, 181, 250, 265, 279, 280. — V. Beda, XC, 207. — Vide Indicem de Meteorologia.

Arbores (Botanica). — Tertullianus, I, 454, 687; II, 94, 660 seq., 999. — Minucius Felix, II, 286. — Novatianus presb., III, 887. — S. Cyprianus, IV, 546. — Lactantius, VII, 115. — S. Ambrosius, XIV, 51 seq. — Sulpicius Severus, XX, 192. — S. Augustinus, XXXIV, 273. — Sidonius Apollinaris, LVIII, 668. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 607, 621. — Rabanus Maurus, CXI, 585. — S. Hildegardis, abbatissa, CXCVII, 215. — Vide Indicem de Botanica.

CCVIII

INDEX INVENTIONUM

DE QUIBUS MENTIO FIT IN PATROLOGIA, QUO SCILICET INNOTESCUNT ILLARUM AUCTORES, TEMPUS, ET SCRIPTORES QUI ILLAS MEMORARUNT.

—

(Ann. 1[illegible]0.) Tertullianus. — Divinatio. Mensæ [illegible] [illegible] præstigiis divinantes (tables tournantes), I, 411. — Angeli desertores metallorum opera denudarunt, herbarum ingenia traduxerunt et incantationum vires provulgarunt, et omnem curiositatem usque ad stellarum interpretationem designarunt, ibid., 1[illegible] et 1[illegible]. — Æsculapius medicinarum demonstrator, ibid. 413; II, 87, [illegible]. — Primus medelas exploravit, ibid., 87. — Anatomia veteribus nota, ibid., [illegible]2, [illegible]2. — Seres arbores nere credebant, ibid., 1[illegible]. — Tyrii lanas tingebant, ibid. — Phryges [illegible] ibid. — Babylonii [illegible], ibid. — [illegible] officina, II, 1309. — Aries, machina bellica, a Carthaginensibus inventa, ibid., 1032. — Archimedis organum hydraulicum, ibid., [illegible]. — Simulacra a Tuscis inventa, ibid., 1[illegible]. — [illegible] et terrena [illegible] materia, et [illegible] vilissima [illegible], I, [illegible]. — Nulla deorum simulacra olim apud Romanos, ibid., 1[illegible], 6[illegible]8. — Sive ante Numam Pompilium, ibid. — Antequam ad [illegible] [illegible] [illegible] similitudinem, [illegible] [illegible] fuerant, ibid., 3[illegible] [illegible] seqq., 5[illegible].

(Ann. [illegible].) Minucius Felix. — Saturnus docuit litteras imprimere, nummos signare, III, [illegible], [illegible].

(Ann. 300.) Arnobius, rhetor Carthaginensis. — Æsculapius, medicaminum repertor, V, 770.

(Ann. 317.) Lactantius. — Æsculapius invenit medicinam, VI, 213. — Vulcanus invenit fabricam, ibid. — Minerva reperit artes, ibid., 21[illegible], 214. — Venus artem meretriciam instituit ut vulgato corpore quæstum facerent, ibid. 2[illegible]7. — Ceres ac Liber fruges ac vinum tradiderunt, ibid., 21[illegible]. — Sterculius stercorandi agri rationem primus induxit, ibid., 2[illegible]7. — Numa Pompilius cultus deorum instituit apud Romanos, ibid., 2[illegible]2. — Noe suo [illegible] vineam sevit, ibid., [illegible]. — Ægyptii primi scientiam astrorum habuere, ibid., 3[illegible]8. — Astrologia, aruspicina, et [illegible] artes sunt dæmonum inventa, ibid., 3[illegible]6. — Antipodes et [illegible] ponderum in medio tendentium [illegible] [illegible] [illegible] pro certo habitam, quasi fabulas Lactantius [illegible] tradit; nunc autem Chr. Columbus ac Isaac Newton philosophorum antiquorum testimonia [illegible] [illegible]. ibid., [illegible]27.

(Ann. [illegible].) S. Augustinus. — De musica, XXXII, 1081.

(Ann. [illegible]82.) S. Sidonius Apollinaris, episc. Arvernorum. — [illegible] [illegible], LVIII, [illegible].

CCIX

INDEX SCIENTIARUM OCCULTARUM

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE SCIENTIIS QUAS PROHIBET CATHOLICA RELIGIO.

—

SECTIO PRIMA.

Magia, ventriloquia, engastrimismus, theurgia, bascania, utesetura, vampirismus.

SECTIO SECUNDA.

Superstitio. Chaos, Chiromantia

SECTIO TERTIA

Astrologia.

SECTIO QUARTA

Metempsycosis.

SECTIO QUINTA.

Somnia, brizomancia, oneirocritica.

SECTIO SEXTA.

Auspicia et auguria, palmoscopia.

SECTIO SEPTIMA.

Necromantia, sciamantia, phycomantia.

Pagani defunctos desiderant in imaginibus videre, gestiunt eorum memorias in statuis retinere, Tertullianus, Minucius Felix, III, 299.

Historia ethnicorum absurda qua Numa Pompilius a Jove, Fauni et Pici artibus evocato, fulminis procurationem didicisse jactitabatur, Arnobius, V, 590.

Dæmones necromantias, ipsi sortes et oracula invenerunt, ut mentes hominum per ambiguos exitus mentita divinatione deludant, Lactantius, VI, 1036.

Utrum Samuel per pythonissam vere fuerit de inferno evocatus; Samuelis forte phantasma non spiritus apparuit; dæmones quomodo norint futura, S. Augustinus, XL, 162. — Mortuorum apparitiones. Eos nescire quid hic agatur; unde discant, *ibid.*, 599.

De Samuel et Pythonissa, D. Eugyppius, LXII, 1017. — Quod sæpe in somnis mortui viventibus apparere putantur, *ibid.*, 1022.

Necromantici ingenii error, S. Greg. Turon., LXXI, 484.

De pythonissa quæ ob rogatum Saulis Samuelem suscitavit, qui ei de vicina morte intimavit, Rabanus Maurus, Fuldensis abbas et Moguntinus archiepisc., CIX, 1257.

Necromantii sunt, quorum præcantationibus videntur resuscitati mortui divinare, et ad interrogata respondere, Hincmarus, Remens. archiepisc., CXXV, 718.

Inventores necromantiæ, B. Ivo Carnot., CLXI, 760. Necromantici sunt, quorum præcantationibus videntur resuscitati mortui divinare, et ad interrogata respondere, *ibid.*, 1318. — Necromantia quando fit, cruor aquæ admiscetur, ut colore sanguinis facilius provocentur dæmones, qui amare sanguinem dicuntur, *ibid.*

Necromantia dicitur divinatio in mortuis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 810. — Necromanticus Judæus ostendit potentiam suæ artis, Willelmus, Malmesburiensis monach., CLXXIX, 1144.

SECTIO OCTAVA.

Scientia ethnicorum vanum, falsa.

Scientia paganorum, potius fabulæ, ab imperitis hominibus traditæ, figmenta et mendacia dulcia quibus corrumpuntur ingenia puerorum qui proinde in iis consenescunt, Tertullianus, Minucius Felix, III, 306. — Quantum in celebrandis deorum mysteriis ridiculi, obsceni, crudelesque ritus observabantur apud ethnicos, *ibid.*, 312.

Divinatio non accipitur in bonam partem, S. Hieron., XXV, 1183.

De vanitate Ægyptiorum sacerdotum, Paulus Orosius, XXII, 709.

De divinatione dæmonum liber unus, S. Augustinus, XXX, 643. — Mathematicorum divinationes rejicit, id., XXXII, 637. — Albicerii divinationes, *ibid.*, 914. De divinatione dæmonum liber unius. Divinationes dæmonum et quæ ad eorum cultum pertinent, non ideo recte fieri, quia, nisi Deo sinente non fiunt, unde sint illæ dæmonum divinationes, curve interdum veræ, licet plerumque falsæ, id., XL, 581, 582 — Divinatio dæmonum tribus ex causis, acrimonia sensus celeritate motus, et diuturna rerum experientia præpollet, *ibid.*, 584. — Divinatio dæmonum quam distans ab altitudine prophetiæ veræ, *ibid.*, 586. — Dæmonum in illudendo artes et experientia, *ibid.*, 799. — De Ægyptiorum mendacissima vanitate, quæ antiquitati scientiæ suæ centum millia adscribit annorum, id., XLI, 599.

De muliere Pythonissa, S. Gregorius Turon., LXXI, 445.

De his qui divinationes expetunt, Cresconius Afric., LXXXVIII, 876.

De divinatione mortis et vitæ, Bedæ Ven., XC, 963.

De his qui divinationes expetunt, Halitgarius, Cameracensis episc., CV, 685. (*Vide* supra Cresconium Afric., LXXXVIII, 876.) — Quod non licet Christianis observationes dierum attendere, *ibid.*, 689.

De his qui divinationes requirunt, Burchardus, CXL, 834. — De natura dæmonum, *ibid.*, 834. — De divinatione dæmonum, *ibid.*, 835.

Dæmonum scientia stultitia est, S. Bruno Herbipolensis episc., CXLII, 351. — Diabolus maxime linguæ et doloris, *ibid.*, 159. — Diabolus aspis, basiliscus, leo et draco dicitur, *ibid.*, 340.

Natura dæmonum, D. Ivo. Carnot. episc., CLXI, 755. — De divinatione dæmonum, *ibid.* — De illis qui immolant dæmonibus aut dæmones invocant, *ibid.*, 756, 757, 758. — Nihil de area aut de torculari dæmonibus sacrificandum, *ibid.*, 771. — Varia divinationum genera, *ibid.*, 761. — Causæ divinationum, *ibid.*, 762. — Pœnitentia quæ iis qui divinationes expetunt, *ibid.*, 746. — De multiplici genere divinationum, *ibid.*, 1318. — Quot modis dæmones futura prænoscunt, *ibid.*, 1322. — Sors nihil est aliud quam divinatio, et maleficium esse dicitur, *ibid.*, 1323. — Vaticinatorum pœnæ, *ibid.* — Exemplo Jonæ et Matthiæ non est sortibus indifferenter credendum, *ibid.* — Divinationis scientiam, auguria aut sortes qui profitentur, consulunt, vel docent, ab ecclesia habeantur extranei, *ibid.*, 1324. — Vaticinatores qui se futura denuntiant scire, cæsi de civitate jactentur, *ibid.*, 1323.

Divinatio nunquam in bonam partem accipitur, Rupertus, abbas Tuitiensis, CLXVIII, 469. — Visio differt a divinatione, *ibid.*

Dæmon ad capiendos homines expandit hamum, sagenam et rete, Hildebertus, Cenoman. episc., CLXXI, 722.

Mantice sonat divinationem, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 810.

Divinatio in terra nominatur geomantia, *ibid.* — Divinatio in aqua nominatur hydromantia, *ibid.* — Divinatio in aere dicitur aerimantia, *ibid.* — Divinatio in igne dicitur pyromantia, *ibid.*, 811. — Mathematica dividitur in tres species, in aruspicinam, in augurium, in horoscopicam, *ibid.*

Dæmonium meridianum quid, Richardus S. Vict., CXCVI, 395. — Quomodo dæmones decipiant, *ibid.*, 456. — Dæmones cur volucribus assimilantur, *ibid.*, 840. — De differentia mathematicæ doctrinalis, et mathesis reprobatæ, et traditione mathematicorum, et erroribus eorum, id., CXCIX, 440. — Quod mathesis via damnationis est, *ibid.*, 459.

Astutia dæmonis in tribus, Thomas Cisterc., et Joannes Algrinus, CCVI, 215.

SECTIO NONA.

Fatalismus, fatum.

Quare Christiani fatum non credunt, Zacchæus Christianus, et Apollonius philosophus, XX, 1097.

Macarius doctrinam Origenis contra fatum sibi a Rufino rogat exponi, Rufinus XXI, 115.

Fatum excluditur, S. Hieronym., XXVI, 135.

Lampadium in quæstione de astrorum fato hærentem Augustinus erudit, S. Augustin., XL, 725-726. — Tollenda fati opinione agit initio ne demum exsistant qui Romani imperii vires et incrementa quæ non posse diis falsis ascribi superiore libro monstravit, referre in fatum velint, id., XLI, 140. — De his qui non astrorum positionem, sed connexionem causarum ex Dei voluntate pendentem fati nomine appellant, *ibid.*, 148. — Quid sentiant de fato Catholici, id., XLV, 577.

Fatum quid; ejus influxus et necessitas diluitur, S. Maxim. Taurinensis, LVII, 932. — Quod de fato philosophorum opiniones, *ibid.* — Tu dicis fato omnia fieri; sed quæ tu dicis fato fieri, nescio qua opinione incerta, ego dico voluntate vel permissu Dei fieri, *ibid.*, 782.

Fatum definitur, An. Manl. Boetius, LXIII, 815. — Fatum quid, *ibid.*, 1146. — Fato (juxta Stoicos) omnia fiunt, *ibid.*, 493.

CCX

INDEX ASTRONOMIÆ ET METEOROLOGIÆ,

ORDINE RERUM ALPHABETICO EXPONENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS

DE SCIENTIIS CIRCA NOTIONEM ASTRORUM SPECIALITER AGENTIBUS.

—

CCXI

INDEX COSMOGONIÆ,

SERIE QUADRIPARTITA EXPONENS QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE ÆTERNITATE, DE TEMPORE, DE MUNDO PHYSICO, DE ELEMENTIS,

ET IN UNAQUAQUE PARTE RERUM SERVANS ORDINEM ALPHABETICUM.

—

NOTA. Numerus primus Arabicus post cujusque Patris nomen indicat tempus, secundus Romanus, tomum, tertius Arabicus columnam, quandoque textus crassiores numeros ; sed in hoc casu rariore, indicantur crassiores numeri hoc signo (C. N.).

CCXII

INDEX GEOLOGIÆ ET PALÆONTOLOGIÆ,

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS

QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE ORBE TERRESTRI ET DE VARIIS EJUS IMMUTATIONIBUS,
DE DILUVIO UNIVERSALI ET EJUS CONSECTARIIS, DE TERRÆ MOTIBUS, ETC.

—

tract., CXLIII, [illegible]; Monumenta Gregorian., CXLVIII, 1301, 1308; Ekkehard., CLIV, [illegible], 474, 932, [illegible]; Sigebert. Gemblac., CLX, [illegible]; Helinand. monach., CCXII, 1019, [illegible]; Sicard. CCXIII, [illegible]. — Terræmotus multas urbes subvertit, Herman. Contract., CXLIII, 67, 79, 80; Monumenta Gregorian., CXLVIII, 1301, 1312, Ekkehard., CLIV, 471. — Terræmotu multas urbes ruerunt et aurea domus incendio periit, Ekkehard., CLIV 465. — Terræmotus per dies plurimos fuit cœlumque ardere visum est, S. Prosper, LI, [illegible]. — Urbs regia quadraginta dies continuos terræmotu quassatur, Marcellin. comes, LI, 932; Anastas., CXXVIII, 721. — Terræmotus est et mortalitas subsecuta, Ekkehard., CLIV [illegible]. — Terræmotus factus est et cometa visa est, *ibid.*, 485. — Ingenti terræmotu per loca varia imminente plurimi urbis Augustæ muri cum quinquaginta septem turribus corruerunt, saxaque ingentia in foro Tauri plurimæque statuæ collapsa sunt, plurimis nihilominus civitatibus collapsis, Marcellin. Comes, LI, 927. — Anno Passionis J. C, terræmotus factus est in toto mundo, Ekkehard., CLIV, 23, 472. — De terræmotu et tenebris quæ in Passione Domini contigerunt, quod scriptores Gentium senserunt, seu Josephus historiographus, Freculp., CVI, 1121. —Terræmotus Achaiæ collatus cum Constantinopolitano, Luc. Dexter, XXXI, 866 — In Asia tres urbes terræmotu conciderunt, Laodicea, Hierapolis, Colossæ, S. Hieronym., XXVII, 588.—Terræmotu quatuor urbes Asiæ subversæ, Elæa, Myrrhina, Pitanæ, Cymæ; et Græciæ duo, Opuntiorum et Oritorum, S. Hieronym., XXVII, 606; S. Prosper LI, 557; Marian. Scot., CXLVII, 661; Ekkehard., CLIV, 681.—Terræmotu tredecim urbes corruerunt, Ephesus, Magnesia, Sardis, Morthene, Ægræa, Hierocærea, Philadelpha Tmolus, Temnus, Cymæ, Myrrhina, Apollinia, Hyrcania, S. Hieronym., XXVII, 566, 567; Herman. Contract., CXLIII, 56. Ekkehard., CLIV, 461.—Terræmotu Dyrrachium corruit, ac tribus diebus ac noctibus Roma nutavit plurimæque Campaniæ urbes vexatæ, S. Hieronym., XXVII, 683. Marian. Scot., CXLVII, 705. — Anno 359, terræmotus per dies plurimo fuit, cœlumque ardere visum est, S. Hieronym., XXVII, 708.—Anno, 502, ingens terræmotus cum coruscationibus magnis atque grandine ac totius cœli ac terræ commotione factus, Victor Vitensis, LXVIII, 949. — Anno 618, terræmotus major mense Augusto, Sigebert. Gemblac., CLX, 117. — Anno, 632, terræmotus factus est, Sigebert. Gemblac., CLX, 119. — Anno 801, terræmotus, Gregor. Catinens., CXXVII, 337. — Anno 823, terræmotus, Sigebert. Gemblac., CLX, 157. — Anno 1000, terræmotus factus permaximus, cometes apparuit, Sigebert. Gemblac., CLX, 198.—Anno 1013, terræmotus factus est, maximus circa meridiem, XIV Kalend. Decembris, Sigebert. Gemblac., CLX, 201. — Anno 1020, ecclesia S. Resurrectionis ante basilicam beati Eparchii terræmotu subversa est. Ademar. monach., CXLI, 64. — Anno 1081, VI Kal. Aprilis magnus terræmotus cum gravi terræ mugitu factus est, Sigebert. Gemblac., CLX, 220. — Anno 1117, in Octava S. Joannis evangelistæ, late per orbem terribili et [illegible] terræmotu terra [illegible]tur. In Italia montium collisione et subversione [illegible] [illegible] [illegible], Veronæ [illegible], in [illegible] et [illegible], aliisque urbibus [illegible] hominum millia interierunt, [illegible] [illegible], CXLI [illegible] — Anno 1117, terræmotus [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], Sigebert. Gemblac., CLX, [illegible]. — Anno 111[illegible], terræmotus factus est [illegible], Cosmas Pragensis CLXVI, [illegible]. — Anno 1129 terræmotus magnus factus [illegible] Beneventi, LXXXIII, 1276. —Anno [illegible] terræmotus in Adventu, XV Kalend. Januar., una nocte factus, Sigebert. Gemblac., CLX, [illegible] — Terræmotus magnus XI Kal. [illegible], Hermann. Contract., CXLIII, [illegible]. — Terræmotus XV Kal. Februar., vespere factus, *ibid.*, 17[illegible] — Terræmotus magnus Kalend. Januar., factus, *ibid.*, 1[illegible] — Terræmotus magnus VII Idus Octobris factus, *ibid.*, 1[illegible] — Terræmotus factus est XVI Kal. Maii, *ibid.*, 216. — Terræmotus magnus [illegible] Maii, *ibid.*, 231; Ekkehard., CLIV, [illegible] — Terræmotus magnus factus est nocte, III Idus Octobris, Hermann. Contract., CXLIII, 2[illegible]. — Sexto Idus Februarii terræmotus, fulgura et tonitrua facta sunt, *ibid.*, [illegible].

Testa ex argilla facta non est amplius argilla, Tertull., II, 776.

Thizaha. — Terræmotus prope fluvium Tizaha, Monument. Gregor., CXLVIII, 1410.

Thracia.—Terræmotus in Africa et Thracia, S. August., XXXV, 2174.

Tiberis. — Sub regno imperatoris Augusti per dies octo Tiberis impetu miserando clades hominum domorumque fuit, Cassiodor., LXIX, 1227. — De inundatione Tiberis, Paul. Winfrid., XCV, 648. — Inundatio ingens Tiberis per septem dies, Anastasius, CXXVII, 896.

Ticinum III Kal. Januar. octies noctu tremuisse dicitur. Herman. Contract., CXLIII, 178.

Torrens. — De torrentibus, Rabanus Maurus, CXI, 322.

Trallis terræmotu conciderunt, S. Hieronymus, (ann. XXVII, 551.

Tripolis.—In die apostolorum Petri et Pauli (ann. 1170) terræmotu horribili corruit civitas Tripolis, pars Damasci, Antiochiæ plurimum, Sigebert, Gemblac., CLX, 510.

Tyrus. — Terræmotu horribili apud Tyrum et Sidonem opera multa conciderunt, et populus innumerabilis oppressus est (ann. 306), S. Hieronym., XXVII, 604, 663.

Vallis. — De vallibus, Rabanus Maurus, CXI, 365.

Vesuvius. —Incendium in monte Vesuvio. (ann. 82), S. Hieronym., XXVII, 598. — Vesuvius mons Campaniæ exsusta evomuit viscera, nocturnisque in die tenebris incumbentibus omnes Europæ faciem minuto contexit pulvere, Marcell. Comes, LI, 931. — De eructatione Vesuvii, Paulus Winfridus, XCV, 630.— Mons Vesuvius eructat cineres, Anastasius, CXXVIII, 867.— Vesuvio ex monte cineres eructati Byzantium usque perlati sunt, *ibid.*, 719. — Plinius secundus periit, dum invisit incendium Vesuvii, S. Hieronymus, XXII, 609 (not.).

Vienna. — De terræmotu Viennæ, urbis Galliæ, Aimoinus monachus, CXXXIX, 661.

CCXIII

INDEX MINERALOGIÆ,

ORDINE RERUM ALPHABETICO PROPONENS QUIDQUID CIRCA MINERALIA COMPLECTITUR PATROLOGIÆ CURSUS.

—

Abeston, Asbeston. — S. Eugen., Tolet. episc., LXXXVII, 392; Marbod., CLXXI, 1778.

Absictum. — Marbod., CLXXI, 1778.

Achates lapsis. — S. Isidor., LXXXII, 298; Marbod., CLXXI, 1775, 1777.

Adamus. — S. Eugenius, Tolet. episc., LXXXVII, 392; Marbod., CLXXI, 1771.

Æs. — Æri et ferro totius vitæ necessitates sunt innixæ, Tertull., I, 1310. Ferrum et æs majori in usu sunt apud homines quam aurum et agentum, *ibid.* — Æs inventum ante ferrum, S. August., XLI, 214. — De ære, Rab. Maur., CXI, 476.

Alabandinæ gemmæ. — Anastas. Biblioth., CXXVIII, 1515, 1281.

Alamandina. — Marbod., CLXXI, 1777.

Albæ gemmæ. — Anastas. Biblioth., CXXVIII, 1213, 1285, 1319, 1327, 1365, 1569, 1401.

Allectorium. — Marbod., CLXXI, 1776.

Amethystus lapis. — Hildef. XCVI, 308; Marbod., CLXXI, 1775, 1777.

Androdragma. — Marbod., CLXXI, 1778.

Argentum. — Aurum et argentum unde, Tertull., I, 1309; II, 803. — Auri et argenti pretium unde proveniat, id., I, 1310. — Non veritate bona sunt sed raritate, *ibid.*, 1328. — Aurum et argentum vernaculum et copiosum apud quosdam barbaros, *ibid.*, 1309, 1311.

Aurum et argentum principes materiæ, cultus sæcularis, *ibid.* — Ferrum et æs majori in usu sunt apud homines

CCXIV

INDEX GEOGRAPHIÆ

ALPHABETICE REFERENS OMNES ET SINGULAS NATIONES REGIONES, CIVITATES, ET VARIOS LOCOS,

DE QUIBUS MENTIO FIT IN PATROLOGIA.

—

CCXV

INDEX ETHNOGRAPHIÆ.

ORDINE RERUM DISPOSITUS ALPHABETICO,

EXHIBENS QUIDQUID DIXERE PATRES CIRCA GENTIUM VEL POPULORUM ORIGINEM ET GENERA VARIAS ILLORUM TRANSMIGRATIONES, HABITUS, MORES, USUS, ETC.

--

TERTULLIANUS.

[illegible] regnum Romano antiquius, I, [illegible].
[illegible] Chaldæorum genus, II, [illegible].
[illegible] et [illegible], [illegible] genus [illegible], a specie [illegible], I, [illegible].
[illegible] Phœnices, II, [illegible], [illegible].
[illegible], I, [illegible]. — Regnum [illegible] Romano antiquius, 442.
[illegible], qui I, 722, [illegible], [illegible].
Arabiæ mulieres non [illegible], sed [illegible] ita [illegible], ut [illegible], contentæ sint [illegible], quam totam faciem prostituere, II, 912.
[illegible] Athenienses, II, [illegible]. — Ex Asia [illegible] in Libyam et Europam translatæ, 1040. Asiæ minoris [illegible] a [illegible] constitutæ, [illegible].
[illegible] primus rex Ninus, II, [illegible]. Herodes [illegible] rex, [illegible]. Hoc regnum Romano antiquius, I, 432. — [illegible] Assyriis [illegible] historiæ [illegible], II, [illegible].
Athenæ [illegible] civitas, II, 651. — [illegible] et [illegible] [illegible] Atheniensibus [illegible], 683. — Athenienses [illegible] [illegible], ibid., [illegible].
Libyca gens, [illegible], II, [illegible].
[illegible] regnum Romano antiquius, I, 432.
Barbarorum [illegible] proliis [illegible], ad solem [illegible], [illegible], II, 378, 918. — In Barbaris [illegible], 783. — Barbarorum scopuli, 903.
[illegible] ambitum [illegible] sunt, II, [illegible].
Carthago, urbs studiis asperrima belli, II, 1032. —

LACTANTIUS.

S. AMBROSIUS.

(Tom. XIV. et XV quoad paginas in unum coadunantur; numeri quos indicamus sunt crassiores numeri.)

S. AUGUSTINUS.

(Indicamus tom. Operum S. August. Ejus opera XVI voluminibus constant, a tomo XXXII usque ad tomum XLVI.)

VICTOR VITENSIS.

GREGORIUS TURONENSIS.

S. ISIDORUS HISPALENSIS EPISC.

VENER. BEDA et PAULUS WINFREDUS.

LUITPRANDUS.

AIMOINUS.

WILLELMUS CALCULUS.

HUGO, abbas Flaviniocensis.

GUIBERTUS, abbas S. Mariæ de Novigento.

HONORIUS Augustodunensis.

VILLELMUS Malmesburiensis.

(In tom. CLXXIX, revocatur lector ad numeros crassiores tomi CLXXIX).

ORDERICUS VITALIS.

GODEFRIDUS Viterbiensis.

CCXVI

INDEX ANTHROPOLOGIÆ.

IN QUO EX SS. PATRIBUS DISSERITUR DE HOMINE, IN EO QUOD SIT ANIMAL RATIONALE,

ANIMA SIMUL ET CORPORE CONSTANS, VEL DE HOMINE PHYSICO ET MORALI.

TERTULLIANUS.

Matrimonium est cum Deus jungit duos in unam carnem, aut junctos deprehendens, in eadem carne conjunctionem signavit, II, 241. — Per matrimonii nexum, duo in carne una efficiuntur, I, 1302; II, 856. — Matrimonii necessitas et causæ, I, 1280.

Matrix generis feminini Eva, II, 896.

Mulier non natura nomen est uxoris, sed uxor conditione nomen est mulieris, II, 896. — Mulieris vocabulum ad sexum pertinet, non ad gradum sexus, *ibid.*, 895.

Thebis hebetes et brutos nasci relatum est, II, 651.

Vitalia pro cujusque generis dispositione omnibus propria animalibus temperavit, artifex Deus, II, 652.

LACTANTIUS.

Adamus. — De ejus vita in paradiso, VI, 322. — Utrum ibi exspers laborum degerit, *ibid.*, 322, 323.

Feminæ maribus sunt infirmiores, VI, 204.

Homo natura proclivis in vitia, VI, 113. — Quomodo diis fiant similliml, 158. — Plus esse in homine quam videtur, 255. — Ἄνθρωπος a Græcis cur appellatus, 257. — Status rectus quare ipsi attributus, *ibid.*, et 251, 582. — Ipse est vere Dei simulacrum, 260. — Et soli ratio tributa, 266. — Illi satis est ad perfectam prudentiam si Deum esse intelliget, 277. — Quod non sit pars mundi, 282. — Necesse fuit hunc postremo fieri, 303. — Rerum cœlestium cur intelligentiam non habeat, 305. — Perfecta illius sapientia in quo sita sit, *ibid.* — Igne quare solus utatur, 310. — De ejus creatione, 312. — Unde homo dictus, *ibid.*, et 930. — Quod non sit ortus e terra sine ullo artifice, 314, 317. — Quod non semper exstiterit, 315. — Ex rebus diversis et propugnantibus concretus, 319. — De hominum vita post Adam lapsum longissima, 325. — Ea post diluvium centum et viginti annis quo sensu circumscripta, 326, 934. — Natura hominis facta a Deo veri adipiscendi cupientissima, 349. — Aliena dijudicat melius quam sua, 357. — Unde in eo scientia, aut ignorantia, 360. — Cujus rei causa natus sit, 373. — Summum ejus bonum in quo positum, 374. — Quod illi soli religio sit propria, *ibid.* — Ad quid ratio ipsi data, 375. — Quot partibus constet, 378. — Quod cadat in eum beatitudo et immortalitas, 380. — Proprium est illius errare, 385. — Non ad stultitiam, sed ad sapientiam nascitur, 396. — Non idcirco natus est ut scelerum pœnas lueret, 409. — In eo interna et propria doctrina esse non potest, 521. — Videri vult etiam cum ratione peccare, 522. — Frons ejus summum limen, 531. — Natura ejus socialis et benefica, 609, 668. — Quodnam sit ejus officium, 635. — Φως unde dictus, 639. — Quod homines omnes fratres sint, 667. — De tribus eorum generibus post diluvium, 668. — De sensuum in homine voluptatibus, 705. — Sanus quis et justus esse debeat, 726. — Quomodo intelligere non possit quod fecit Deus, 739. — Brevis mundus quare dictus, 742. — Omnia quæ in mundo sunt etiam mala, ipsius causa esse facta, 745. — Sapientia cur sit ei attributa, 748. — Illum propter Deum esse factum, 749, 757. — Quare mortalis a Deo effectus, 752. — Cur non statim atque natus est rectus ingrediatur, 753. — Sequitur potius bonum sensus, quam bonum rationis, 885. — Eum esse animam tantum intellectivam, non autem corpus, quinam docuerint, 916. — De illa quæstione quod sentiendum, 917.

De Dei providentia in ejus creatione, VII, 14. — Ejus et pecudum conditio quænam anteponenda, 16. Cur erectus creatus et bipes, 34. — Solus habet aliquam notionem Dei, 93. — Ex atomorum concursu fortuito non est effectus, 105. — Unde nomen acceperit, 108. — Mundum ejus causa esse factum, 115. — Fecit illum Deus propter se, 122. — Unde ad eum peccatum pervenerit, 123, 135.

Mares. — Quare feminis fortiores, VII, 57. — Feminis robustiores, VI, 204.

Membra. — De situ illorum in homine, VII, 30 *et seq.* De singulorum pulchritudine et usu, 40 *et seq.*

Mens. — Ratio illius incomprehensibilis, VII, 64. — De ejus sede philosophorum opiniones, *ibid., et seq.* — De ejus excellentia, 65 *et seq.* — Non potest esse nisi a Deo, 108. — Corpus nisi ab una regi non potest, 111.

Vinum inter alimenta numeratum, VII, 773.

Vir. — Unde dictus, VII, 57.

S. AMBROSIUS.

(*Tomi XIV et XV quoad paginas in unum coadunantur.* — *Numeri, quos indicamus, sunt crassiores numeri.*

Adam interpretatione Latina homo dicitur, 979. — Adam quomodo positus in paradiso operari et custodire, 154.

Adolescentia sola est invalida viribus, infirma consiliis, vitio calens, fastidiosa monitoribus, illecebrosa deliciis, 633.

Cibus hominis cur post bestiarum pabulum creatus, 43, 44. — An oleribus magis quam carnibus vescendum præceperit homini, 44. — Victu contentus herbæ, oleribusque cibis, aut pomi, ceteris ... omnes oportere, 43. — Lex quamdam naturæ est textum quærere, quantum sufficiat ad victum, et alimentorum modo certum cernere patrimonii, 50. — Cibus totus sola naturalis, medicina est, 56.

Corporis humani forma ceteris præstat, 177. — Ejus fabrica instar est mundi, *ibid.* — Singula humani corporis membra ita cuncta muniunt et præstent decorem, 200. — Corpus humanum septum est cute, ut a frigore æstuque defendatur, 214. — Adtextum est ... in dies, 233. — Cur uter dicatur, 1104. — Corporis virtus exercitatione augetur frequenti et inexercitata minuitur et labitur, 216.

Eva cur non de eadem terra qua Adam, sed de costa ejus facta sit, 160.

Fratres sumus omnes una atque eadem matre generati, 237. — Omnes nobis jure quodam germanitatis velut fratres connectimur, et tanquam uterini nos diligere debemus, 323.

Homo Græce Ἄνθρωπος unde dicatur, 136. — Quid sit et in qua potissimum parte consistat, 291. — Ex anima et corpore constat et spiritu, 297. — Creatura est Dei omnium in terris præstantissima, 231. — Hominis duplex generatio, una secundum imaginem Dei, altera secundum figmentum de luto terræ, 263. — Supra terrena omnia eum constituit Deus, 261. — Homo nocere sibi ipsum debet, 127, 132.

Labor hominis communis est cum omni creatura et quare, 452. — Laborem animæ majorem esse quam carnis, 829. — Laboris causa ignorantia est, 655. — Soli homini vitæ cursus in labore præscribitur, et quamobrem 1264. — Nulla sine labore virtus, quia labor processus virtutis est, 209.

Senectus in bonis moribus dulcior, in consiliis utilior, ad constantiam subeundæ mortis paratior, ad reprimendas libidines fortior, 18. — Portus debet esse, non vitæ superioris naufragium, 475. — Bona juventus, sed melior senectus, et cur, 804.

S. AUGUSTINUS.

(*Indicamus tom. Operum S. August. qui XVI voluminibus constant a tomo XXXII usque ad tomum XLVI*)

Adam interpretatur *homo*, vocabulum commune utrique sexui, VII, 466. — Adam Hebræo sermone hominem significat, X, 1583, 1585. — Adam orbem terrarum nomine suo significat, IV, 1236. — In nomine Adam quatuor orbis terrarum partes demonstrantur, III, 1465, 1473. Et quadragenarius senarius numerus invenitur, *ibid.* — 1474. — Adam primus homo, VIII, 211. — Adam qua ætate aut statura conditus fuerit, III, 348. — Difficultates variæ si anima Adæ non prius creata, quam corpori inspirata, *ibid.*, 370. — Ad quid Adamo data femina, VI, 331. — Adam qualis creatus, VII, 790. — Ad imaginem Dei quomodo creatus, VI, 331. — An sapiens conditus sit, I, 607, 1305. — Adam creatus est justus, V, 1426. — Adam in natura sine culpa et vitio, *ibid.*, 172. — Adæ felicitas, VII, 434. — Adam a Deo factus voluntatis bonæ, X, 1496. — Adam liber ad opus bonum creatus est, *ibid.*, 271, 1144. — Adæ corpus quale fuit, VII, 393, 395. — Adam secundum corpus terra erat, X, 110. — Adam non patiebatur discordiam carnis et spiritus, *ibid.* 172, 173, 1536. Adam immortalis est creatus, *ibid.*, 1598. — Adam licet spiritalis mente, corpus tamen habuit animale, etiam in paradiso constitutus, III, 355.

Eva prima parens, V, 1439. — Eva quid significet, III, 207, 215. — Cur vita dicta, *ibid.*, 212. — Evæ parturientis dolores, ex damnatione culpæ, non conditione naturæ, X, 1564, 1566.

Femina de viro facta, IV, 1784. — Facta est ad imaginem Dei, III, 293. — Feminæ ad virum subjectio, I, 866; III, 204. — Femina ut viris serviat, ordo naturalis est, *ibid.*, 589. — Feminæ usus quis naturalis, qui contra naturam, X, 456, 457, 723, 1450, 1452, 1453.

Homo quid, VII, 626. — Homo est animal rationale, V, 255. — Factum de terra, *ibid.*, 1588. — Animal rationale mortale, I, 1009, 1062; VIII, 939. — Cur duplex differentia ponitur in ejus definitione, *ibid.*, 1009, 1062. — Homo ex anima et corpore compositus est, *ibid.*, 963; II, 65; V, 717, 810. — Homo totus anima et caro, IV, 402. — Omnis natura hominis dominatu animæ et famulatu corporis temperata est, VI, 126. — Præter animam et corpus nihil ad ejus substantiam et naturam pertinet, V, 810. — Hominis persona mistura est, animæ et corporis, II, 520. — Homo magnum miraculum, V, 700. — An anima sola possit dici homo, I, 1313.

S. ISIDORUS.

RABANUS MAURUS.

GUIBERTUS, abbas de Novigento.

ANSELMUS, Cantuariensis archiepisc.

Tom. CLVIII, CLIX; *remittitur lector ad numeros crassiores utriusque voluminis.*

HONORIUS Augustodunensis.

HUGO DE S. VICTORE.

CCXVII

INDEX PHYSIOLOGIÆ.

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID DIXERE PATRES DE CORPORIS HUMANI STRUCTURA,

ET OMNIBUS ET SINGULIS ILLIUS MEMBRIS AC PARTIBUS, DE VITA ET SENSIBUS, ET DE ILLORUM RELATIONIBUS AD MORALIA.

—

TERTULLIANUS

ARNOBIUS et LACTANTIUS.

S. AMBROSIUS.

(*Tom. XIV et XV quoad paginas in unum coadunantur. — Numeri quos indicamus sunt crassiores numeri.*)

S. AUGUSTINUS

(*Indicamus tom. Operum S. August. XVI Voluminibus constare a tom. XXXII usque ad tom. XLVI.*)

rum, munus est Dei, *ibid.*, 150. — Fecunditas feminarum, etsi jam ærumnosa facta est, iniquitas non fecunditas hoc fecit, *ibid.*, 1510.

Generationes humanæ, cum filiis arborum comparatæ, IV, 1511.

Humores quatuor, quibus carnis natura temperatur, I', 943.

Membra alia ad usum, alia ad decorem V, 1147. — Membra corporis sunt interiora quædam vel habitaculum, vel organum, *ibid.*, 431 — Membra corporis, præter ea quæ libidini serviunt, a voluntate moventur, VII, 427, 431, 432 — Membrorum officia diversa, vita communis, V, 1241. — Harmonia membrorum et concordia, *ibid.*, 165, 542, 1145. — Eorum mira consensio, IV, 1707. — Membra omnia, propter corporis unitatem, sibi invicem serviunt, III, 1541. — Membra corporis, invicem compatiuntur, IV, 241, 1279.

Pulmonum quorumdam officium, IV, 1316. — Pulmones quasi folles, X, 513.

RABANUS MAURUS

Homo — De homine et partibus ejus, CXI, 137. — De situ et habitu humani corporis, 175

GUIBERTUS, abbas S. Mariæ de Novigento.

Dentes in infantibus excidunt, et quare, CLVI, 575.

ANSELMUS, Cantuar. archiepisc.

(*Tom. CLVIII, CLIX; revocatur lector ad numeros crassiores utriusque voluminis.*)

Caput. — Vehemens dolor capitis describitur, 723

Caro. — Unde vivat caro, 211. — Caro quasi naturaliter ad infima tendit, 755.

Corpus. — Sola corpora sensibus videntur, 31 — Sensus circa corpus et in corpore sunt, *ibid.* — In corpore membra et sensus, singula ad suos usus apta, 132.

Generatio — Dare vitam est mortuum generare, 91. — Propagatio viri de sola femina, feminæ de solo viro et creatio hominis de limo non est naturalis aut voluntaria, sed mirabilis, 101. — Adam non accepit naturam propagandi, nisi per virum simul et mulierem, *ibid.*

HONORIUS Augustodunensis.

Homo et partes ejus, et partium functiones — De digestionibus et expulsione urinæ, CLXXII, 91. — Quod homo naturaliter sit calidus et humidus, et unde longus et parvus, gracilis et grossus, 93 — De somno, 94. — De somnio, et de animali et spirituali virtute, *ibid.* — De capite, 94 — De cerebro, 95 — De oculis, *ibid.* — Qualiter visus fiat, 96 — De contentione, et intentione, et de tuitione, *ibid.* — De auditu, 97. — Quomodo motus corporis contingant, *ibid.*

HUGO DE S. VICTORE.

Physiologia hominis. — Homo dictus quia ex humo factus, CLXXVII, 119. — Corpus dictum eo quod corruptum perit, 120 — Sensus corporis quinque : gustus, odoratus, auditus, visio, tactus, 120

De hominis membris et partibus, 121. — Caput, unde sic dictum, 121 — Vertex est suprema pars capitis, 121. — De calvaria, *ibid.* — Occipitium capitis pars posterior, *ibid.* — Capilli, quasi capitis pili, *ibid.* — Cæsaries a cædendo vocata, *ibid.* — [illegible] *ibid.* — Crines proprie mulierum sunt, 121. — Tempora sunt quæ calvariæ dextra lævaque subjacent, *ibid.* — Facies dicta ab effigie, *ibid.* — Frons, ab orationibus [illegible], *ibid.* — De oculis, 121. — Genæ sunt inferiores partes oculorum unde barba incipit, 121 — Malæ sunt eminentes sub oculis partes ad protectionem eorum suppositæ, 122 — De maxillis, de mandibulis, de barba, *ibid.* — Pinnula summa pars auris, 122. — De naribus, 122 — De ore, de labiis, de lingua, de dentibus, de gengevis De palato, de arteriis, de mento, de gurgulione, de rumine, 123 — De [illegible] gurgulionis, de collo, de cervice de humeris, de [illegible], de brachiis, de cubito, de ulna, de alis, de manibus dextra et læva, de palma, 124. — De unguibus, de trunco, de thorace, de pectore, de mamillis, de uberibus, de cute, de pelle, de poris, 125 — De arvina, de pulpa, de membris, de artubus, de nervis, de ossibus de medullis, de vertebris, de cartilaginibus, de costis, de latere, de dorso, de tergo, de palis, 126. — De spina, de renibus, de lumbis, de umbilico, de ilia, de clunibus, de natibus, de genitalibus, de testiculis, de scroto, de posterioribus, de meatu, de femoribus, 127. — De coxis, de suffraginibus, de genibus, de cruribus, de tibiis, de talo, de pedibus, de plantis, de calce, de solo, de visceribus, de [illegible], 128 — De corde, de præcordiis, de pulso, de venis, de sanguine, de pulmone, de jecore, de fibris, de splen, de felle, de stomacho, de intestinis, de omento, de [illegible], de [illegible], de jejuno, de ventre, de alvo, de utero, de [illegible], de matrice, de vulva, de vesica, 130 — De semine, de menstruo, 131.

GUILLELMUS, abbas S. Theoderici prope Remos

Physica corporis humani, CLXXX, 695

Istiusce operis partis analysim damus ut clare videatur ope istiusce Tabulæ in isto tempore status scientiæ physiologicæ humanæ

Corpus humanum. — Omne corpus animale terra formatum est, id est ex quatuor compositum... Quatuor sunt elementa ex quibus constat ; unumquodque autem elementorum unica tantum contentum est qualitate ; ignis caliditate, aer humiditate, aqua frigiditate, terra siccitate... Secundum Hippocratem, si corpus animale ex uno constaret elemento, nunquam doleret ; quia non esset unde doleret, unum existens ; sed elementa corrumpuntur, et hoc modo fit corruptio... Videndum unde corpori quatuor humores nascuntur, vel nutriuntur. Omnis cibus sumptus ex quatuor constat elementis : sed quam multipliciter et dissimiliter in eis quæ vesci possunt, natura elementorum se habeat secundum caliditatem et frigiditatem siccitatem et humiditatem liber graduum demonstrat. Cum igitur cibus accipitur, os primum adaptat illum in subtiles et minutas partes cum dentibus et lingua... Sic præparata esca transmittitur stomacho per guttur et merum... Est autem meri membrum longum et rotundum et concavum, et intus villosum habens introrsum pilos longos, alios in transversum, alios sursum ad os directos. Pili sursum directi naturaliter cibum attrahunt, qui vero in transversum, stringunt. Stomachus duo habet ora, alterum superius, alterum inferius — Superius enim os stomachi, accepto cibo, clauditur donec digeratur. Deinde retinens quod suis aptum nutrimentis invenit, cætera, porta inferiori aperta, egerit in inferiora. Operatur autem hæc stomachus per quatuor virtutes quæ sunt ei naturales, appetitivam, contentivam, digestivam, expulsivam : quibus virtutibus non caret præsertim cerebrum propter animalem, vel sensualem virtutem, cor propter spiritualem, epar propter naturalem, genitalia propter generativam virtutem... Inferiores sub stomacho intestini non carent. Quæ per inferiorem portam egeruntur, suscipit duodenum intestinum : quod sic vocatum est, quia ad mensuram est duodecim digitorum. Statim cum facta est digestio, et per digestionem rei digestæ alteratio, sequitur eorum quæ feculenta sunt egestio. Suscipiunt et alia intestina quæ egeruntur, tria subtilia superius, circa os stomachi, tria grossa inferius. Est autem inferius intestinum unum subtile vocatum, in quod cum descenderit quod egestum est, aliquandiu ibi immoratur, donec ibi secunda quadam digestione melius succus ille depuratus et subtiliatus, per venas quas dicunt mesaraicas, quod subtile est et purum, remittit ad epar. Epar prædictum succum suscipiens per venas prædictas, et eam quæ dicitur porta, in sui naturam transmutat, iterum digerens eum. Quidquid enim in eo igneum est, ad nutrimentum sui assumit cholera rubea ; quidquid aereum, sanguis ; quidquid aquosum vel humidum, flegma ; quidquid grossum et terreum, melancholia. Sic igitur humores quatuor in epate creati, et ab epate in totum corpus distributi, si secundum rectam naturæ regulam incedunt, quamvis diversæ sint qualitatis, unam tamen formam operantur sanitatis, invicem cooperando, invicem se adjuvando... De digestione etiam ista fumus ascendens lenis et suavis, molliter tangit cerebrum, et ventriculos ejus opprimit, in tantum ut omnes ejus actiones sopiat ; hic est somnus. In quo, cessantibus, omnibus animæ virtutibus, sola viget virtus naturalis... Primum cibi in medio stomacho [illegible] digeritur, id est flegmatica, circa inferiora prope epar quasi sanguis apparens, decoctus in epate sanguis, plus decoctus cholera rubea ; nimis decoctus cholera nigra. (*Sequuntur alia hujusmodi ad hominis physiologiam attinentia.*)

CCXVIII

INDEX ANATOMICES.

ALPHABETICE EXPONENS QUIDQUID CIRCA ILLAM SCIENTIAM COMPLECTITUR PATROLOGLÆ CURSUS.

—

CCXIX

INDEX MEDICINÆ

IN QUO EXHIBENTUR VARIÆ PATRUM SENTENTLÆ CIRCA MEDENDI ARTEM, ORDINE RERUM DIGESTUS ALPHABETICO.

—

S. DAMASUS papa.

CASSIODORUS, senator Romanus.

S. ISIDORUS Hispal. episc.

RABANUS MAURUS.

CCXX

INDEX BOTANICÆ.

ORDINE RERUM ALPHABETICO MEMORANS QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE VARIIS PLANTIS ET DE ILLORUM PROPRIETATIBUS.

—

CCXXI

INDEX AGRICULTURÆ.

ALPHABETICE REVOCANS QUIDQUID DIXERE PATRES CIRCA SOLI CULTURAM ET PRODUCTIONEM.

INSTRUMENTA RUSTICA, TEMPORA APTIORA, ETC., ETC.

—

MONITUM

Agricultura late definiri potest: industria quæ objectum habet culturam soli et productionem substantiarum quæ victui hominis nec non animalium domesticorum inserviunt. Agricultura est scientia in quantum includit principia, et ars quoad methodorum applicationem. Ad exercendam agriculturam botanica et zoologia multum proficiunt.

Index de Agricultura est quasi complementum Indicum de Botanica et Zoologia.

Vites, S. Isidorus, LXXXII, 602, [illegible]; Rabanus Maurus, CXI, 506.

[illegible] quod vi [illegible] seu ab [illegible] terram, S. Isidorus, LXXXII, 723; Rabanus Maurus, CXI, 610. — Incertum utrum specialiter vomere aut [illegible] terram vertere [illegible] Ceres, S. Isidorus, LXXXII, 597.

CCXXII

INDEX ZOOLOGIÆ.

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID DIXERE PATRES DE BESTIIS VEL ANIMANTIBUS.

—

PROEMIUM.

Veteres distinguebant animalia mammifera, aves, reptilia, pisces, insecta et zoophyta.

Eustathius disserit (LIII), de piscibus, 925; de avibus, 948; de quadrupedibus; de reptilibus, de insectis.

S. Isidorus (LXXXII), disserit de animalibus, 423; de bestiis, 433; de minutis animantibus, 440; de serpentibus, 443; de vermibus, 448; de piscibus, 450; de avibus, 459; de minutis volatilibus, 469. Animalia, 75, enumerat; bestias, 28; minuta animantia, 11; serpentes, 35; vermes, 23; pisces, 55; aves, 65, minuta volatilia, 19.

Rabanus Maurus (CXI) disserit de pecoribus, jumentis et animalibus, 199-215; de bestiis, 217-226; de minutis animalibus, 226-228; de serpentibus, 228-235; de vermibus, 235-236; de piscibus, 237-239; de avibus, 241-255; de apibus et muscis, 255-258. Pecora, jumenta et animalia 27 enumerat, bestias, 28; minuta animalia, 10; serpentes, 31; vermes, 20; pisces, 25; aves, 40; apes, et muscas, 13 circiter.

S. Hildegardis disserit (CXCVII), de 34 piscibus, 1265-1284; de 71 avibus et volatilibus, 1285-1311; de 45 animalibus, 1311-1338; de 17 serpentibus, 1339-1344.

Priusquam ordinem rerum alphabeticum aggrediamur, operæ pretium est auctores qui de his disseruerunt, indicare :

1. S. Ambrosius, episc. Mediolanensis, in quinto libro et in sexto libro *Hexaemeron.*, XIV, 205 *et seqq.* anno 397.
2. Eustathius, LIII, 885 *seqq.*, anno 450.
3. S. Isidorus, episc. Hispalensis, LXXXII, 423 *et seqq.*, anno 636.
4. **Rabanus Maurus, episc. Mogunt., CXI, 199 *seq.*, anno 856.**
5. Adamus, canonicus Bremensis, in Descriptione insularum Aquilonis, CXLVI, 649, anno 1073 ad 1076.
6. Rupertus, Tuitiensis abbas, CLXVII, 244 *seqq.*, anno 1135.
7. **Vener. Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1215 *seq.*, anno 1135.**
8. **Honorius Augustodunensis, in libris tribus *De imagine mundi*, CLXXII, anno 1136.**
9. In Appendicibus ad Hugonem de S. Victore, in opere cui titulus : *De bestiis et aliis rebus*, CLXXVII, 15 *et seqq.*, anno 1142.
10. **S. Hildegardis, in libro cui titulus : *Physica*, CXCVII, 1265 *seq.*, anno 1178.**

INDEX ALPHABETICUS.

CCXXIII

INDEX ARITHMETICÆ,

VARIOS EXPONENS DE SCIENTIA NUMERORUM TRACTATUS, QUOS COMPLECTITUR PATROLOGIA, ET COMPENDIOSAM UNIUSCUJUSQUE PRÆBENS ANALYSIM.

—

BOETIUS. — De arithmetica libri duo, LXIII, 1079.

Hi duo tantum libri priores [illegible] *exponuntur, nam liber* [illegible] *in Indice Geometriæ melius videbitur.*

Divisio mathematicæ, 1079. — De substantia numeri, 1083. — De definitione et divisione numeri et diffinitione paris et imparis, *ibid.*, — Diffinitio numeri paris et imparis secundum Pythagoricos, *ibid.* — Alia secundum antiquiorem modum diffinitio paris et imparis, 1084. — Diffinitio paris et imparis per alterutrum, 1085. — De

CCXXIV

INDEX GEOMETRIÆ,

VARIOS EXPONENS DE SCIENTIA GEOMETRICA TRACTATUS QUOS COMPLECTITUR PATROLOGIA, ET COMPENDIOSAM UNIUSCUJUSQUE PRÆBENS ANALYSIM.

—

CCXXV

INDEX DE MENSURIS,

PONDERIBUS ET MONETIS, QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIÆ CURSU, ORDINE LOGICO DIGESTUS.

—

S. Isidorus, LXXXII, 557 ; Sylvester II, CXXXIX, 98. — Leucæ etymologia, Sylvester II, CXXXIX, 91.

8. *Milliarium.* — Milliaria pro mensura itineris sumuntur, Lactantius, VII, 826 ; Constantinus Magnus, VIII, 784 *et seqq.* ; S. Augustinus, XXXVIII, 669 et 1027 ; XXXIX, 1557 et 1065 ; Boetius, LXIII, 1335 ; S. Isidorus, LXXXII, 555 ; Rabanus Maurus, CXI, 412 ; Sylvester II, CXXXIX, 98. — Exprimitur milliarii longitudo, Boetius, LXIII, 1335 ; S. Benedictus, LXVI, 389 ; S. Isidorus, LXXXII, 555, 557 ; Rabanus Maurus, CXI, 412 ; Sylvester II, CXXXIX, 91, 98 ; Hildebertus, CLXXI, 419.

9. *Palmus.* — Palmus longitudinis mensura, Boetius, LXIII, 1335 ; Sylvester II, CXXXIX, 96. — Palmi qualis habetur longitudo, Boetius, LXIII, 1336 ; S. Isidorus, LXXXII, 555 ; Sylvester II, CXXXIX, 90, 96, 98. — Palmi etymologia, Sylvester II, CXXXIX, 96.

10. *Parasanga.* — Parasanga mensura itineris apud Persas, S. Hieronymus, XXV, 986 ; S. Isidorus, LXXXII, 557.

11. *Passus.* — Passus mensura itineris, S. Hieronymus, XXV, 986 ; Boetius, LXIII, 1335 ; Sylvester II, CXXXIX, 96, 97. — Passus exprimitur longitudo, Boetius, LXIII, 1335, 1336 ; S. Benedictus, LXVI, 389 ; Sylvester II, CXXXIX, 91, 97. — Passus etymologia, Sylvester II, CXXXIX, 97.

12. *Pertica.* — Pertica antiqua mensura, Sylvester II, CXXXIX, 96 ; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 755. — Pertica qua longitudine, S. Isidorus, LXXXII, 556 ; Sylvester II, CXXXIX, 90, 97. — Perticæ etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 556 ; Sylvester II, CXXXIX, 97.

13. *Pes, semipes.* — Pes et semipes inter longitudinis mensuras annumerati, Boetius, LXIII, 1335 ; Sylvester II, CXXXIX, 96. — Pes in longitudine quantus, Boetius, LXIII, 1336 ; S. Gregorius Magnus, LXXI, 165 not. ; Sylvester, II, CXXXIX, 96, 98.

14. *Rasta.* — Rasta mensura itineris apud Germanos, S. Hieronymus, XXV, 986 ; Sylvester II, CXXXIX, 98.

15. *Schænus.* — Ægyptiis schœnus mensura itineris, S. Isidorus, LXXXII, 557.

16. *Stadium.* — Stadium mensura longitudinis, Boetius, LXIII, 1335 ; Sylvester II, CXXXIX, 96. — Quænam sit longitudo stadii, Boetius, LXIII, 1335 ; S. Gregorius Turon., LXXI, 165 ; S. Isidorus, LXXXII, 557 ; Rabanus Maurus, CXI, 412 ; Sylvester II, CXXXIX, 91, 98. — Stadium in itineribus magis usitatum, S. Isidorus, LXXXII, 557 ; Rabanus Maurus, CXI, 412 ; Sylvester II, CXXXIX, 98.

17. *Uncia.* — Unciæ quantitas, S. Isidorus, LXXXII, 555 not. ; Sylvester II, CXXXIX, 98.

18. *Virga.* — Virga quænam sit longitudo, Petrus Cantor, CCV, 428.

III. — *De mensuris superficiei.*

De agrimensoribus, Const. Mag., VIII, 345 ; S. Hieronymus, XXV, 419 ; S. Isidorus, LXXXIII, 161. — Superficiei definitio, Boetius, LXIII, 1337. — De mensuris superficiei adnotatio duplex, Sylvester II, CXXXIX, 98. — Sequuntur variæ superficiei mensuræ.

1. *Actus.* — Actus minimus et quadratus cujusdam superficiei, Boetius, LXIII, 1335, 1336 ; S. Isidorus, LXXX, 556 ; Sylvester II, CXXXIX, 97.

2. *Agripennum.* — Agripenni varia nomina, Sylvester II, CXXXIX, 96 ; Petrus Cantor, CCV, 428. — Exprimitur agripenni superficies, *ibid.*

3. *Candetum.* — Quid Galli candetum vocant, S. Isidorus, LXXXII, 556.

4. *Centuria.* — Centuria cujusnam superficiei, Boetius, LXIII, 1358 ; S. Isidorus, LXXXII, 555, 556 ; Sylvester II, CXXXIX, 97. — Centuria inter antiquas superficiei mensuras annumerata, S. Isidorus, LXXXII, 555 ; Sylvester II, CXXXIX, 96. — Centuriæ etymologia, *ibid.*, 97, 98.

5. *Clima.* — De climate mentio facta, Boetius, LXIII, 1358 ; Sylvester II, CXXXIX, 96. — Climatis exprimitur superficies, *ibid.*, 97.

6. *Cubitus.* — Cubitus agrorum mensura, Boetius, LXIII, 1352. — Cubitus quid in superficie, Sylvester II, CXXXIX, 99.

7. *Digitus.* — Digitus una ex mensuris quibus antiqui agrorum emetirentur areas, Boetius, LXIII, 1335. — Digitus mensura minima omnium agrestium mensurarum S. Isidorus, LXXXII, 555 ; Sylvester II, CXXXIX, 96.

8. *Gradus.* — Gradus quid in superficie, Sylvester II, CXXXIX, 98.

9. *Juchus.* — De jucho, quadam agrorum mensura, fit mentio, Notkerus, CXXXI, 168.

10. *Jugerum.* — Jugerum, quænam mensura, Hieronymus, XXIV, 80, 81 ; Boetius, LXIII, 1358 ; S. Isidorus, LXXXII, 556 ; Sylvester II, CXXXIX, 97. — Jugeri etymologia, *ibid.*

11. *Laterculus.* — Laterculi superficies et etymologia, Sylvester II, CXXXIX, 97.

12. *Leuca.* — Leuca quid in superficie constrata, Sylvester II, CXXXIX, 99.

13. *Palmus.* — Palmi definitur superficies, Boetius, LXIII, 1337 ; Sylvester II, CXXXIX, 99.

14. *Passus.* — Passus quid in superficie constratus, S. Isidorus, LXXVII, 556.

15. *Pertica.* — Quot perticæ habet passus, Sylvester II, CXXXIX, 98.

16. *Pes.* — Quid intelligitur per pedem contractum, Boetius, LXIII, 1337. — Pedis contracti definitur superficies, Sylvester II, CXXXIX, 99.

17. *Porta.* — Portæ quænam superficies, Sylvester II, CXXXIX, 97.

18. *Scamnum.* — Scamnum mensura veterum agrimensorum, Boetius, LXIII, 1335. — Scamnum agrorum mensura longior, *ibid.*, 1354.

19. *Sexta.* — Sextæ superficies, Sylvester II, CXXXIX, 96, 99.

20. *Striga.* — Quid est striga, Lactantius, VII, 449. — In quo striga a scamno distinguitur, *ibid.*, 707. — Striga agrorum mensura, Boetius, LXIII, 1334.

21. *Tabula.* — Tabula quarta pars jugeri, Sylvester II, CXXXIX, 97.

22. *Uncia.* — Uncia quid in superficie constrata, Sylvester II, CXXXIX, 99.

IV. — *De mensuris capacitatis.*

Quid per solidum intelligitur, Boetius, LXIII, 1337 ; Sylvester II, CXXXIX, 95. — Sequuntur variæ capacitatis mensuræ.

1. *Acetabulum.* — Acetabuli capacitas, Rabanus Maurus, CXI, 486.

2. *Amphora.* — Chilperici statutum de amphora, S. Gregorius Turonensis, LXXI, 346. — Amphoræ notatur capacitas, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 499 not. ; Rabanus Maurus, CXI, 488, 489. — De urna et amphora fit mentio, S. Isidorus, LXXXII, 593 ; Rabanus Maurus, CXI, 486.

3. *Artaba.* — Artabæ vario modo definitur capacitas, S. Hieronymus, XXIV, 81 ; S. Isidorus, LXXXII, 596 ; Rabanus Maurus, CXI, 488.

4. *Batus.* — Batus mensura Hebraica, S. Hieronymus, XXIX, 80 ; Rabanus Maurus, CX, 1026. — Exprimitur bati capacitas, S. Hieronymus, XXIV, 81 ; XXV, 450 ; S. Isidorus, LXXXII, 595 ; Rabanus Maurus, CIX, 176 ; CXI, 488. — Batus mensura liquidorum, S. Hieronymus, XXIV, 81 ; Rabanus Maurus, CX, 1026. — Bati etymologia, Rabanus Maurus, CXI, 488.

5. *Bilibris.* — Bilibris quid, Rabanus Maurus, CXI, 486 ; Rupertus, CLXIX, 944. — De bilibri loquitur Apocalypsis, Rabanus Maurus, CXI, 486.

6. *Cadus.* — Cadus in Evangelio, Eugyppius, LXII, 841 ; Rabanus Maurus, CXI, 489. — Capi capacitas, S. Isidorus, LXXXII, 595 ; Rabanus Maurus, CXI, 488.

7. *Chœnix.* — Chœnix cujusnam capacitatis, S. Isidorus, LXXXII, 594 ; Rabanus Maurus, CXI, 486.

8. *Choncula.* — Notatur capacitas chonculæ, S. Isidorus, LXXXII, 593.

9. *Cochlear.* — Cochlear mensurarum pars minima, S. Isidorus, LXXXII, 593.

10. *Congius.* — Congius mensura liquidorum et aridorum, Cassianus, XLIX, 1135 not. ; S. Isidorus, LXXXII, 594 ; Anastasius, CXXXVIII, 666 not. — Congii præfixa capacitas, Cassianus, XLIX, 1135 not. ; S. Isidorus, LXXXII, 594 ; Anastasius, CXXXVIII, 666 not.

11. *Corus.* — Corus cujusnam capacitatis, S. Hieronymus, XXV, 450 ; S. Isidorus, LXXXII, 596, 760, 841 ; Rabanus Maurus, CX, 1026 ; CXI, 488.

12. *Cotula.* — Cotula quænam capacitatis mensura, S. Hieronymus, XXV, 450 ; Cassianus, XLIX, 1135 not. ; S. Isidorus, LXXXII, 760 ; Rabanus Maurus, CXI, 486.

13. *Cubus.* — Cubus amphoræ capacitatem habet, Arnobius, V, 695.

14. *Cyathus.* — Cyathus quid, Rabanus Maurus, CXI, 486.

15. *Ephi.* — Ephi definitur capacitas, S. Hieronymus, XXIV, 81 ; Rabanus Maurus, CX, 1026. — Ephi mensura Hebraica, S. Hieronymus, XXV, 459 ; Rabanus Maurus, CX, 1026. — Ephi mensura aridorum, Rabanus Maurus, CX, 1026 ; CXI, 488. — Ephi imago Trinitatis, Walafridus, CXXX, 313. — Ephi et Batus eadem mensura, Rupertus, CLXVII, 666.

16. *Galeta.* — De galetæ mensura mentio facta, Ven. Guibertus, CLVI, 1155, 1156.

17. *Gomor.* — Gomor cujusnam sit capacitatis, S. Hie-

V. — *Pondera.*

VI. — *Moneta.*

ronymus, XXVI, 38. — De quadrante evangelico, S. Paschasius, CXX, 246, 247.

14. *Sestertius.* — Sestertius quarta pars denarii, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 499 not.

15. *Siclus.* — Sicli pretium, S. Hieronymus, XXV, 48; Rabanus Maurus, CVIII, 288; CX, 1026.

16. *Siliqua.* — Siliqua cujusnam sit pretii, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 630; S. Isidorus, LXXXII, 591; Rabanus Maurus, CXI, 481. — Signum quo siliqua exprimitur, Sylvester II, CXXXIX, 109 not.

17. *Solidus.* — Solidus aureum numisma, Constantinus Magnus, VIII, 344. — Varia documenta de pretio solidi, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 539, 630, 631, 799 not.; LXXVII, 459; S. Isidorus, LXXXII, 592; Anastasius, CXXVII, 1593; CXXVIII, 666 not. — Solidi etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 592; Rabanus Maurus, CXI, 81; Anastasius, CXXVIII, 666 not. — Solidi origo, S. Isidorus, LXXXII, 592; Rabanus Maurus, CXI, 481, 482. — Solidi expressa imago ex nummis veteribus deprompta, Anastasius, CXXVIII, 667.

18. *Stater.* — Stater cujusnam pretii, S. Isidorus, LXXXII, 592; Christianus Druthmarus, CVI, 1406; S. Paschasius, CXX, 600. — De statere evangelico, S. Paschasius, CXX, 600 et 601.

19. *Talentum.* De talento evangelico, S. Gregorius Magnus, LXXIII, 1108 *et seqq.* — Nihil talento majus, S. Isidorus, LXXXII, 593; Walafridus, CXIII, 658; S. Anselmus, CLVIII, 619. — Talenti pretium, S. Isidorus, LXXXII, 593; Rabanus Maurus, CXI, 483. — Talentum triplex, S. Isidorus, LXXXII, 593; Rabanus Maurus, CXI, 483.

20. *Tartaron.* — Tartaron moneta Byzantina, Albericus, CLXVI, 400, 420.

21. *Tremissis.* — Tremissis cujusnam sit pretii, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 700 not.

VII. — *Temporis mensuræ.*

De variis modis tempus computandi, S. Hieronymus, XXIV, 392; Sidonius Apollinaris, LVIII, 484 not. S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 477; Ven. Beda, XC, 953, 954; Claudius Taurin., CIV, 797; Rabanus Maurus, CVII, 676, 678; Wandalbertus, CXXI, 631, 633; Hermannus, CXLIII, 405 *et seqq.*, 409 et 410. — Temporis definitiones, S. Isidorus, LXXXIII, 974; Rabanus Maurus, CVII, 676. — Temporis etymologia, Ven. Beda, XC, 579; Rabanus Maurus, CVII, 678. — De variis divisionibus temporis, Ven. Beda, XC, 579; Rabanus Maurus, CVII, 677. — Ævum quid, Honorius Augustodunensis, CLXXII, 145. — Sequuntur variæ temporis mensuræ.

1. *Annus.* — De anni computationibus apud Ægyptios, Lactantius, VI, 325 not. — Anni definitiones, S. Isidorus, LXXXII, 222; LXXXIII, 971; CXXIX, 1295, 1296. — Anni etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 222; Ven. Beda, XC, 589. — Variæ annorum species, S. Isidorus, LXXXII, 249; Ven. Beda, XC, 284; Helpericus, CXXXVII, 21. — De anno dissertationes, S. Isidorus, LXXXIII, 971 *et seq.*

2. *Atomus.* — Atomi duratio, Ven. Beda, XC, 302 not.; Rabanus Maurus, CVII, 677; CXXIX, 1316. — Atomi exiguitas, Ven. Beda, XC, 305, 580; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147.

3. *Dies.* — Dissertatio de tribus diebus sepulturæ Christi, Lactantius, VII, 194 not. — Dierum nomina, D. Ausonius, XIX, 910; S. Isidorus, LXXXII, 217; LXXXIII, 967; Ven. Beda, XC, 583; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 150; Petrus Cantor, CCV, 419. — De diebus considerationes variæ, S. Augustinus, XXXIX, 193; Ven. Beda, XC, 309 *et seq.*; Rabanus Maurus, CVII, 679, 680. — Diei species, S. Bened. LXVI, 411 et 413; S. Isidorus, LXXXII, 215. — Varium apud varios populos diei initium, S. Isidorus, LXXXII, 215; Ven. Beda, XC, 279, 280. — Diei etymologia, Ven. Beda, XC, 597 not. — Diei duratio, id., XC, 300 *et seqq.*

4. *Hora.* — Variæ diei horæ, S. Hieronymus, XXVI, 141. — Horæ olim inæquales, Sidonius Apollinaris, LVIII, 485. — Horæ etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 215; Ven. Beda, XC, 580; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147. — Horæ quænam sit duratio, Ven. Beda, XC, 302; CXXIX, 1316; Honorius Augustodunensis, CLXVI, 147.

5. *Hebdomada.* — Hebdomadæ primitiva constitutio, S. Victor, V, 305. — Hebdomadæ etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 218 et 219. — Quot in hebdomada dies, *ibid.*, 968; Ven. Beda, XC, 281. — De septuaginta hebdomadis propheticis, *ibid.*, 333. — Variæ hebdomadarum species, Rabanus Maurus, CXI, 296 *et seqq.*

6. *Lustrum.* — Lustrum inter varias temporis divisiones, S. Isidorus, LXXXII, 268.

7. *Mensis.* — Exponuntur duodecim menses, XIII, 465. — Menses unde supputantur, S. Hieronymus, XXV, 286. — Mensis etymologia, S. Hieronymus, XXV, 286; Ven. Beda, XC, 341. — Mensium nomina, S. Prosper Aquitanus, LI, 548, 556, 564; S. Isidorus, LXXXIII, 969. — De mensium signis, S. Isidorus, LXXXII, 184. — Mensis definitio, *ibid.*, 968; CXXIX, 1302. — Mensis vitæ hominis imago, *ibid.*, 969. — De mensibus apud varias gentes, S. Isidorus, LXXXII, 970; Ven. Beda, XC, 281, 282, 341 *et seqq.*; CXXIX, 1302, 1303; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 152. — De concordia mensium, S. Isidorus, LXXXII, 974. — Horæ variæ quibus incipiunt, singuli menses, Ven. Beda, XC, 358 not.

8. *Minutum.* — Minuti duratio, Ven. Beda, XC, 302 not., 580; Rabanus Maurus, CVII, 676; CXXIX, 1293; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147. — Minuti etymologia, Rabanus Maurus, CVII, 678; CXXIX, 1293.

9. *Momentum.* — Momentum quid, S. Isidorus, LXXXII, 208, 211; Ven. Beda, XC, 278; Alcuinus, CI, 1113. — Momentum quodnam sit tempus, Rabanus Maurus, CVII, 677; CXXIX, 1293, 1318. — Momenti etymologia, CXXIX, 1293.

10. *Olympias.* — Humana auctoritate tempus in Olympiadas divisum fuit, Rabanus Maurus, CVII, 676.

11. *Ostensum.* — Ostensum minima temporis divisio, Ven. Beda, XC, 303. — Ostensi duratio, Rabanus Maurus, CVII, 677. — Ostensi etymologia, Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147.

12. *Pars.* — Partis etymologia, Rabanus Maurus, CVII, 678. — Pars quodnam sit tempus, Rabanus Maurus, CVII, 678; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 147.

13. *Punctum.* — Puncti duratio quænam, Ven. Beda, XC, 302 not., 303; CXXIX, 1292, 1317. — Puncti etymologia, *ibid.*, XC, 580; CXXIX, 1293.

14. *Quadrans.* — Quadrantis duratio varie æstimatur, Rabanus Maurus, CVII, 678; CXXIX, 1293, 1319. — Quadrantis etymologia, CXXIX, 1319.

15. *Sæculum.* — Sæcula temporibus structa, Tertull., II, 483. — Sæculi variæ interpretationes, S. Hilarius, IX, 577; Ven. Beda, XC, 278, 279; Rabanus Maurus, CXI, 306; Honorius Augustodunensis, CLXXII, 157. — Sæculi etymologia, S. Isidorus, LXXXII, 233.

16. *Uncia.* — Uncia quædam antiqua temporis mensura, Ven. Beda, XC, 307.

17. *Vicissitudo.* — Quatuor in anno vicissitudines, D. Ausonius, XIX, 911; Rabanus Maurus, CVII, 687; CXI, 307. — Vicissitudines ex tribus mensibus coalescunt, Honorius Augustodunensis, CLXXII, 153 et 154.

CCXXVI

INDEX ARCHÆOLOGIÆ

EXHIBENS SCILICET ALPHABETICE QUIDQUID SCRIPSERE PATRES CIRCA ARCHITECTURAM, SCULPTURAM, PICTURAM, ETC.

Abbatiæ seu monasteria.

De restauratione monasterii Centulensis, S. Angilbertus, abbas S. Richarii Centulensis, XCIX, 841, 842. — Incendium Tuitii, B. Rupertus, abbas Tuitiensis, CLXX, 332-334. — De combustione monasterii Gemblacensis, Guibertus Gemblacensis abbas, CLX, 657.

Ædes civiles.

Descriptio urbis Romæ, Publius Victor, XVIII, 437-438,

— Obelisci, CVIII, 449, 450. — Pontes, fora, basilicæ, thermæ, aquæ, etc., *ibid.*, 451-453, Victor Vitensis, LVIII, 184. — Columnæ marmoreæ et lapides ad urbem Ravennam devehendæ, Cassiodorus, LXIX, 581. — Horrea publica reædificanda, *ibid.*, 592. — Cloacæ reparandæ, *ibid.*, 609, 700. — Trabes devehendæ ad Alsuanum, *ibid.*, 616. — Quadrati lapides Ravennam devehendi, *ibid.*, 621. — Mœnia, murus, turres, propugnacula, promurale, porta, plateæ, quintana, cloacæ, [illegible], S. Isidorus, LXXXII, 538. — Forus, curia, prætorium, gymnasia, capitolium, arces, circum, theatrum, amphitheatrum, labyrinthus, *ibid.*, 539. — Pharus, cochleæ, thermæ, balnea, apodyterium, puplina, tabernæ, *ibid.*, 540. — Macellum, mercatum, [illegible], carcer, *ibid.*, 541. — Habitacula, habitatio, ædes, ædificium, aula, atrium, *ibid.* — Palatium, thalamum, cœnaculum, triclinium, cella, cubiculum, [illegible], [illegible], diversorium, hospitium, *ibid.*, 542. — Hypogæum, solarium, *ibid.*, 543.

Repositoria. — Sacrarium, donaria, Isidorus, LXXXII, 545. — Ærarium, armarium, bibliotheca, promptuarium, cellarium, apotheca, *ibid.*

Operaria. — Ergasterium, ergastula, gynæceum, pistrinum, Isidorus, LXXXII, 546. — Clibanus seu clivanus, furnus, fornax, [illegible], locus, *ibid.*, 547.

Aditus. — Vestibulum, porticus, janua, Isidorus, LXXXII, 547. — Ostium, *ibid.* — Fores, valvæ, claustra, fenestræ, cardo, limina, postes, ante, *ibid.*, 548.

Partes ædificiorum. — Fundamentum, parietes, parietinæ, Isidorus, LXXXII, 548. — Angulus, columna, cameræ, [illegible], absida, testudo, arcus, pavimenta ostracus, [illegible], tegulæ, bases, *ibid.*, 549. — Columnæ, [illegible], epistylia, tegulæ, [illegible], canalis, fistulæ, *ibid.*, 550. — Munitiones, *ibid.* — Munitum, vel monumentum, [illegible], vallum, *ibid.* — Agger, maceria, formatum sive formatium, sæpes, caulæ, *ibid.*, 551.

Tentoria. — Tentoria, tabernacula, papiliones, Isidorus, LXXXII, 551.

Ædificia rustica. — Capanna, [illegible], tesqua, magalia, Isidorus, LXXXII, 552.

Fornaces fabrorum. — Ignis, fabrica, flamma, fornax, caminus, carbo, favilla, pruna, Isidorus, LXXXII, 670, 671.

Fabrorum instrumenta. — Incus, malleus, marcus, marculus, martellus, forcipes, lima, cœlum, Isidorus, LXXXII, 671.

Fabrica parietum. — Architectæ, machiones, Isidorus, LXXXII, 672.

Dispositio ædificiorum. — Isidorus, LXXXII, 672.

Constructio ædificiorum. — Constructio, structio, ædificatio, instauratio, fundamentum, cæmentum, lapides, Isidorus, LXXXII, 672.

Variæ species lapidum. — Albus, tiburtinus, tophus, arenatius, [illegible], piperinus, [illegible], columbinus, [illegible], sphungia, silex, albi, [illegible], viridis silex, [illegible] silex, [illegible] silex, fluviatilis silex, tegulæ seu [illegible] lateres, Isidorus, LXXXII, 672-674.

Lateres, crates, lutum, calx viva, gypsum, arena, columnæ, [illegible], ionicæ, tuscanicæ, corinthiæ et atticæ, bases, [illegible], epistylia, pavimenta ostracus, rudi, [illegible], fistulæ, Isidorus, LXXXII, 675.

Venustas ædificiorum. — De laquearibus, de crustis, de lithostrotis, Isidorus, LXXXII, 675. — De plastis, de pictura, de coloribus, [illegible], rubrica, syricum, *ibid.*, 676. — Ph[illegible], minium, cinnabaris, prasinum, chrysocolla, cyprus, sandaracha, arsenicum, *ibid.*, 677. — Ochra, cæruleum, purpurissum, indicum, atramentum, *ibid.*, 678. — [illegible], meninum, annulare, cerussa, [illegible], etc., *ibid.*, 679.

Instrumenta ædificiorum. — Norma, regula, perpendiculum, linea, trulla, martellus, machina, scalæ, Isidorus, LXXXII, 680.

Lignarii. — Carpentarius, navicularius, sarcitector, tignarius, Isidorus, LXXXII, 680. — Lignum, materia, trabes, tigillus, [illegible], [illegible], agrauli seu [illegible], asseres, [illegible], [illegible], clavi, [illegible], commissura, *ibid.*, 681. — Serra, [illegible], [illegible], [illegible], bipennis, dolabra [illegible], *ibid.*, 682. — Ascia, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], canthe[illegible], gaila, [illegible], etc., *ibid.*, 683. — De ædificiis publicis, Rabanus Maurus, CXI, 373. — De portis, *ibid.*, 385. — De viis, de plateis, de [illegible], de foro, *ibid.*, 386. — De curia, de prætorio, de gymnasio, de capitolio, de arcibus, de amphitheatro, de labyrinthis, *ibid.*, 387. — De pharo, de thermis, de tabernis, *ibid.*, 388. — De macello, de carcere, de balneolis, CXI, 390. — De ædificiis, *ibid.*, 391. — De atriis, *ibid.*, 392. — De partibus ædificiorum, *ibid.*, 400. — De repositoriis, *ibid.*, 403. — De officinis, *ibid.* — De munitionibus, *ibid.*, 405. — De tentoriis, *ibid.*, 408. — De sepulcris, *ibid.* — De ædificiis rusticis, *ibid.*, 409. — De fabricis parietum, *ibid.*, 559. — De dispositione ædificiorum, *ibid.* — De constructione, *ibid.*, 560. — De venustate ædificiorum, *ibid.*, 562. — De laquearibus, de crustis, de lithostrotis, de plastis, de pictura, de coloribus, *ibid.*, 563. — De instrumentis ædificiorum, *ibid.*, 564. — De lignariis, *ibid.*, 565. — Descriptio domus Salomonis, Petrus Comestor, CXCVIII, 1367, 1368.

Altaria.

Altaria Christianorum. — Altarium ornatus, S. Paulinus Nolanus episc., LXI, 467; S. Isidorus, LXXXII, 545. — De aris beatæ Mariæ et duodecim apostolis dedicatis, S. Aldhelmus, LXXXIX, 291. — De restauratione monasterii Centulensis, S. Angilbertus, Centul. abbas, XCIV, 842 *seq.*

Aræ ethnicorum. — Aræ deorum, Tertullianus, I, 347 *seq.* — Tituli eorum quibus dedicabantur aris inscripti, *ibid.*, 347. — Ara Victoriæ, S. Ambrosius, XVI, 972. — Ara Victoriæ, Symmachus, XVIII, 390 *seq.*

Altaris vestes. — Linum adhiberi solum debet in sacrificiis, S. Damasus, papa, VIII, 802; S. Aldhelmus, LXXXIX, 290.

Amæ amulæ (Gallice burettes).

De amis et amulis, S. Damasus papa, VIII, 801 *seq.*

Amphiteatrum.

In aditu amphiteatri, plura eduliorum genera emebantur, Tertullianus, I, 493. — Acta SS. Martyrum Perpetuæ et Felicitatis, Anonymus, III, 50. — Descriptio Amphitheatri, Arnobius, V, 875. — Amphitheatrum Titi, Cassiodorus, LXIX, 675, 676. — Amphitheatrum in genere, S. Isidorus, LXXXIX, 659, 659. — De ludo equestri, *ibid.*, 659. — De retiariis, de secutoribus, de laquearis, de velitibus, de ferali certamine, *ibid.*, 660. — De ludis circensibus, de circis, de aurigis, Rabanus Maurus, CXI, 550. — De curru, de equis, *ibid.*, 551. — De septem spatiis, CXI, 552, de equitibus, *ibid.* — De peditibus, de coloribus equorum, *ibid.*, 552. — De theatro, de ferali certamine, *ibid.*, 553.

Annuli.

Annulus pronubus, Tertullianus, I, 302. — Maritalis annulus, *ibid.*, 685. — Annuli ex ferro fiebant, *ibid.*, 1310. — Annuli æstivales leviores, hiemales graviores, C, 304. — Annuli Romanorum post Cannensem cladem modio metiebantur, *ibid.*, 485. — Annulis, Isidorus, LXXXII, 701. — Ungulus, Samothracius, thynnius, *ibid.*, LXXXII, 702; B. Rabanus Maurus, CXI, 582.

Aquæductus.

De aquæductu reficiendo, Cassiodorus, LXIX, 629.

Architectæ.

De architectis, Cassiodorus, LXIX, 718. — Lignarii, carpentarius, navicularius, sarcitector, tignarius, Isidorus, LXXXII, 680.

Arma.

Aries, machina bellica, Tertullianus, II, 1031. — Aries a Carthagin. inventa, *ibid.*, 1032. — Clypei Persarum imagine solis adornati erant, id., I, 370. — Descriptio armorum Francorum, Sidonius Apollinaris, LVIII, 666. — De armorum factoribus, Cassiodorus, LXIX, 720. — De signis, aquila, S. Isidorus, LXXXI, 642. — Dracones, pilæ, vexillum, *ibid.*, 643. — Buccina, tuba, *ibid.* — Classica, *ibid.*, 644. — De armis proprie dictis, gladius, acies, capulus, mucro, machæra, framæa, spatha, semispathium pugio, clunabulum, chelidoniacus, sica, secures, francisca, hasta, contus, *ibid.*, 644, 645. — Trudes, venabula, lancea, amentum, clava, catya, phalarica, pila, *ibid.*, 646. — Telum, cuspis, sagitta, scaptor, spicula, scorpio, pharetra, cariti, vagina, theca, dolones, *ibid.*, 647. — Arcus, funda, balista, aries, pluteus, musculus, clypeus, *ibid.*, 648. — Scutum, umbo, ancile, pelta, cetra, parma, lorica, squama, cassis, galea, apex, *ibid.*, 649. — De instrumentis bellicis, Rabanus Maurus, CXI, 535. — De buccinis et tubis, *ibid.* — De armis, *ibid.*, 536. — De gladiis, *ibid.* — De hastis, *ibid.*, 539. — De sagittis, *ibid.* — De pharetris, *ibid.*, 540. — De fundis, *ibid.*, 541. — De ariete, de clypeis, *ibid.*, 542. — De loricis, *ibid.*, 543. — De galeis, *ibid.*, 544.

Babel.

Babyloniorum turris superbissima, Tertullianus, II, 174; Sulpicius Severus, XX, 97.

Balnea, thermæ.

Thermæ, Balnea, Apodyterium, S. Isidorus, LXXXII,

Fontes.

Jubet Theodoricus Aponum fontem refici, Cassiodorus, LXIX, [illegible]. — Fontis Arethusæ descriptio, *ibid.*, [illegible]. — Fontis Marcilliani descriptio, *ibid.*, 705.

[illegible]

[illegible] S. Isidorus, LXXXII, [illegible] Rabanus Maurus, CXI, [illegible]

[illegible]

De cultu fem[illegible], Tertullianus, I, [illegible] — [illegible] Rabanus Maurus, CXI, [illegible] — [illegible] *ibid.* [illegible] — De margaritis, de crystallis, de vitro, *ibid.* 412, 414. — Liber lapidum, Marbodus, episc. Rhedonensis, CLXXI, 1737, 1738.

[illegible]

Habitatio, ædes, [illegible], aula, atrium, S. Isidorus, LXXXII, 541. — Palatium, thalamum, cœnaculum, triclinium, cella, cubiculum, cubile, secessus, diversorium, hospitium, *ibid.*, 542. — [illegible] *ibid.*, 540.

Horologium.

Horologium aquatile et solare, Cassiodorus, LXIX, 539. *seq.*; 541, *seq.*; Rabanus Maurus, CXI, 610.

Idola.

Artes omnes [illegible] Tertullianus, I, [illegible] [illegible] *ibid.*, [illegible] *ibid.* [illegible] Aurelius Prudentius, LX, 117, 118. — [illegible] XXI [illegible] *seq.*; S. Augustinus, XLI, 184. — De statua [illegible] Cassiodorus, LXIX, [illegible].

Instrumenta architectorum.

Norma, regula, perpendiculum, [illegible] S. Isidorus, LXXXII, [illegible] — De instrumentis ædificiorum, Rabanus Maurus, CXI, [illegible].

Instrumenta fabrorum.

Incus, malleus, [illegible] S. Isidorus, LXXXII, 671.

Libri.

Bibliothecarum [illegible] Tertullianus, I, 618. — [illegible] XII, [illegible] — [illegible] XVIII, [illegible] — De [illegible] S. Richario, Angilbertus, abbas Centul., XCIX, 847.

Lignarii.

Carpentarius, navicularius, sarcitector, tignarius, S. Isidorus, LXXXII, [illegible]; Rabanus Maurus, CXI, [illegible].

Ludi.

De generibus gymnicorum, S. Isidorus, LXXXII, [illegible] — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — De ge[illegible] *ibid.* — De circo; [illegible] *ibid.*, 654. — De [illegible] de quadrigis, de curru, *ibid.*, [illegible] de equitibus, [illegible] *ibid.*, [illegible] — [illegible] *ibid.*, [illegible] de calculis, [illegible] tesserarum de [illegible] tesserarum, de [illegible] de pila, *ibid.*, [illegible]. — Ludus gymnicus de generibus gymnicorum, de saltu, de cursu, de jactu, de virtute, de luctatione, de palæstra, de agone, [illegible] Rabanus Maurus, CXI, [illegible] — De ludis [illegible], de circis, de an[illegible], *ibid.*, [illegible].

De mensuris.

De mensuris in genere, Rabanus Maurus, CXI, 487. — De mensuris agrorum, *ibid.*, 418.

Mundus muliebris.

De cultu feminarum, Tertullianus, I, 1305 *seq.* — Speculum [illegible] *ibid.*, 1305, 1306. — [illegible] *ibid.* [illegible] S. Zeno, Veron. episc., XI, [illegible] S. Hieronymus, XXII, [illegible], 951.

De ornamentis capitis feminarum, S. Isidorus, LXXXII, [illegible] — [illegible] *ibid.* — Capitulum, mitra, redimicula, ricula, vittæ, tænia, reticulum, discriminalia, [illegible] *ibid.*, [illegible]. — [illegible] monile, [illegible] dextræ, armillæ, viriolæ, *ibid.*, 700. — Fibulæ, lunulæ, specula, periscelides, olfactoriola, *ibid.*, 701.

De anulis. — Anuli, S. Isidorus, LXXXII, 701. — [illegible] *ibid.*, 702.

De cingulis. — Cinctus, cingulum, balteus, LXXXII, 702. — Zona, strophium, [illegible], fibula, [illegible], [illegible] sive brachile, [illegible] *ibid.*, 703. — Vitta, [illegible], fasciola, *ibid.*, 704.

De ornamentis. Rabanus Maurus, CXI, 580. — De anulis, *ibid.*, 582. — De cingulis, *ibid.*, 584.

Munitiones.

Babyloniorum turris superbissima, Tertullianus, II, 174. — Reparatio murorum Romæ, Cassiodorus, LXIX, [illegible] — [illegible] *ibid.*, 547. — Portus Lucani, [illegible] *ibid.*, [illegible]. — De mœnibus Romæ reficiendis, *ibid.*, [illegible] — Reparatio murorum Arelatens., *ibid.*, [illegible] — Reparatio murorum [illegible] *ibid.*, [illegible] — [illegible] Ravennatis, *ibid.*, 1276. — Mœnia, muros, turres, propugnacula, promurale, porta, S. Isidorus, LXXXII, 538. — Capitolium, arces, *ibid.*, [illegible] — Munitio vel munimentum, vallum, *ibid.*, [illegible] — Agger, [illegible] *ibid.*, 551. — De munitionibus, Rabanus Maurus, CXI, [illegible].

Musica.

(Videsis Indicem proprium *de musica.*)

Naves, navigatio.

De navibus et navigatione, Minucius Felix, III, 239. — [illegible] Cassiodorus, LXIX, [illegible] — Navigatio fluminum, *ibid.*, [illegible] — [illegible] *ibid.*, [illegible] — Naves ad vinum et oleum ex Istria devehenda, *ibid.*, 874. — Nauclerus, gubernio, nauta, remex, epibata, navis, rates, trieris, S. Isidorus, LXXXII, [illegible] *ibid.*, [illegible] — [illegible] *ibid.*, [illegible]. — De [illegible] S. Isidorus, LXXXIII, [illegible] — Parastatæ, clavus, particulus, tonsillæ, anchora, pulvini, pontes, *ibid.*, 667.

[illegible], et per ea jurabant, [illegible] — Ea curare Christianis non licebat, [illegible].

De [illegible] idolorum, S. Cyprianus, IV, [illegible]; Arnobius, V, 718 seq.; Minucius Felix, Octavius, passim, III, [illegible] seq.; Lactantius, VI, [illegible] seq.

Templorum partes, etc. — De ædificiis sacris, S. Isidorus Hispal., LXXXII, [illegible]. — [illegible], Sanctuarium, [illegible]. — Propitiatorium, oracula, penetralia, oratorium, monasterium, [illegible], templum, [illegible], delubra, fanum, basilicæ, martyrium, ara, altare, pulpitum, tribunal, analogium, LXXXII, [illegible] et [illegible].

Theatrum.

Theatrum proprie sacrarium Veneris, Tertullianus I, 642. — [illegible], ibid., [illegible]. — Ars [illegible] turpitudinum, ibid. — Theatra stupra [illegible], ibid. [illegible]. — [illegible] ibid. [illegible]. — [illegible], ibid., [illegible]. — Theatra [illegible] ibid., 201, 202. — De [illegible], S. Cyprianus, IV, [illegible]. — Theatrum Pompeii reparandum, Cassiodorus, LXIX, [illegible]. — Theatrum, [illegible], scena, orchestra, [illegible], mimi, saltatores, S. Isidorus, LXXXII, [illegible]. — De theatro, de spectaculis, Rabanus Maurus, CXI, [illegible].

Thermæ. Vide *Bonna.*

Thus, thuribulum.

Arabiæ thus, Tertullianus I, [illegible], II, [illegible]. S. Aldhelmus, episc. Shireburn., LXXXIX, [illegible].

Vasa.

Videsis de *Vasis* et *Instrumentis domesticis.*

Vasa sacra.

Patena argentea, scyphi argentei, calix aureus, calices [illegible], amæ argenteæ, patena argentea chrismalis, phari coronati, phari aurei, canthari cerostrati, etc., S. Damasus papa, VIII, [illegible]. — Ex libello de muneribus Constantini, ibid., [illegible] seq. — Lychnorum descriptio, Paulinus Nolanus episc., LIX, [illegible]; S. Aldhelmus, episc. Shireburn., LXXXIX, [illegible].

Venustas ædificiorum.

De laquearibus, de crustis, de lithostrotis, S. Isidorus, LXXXII, [illegible]. — De plastis, de pictura, de coloribus, [illegible], rubrica syricum, phœniceum, minium, cinnabaris, prasina, chrysocolla, Cypria, sandaracha, arsenicum, ochra, cæruleum, purpurissum, indicum, atramentum, [illegible], annulare, cerussa, chalcanthum, etc., ibid., [illegible]. — Venustas ædificiorum, Rabanus Maurus, CXI, [illegible]. — De laquearibus, crustis, lithostrotis, plastis, pictura, coloribus, 563.

Vestes.

Vestes, Tertullianus, I, [illegible]. — Milesii oves [illegible], ibid. — [illegible], ibid. — Tyrii [illegible], ibid. — Phryges [illegible], ibid. — Babylonii [illegible], ibid. — Vela tyria, [illegible], ibid., 1312. — [illegible], ibid., 1312. — [illegible], ibid., [illegible]. — Arachne [illegible], II, [illegible]. — Carthaginiensium vestes et [illegible], ibid., [illegible], 1031. — Stola [illegible], id., I, [illegible]. — Toga pura, ibid., [illegible]. — Toga candida, ibid., [illegible]. — Appellatio [illegible] est, ibid., [illegible]. — [illegible] descriptio, id., II, [illegible]. — Qui cautelebantur, id., I, [illegible]. — A pelasgis ad Lydos, a Lydis ad Romanos, a Romanis ad Carthaginienses transmeavit, id., [illegible]. — Vestes prætextæ, palmatæ, trabeatæ, laticlavi, fasces, id., I, [illegible]. — [illegible] idola [illegible], ibid., [illegible]. — [illegible] vestimenta [illegible], id., II, [illegible]. — Vestes matronarum ac meretricum diversæ erant, id., II, [illegible]. — Pectora [illegible], ibid. — Puellis stola, pueris prætextata vestis, ibid., I, [illegible]. — Pallium, id., II, 1031. — Nihil [illegible] duplex, ibid., 1046. — Vestes [illegible], XIX, [illegible] seq. — Vestes Francorum, Sidonius Apollinaris, LVIII, [illegible]. — Purpura regum, Cassiodorus, LXIX, [illegible] seq. — [illegible], indumentum, vestimentum, [illegible], tunica talaris, [illegible], [illegible], dalmatica, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], S. Isidorus, LXXXII, [illegible]. — [illegible], [illegible], linostema, recta, segmentata, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] seu phrygia, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], camisa, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

De propriis quarumdam gentium habitis. — Sarabara, [illegible], [illegible], S. Isidorus, LXXXII, [illegible].

De palliis virorum. — [illegible], toga palmata, toga candida seu cretata, [illegible], trabea, paludamentum, [illegible], diplois, sagum, penula, lacerna, [illegible], [illegible], casula, cuculla, deauratus, birrus, [illegible], [illegible], [illegible] vestimentorum, S. Isidorus, LXXXII, [illegible] seq.

De palliis feminarum. — Regillum, peplum, palla, stola, [illegible] seu mavors, [illegible], theristrum, Anaboladium, S. Isidorus, LXXXII, [illegible].

De stratu et reliquis, quæ in usu habentur. — Stragulum, [illegible], [illegible], fulcra, cervicalia, pulvillus, culcitra, tapete, [illegible], amphitapa, mantelia, mappæ, toralia, sabanum, facitergium, mantergium, vela, aulæa, cortinæ, [illegible], S. Isidorus, LXXXII, [illegible], [illegible].

De lanis. — Lana, vellus, linum, stuppa, tomentum, [illegible], byssus, fibrinum, aranea, sericum, placium, Isidorus, LXXXII, 694. — De coloribus vestium, tinctura, [illegible] seu rubrum sive vermiculum, conchylium, ostrum, purpura, ferrugo, glaucus color, elbidum, luteus, [illegible], [illegible], [illegible], blavum, [illegible], S. Isidorus, LXXXII, [illegible], [illegible].

De instrumentis vestium. — Tela, [illegible], radii, pectines, colus, fusus, alibrum, calathus, pensum, netus, fila, mataxa, gubellum, panuliæ, stamen, trama, licia, ordiri, texere, S. Isidorus, LXXXII, 697.

De diversis nominibus vestimentorum, Rabanus Maurus, CXI, [illegible]. — De palliis virorum, [illegible]. — De palliis feminarum, [illegible]. — De stratu et reliquis vestibus quæ in usu habentur, [illegible]. — De lana et lino, [illegible]. — De coloribus vestium, [illegible]. — De instrumentis vestium, [illegible]. — De ornamento, 580, etc.

Vestes sacræ.

Apud Christianos. — Diaconi dalmatica uti debent in ecclesia, et palla [illegible] in manu læva, S. Damasus papa, VIII, [illegible]. — Dalmatica est tunica candida cum clavis ex purpura, S. Isidorus, LXXXII, 685. — De restaurat. monast. S. Richarii, S. Angilbertus, Centul. abbas, XCIX, [illegible].

Apud Judæos. — De vestibus sacris, S. Hieronymus, XXII, [illegible] seq. — Poderis, abanech, [illegible], [illegible], ephod, [illegible], petalum, badim seu feminalia, S. Isidorus, LXXXII, [illegible]. — De vestibus sacerdotum, Rabanus Maurus, CXI, [illegible] seq.

Apud paganos. — Sacerdotes Æsculapii induebantur pallio, et crepidis cretatis, Tertullianus, II, 1031. — Infula, mitra, S. Isidorus, LXXXII, 698.

Viæ.

Mensuræ viarum. — Milliaria, stadia, leucæ, schœni, parasangæ, S. Isidorus, LXXXII, 556, 557.

Viarum nomina. — Via, strata, agger, iter, itiner, semita, callis, tramites, divortia, diverticula, tivium, compita, ambitus, orbita, actus, clivosum, vestigia, S. Isidorus, LXXXII, 558; Rabanus Maurus, CXI, 412.

CCXXVII

INDEX

DE VESTIBUS SACERDOTALIBUS, MONASTICIS ET LAICALIBUS, QUORUM FIT MENTIO IN PATROLOGIA, EXPONENS MYSTICAM ILLORUM SIGNIFICATIONEM.

—

PARS PRIMA.

De vestimentis Summi Pontificis et sacerdotum in Veteri Testamento.

1. Femoralia linea, sive feminalia quæ usque ad genua et poplites fluunt ad tegenda sacerdotis verenda, braccæ quoque vocantur. — 2. Tunica byssina talaris, corpori adhærens, cum strictis manicis, et usque ad crura descedens; nulla ruga in ea esse debet, in militibus eadem camisia vocatur. — 3. Balteus, seu cingulum, vel zona, texitur sub tegmine socci, purpuræ, hyacinthi et stamine byssino ac polymita arte distinguitur. Tunicam lineam inter umbilicum et pectus stringit batteus. — 4. Pileolus rotundus; a Græcis tiara, a nobis vero, galerus vocatur, non habet acumen in summo et byssinus est.

Hæc sunt vestimenta communia sacerdotum et summi pontificis, sequentia vero propria sunt summi pontificis, 1. Tunica talaris, apud Hebræos, *mail* dicta, tota hyacinthina, habens manicas ejusdem coloris et superiori parte aperta qua collo induitur. Ad imam partem pendent duo et septuaginta tintinnabula totidem malis punicis inter mista, ut ingrediens ad Sancta sanctorum pontifex totus vocalis incedat, statim moriturus nisi hoc faciat. — 2. Ephod, id est superhumerale, quatuor coloribus, scilicet, hyacintho, bysso, cocco, purpura, et ex auro contextum. Contra pectus nihil texitur, ut locus Rationali relinquatur. In utroque humero habet singulos lapides astrictos auro quorum in singulis sena patriarcharum nomina sunt, ut Sancta sanctorum ingrediens pontifex nomina populi proquo rogaturus est in humeris portet. — 3. Theraphin, seu logion, quod rationale vocamus, est pannus brevis ex auro et quatuor coloribus textum habens magnitudinem palmi per quadrum. Intexti sunt ei duodecim lapides pretiosissimi per quatuor ordines. In singulis lapidibus secundum ætates, duodecim tribuum nomina sculpta sunt. Per quator rationalis angulos, quator annuli sunt aurei quibus adnectitur super humerali vittis hyacinthis catenisque aureis. — 4. Lamina aurea in qua scriptum est ineffabile Dei nomen quatuor litteris hebraicis. *Jod, he, vau, he*, id est *Jeovah*. Hæc super pileolum lineum et commune omnium sacerdotum, in pontifice plus additur, et in fronte vitta hyacinthina constringitur, totamque pontificis pulchritudinem, Dei vocabulum coronat et protegit, S. Hieronymus, XXII, 613.

Octo sunt vestimenta sacerdotalia Veteris Testamenti. — 1. Podaris, vestis linea corpori astricta, usque ad pedes descendens, quæ vocatur etiam camisia. — 2. Abameth id est cingulum, polymita arte ex cocco, purpura, hyacinthoque contextum ita ut flores, gemmæque in eo viderentur distinctæ. — 3. Pileum ex bysso rotundum, caput tegens sacerdotis, in occipitio vitta constrictum, hoc Græci, et nostri tiaram, vel galeriam vocant. — 4. *Mahil*, id est tunica talaris, tota hyacinthina habens ad pedes 72 tintinnabula totidemque intermista mala punica. — 5. Ephod, pallium superhumerale ex quatuor coloribus et auro conetextum, habens in utroque humero duos smaragdos auro conclusos in quibus erant sculpta nomina patriarcharum. — 6. Logion, idest rationale, pannus duplex, auro et quatuor textum coloribus, habens magnitudinem palmi per quadrum, cui per quatuor ordines intexti erant XII lapides pretiosissimi in singulis quarum insculpta duodecim patriarcharum nomina. — 7. Petalum, seu lamina aurea in fronte pontificis posita quæ nomen de *tetragrammaton* Hebraicis litteris habebat scriptum. — 8. *Badim*, seu femoralia, id est Græcæ lineæ usque ad genua pertingentes quibus vereo unda sacerdotis velabantur, S. Isidorus, LXXXII, 654 *seqq.*

Apud Ven. Bedam eximia exstat descriptio atque mystica interpretatio Vestium sacrarum ant. legis. Hæ autem sunt: rationale, pectoris habitus; superhumerale, humeros cooperiens; tunica interior, linea vel byssina; tiara byssina, seu cidaris, lamina aurea in fronte posita; balteus, seu cingulum, femoralia. Ex his octo vestimentis, quatuor sacerdotibus minoris ordinis concedebantur; femoralia videlicet, linea stricta vestis, balteus et cidaria. Cuncta autem fiebant de auro pretiosis lapidibus eximiisque coloribus, quia nihil vile aut sordidum, in sacerdotis ore, vel opere debet apparere, sed cuncta quæ agit, universa quæ loquitur, omnia quæ cogitat et coram hominibus præclara, et in conspectu interni arbitrii oportet, esse gloriosa, Ven. Beda, XCI, 464.

Erant autem octo species vestium sacerdotalium in Veteri Testamento, scilicet: tunica linea, tunica hyacinthina, superhumerale, rationale, cidaris, balteus, seu cingulum lamina aurea in fronte Pontificis et feminalia minoris vero ordinis sacerdotibus, quatuor tantum licebat uti: tunica linea stricta, cidari, balteo, et femoralibus. (Vide fusius apud auctorem ipsum.) Alcuinus, CI, 1238 *seq.*

Rabanus Maurus recenset indumenta pontificis ac sacerdotum Veteris legis, jam a nobis supra pluries exposita, CXI, 568. — Exponit quoque variarum aliarum vestium nomina et origines de quibus dicemus infra ad Isidorum Hispalensem, LXXXII, 693.

Descriptio et mystica significatio sacrarum vestium in Veteri et Novo Testamento, Ivo Carnot., CLXII, 524, *seq.*

Octo sunt vestimenta pontificis apud Hebræos, scilicet: tunica, byssina, zona, tunica hyacinthina, e quapendebant 72 tintinnabula aurea totidem malis granatis intermista, superhumerale seu ephod, rationale seu logion, mitra, sive tiara, aut cidaris, lamina aurea et femoralia. Hugo a S. Victore, CLXXV, 434.

Eadem quæ supra exponit hic auctor consulendus est, Thomas, Cisterciensis monachus, CCVI, 663 *seq.*

Quatuor erant indumenta legalia tam minoribus sacerdotibus quam principi sacerdotum communia: 1° femoralia de bysso retorta contexta; 2° camisia, seu linea subucula byssina et duplex; 3° balteus, quatuor digitis latus, contextus de bysso, cocco, purpura et hyacintho; 4° tiara, seu infula, aut cidaris, formam quasi rotundæ cassidis repræsentans.

Propria vero pontificis ornamenta erant: 1. Tunica hyacinthina, id est poderis, seu talaris vestis ex qua pro fimbriis pendebant malagranata cum tintinnabulis duo et septuaginta interposita, ut audiretur sonus cum pontifex sanctuarium ingrederetur, ne forte moreretur. — 2. Ephod, id est superhumerale, de quatuor coloribus auroque contextum, sine manicis ad mondum calobii, habens aperturam in pectore quadram, in qua *logion*, seu *rationale* inserebatur. Super humeros infibulati erant auro duo lapides onychini in quibus duodecim nomina filiorum Israel erant insculpta. — 3. Logion, seu rationale quod pontifex ferebat in pectore habens duodecim lapides per ordines quatuor in quarum singulis scripta erant duodecim filiorum Israel nomina In rationali quoque sculpta erant hæc duo verba: *Doctrina et veritas.* — 4. Capitis ornamentum erat cidaris habens circulum aureum cum malis granatis ac floribus. — 5. Lamina aurea supra frontem posita in qua erat scriptum sanctum Dei nomen tetragrammaton, Innocentius III, papa, CXIV-CXVII.

PARS SECUNDA.

Legalium indumentorum typica significatio.

Femoralia byssina terram figurabant quia byssus de

terra gignitur balteus, seu cingulum cum vitta circumvolutionem Oceani designabat. Tunica hyacinthina, ipso colore aera præferebat; per tintinnabula sonitus tonitruum indicabat; per mala granata coruscationes et fulgura. Quatuor colores quatuor elementa adumbrabant. — Ephod sua varietate cœlum siderum ostendebat; duo lapides onychini solem et lunam, vel duo hemisphæria denotabant; duodecim gemmæ, apostolos et duodecim signa Zodiaci præferebant. Rationale, rationem divinam qua omnia sunt plena quæque terrena cœlestibus hærent. — Catenæ, unctæ annuli, colligamenta elementorum et temporum signant. Cidaris, cœlum empyreum. — Lamina superposita Deum cunctis præsidentem, unde in Sapientia XVIII dicitur: *In veste poderis totus erat orbis terrarum et parentum magnalia in quatuor ordinibus erant sculpta, et magnificentia tua in diademate illius erat scripta.*

Moralis earumdem vestium significatio.

Femoralia, castitatem indicabant. Linea vestis, innocentiam, — zona, [illegible] — Vestis talaris, perseverantiam in bonis operibus; — tintinnabula prædicationem veritatis et mala granata bona opera, — ephod, patientiam ac [illegible] — duæ oræ ephod, arma justitiæ a dexteris et a sinistris; duo onychini, veritatem et sinceritatem; duodecim nomina, conjunctionem bonorum desideriorum cum bonis operibus; — duæ catenulæ, duplicem charitatis affectum, erga Deum et proximum; — rationale, discretionem inter lucem et tenebras; — quadratura rationalis, discretionem veri et falsi, boni et mali; — quatuor lapidum ordines, quatuor virtutes: justitiam, scilicet fortitudinem, prudentiam et temperantiam; — duodecim lapides, varias virtutes quas pontifex habere debet; — cidaris seu tiara, supereminentem pontificis dignitatem; — lamina aurea, sapientiam; — nomen Dei tetragrammaton, Deum ipsum omnium principium et finem; — varietas operis, varias virtutes; — quatuor colores, purpura scilicet, potestatem; coccus bis tinctus, pontificalem doctrinam quæ ut ignis lucere debet et ardere; — byssus, præclaritatem famæ; — hyacinthus, conscientiæ serenitatem. S. Innocentius III, papa CCXVII, 786 *seq.*

PARS TERTIA.

Quæ fuerint pontificum ac sacerdotum Novæ legis vestes earumque mystica significatio?

Lacerna et byrrus, indumenta linea omnibus episcopis communia, alii illa ephod nuncupant, juxta Italos vero, rochetum dicitur. — Byrrus erat rubei coloris. — Dalmatica. — Aliud indumentum sacerdotale, S. Cyprianus, III, 1504.

Nota. — Cum sanctus Cyprianus in agrum Sexti, ubi martyrium passurus erat, productus fuisset, ibi se lacerna byrro expoliavit et genua in terra flectens in orationem se Domino prostravit et cum se dalmatica expoliasset et diaconibus tradidisset, in linea stetit et cœpit speculatorem exspectare.

Dalmatica seu colobium purpureum vestimentum sacerdotale quo etiam ornabantur sanctorum martyres, Victorinus, episc. Pictav., V, 158. — Vestis talaris erat sacerdotale indumentum, *ibid.*, 315.

Planeta, seu casula, quæ in vestibus sacris casula dicitur, quasi parva casa, quia eum totum hominem instar casæ tegebat planeta ad pompam erat composita, ampla ac splendida erat, Cassianus, XLIX, 60 *seq.* — Birrus, seu byrrus censentur fuisse genus palli brevioris, ecclesiasticis et monachis olim usitatum. Nunc lineum erat, nunc vero sericum ac pretiosum. Fuit autem antiquus episcoporum habitus ut primo vesti communi super induerent lineam seu laneum indumentum quod *rochetum* vocant; deinde vero subtam tunicam manicatam, dalmaticam nuncupatam, ac denique palliolum breve humeros tantum et brachia tegens. *Ibid.*, 73.

Sacerdotes et levitæ vestibus albis, in re sacra utebantur. Erat, ait Gregorius Turonensis, sacerdotum ac levitarum in albis vestibus non minimus chorus.

Vestes sacræ de quibus apud hunc auctorem mentio fit:

1. Alba, seu vestis linea qua episcopus aut sacerdos celebraturus induebatur. — 2. Casula, seu casula. — 3. Orarium, in modum stolæ ante pectus positum. — 4. Cappa, quæ nunc cappa vocatur, cujus pars posterior ex humeris dependebat. [illegible] S. Cyprianus processionem vocat S. Germanus episc. Paris., LXXII, 116.

Sacrorum supellectilem veteres, uno vocabulo, ministerium Ecclesiæ appellabant:

1. Calix, erat vas aureum, argenteum, vel vitreum, aut crystallinum ad sacrum conficiendum. — 2. Patena. — 3. Turres, seu tribunæ in quibus calix sæpe ponebatur. — 4. Urceoli seu urceus ad vinum et aquam ministrandum. — 5. Palla corporalis, linea. — 6. Coopertorium sericum, seu [illegible]. — 7. Velum. 8. Thuribulum. — 9. Flabellum quo diaconus muscas a sacris et a sacerdote abigebat. — Sacerdotes itinerantes calicem cum patena secum deferre consueverant, ut semper paratus esset ad sacra facienda cum aliqua necessitas postularet, *ibid.*

Lacerna erat indumentum clericale usque ad talos fluens. — Camelaucum, quoddam capitium, aliquoties vero, pileus similis tiaræ. — Camisia, indumentum lineum, in quo dormiens erat. — Poderis, tunica sacerdotalis linea, corpori adstricta usque ad pedes descendens. — Caracalla, vestis sacerdotalis quæ super indumentum ponebatur, et sine cucullo erat. — Quidam Romanus imperator, ab hoc vestimento Caracalla cognominatus est quia illud populo dederat. — Colobium, vel lebiton, erat linea vestis, cucullo ac manicis carens; in dalmaticam mutata est quæ auro et purpura contexebatur. *Vitæ Patrum* LXXIV, 413-424.

Varia Romanorum pontificum et cleri ejusdem Ecclesiæ ornamenta, ex Ordine Romano, jussu Gregorii X Edita desumpta.

1. Cappa, seu clamys de veluto cremosaro, foderata de hermilinis. — 2. Alba Romana. — 3. Camisia, longa vestis linea. — 4. Orarium, seu stola sacerdotalis. — 5. Planeta, seu casula. — 6. Mantum. — 7. Annulus. — 8. Calceamenta rubea, Papalia. — 9. Pluvialis aut pluviale. — 10. Mitra, vel infula, aut cidaris, seu tiara et diadema sive corona quæ etiam regnum vocabatur. — 11. Mantellum rubeum. — 12. Infula rubea de scarlato, id est de purpureo, aut coccineo colore. — 13. Tunicæ et vestes [illegible]. — 14. — Cingulum de serico rubeo super camisiam. — 15. Manipulus, seu manipulum. — 16. Fanon, sacerdotale palliolum. — 17. Amictus, seu anabolagium. — 18. Subcinctorium. — 19. Pectorale. — 20. Tunicella. — 21. Dalmatica. — 22. Chirothecæ. — 23. Capitergium, quod est subtile velum capiti impositum. — 24. Baculus, seu cambuta. — 25. Pallium tribus spinulis aureis aptatum. — 26. Superpellicium, aut superpelliceum. — 27. Mitra aurifrisiata in circulo utitur papa festivis diebus. — 28. Rochetum. — 29. Claves et ferula. — 30. Caligæ. — 31. Sandalia. — 32. Rosa aurea cum balsamo et musco, a papa benedicta, Dominica *Dè lætare.* — 33. Crux pectoralis. — 34. Gremiale quod ponitur super pectus pontificis dum sedet.

Diaconi et subdiaconi vestes.

Diaconus habere debebat: — 1. Amictum. — 2. Albam. — 3. Cingulum. — 4. Stolam. — 5. Dalmaticam. — 7. Manipulum.

Subdiaconus vero habere debebat. — 1. Amictum. — 2. Albam. — 3. Cingulum. — 4. Tunicellam. — 5. Manipulum.

Acolythi autem omnes induti esse debent cottis, seu superpelliceis.

Domnus papa celebraturus in loco ubi non erat Ecclesia, auferre debebat, cum capella, altare portatile, pannum sericum quod dorsale dicitur, aurifrigium ad faciem altaris ornandam, crucem super altare ponendam; pallam, corporale, calicem, patenam ampullas, pro vino et aqua ad sacrificium, vasculum quod continet hostias, catinum seu vas pro aqua necessaria in ministerio, thuribulum et naviculam cum thure et cochleari et libros, videlicet, Missalem librum Evangeliorum et Epistolarum, tobaleas, ad tergendum os et nares; is qui serviat mitram habere debet quoque tobaleas ad tenendam ipsam mitram et aliam extendendam super gremium pontificis quando sedet. Alias quoque tobaleas habeat et alios pannos sericos quibus uti possit si necesse est. Deferant quoque pecten, et tapetia et alia ornamenta coloris diei, æstivo tempore, flagellum ad abigendas muscas a ministerio. Sacra R. E. quinque coloribus utitur in sanctis vestibus, scilicet, albo, rubro, viridi, violaceo et nigro.

Ordo [illegible] summo pontifice celebraturo vestium.

1. Subdiaconus calciet eum caligis et sandaliis. — 2. Calciatus pontifex cappam deponit, et remanet in camisia linea quam semper habere debet supra laneas vestes quando ad celebrandum vadit. — 3. Amictus. — 4. Alba. — 5. Cingulum cum subcinctorio. — 6. Crux pectoralis. — 7. Stola. — 8. Tunicella. — 9. Dalmatica. — 10. Chirothecæ. — 11. Planeta. — 12. Pallium. — 13. Manipulum. —

14. — Mitra.—15. Annulus, S. Gregorius papa, LXXVIII, 958, 1156.

Nota. — Perutiliter consulatur totus hic ordo ab iis qui fusius discere volunt antiquiores S.R. Eccl. liturgicos ritus.

Sacræ vestes a S. Gregorio ad Angliam missæ, hæ sunt : Una mappa olosericа saphirei sive azurei coloris, cum aureis circumferentiis et lapidibus in parte anteriori ornata ; duæ cappæ olosericæ purpurei coloris, aureis circumferentiis adornatæ ; tres cappæ olosericæ purpurei coloris, opere polymito, aurie et lactei coloris ex omni parte contextæ et una casula holoserica purpurei coloris, aurea textura et lapidibus adornata, Vener. Beda, XCV, 314 *seq.*

Enumeratio sacrorum ornamentorum tempore B. Alcuini usitata. — 1. Sandalia, seu soleæ.—2. Superhumerale quod fit ex lino purissimo.—3 Alba seu poderis usque ad talos descendens. — 4. Cingulum. — 5. Orarium seu stola ; dicitur orarium quod prædicatoribus conceditur. 6. — Dalmatica, a beato Sylvestro papa instituta. — 7. Mappula, qua nasu et sudorderguntur. — 8. Casula quæ super omnia indumenta ponitur. — 9. Pallium archiepiscoporum, Alcuinus, CI, 1242 *seq.*

Nota. — Vide apud eumdem auctorem, harumce vestium typicam significationem, quam e variis Patribus desumptam ad illius quæstionis calcem expondituri sumus.

Quæ sint sacra sacerdotum indumenta, quæ sit etiam illorum mystica significatio, Amalarius, Metensis, episc., CV, 1094 *seq.*

Sacerdotalia ornamenta, a Rabano Mauro, nuncupata :

1, Superhumerale, seu amictus. — 2. Alba, seu poderis, linea tunica talaris.—3. Cingulum, sive balteus. — 4. Phanon, seu mappula. — 5. Stola, vel orarium.— 6. Dalmatica. —7. Casula quam Græci planetam vocant.— 8. Sandalia. — 9. Pallium, Rabanus Maurus, CVIII, 306.

Nota. — Auctor ille recuset quoque nomina et origines variarum aliarum vestium quas exponemus ad Isidorum Hispalensem, LXXXII, 693.

Mentionem facit de pontificalibus vestimentis et de illorum significatione Joannes, Rothomagens., episcopus. Juxta eum hæc vero sunt : 1. Amicus. — 2. Camisia linea quam albam, seu pectoralem, aut vestem talarem appellat. — 3. Cingulum. — 4. Stola seu orarium. — 5. Dalmatica. — 6. Casula. — 7. Sandalia. — 8. Pallium. — 9. Baculus. — 10. Superhumerale. — 11. Culubium, seu vestis sine manicis. — 12. Sudarium, quo tergitur supor, Joannes, Rotomag. episc , CXLVII, 208. — Exmia invenietur discriptio, ac explicatio typica sacrarum vestium, in Veteri et Novo Testamento, Yvo, Carnotensis, LXII, 524 *seq.*

Stola derivatur a voce Græca στολη ; id est, vestis talaris ; vocatur quoque orarium ab orando, sive prædicando, quia nulla fit communis oratio sine stola, Hugo de S. Victore, CLXXV, 57.

Nota. — (exponit etiam nomina aliarum sacrarum vestium earumque mysticam significationem utiliter consuletur.)

Easdem sacras vestes nominatim ac in mystico sensu describit Anselmus, Halverbergensis episcopus. Juxta eum, lingua, seu linguæ aut alæ superpellicet, charitatis largitatem et doctrinam significant, CLXXIII, *passim.*

Designatio vestium sacerdotalium ac monachorum earumque moralis interpretatio, Sicardus, Cremonensis episcopus, CCXIII, 57 *seq.*

Sex sunt indumenta communia episcopis et presbyteris, videlicet : Amictus, alba, cingulum, stola, manipulus et planeta. — Novem autem ornamenta pontificum specialia ; caligæ, sandalia, succinctorium, tunica, dalmatica, mitra, chirothecæ, annulus et baculus. — Pallium autem, metropolitanorum, et primatum ac patriarcharum proprium est, ut per illud a cæteris episcopis discernantur et privilegiatum obtineant, innocentius III, papa, CCXVII, 780 *seq.*

Sacrarum vestium novæ legis mystica et moralis interpretatio.

Sacrarum vestium pontificum ac sacerdotum novæ legis mystica ac moralis interpretatio juxta sanctos Patres et præsertim sanctum Brunonem Signiensem episcopum, tomo CLXIV, 406 ac 1104 *seq* ; Honorium Augustodunensem, tomo CLXXII, 604 *seq.*; Hugonem de Sancto Victore, tomo CLXXVI, 434 *seq.* ; et innocentium III, tomo CCXVII, 786 *seq.*

1. Amictus significat justitiam, castitatem, humilitatem et spem cœlestium, occultationem divinitatis in Christo et bonorum operum fortitudinem.

2. Alba innocentiam, munditiem, vitam angelicam, candorem ac novitatem vitæ quam habuit Christus, nobisque in baptismo tribuit ac justificationes sanctorum.

3. Stola, seu orarium, jugum Domini quod sibi imponit sacerdos, patientiam ac obedientiam.

4 Cingulum, mentis custodiam, castitatem ac carnalium desideriorum repressionem, justitiam quoque et fidem secundum Prophetam : *Et erit justitia cingulum lumborum ejus et fides cinctorium renum ejus.*

5. Manipulum, bona opera, eorumdem animæ sordium extersionem et emundationem, cautelam quoque, bravium et præmium.

6. Casula seu planeta, perfectam charitatem omniumque virtutum decorem ac duplicem designat Ecclesiam, seu Vetus et Novum Testamentum.

7. Dalmatica largam misericordiam, bonorum operum exercitium, promptitudinem ad omnia charitatis munia obeunda, curam proximi et maxime pauperum et vitæ activæ sollicitudines.

8. Cappa, sanctam conversationem ac omnium virtutum quibus fulgere debet pontifex, splendorem.

9. Pallium, onus pontificalis dignitatis et pontificis sapientiam et doctrinam perfectionemque charitatis ac disciplinam qua seipsum et subditos regere debet.

10. Sandalia, præparationem ad annuntiandum Evangelium pacis.

11. Mitra, gloriam et honorem quibus Christus coronatus est, fastigium et supereminentiam episcopalis dignitatis.

12. Chirothecæ, manum ac cordis munditiem ac bona opera, cautelam de bonis operibus faciendis, ac similitudinem peccati absque peccato.

13. Baculus, potestatem Christi gregis regendi ac pascendi.

14. Annulus, fidei sacramentum in quo Christus suam sanctam sponsam subarrhavit Ecclesiam, signum, seu vinculum ac pignus unionis pontificis cum Christo et Ecclesia.

15. Vittæ episcopi sollicitudines.

16. Crux pectoralis, pro lamina aurea, veteris legis ponitur.

17. Superpelliceum, morum castitatem.

18. Tiara, seu regnum summi pontificis, duplicem illius potestatem significat.

19. Baculus cantoralis, cantores invitat ut properent in via mandatorum Dei aliosque exhortari satagant ad alacriter laudes Dei persolvendas.

20. Calix sepulcrum adumbrat ; patena, lapidem sepulcri : corporale, palia, sindonem in quo Christus involutus est ; ara, autem, crucem.

21. Romanus pontifex pastorali virga non utitur, quod beatus Petrus baculum suum misit Eucherio, primo episcopo Trevirorum, quem una cum Materno et Valerio ad prædicandum Evangelium genti Teutonicæ destinavit. Cui succepit in episcopatu Maternus, qui per baculum sancti Petri de morte fuerat suscitatus. Quem baculum cum magna veneratione usque nunc servat Trevirensis Ecclesia.

22. Quatuor principales colores guibus utitur Ecclesia, secundum dierum proprietates, sunt, albus, rubrus, nigor et viridis, sicut in legalibus, quatuor colores erant, nempe : byssus, purpura, hyacinthus et coccus, Innocentius III, papa, CCXVII, 786 *seq.*

PARS QUARTA.

Quæ fuerint monachorum ac monialium vestes.

1. Cingulum, nam Monachus, ut bonus Christi miles, semper accinctis lumbis incedere debet.

2. Cucullus, vel cucullio, aut cuculla, caput et numeros ambiens et protegens, simplicitatis ac innocentiæ symbolum erat. In acumen desinebat. in hieme villosa. ac in æstate tenuis. Aliqui Ultramontani cucullum flocum, vel frocum appellant, habitum longum et amplum manicis carentem. Ægyptii monachi cucula indesinenter utebantur, diebus ac noctibus, eratque persæpe cruce purpurea insignita.

Colobium quod dicebatur quoque libitonarium. vel levitonarium, seu lebeton, vel lebiton, manicis earum et quamdam habens similitudinem cum tunicellis; modo albi coloris erat, modo vero, pulli, fusci aut nigri; mortificationem atque promptam ad omne bonum opus dispositionem indicabat.

4. Rebrachiatoria quæ succinctoria, redimicula et analabus quoque vocabantur, erant quoddam scapulare ab humeris pendens sicut crucis jugum.

5. Maters, sive mavors, alias maforte, vel mavorte, et

in plurali mafortes, erant angustum palliolum collum atque humeros tegens. Vilis erat pretii et humilitatem indicabat. Scalam illud Græci vocabant; Latini vero [illegible] humerale nuncupabant.

6. Planeta seu planeta quæ in vestibus sacris alio nomine casula dicitur, quasi parva casa, quia totum hominem tegat, ceu antiquitus tegebat. Exstant etiam [illegible] in quibus [illegible] planeta ex [illegible] parte [illegible] totum hominem circumdantes.

7. Birrus seu byrrus [illegible] fuisse pallioli genus, ecclesiasticis et monachis olim usitatum. Nunc laneus, nunc vero sericum, et pretiosum erat.

Talis fuit antiquus [illegible] habitus [illegible] vasti [illegible] superinduebant lineam, seu lineum indumentum quod [illegible] vocabant, deinde vero [illegible] manicatam, alio nomine [illegible] pallidum breve humeros tantum et brachia tegens.

8. Ultimus habitus monachorum est melota, pellis caprina seu ovina [illegible] vel pera appellatur. Erat vestis e pelle ovina vel caprina confecta quam gestabant monachi ad imitationem eorum qui in Veteri Testamento [illegible] A quibusdam pelicia et [illegible] vocabatur. A collo pendebat usque ad lumbos.

9. Baculum quoque portabant ad prophetarum imitationem, et [illegible] in via [illegible].

10. Calceamenta, quæ ista, [illegible] præcepto evangelico sibi interdicta [illegible] testimonio caligis suos muniebant pedes [illegible] corporis vel hiemis matutinus rigor, seu [illegible] exigeret.

11. Cingulum quoddam indumentum [illegible] vestis, cuspidibus [illegible] ad carnem [illegible] aptatum. A [illegible] distinguebatur. Cassianus monachus, XLIX, 61-65.

Dentur ab abbate omnia quæ sunt necessaria, id est cuculla, tunica, pedules, caligæ, bracile, cultellus, graphium, acus, mappula, tabulæ, ut omnis auferatur necessitatis excusatio.

Cuculla debet esse villosa per hiemem et in æstate pura et vetusta. — Scapulare, propter opera, erat apertum ex utroque latere; pars quæ ante et retro pendebat, usque ad [illegible] pertinebat. — Indumenta pedum, pedules, et caligæ. — Stramenta lectorum sufficiant, matta, sagum, læna et capitale. — Cuculla quoque a sæculi hominibus gestabatur, et ea induti ad sacram communionem accedebant monachi, unde concludere licet illam postea totum corpus subtexisse; cappa etiam vocata est. — Itinerantes pro floccis, poterant uti cappa rotunda, floccis breviori, ex utraque parte aperta, cui desuper assutum est caputium. Subtus vero cappam, scapulare deferant et capellum de filtro, nigrum, non hirsutum sed planum. Juxta alios, labentibus annis, cuculla facta est vestis ampla talaris manicata, habens speciem crucis per quatuor partes extensæ. — Floccus, vel froccus vocabatur quoque cuculla major, aliquando caputio carens, aliquoties vero caputium habens. — Colobium tunica linea erat, perparvas habens manicas, ut indicaret vitam sine hypocrisi, a quibusdam [illegible] vocabatur. — [illegible] autem gestabant tunicas ex sacco, et cucullas ex [illegible].

Benedictini monachi non utebantur camisiis vel interulis, sed tantum [illegible] sicut et Carthusiani et Cluniacenses, excepta infirmitatis causa, aliæ staminea utebantur. Aelredus tamen virginibus suis duas stamineas camisias, vel [illegible] concessit.

Pedales quos S. Benedictus suis concessit erant calcei qui pedem tegebant et caligæ subtalares, vel socci qui pedem non cooperiebant et ligabantur. — Tibiale, tibiam induebat. — Ocreæ alii calcei erant et in lingua Teutonica botæ vocabantur. — Sandalia erant quoddam caligæ genus. — Aliquando clavata erant propter itinera, in hieme vero, lanea et pellicea. — Femoralia femora induebant. — Bracæ inferiorem corporis partem stringebant. — Fasciola erat quædam pars monachorum vestium. — Mannariola et facitergia erant lintea ad monachorum usus.

Hæc diversa vestimenta apud varios ordines varii coloris erant. Apud quosdam nigri coloris, apud quosdam vero albi, apud alios autem, fusci.

Candidum colorem deferant cum Cisterciensibus, Camaldulenses, Carthusienses, Celestini et Olivetani, multæque sanctimoniales utebantur indumentis [illegible] et lineis.

Monachorum vestimenta, non nimis curta vel brevia erant, nec longiora, sed mensurata. Illud autem nimis curtum habebatur quod talum non attigit; longius vero, quod ad humum defluit et pulverem movet.

Quædam alia monachorum indumenta vocabantur : sotularis, pellicia gemella, et nocturnalis. Alia quotannis dabantur, alia annua, aliquibus [illegible] anno, alia de triennio in triennium.

Monachorum capitis tegumentum vocabatur aliquando biretum.

[illegible] monachorum [illegible] appellabantur, et in aliis regionibus viltrones. Wantos, seu chirothecas ferebant in via. Benedictus monachus, LXVI, 22 seq.

Monachorum lectorum stramenta.

1. Matta, teges e juncis contexta; hanc solo substernebant monachi; hæc erat quotidianum stramentum, hæc culcitra, hæc plumacium, hæc stragulum, hæc omnis lecti commoditas. Super mattam dormiebant, imo super etiam illius partem jacentes, altera corpus contegebant. Mattæ [illegible] ea pro sede utentes. In matta orantes genuflectebant, super mattam mortui deponebantur. Inde colligi licet mattam esse stratum durum mortificationi aptum.

2. Sagum, erat stramentum aut e grosso lino aut de cannabe factum et fere in modum sacci formatum et super mattam positum, quod monachi pro lectisternio habebant. Recentiori vero sensu, sagum illud est quod continet vel paleas vel fenum. Sagellum quoque vocabatur. Intelligi etiam potest, gallico sensu, *une grosse serge mise à mettre sur le matelas.*

3. Læna, toga duplex, species vestis villosæ quam nos toxam, alii vero galnapen, aut galbanem vocant, seu stragulum villosum ad repellendum frigus aptum.

4. Capitale, est cervical, lana, paleis, aut plumis plenum, quod nos plumacium dicimus. Hæc quidem stramenta, S. Benedictus fratribus indulsit.

S. Pachomius a Cœlo monitus, jussit suos monachos dormire sedentes in sedibus supinioribus, superjectis stragulis.

De regula Isidori, monachorum stratus erat storea, seu teges, stragulum, pellesque lanatæ duæ, galnabis quoque et [illegible] tergum [illegible] ad caput pulvinus.

Brachile existimatur a quibusdam esse brachiorum indumentum ; illud reddit in versione sua Gallica Juvenalis : *Manche, manchon*. Verisimilius autem haberi potest pro cingulo, vel zona qua bracæ ligantur. Graphium, stylus erat quo monachi in cera scribebant.

Mappula est sudarium ad tergendum nasum aptum.

Mensura sunt pugillares in quibus scribebatur. Benedictus monachus, LXVI, 792 *seqq.*

Vestimenta alio colore non induant monachi nisi laia, lactina, aut nigra nativa. S. Aurelianus, Arelatensis episc., LXVIII, 391.

Juxta auctores VI sæculi, sunt quædam monachorum vestimenta.

Antiqui apud Ægyptios Christiani induebantur vestibus albis ; monachi vero pullis aut nigris. — Epydentes erat scapulare monachorum. — Camelauchium, quoddam capitii genus. — [illegible], tunica lanea seu consuta. — Esophorium, vestis interior, seu camisia. — Lebiton, lebeton, lebitonarium, levitio, vestis linea, colobii instar, qua monachi utebantur per Thebaidam et Ægyptum, persæpe sine manicis erat. — Psiathus, psiathius, vel psiathium, teges erat seu storea ex junco aut papiro confecta. *Vitæ Patrum*, LXXIV, 443, 488.

Monachorum vestimenta e Concordia Regularum, S. Benedicti Anianensis abbatis, desumpta : 1. Cuculla. — 2. Tunica, in hieme villosa, in æstate pura et vetusta. — 3. Scapulare vocatum quoque analabus et epomodium, seu epomodion, caput et humeros tegens et cruce insignitum. — 4. Pedales, pedules et caligæ. Pedales qui totum pedem operiunt; caligæ quæ corrigiis religantur. — 5. Socci, aut calceamenta subtalaria, cuspus erat calceus ligneus. — 6. Femoralia, femoralia seu bracæ quæ plerumque ab umbilico ad poplites descendebant arcteque ad nos corporis partes astringebantur. — Levitonaria, lebitonaria quæ et colobium vocabatur, quædam vestis falaris sine manicis. — 8. Sabanum, seu mavorte, maforte, mafortes, mafortium, palliolum angustum et lineum. — 9. Orarium, primum fuit linteum textile oblongum ad sudorem extergendum, deinde sermo et stola vocatum fuit. — 10. Birrus, coloris rufi, seu flavi, et [illegible], vestis brevis, velut lacerna, aut penula, postea e panno pretioso factus est. — 11. Planeta, pallii genus, quæ labente tempore, facta est ornamentum sacerdotale. — 12. Camisia, seu interula staminea aut lanea ad dormiendum. — 13. Mannariola, mannariola, seu mappula aut sudarium ad abstergendum. S. Benedictus Anianensis, CIII, 1230.

Vestimenta monachorum Fontis Ebrardi : — 1. Vela

linea. — 2. Gimpæ albæ. — 3. Tunicæ et mantelli de vilioribus pannis intonsis, nativi coloris. — 4. Manicæ, duos pedes latæ et usque ad genua longæ. — 5. Pelliciæ agninæ pro lectorum coopertoriis. — 6. Balamia, vestis species fimbriata. — 7. Superpelliceæ albæ. — 8. Zonæ laneæ. — 9. Capillos ter in anno radere debent. — 10. Manicæ pellicearum strictæ, ad summitatem digitorum longæ et dimidii pedis latæ.

Monachi regulares habere non debent mantellos nec camisias nigri coloris, habere autem debent zonas et lumbaria lanea; pelliceos de agnis. — Cappæ eorum et tunicæ ac caligæ, sint intonsæ, unius coloris et vilis pretii, Robertus de Arbrisello, CLXXII, 1079 *seq.*

Singuli fratres habeant singulas pelles agninas, et singulas cappas, unum diploidem et duo paludamenta, duas interulas, duo paria femoralium, duo caligarum, duo pedalium, unum subtalarium; habeant quoque in lectis culcitram, capitale, linteolum, cultram et coopertorium ovinum, seu laneum, duas cottas lineas et singulas ovinas, seu agninas pelliceas. Petrus de Honestis, CLXXIII, 726.

Templariorum vestimenta.

Sint vestimenta unius coloris, alba, vel nigra, vel bu" rella. Joannes Michaelensis, CLXXVI, 864.

Nota. — Utiliter ea dê re consulentur: Honorius Augustodunensis, CLXXII, 604; S. Hildegardis, abbatissa, CXCVII, 1061; Adamus Scotus, CXCVIII, 461 *seq.* (Juxta hunc, Præmonstratenses monachi induebantur vestibus albis); Thomas Cisterciensis, CCVI, 663; Sicardus, Cremonensis episcopus, CCXIII, 57.

PARS QUINTA.

Quæ fuerint antiquitus variorum sæculariorum seu laicorum vestes utriusque sexus.

Nota. — Hanc quintam Indicis partem a S. IsidoroHispalensi incipiendam censemus, licet non sit primus in ordine chronologico, quia, cum fere omnia antiquorum vestimenta describat, hac ratione, facilius intelligentur ea quæ de hac re ex antiquioribus Patribus decerpsimus.

Variorum apud veteres vestium civilium, seu laicorum descriptio: Vestis antiquissima fuit *perisoma*, id est, succinctorium quo tantum verenda tegebantur. — Tunica sic dicta quia in motu incedentis sonum facit. Variis nominibus appellata fuit:

1. Talaris, usque ad talos descendens; pectoralis super pectus. — 2. Manicleata, id est manicata. — 3. Dalmatica, primum in Dalmatia usitata, deinde a clero fuit adaptata, papa Sylvestro suadente. — 4. Russata, a Lacedæmoniis inventa ad celandum sanguinem coloris similitudine. — 5. Laculata, quæ lacus quosdam quadratos cum pictura habet intextos, seu acu additos. — 6. Hyacinthina, acris colore resplendens. — 7. Malochina, seu malocina aut malvella, quod malvarum stamine confecta sit, aut malvæ coloris similis. — 8. Bombycina, a bombyce vermiculo. — 9. Serica, a serico. — 10. Holoserica, id est, tota serica. — 11. Tramo serica, stamine lineo, trama ex serico. — 12. Byssina, e lino contexta. — 13. Febrina, tramam de fibri lana habens. — 14. Mena, id est coloris nigri. — 15. Masticina, colore masticis. — 16. Linea, e solo lino. — 17. Linostema, e lana linoque contexta. — 18. Recta, quam sursum stantes texunt. — 19. Segmentata, zonis quibusdam, et quasi præcisamentis ornata. — 20. Levidensis, leviter ornata. — 21. Pavitensis, contraria levidensi, graviter pressa. — 22. Citrosa, colorum citri habens. — 23. Velensis quæ ab insulis infertur. — 24. Exotica, îd est, peregrina. — 25. Polymina, multi coloris. — 26. Acu picta, acu textilis, a Phrygiis inventa. — 27. Trilicis, a tribus liciis. — 28. Ralla, vulgo rasilis. — 29. Interpula, vestis vetus ad novam speciem restaurata. — 30. Pannutia, diversis pannis adsuta. S. Isidorus, LXXXII, 684 *seq.*

Variarum gentium vestes: 1. Colobium, longa vestis, sine manicis quæ etiam lebitonarium vocatur. — 2. Lumbare, quod lumbis religatur. — 3. Limus, ab umbilico usque ad pedes fluens. — 4. Licinum, cujus textura ligatur in totum. — 5. Armetausa quæ et armiclausa, ante et retro aperta atque divisa. — 6. Camisa, seu camea, quacum in stratis dormimus. — 7. Femoralia, femora tegens; braccæ, seu bracchæ quoque vocantur. — 8. Tubruci, tubrici, tubraci, tibias tegentes. — 9. Tubraci, quia a brachiis ad tibias fluunt. — 10. Sarabara, seu saraballa, Parthorum vestis fluxa et sinuosa. — 11. Lenæ, Gallorum vestis, quædam saga quadra et mollis. — 12. Rhenones a Rheno, Germanorum vestis ab humeris ad umbilicum descendens, intortis villis hispida. — 13. Mastruca vestis sardica e pelliculis ferarum. — 14. Stringes, quædam Hispanorum vestis.

Variæ gentes sunt habitu, sicut et lingua discordes. Persæ brachia et crura linteis, et caput tiara tegunt. Emittunt apicibus ... Alani; ... Alemanni, linteati, gemmati Persæ, sericati Seres, pharetrati Armenii. Nonnullæ etiam gentes non modo vestibus, sed etiam corpore aliqua sibi propria insignia vindicant; ut videmus cirros Germanorum, granos et cinnabar Gothorum, stigmata Britonum, circumcidunt Judæi præputia, pertundunt Arabes aures, flavent capitibus intectis Getæ, nitent Albani albentibus crinibus; Mauros habet tetra nox corporum, Gallos candida cutis, sine equis inermes sunt Alani, Picti etiam acu corpora pingunt. S. Isidorus, LXXXII, 689 *seq.*

Virorum pallia. — 1. Pallium e pellibus de quibus primum conficiebatur, et ex eo quod scapulas tegit. — 2. Chlamys, quæ ex una parte induitur, nec consuitur, sed fibula astringitur. — 3. Toga quod corpus operiat; pallium autem est forma rotunda effusiore, et quasi inundante sinu, sub dextro veniens, supra humerum sinistrum ponitur. Toga palmata ferebatur a triumphatoribus, ea Romæ in pace utebantur, paludamento autem tempore belli. Mensura togæ erat sex ulnarum. Toga candida, eademque Cretata quam ferebant candidati. — 4. Trabea erat togæ species ex cocco et purpura; erat regum et magistratuum atque augurum proprium ornamentum. Sic vocabatur quod quasi beatos eam gestantes faceret. — 5. Paludamentum erat insigne pallium bellicum imperatorum, purpura auroque distinctum. — 6. Diplois, pallium duplex. — 7. Sagum, nomen Gallicum, vestis Gallis propria. — 8. Penula, pallium cum fimbriis longis. — 9. Lacerna, pallium fimbriatum quo olim soli milites utebantur; ita dictum quod fimbriæ breviores erant. — 10. Mantum; Hispani sic illud vocant, quod manus tegat tantum; est autem breve amictum. — 11. Prætexta, puerile pallium quousque ad sexdecim annos utebantur Romæ pueri nobiles; sic dicta quod ei longior purpura texebatur. — 12. Casula, est vestis cucullata, sic dicta quod quasi casa totum hominem tegit. — 13. Planeta, quoddam pallii genus, sic dicta quod oris errantibus evagatur. — 14. Birrus, capitis tegumenti species. — 15. Melotes, monachorum vestis e pelle caprina vel ovina confecta. — 16. Fimbriæ, vel oræ, aut ora, vestium fines seu terminus. S. Isidorus, LXXXII, 689 *seq.*

Feminarum pallia: 1. Regillum, prælantum reginarum amiculum. — 2. Peplum, matronale pallium e purpura signatum, cujus fimbriæ aureæ sunt. — 3. Palla, quadrum pallium muliebre usque ad pedes deductum, affixis in ordinem gemmis. — 4. Stola, matronale operimentum quod cooperto capite et scapula a dextro latere in lævum humerum mittitur; eadem et ricinium appellatur. — 5. Amiculum, est meretricum pallium lineum. — 6. Theristrum, palliolum quod gestabatur in æstate. — 7. Anabolodium, amictorium lineum quo humeri operiuntur; Græci et Latini illud sindonem vocant, S. Isidorus, LXXXII, 689 *seq.*

Sequuntur varia ornamenta imperatorum, antistitum, magistratuum, virorum ac mulierum. — Ornamenta sic dicta sunt quod ora vultumque ornant.

1. Corona, quod est insigne regum et victoriæ. Romani reges atque imperatores coronas gestabant; Persæ tiaram quæ inventa est a Semiramide; Athenienses cicadas aureas, partim in vertice, partim in fronte. Gentilium vates, infula, apice, pileo, sive galero, seu galerio, aut galeario ornabantur. — 2. Infula est fasciola sacerdotalis, alba in modum diadematis, e qua vittæ ab utraque parte dependent quæ infulam vinciunt. Est tortilis de albo et cocco. — 3. Apex est pileum subtile quo sacerdotes gentium utebantur; appellatur ab apiendo, id est, aligando. Virgula quæ in pileo erat, connectebatur filo facto e lana hostiæ. — 4. Pileus, dictus a pelle e qua fiebat. — 5. Diadema, capitis ornamentum ex auro et gemmis contextum. — 6. Galerus. pilei quædam species. — 7. Nimbus, fasciola transversa ex auro assuta in linteo, in fronte mulierum posito. Lumen quod circa caput angelorum pingitur, nimbus vocatur. — 8. Capitulum, quod et capitulare dicitur. est capitis ornamentum. — 9. Mitra est pileus Phrygius caput ornans; pileus in viris dicitur, in mulieribus autem, mitra. — 10. Redimicula, sunt fasciolæ quibus mitra alligatur. — 11. Ricula est mitra virginalis. — 12. Vittæ, fluentes capillos religant; vittæ a *venciendo* dictæ sunt. — 13. Tenia, vittarum extremitas dependens. — 14. Retiolum, comas colligit. — 15. Discriminalia, caput auro discernunt. Idem est quod discerniculum. — 16. Antiæ, sunt cincinni prope auriculas dependentes. — 17. Acus, crinium compaginem retinent. — 18. Inaures, ab auribus nuncupatæ; has in Græcia puellæ in utraque aure, pueri vero in dextra tantum gerebant. — 19. Torques, circuli sunt aurei a collo ad pectus dependentes; torques

et bullæ a viris geruntur, a feminis monilia et catellæ. Sic dicti quod torqueantur. — 20. Monile, ornamentum ex gemmis e muliere dictum; plerumque per monilia omnia muliebria ornamenta significantur. — 21. Murena et murenula, ornamentum aureum flexuosum, ad serpentis formam. — 22. Catellæ et catenulæ sunt quoque colli ornamenta. — 23. Dextra, dextrale, dextrocheria, communia viris ac mulieribus brachiorum ornamenta. — 24. Armillæ, collatæ præcipue viris ob armorum virtutem, eædem variæ ac virgæ appellatæ sunt. — 25. Fibulæ, pectus feminarum ornant, vel pallium aut cingulum virorum astringunt in humeris, aut in lumbis. — 26. Lunulæ sunt ornamenta in similitudinem lunæ, bullulæ quædam aureæ dependentes. — 27. Specula, in quibus feminæ vultum intuentur. — 28. Periscelides, crurum mulierum ornamenta. — 29. Olfactoriola, vascula quibus odoramenta gestantur. S. Isidorus, LXXXII, 699 seqq.

Annulos primum homines gestare cœperunt quarto a pollice digito, quod in eo vena quædam usque ad cor pertingat, quam notandam ornandamque aliquo insigni veteres putaverunt. Apud Romanos, soli liberi aureum annulum gestabant, liberti argenteum, servi, ferreum.

Annuli vario nomine dicebantur: — 1. Ungulus, est gemmatus, quod sicut ungui ungula, ita gemma auro annuli incrustatur. — 2. Samothracius, aureus quidem, sed capitulo ferreo, a loco sic vocatus. — 3. Thynnius, purus, primum in Bithynia fabricatus. S. Isidorus, LXXXII, 702.

De cingulis: 1. Semicinctium, aut succinctorium, et utrumque nomen est compositum. — 2. Balteus, cingulum militare. — 3. Zona, sic a Græcis vocata. — 4. Strophium, cingulum aureum cum gemmis. — 5. Limus, quem habebant publici servi; sic dicta quod transversam habet purpuram seu limam. — 6. Cateiadusque [illegible] vinculi genus quod interdum catis appellatur. — 7. Fibula, vox Græca, sic dicta quod ligat. — 8. Subcingulum, quod et [illegible] dicitur. — 9. Retinaculum, quod succinctorium sive brachiale aut brachiale, quia sub brachiis astringitur. — 10. Fascia qua tegitur pectus et papillæ comprimuntur. — 12. Vitta quod pectus vincit. — 13. Limbus, vitta ac ornatura. — 14. Fasciola, quæ ambit vestium extremas partes, sive auro, sive ex filo contexta. S. Isidorus, LXXXII, 704.

Apud eumdem auctorem tractatur etiam de calceamentis. Sutores, sic nuncupati sunt quod insertis filo, porcorum setis suant, quasi *setores*. Caligarius, vel a callo pedum, vel a voce Græca κᾶλον, quod lignum significat. Habent enim calceamenta primum e ligno. Vocabantur a Græcis *calopedia*.

Hæc sunt varia genera calceamentorum: 1. Crepidæ sic dictæ, quod in ambulando crepitant. — 2. Calcei, quibus utebantur reges et Cæsares. — 3. Patricios calceos reperit Romulus, quatuor corrigiis religabantur. — 4. Ocreæ, [illegible] calceamenta. — 5. Cothurni quibus tragœdi calciabantur, heroes quoque cothurnos gerebant. — 6. Socci comœdorum calceamenta, calones quoque vocabantur. — 7. Talares, subtalares. Ac subtalares [illegible] genus, quod talum contingunt. — 8. Obstrigilli, obstragulis, qui ex superiori parte corrigiis restringuntur. — 9. Ocreæ, ab osse primum factæ. — 10. Mullei, sic dicti a colore rubro. — 11. Soleæ, quibus tantum planta pedum tegitur. — 12. Socci, qui et socelli in quibus pars pedis intromittitur. — 13. Caligulæ, calceoli, caligæ, a callo pedum dictæ. — 14. Carnus, socci sunt sine solo. — 15. Singulati qui et [illegible] et folleati, sive variis segmentis distincti. — 16. Clavati, parvis clavis muniti. — 17. Perones et sculponeæ, rustica calceamenta. — 18. Corrigiæ a coriis, vel colligatione vocantur. S. Isidorus, LXXXII, 704.

Lectorum stramenta et alia quædam quæ in usu habebantur: 1. Stragulum, sic dictum quod in strato et in amictu aptum sit. — 2. Ludix, a ludis, et theatris dicta quod eo juvenes e theatro exeuntes, suam faciem velabant quando ad lupanar ibant. — 3. Galnapes, quoddam stratorum genus. — 4. Fulcra, ornamenta lectorum. — 5. Cervicalia quæ sub cervice ponuntur. — 6. Pulvillus, idem quod pulvinar, divitum culcitra. — 7. Culcitra quod plumis et tomentis farciantur. — 8. Tapeta quod pedibus sternantur. — 9. Sipla, tapeta ex una parte villosa. — 10. — Amphitapa, tapeta ex utraque parte villosa. — 11. — Mantilia, nunc pro operiendis mensis atque manibus tergendis. — 12. Mappæ, mappa, a capite [illegible]. — 13. Lorale, longa mappa. — 14. Sabanum, mappæ genus. — 15. Facitergium, manutergium, ad tergendam faciem vel manus. — 16. Aulæa, vela longa et picta. — 17. Cortinæ, vela de pellibus. — 18. Cilicia, pilis caprarum contexta. — 19. Tomentum, quod aut in filo, aut in tela tumeat. — 20. Byssus, genus lini candidissimum et mollissimum. — 21. Fibrinum, lana animalium quæ fibros vocant, ut castores. — 22. Sericum, quod id primum Seres miserunt. — 23. Placium, quod lana [illegible] est, sed serici crassitudo.

Sic enumerantur varii vestium colores: 1. Coccus apud Græcos, apud Latinos rubeus, seu vermiculus dicitur; est enim vermiculus in silvestribus frondibus. — 2. Conchylium, quod ex conchyliis colligitur; idem et ostrum vocatur. Conchylia incisa colorem purpureum emittunt. — 3. Ostrum, pro colore purpureo temperatur. — 4. Purpura, color rubeus e puritate lucis dictus. — 5. Ferrugo, color purpuræ subnigræ. — 6. Glaucus, color subniger, vel aquosus. — 7. Album ab albo colore vocatum. — 8. Luteus, color rubicundus, quod est croceus. — 9. Melinum, vel melan, color niger. — 10. Masticinum, masticis color. — 11. Batinum, blavum, masticinum. — 12. Osticinum, quia ex usto est, fit ex dependenti fuligine assiduis ignibus producta; flammeus est, S. Isidorus, LXXXII, 699.

Varia mulierum et virorum ornamenta enumerat Tertullianus.

Age nunc, si ab initio rerum, et Milesii oves tonderent, et Seres arbores nerent, et Tyrii tinguerent, et Phryges insuerent, et Babylonii intexerent, et margaritæ candrent, et carbunculi coruscarent, si ipsum aurum jam de terra cum cupiditate prodiisset, si jam et speculum tantum mentiri liceret. Tertullianus, I, 1305.

Lumina lapillorum quibus monilia variantur, circulos ex auro quo brachia arctantur, medicamenta ex fuco quibus lanæ colorantur, et illum ipsum nigrum pulverem quo oculorum exordia producuntur, *ibid.*, 1306.

Cultum dicimus quem mundum muliebrem vocant; ornatum quem immundum muliebrem dici convenit; ille in auro et argento et gemmis et vestibus deputatur; iste in cura capilli et cutis et earum partium corporis quæ oculos trahunt, *ibid.*

Et si quid de mare Britannico et Indico ambitu piscatur, conchæ genus est, sicut etiam de frontibus draconum et gemmas eruit, et in piscium cerebro lapidositas est. Latent in circulis smaragdi, et in peronibus uniones emergere cupiunt, *ibid.*, 1312.

Uno lino decies sestertium inseritur: saltus et insulas tenera cervix fert, et de brevissimis loculis grande profertur patrimonium. — In Deum delinquunt, mulieres quæ cutem medicaminibus ungunt, genas rubore maculant, oculos fuligine collinunt, *ibid.*, 1321.

Quid crinibus vestris quiescere non licet, modo substrictis, modo relaxatis, modo suscitatis, modo elisis. Aliæ gestiunt in concinnis coercere, aliæ ut vagi et volucres elabuntur; affigitis præterea nescio quas enormitates sutilium atque textilium capillamentorum, nunc in galeri modum, nunc in cervicem retro suggestum. Vos plane adjectis ad pondus, collyrias quasdam vel scutorum umbilicos cervicibus astruendo, *ibid.*, 1323.

Structores capillaturæ a viris adhiberi debent. — Proprias præstigias formæ et sexus viri sibi agnoscit, barbam acrius cædere, intervellere, circumradere, capillum disponere, etiam colorare canitiem, primam totius corporis subducere lanuginem, pigmento quoque muliebri distinguere, cætera pulveris cujusdam asperitudine lævigare, tunc speculum omni occasione consulere, anxie inspicere. Tertullianus, I, 1224.

Nescio an manus spatalio circumdari solita, in duritia catenæ stupescere sustineat? Nescio an crus de periscelio in nervum se patiatur arctari? Timeo ne cervix margaritarum et smaragdorum laqueis occupata locum spathæ non det, *ibid.*, 1332.

Nimirum enim Deus demonstravit succis herbarum et concharum salivis incoquere lanas; scrupulosa intulit auribus vulnera et infantiæ tum primum dolentis, cicatricibus grana penderent quæ Parthi per omnia quoque sua bullarum vice inserunt, *ibid.*, 1328.

Sequuntur varia virorum a mulierum vestimenta et ornamenta a Tertulliano enumerata. 1. Penula, quoddam pallii genus: *Et penulis positis orationem facere*, I, 1172. — 2. Sarabara, integumentum femorum: *Tres sancti in fornace ardentes cum sarabaris et tiaris* [illegible] *Deus*, *ibid.*, 1131. — 3. Pileus et rudis: *Et gladiatori rudem et pileum confert in libertatis signum*, *ibid.*, 753. — 4. Cothurnus: *Sicut tragœdus cothurnos extulit*, *ibid.*, 699. — 5. Flammeum, velum quoddam erat. — 6. Apex, pileus [illegible] quo flamines caput operiebant, *id.*, II, 1259. — 7. Baxa, genus calceamenti designat, quo utebantur mulieres, *ibid.* — 8. Beryllus, gemma ex virentibus lucidisque, nascens apud Indos, *ibid.*, 1291. — 9. Birculum, ferrum aduncum reserandis [illegible], *ibid.* — 10. Extrematibus, [illegible] strues corymbata, *ibid.* — 11. Byssum linus Indicus, *ibid.* — 12. Graciles aurium cutes Calendarium expendunt, *ibid.*

1266. — 13. Caliga, militare calceamentum, I, 1266. — 14. Calliblepharum, purpurissum feminarum venustatem augens, *ibid.* — Calautica, vestis pretiosior, *ibid.*, 1268. — 16. Ceraunia, gemma rutilans, *ibid.*, 1270. — 17. Crobylus fuit virilis crinis species; corymbus vocabatur in mulieribus, et in pueris scorpius, apud Athenienses, cicada, *ibid.* — 18. Cinerarius, structor comæ, *ibid.* — 19. Cirta, pellis leonina nondum subacta atque inhorrescens, *ibid.* — 20. Cirrus, intortus capillorum flexus, *ibid.* — 21. Crepitulum, capitis ornamentum quod in motu capitis crepitum facit, *ibid.*, 1282. — 22. Dracontium, corona ex herba dracontia: *Quid caput strophiolo et dracontario damnas?* 1293. — 23. Endromis, vestis hirsuta et longior, quæ post cursum et certamen induebatur, *ibid.* 1296. — 24. Infula, ornamentum sacerdotale, *ibid.* 1318. — 25. Interula, tunica quæ sub pallio gestabatur, *ibid.* 1321. — 26. Mitra, capitis ornatus muliebris, tenua subtilis, *ibid.*, 1332. — 27. Perones, calcei rustici, ex corio crudo, et prævalti, *ibid.*, 1316. — 28. Serobulum, stropus, stroppus, stroppius, strophilus, strophiola, stropuli, capitis ornamentum, velut corona, II, 1368. — 29. Sipara, velum puellare, et theatrale ac mimicum, 1366. — 30. Spathalium, muliebris ornatus ex variis, rebus flexibilibus concinnatus, *ibid.*, 1368. — 31. Synthesis, muliebris vestis elegantior, mollis et pellucida, *ibid.*, 1374. — 32. Syrma, tragœdorum vestis laxa et soluta, *ibid.* — 33. Purpura et aurum, apud plerosque populos dignitatis insignia, sicut apud Romanos, prætextatæ ac palmatæ, et coronæ aureæ sacerdotum provincialium. Purpurati reges vocabantur a purpura, sicut candidati a toga candida. Laticlavi appellabantur magistratus et sacerdotes, quia illorum togis affixi erant clavi aurei, *ibid.* — 34. Stola, puellaris vestis, id., II, 188. — 35. Tunicæ apud Pœnos, insignes erant, eximio colorum temperamento et decenti mensura, ita ut nec longiores, nec breviores essent, *ibid.* — 36. Pallium apud eosdem erat quadrangulatum et fibulæ morsu, humeris acquiescebat, *ibid.* — 37. Patagium, quædam, *ibid.*, 1030 *seqq.* — Vestis muliebris, clavis aureis ornata, *ibid.* — 38. Multiciæ, vestes mulierum, delicatæ et pellucidæ, *ibid.* 1042. — Cataphractis, quædam triumphalis vestis, *ibid.*, 1040. — 40. Caliendrum, capitis tegumentum, *ibid.* — 41. Supparum, velum lineum, *ibid.*, 1044. — 42. Mullei, calcei magistratuum: milites fulmentatos gestabant; cæteri autem perones et calceos, *ibid.* — 43. Crepida, quoddam Græci calcei genus, *ibid.* — 44. Peplum, quoddam pallium, *ibid.* — 45. Suggestus, sacerdotale ornamentum, *ibid.* — 46. Pallio, induebantur philosophi ac plerumque primi Christiani, hinc ait Tertullianus *Grande pallii beneficium quod ejus recogitatu improbi mores erubescant*, *ibid.*, 1050.

Cinculli et lunulæ, quoddam capillorum ornamentum; discriminalia, armillas, botronatum, dextralia, annulos, inaures, serica contexta cum auro, hyacintho procingulo recti cingeris. S. Cyprianus, IV, 451.

Stragula vestis, in Asia inventa qua luxuriosi utebantur. — Mitra, fascia qua coma religabatur, cujus usus erat frequentior barbaris quam Græcis. Apud Romanos erat ornamentum vetularum, meretricum, virorumque non nunquam effeminatorum. — Strophium, fasciola qua papillas feminæ comprimebant et pectus succingebant. — [illegible], seu [illegible] pellium, brachiorum, cujus primus usus fuit a [illegible], teste Homero [illegible] poeta. *[illegible]* — Mu[illegible] — Læna, toga crassior supra cætera indumenta gestabatur. — Subucula, tunica interior corpori insidens, supparum, puellare indumentum lineum, supra subuculam positum, atque humeris fibula constrictum. — Sagum, vestis militaris penulæ similis. — Trabea, vestis senatorum, equitum et consulum purpura intexta erat. — Cucullus, tegmen capitis muliebre, mastruca, vestis pellibus contexta. — Trilix, tunica, id est tribus liciis confecta. — Soccus, solea, calceus. Calcei tegebant totum pedem; soleæ tantum pedis plantam, soccus, laxior et humilior gestabatur a feminis, virisque mollioribus. — Mantile, mantele, mantilia, villosum linteum ad tergendum, Arnobius, V, 838-965.

Forsan abs re non erit hic exponere vestimenta beati Gregorii Magni, ac Gordiani et Sylviæ ejus parentum ex imaginibus jussu Gregorii ipsius depictis.

Hæc sunt beati Gregorii vestimenta: planeta super dalmaticum castanea, Evangelium in sinistra, modus crucis in dextra, pallio mediocri a dextro humero sub pectore, super stomachum circulatim deducto: deinde sursum per sinistrum humerum post tergum deposito, cujus pars altera super eumdem humerum veniens, propria rectitudine pendet; circa verticem vero, tabulæ similitudinem, quod viventis insigne est, præferens, non coronam. Infra hujusmodi distichon dictavit ipse Gregorius.

Christe potens, Domine, nostri largitor honoris,
Indultum officium solita pietate guberna.

Gordiani, B. Gregorii patris habitus, castanei coloris, planeta est, sub planeta dalmatica, in pedibus caligæ, statura longa, barba modica, vultus gravis.

Sylvia, mater B. Gregorii, depingitur, candido velamine, a dextro humero contra sinistrum revoluto contecta, et circa pectus tunica pseudolactis coloris quæ magno sinuamine super pedes defluit, duabus zonis ad similitudinem dalmaticarum, sed latioribus omnino distincta; ferens in capite mitram candentis brandis raritate niblatam; duobus digitis signaculo crucis se velle munire prætendens; in sinistra vero patens psalterium retinens, in quo scriptum est: *Vivit anima mea et laudabit te et judicia tua adjuvabunt me.* A dextro cubito usque ad sinistrum, circa scapulas, versus reflectitur qui ita se habet: *Gregorius, Sylviæ matri fecit*, S. Gregorius, papa, LXXV, 462.

Utiliter ea de re consulentur: Rabanus Maurus, LXXXII, 693, Luitprandus, CXXXVI, 1123.

CCXXVIII

INDEX EPIGRAPHICUS,

UNIVERSAS MEMORANS INSCRIPTIONES, SIVE LAPIDARIAS, SIVE NUMISMATICAS, DE QUIBUS MENTIO IN PATROLOGIÆ CURSU.

—

TERTULLIANUS presb. — Primus numinus a Saturno signatus, I, 330. — Quid sint Memoriæ martyrum quarum mentio est, 386. — Item quid illæ effigies, indices custodesque rerum, *ibid.* — Græcorum censuales, ita dicebantur qui diaria, annales et acta publica conficiebant, 388. — Peregrinandum est in historias et orbis litteras, *ibid.*

CYPRIANUS episc. — Memoriæ martyrum notantur, IV, 328.

MINUCIUS FELIX. — Vetus inscriptio Minucii Felicis, Roma, III, 231 not. — Romana inscriptio in veteris panthei lapide Numinibus incolis, præsentibus et inquilinis, 256 not. — Inscriptio in Quirinali qua Geromanico dicatur ara ab imp. Domitiano, 369 not.

ARNOBIUS.—Duæ inscriptiones, alia Fortunæ, alia Diis Laribus, Romæ, V, 998. — Vetus inscriptio Saluti perpetuæ, 1005 not. — Inscriptio Romana; Paci æternæ Vespasiani domus, et alia Fortunæ, 1007 not. — Inscriptio polyandrica, id est sepulcralis, 1176 not. Veteres cum aliquid consecrabant caute et accurate loquebantur legesque semper et expresse conditiones addebant, ne qua se tacita religione obligarent, quod ex pluribus inscriptionibus patet, 1261 not. — Inscriptio Lapidaris conjugi, 1267 not. — In lapidibus et nummis quibusdam forti Fortunæ inscribitur, 1285. — Vetus inscriptio Romana Deo Tutelari, 1346. — Inscriptio cuidam Silvano a Diadumeno Augusti prægustatori, 1351.—Inscriptio Jovi Sebazio, 1357

— In fronte ecclesiæ S. Vitalis, Romæ, legitur inscriptio in memoriam B. Ecclesii, [illegible]. — Inscriptio Græce et Latine Isaacii militiæ præfecti, 592. — Versus inscripti in tabula balnei quod erexerat S. Victor, in laudem ipsius fundatoris, 661. — Epitaphium in S. Agnelli tumulo, 621. — Apud Rubeum legitur vetus inscriptio quæ exstabat in B. Severi ecclesia, 625. — Inscriptio in valvas monasterii S. Mariæ, 643. — Epitaphium in tumulo S. Mariniani extra muros Classis, [illegible]. — Epitaphium sepulcri S. Mauri pontificis in porphyretico marmore, [illegible]. — Epitaphium S. Damiani, infra ecclesiam S. Apollinaris Ravennatensem, 698. — Alia ejusdem brevis inscriptio in basilica S. Apollinaris Classensi, 702. — In eadem ecclesia epitaphium legitur S. Felicis episcopi, 711. — Et in Comaclensi cathedrali alia exstat S. Felicis inscriptio, 715.

CAROLUS MAGNUS imperator. — Caroli Magni epitaphium in ecclesia Selgenstadensi Rabano Mauro tributum, XCVII, 13. — Signum Caroli Magni, 676. — Inscriptio vetustissimi codicis membranacei epistolarum Caroli Magni, XCVIII, 51.

PAULINUS, Aquileiens episc. et patriarcha. — In aula palatii Utinensis sub imagine præsulis et super parietem inscriptio sub nomine Pauli, XCIX, 19. Sed inscriptio quæ in eodem exstabat loco ante aulæ restaurationem Paulini nomen ferebat, 20. — Inscriptio in eodem patriarchali palatio Utinensi sub nomine Signaldi episc. et officio Desiderii regis, 49. — Inscriptiones in capsa reliquiarum S. Paulini, 126. — Vetus et recens inscriptio in aula Utinensi de S. Paulino, 128, 129. — Inscriptio vetustissima in tabula argentea et inaurata in qua videbantur variæ sanctorum Aquiliensis civitatis icones, 130. — Inscriptio placiti advocatiæ in portica ecclesiæ Aquileiensis, 646.

ALCUINUS seu ALBINUS abbas et Caroli Magni præceptor, ann. 804. — Epitaphium ipsius Alcuini, in ecclesia Turonensi, C, 106. — Nummus argenteus et rarissimus Offæ regis Anglorum ad quem scribebat Alcuinus, 214. — Inscriptiones variæ ecclesiarum, altarium, sepulcrorum, etc. ab Alcuino versibus inventæ, CI, 738. — Inscriptiones ecclesiæ S. Vedasti, 741. — Inscriptiones monasterii Turonensis, 744. — Item monasterii forte Nobiliacensis, 747. — Item monasterii Floriacensis, 752. — Item monasterii S. Naboris, 753. — Item monasterii Cormaricensis et aliorum, 754. — Monasteriorum S. Petri Salisburgensis et S. Amandi Elnonensis, 757. — Inscriptiones aliæ locorum sacrorum, 759 *et seqq.* — Inscriptiones variorum locorum, 777. — Epitaphia, 799 *et seqq.*

SEDULIUS SCOTTUS. — Inter Opera hujus auctoris vide sequentes inscriptiones: Romæ in dextro atrio S. Petri, CIII, 331 not. — In arca super corpus S. Petri, 332. — Foras in fronte ecclesiæ S. Petri ubi picta exstant quatuor animalia, *ibid.*

BENEDICTUS, Anianensis abbas. — Inscriptio docti Holstenii tumulo in marmore incisa, Romæ in ecclesia B. Mariæ de Anima anno 1661, CIII, 396.

LUDOVICUS I, Pius cognominatus, ann. 840, — Ludovici epitaphium in monasterio S. Arnulfi Metensis, CIII, 979. — Aliud ejusdem epitaphium ex veteri membrana S. Arnulfi, *ibid.*

AUCTOR libri diurni Romanorum pontificum. — Epitaphium quod Honorius prædecessori suo Bonifacio, V, posuit, CV, 29, 30.

THEODULFUS, Aurelianensis episcopus. — Epitaphium in sepulcro S. Nazareni, CV, 313. — Epitaphium Fastradæ reginæ, 314. — Inscriptio in fronte domus, *ibid.* — Inscriptio in porta bibliothecæ, 376. — Alia in altera tabula, *ibid.* — Inscriptio ad januam præsulis, *ibid.* — Alia in propinatorium, 376. — Inscriptio in Xenodochio, 380.

BERNOWINUS, Claromontanus episc. — Bernowini epitaphium, CV, 445.

DUNGALUS reclusus et poeta. — Auctor ille plurimas inscriptiones composuit ad ecclesiam, ad fontes, ad fenestram, etc., CV, 529. — Epitaphium Folradi S. Dionysii abbatis, 530. — Item Fardulfi ejusdem monasterii abbatis, *ibid.* — Item Pippini regis, 531. — Item cujusdam nomine Motharii, *ibid.* — Epitaphium Dungeli, 531. — Item Anthelmi monachi, 532.

ADALHARDUS (S.), abbas Corbeiensis. — Adalhardi epitaphium, CV, 550.

AGNELLUS sive ANDREAS abbas. — Inscriptio in SS. Stephani, Gervasii, Protasii, etc., honorem sub Theodosio et Valentiniano, CVI, 509. — Ravennatis in Ursiana ecclesia Lapidaria inscriptio musivo in S. Neonis honorem, 317.

RABANUS MAURUS. — Epitaphium Tutini fratris Rabani Mauri, CVII, 11. — Epitaphium ipsius Rabani Mauri apud sanctum Albanum sepulti, 30. — Inscriptio super ossa SS. Januarii et Magni, 61. — Item variæ inscriptiones in reliquiis quorumdam SS. 63 *et seqq.* — Tituli et inscriptiones altarium et ecclesiarum de Rabani inventione versibus comprehensi, CXII, 1022 *et seqq.* — Variorum epitaphia, CXII, [illegible] *et seqq.* — Walafridus Strabus, Fuldensis monachus. — Fragmenta epitaphii in quibus mentio fit de Lira oppido Britanniæ, CXIII, 19. — Epitaphium cujusdam Verdunensis abbatis, CXIV, 1103. — Variæ inscriptiones, CXIV, 1104 *et seqq.* — Epitaphium Geraldi comitis, [illegible].

S. EULOGIUS archiep. Toletanus. — S. Eulogii epitaphium, CXV, 722. — Epitaphium Samsonis abbatis apud Ambrosium Moralem in S. Eulogium, [illegible]. — Epitaphium in tumulo Ranimiri regis Hesperiæ, 922. — Inscriptio marmorea in oppido Linares ex ruinis Castulonensibus eruta in nomine Valerii Cordubensis [illegible], 927. — Cordubæ inscriptio marmorea Corneliæ Augusti conjugi dedicata, 928. — Ibidem alia inscriptio Lucretiæ [illegible], [illegible]. — Item Loræ inscriptio Lucretio Severo patricio, *ibid.* — In vico Hispali cippus cum epitaphio, nomen Fabii gerente, 929. — Lapides in columnarum forma cum inscriptionibus Augusto Cæsari, [illegible]. — Inscriptio in basi lapidea Fabiæ Priscæ, 937. — Inscriptio in cippo jaspideo cum nomine Domitii grammaticæ magistri, 937.

EBBO, Remensis episcop. — Inscriptio quam ipse Ebbo præfixit Ecclesiæ S. Petri, CXVI, 21.

FLORUS, diaconus [illegible]. — Titulus in ecclesiæ abside in sanctis pignoribus, CXIX, 259. — Titulus in abside memoriæ sancti Justi, 278.

SERVATUS LUPUS, presbyter et abbas Ferrariens. — Epitaphium Rathari presbyteri a Rabano compositum, CXIX, 524 not. — Vetus epitaphium in cœmeterio Calixti repertum cum nomine Alexandri, sub Antonini temporibus defuncti, 599 not.

PASCHASIUS RADBERTUS Corbeiensis abbas. — In vita S. Adhalhardi, ejusdem subjunxit epitaphium, CXX, 1552.

CYPRIANUS, archipresbyter Cordubensis, in appendice ad Alvarum, ann. 928. — Epitaphium in domni Sansonis sepulcro, CXXI, 568; et CXXXII, 787. — Epitaphium in Hermildis, nobilis feminæ honore, *ibid.* — Epitaphium in tumulo S. Joannis confessoris.

JOANNES SCOTUS Erigena. — Inscriptio in statua J. Scoto dedicata in templo abbatiæ Malmesburiensis, CXXII, 100.

HINCMARUS, Remensis archiep. — Ejus epitaphium, CXXV, 17.

HARMOTUS, Sangallensis abbas. — Inscriptiones infixit in parietibus templi. S. Othmari, CXXVI, 989.

ANASTASIUS, abbas et bibliothecarius Vatican. — Inscriptio in Lapide ab urbe condita. ex collect Alexandri Albani, CXXVII, 82. — Cæsaris dignitates in Kalendario in lapide inciso habentur, 53. — Inscriptionis fragmentum ex musæo Albano, 54. — Alia inscriptio quibusdam imperatoribus dicata et in lapide sculpta. *ibid.* — Inscriptio lapidea in palatio Barberino, 55. — Tabula cum statua et titulo S. Hippolyti, 56. — Quædam inscriptiones S. Paulini et Felicis, etc., nomina memorantes, 58, 59. — Plurimas inscriptiones refert Grimaldi codex, 63 *et seqq.* — Inscriptio qua taurobolii mentio fit, 66, 67. — Inscriptio de Damaso pontifice, 71. — Item de S. Crecentini et ejus reliquiis, 75, *ibid.* — Alia Valentiniano August., *ibid.* — Inscriptio S. Laurentio mart., 77. — Alia quibusdam sacerdotibus, et alia Gregorio III, papæ, *ibid.* — Epitaphium Eusebiæ religiosissimæ feminæ, 80. — Inscriptiones S. Joanni Baptistæ, et cuidam Urso aurifici, 87. — Et Joanni papæ, 82. — Inscriptio marmorea BB. Petro et Paulo a Gregorio papa dicata, 85. — Aliæ item, 86. — Antiquum marmor a Gregorio IV incisum, 87. — Tituli in marmore inscripti sub Gregorio magno, 90. — Alius titulus in marmore incisus, 91. — Inscriptio ad ecclesiam S. Erasmi litteris et sermone Græcorum expressa, *ibid.* — Inscriptio marmorea in sacrario S. Angeli in Burgo, *ibid.* — In cathedrali Anagnina Grimaldus episc. incidi curavit epigraphen cujus datur fragmentum, 93. — Inscriptio marmorea anni 731 sub Leone imperat. ludos respiciens, *ibid.* — Inscriptio in tabula marmorea sub Nicolao papa sculpta litteris temporis, 111. — Aliæ inscriptiones papæ Nicolai, et Benedicti XIII, inventæ an. 1727, *ibid.* — Inscriptio Innocentii XI papæ ann. 1689, 114. — In tabella æ̈nea veterum catalogorum inscriptio Alexandri VIII, papæ, 115. — Inscriptio Clementis XI. Item brevissimæ inscriptiones Clementis X, et Innocentii XIII, 116. — Pascha anni 222 incisum videtur in Cyclo S. Hippolyti, 125. — Inscriptio in antiquo Lapide apud Blanchinum qua significatur puerum natum esse Joviano 245. In basilica S. Pauli series SS. Pontificum in pariete inscribitur et citatur sanctus Innoc ntius, 251. — Picturarum tituli inscripti in basilica S. Pauli, via Ostiensi 282,

ante capitulum, 1633. — Inscriptio sermone Græco in reliquias S. Joannis Baptistæ, 1634.— Hujus inscriptionis versio a Martenio, *ibid.*— Inscriptiones in parietibus ecclesiæ *des Feuillants*, Divionensis, 1660. — Inscriptio cryptæ quæ ossa monachorum sub Bernardo viventium recondit, 1692. — Inscriptio semiobliterata in quodam pergameno, 1700. — Inscriptio in cyatho buxeo qui tribuitur usui S. Bernardi, 1720. — Sigilli S. Bernardi effigies, 1746. — Epitaphium D. Conradi cardinalis, 1772. — Inscriptio ad portam calefactorii Claræval. Gallico sermone, 1786. — Epitaphium Mathildis Flandriensis comitissæ, *ibid.*

SUGERIUS, S. Dionysii abbas. — Sugerii epitaphium, CLXXXVI, 1171. — Versus inscripti in S. Dionysii ecclesia de Sugerio, 1229. — Alii versus de dedicatione partis novæ ejusdem ecclesiæ a Sugerio superadditæ, *ibid.* — Inscriptio in tabula aurea qua Sugerius sanctum invocat Dionysium, 1231. — Versus in tumulo sancti Dionysii et sociorum, *ibid.*— Versus in aræ tabulis quas posuit Sugerius 1233. — Versus infra picturas vitreas ejusdem ecclesiæ, 1237.

ORDERICUS VITALIS, Uticensis monachus Angligena. — Epitaphium tumulo S. Cutberti adjectum post ejusdem corporis translationem in ecclesia S. Petri apostoli, CLXXXVIII, 85. — Inscriptio fidem respirans in tabula lapidea sculpta et Constantinopoli reperta, 88. — Epitaphium in sepulcro B. Guallevi comitis Angligenæ, 367. — Epitaphium Ainardi primi abbatis S. Petri Divensis in Anglia, 369.—Epitaphium Joannis, archiep. Rhotomag., 380. — Epitaphium Rollonis, Normannorum ducis, 405. — Epitaphium Mabiliæ Rogerii uxoris atrociter interfectæ, 421. — Versus in tumulo Joannis Uticiensis monachi a Vitali dedicati, 433. — Epitaphium Petri Mauliensis heri, 436.— Epitaphium Aviciæ Gualterii uxoris virtutibus insignis ab ipso Vitali confectum, 466. — Epitaphium Gualterii facti monachi, eodem Vitali auctore, *ibid.* — Epitaphium Theoderici Uticensis monachi, 495. — Epitaphium Caroli Calvi in abbatia Nantuacensi sepulti, 367, not. — Epitaphium litteris aureis reginæ Mathildis, 530.—Epitaphium Roberti exercitibus Eduardi regis olim præfecti, 369 — Epitaphium Durandi Troarnensis abbatis, 577. — Epitaphium Nicolai abbatis, 635. — Epitaphium Fulberti Rothomag. archidiac., 636. — Epitaphium Hugonis nobilis viri et monachi facti, 645. — Epitaphium Gualterii Giffardi Bucchingeham comitis et in Normanniam translati apud Longam villam, 797.— Epitaphium Sibyllæ comitissæ, *ibid.*— Epitaphium Guillelmi Fiscamnensis abbatis, 833. — Epitaphium Rogerii Bigoti Angliæ optimatis, 835.— Epitaphium Gunterii abbatis, 837. — Epitaphium Rogerii Nogionensis prioris, 837. — Epitaphium Guillelmi Rothomag. archiep., 844. — Epitaphium Hugonis II Cluniacensi abbatis, 894. — Epitaphium Guillelmi Flandriensis marchionis, 917. — Epitaphium Guarini abbatis, auctore Vitali, 958.

GISLEBERTUS PORRETANUS, Pictav. episc. — Gisleberti epitaphium, CLXXXVIII, 1251 et 1252.

JOANNES CIRITTA, Tharaucani abbas in Hispania.— Ejusdem epitaphium, 1670.

PETRUS (Vener.), Cluniac. abbas.—Petri epitaphium in bibliotheca monasterii Cluniac., CLXXXIX, 12.—Epitaphium duplex ejusdem abbatis, 42. — Epitaphium Hugonis Rothomag. archiep., 70 not.— Epitaphium Henrici Anglorum regis Rothomagum delati, 84, not. —Inscriptio dedicationis Moysiacensis cœnobii a Clodovæo rege quondam fundati, et a Ludovico Pio restaurati, 937. — Epitaphium Eustachii comitis a Petro confectum, 1022. —Epitaphium Bernardi prioris, ab eodem, *ibid.*— Epitaphium Rainaldi, Lugdun. archiep., auctore Petro, *ibid.*— Epitaphium Petri Abælardi, ab eodem, *ibid.*

WIBALDUS Stabulensis abbas et Corbeiensis.— Epitaphium Wibaldi, CLXXXIX, 1122.

PETRUS LOMBARDUS, Magister sententiarum dictus, Parisiensis episc. — Epitaphium Petri Lombardi in ecclesia S. Marcelli prope Parisios sepulti, CXCI, 13.

HUGO Ambianensis archiepiscopus Rothomagensis.— Ejusdem epitaphium, CXCII, 1115.

WOLBERO abbas S. Pantaleonis Coloniensis. — Wolberonis epitaphium, CXCV, 1022.

RICHARDUS a S. Victore Parisiensis, canonicus et prior. — Distichon in tumulo Santonii S. Genovefæ abbatis, postea S. Victoris prioris quarti, CXCVI, 11. — Richardi epitaphium, *ibid.* — Anno 1540 ejusdem Richardi memoria commendata est novo epitaphio a Joanne Bordier 35 abbate Victorino, *ibid.*

ODO, S. Victoris prior, postea S. Genovefæ abbas.— Odonis epitaphium, CXCVI, 1399.

ADAMUS a S. Victore, canonicus. — Adæ duplex epitaphium, CXCVI, 1422.

S. HILDEGARDIS virginis, abbatissæ Germanicæ. — Inter Adn. ad lib. *De diversis naturæ subtilitatibus*, S. Christophori epigraphes, CXCVII, 1118.

PETRUS COMESTOR, S. Victoris canonicus. — Petri Comestoris epitaphium, CXCVIII, 1045.

ARNULFUS, Lexoviensis episcop. — Arnulfi epitaphium, CCI, 14. — Epitaphium in sepulcro Henrici Anglorum regis ab Arnulfo, 198. — Epitaphium imperatricis Mathildis ab eodem, 199. — Epitaphium Algeri Constantiensis episc. ab eodem, 200 — Epitaphium Hugonis Rothomag. archiepisc., *ibid.*

PHILIPPUS DE HARVENG, monast. Bonæ Spei abbas. —Ipsius Philippi epitaphium, CCIII, 1234. —Epitaphium Urbani papæ, 1392. — Epitaphium Ivonis Carnot. episc., 1393. — Epitaphium Senecæ, *ibid.* — Epitaphium magistri Guillelmi, *ibid.* — Epitaphium magistri Petri, *ibid.*— Epitaphium magistri Lanfranci, *ibid.* — Epitaphium Henrici regis, 1394. — Epitaphium decani Aurelianensis, *ibid.*

GUALTERUS de Castellione, præpositus canonicorum Tornacensium. — Sibi ipsimet epitaphium a se conscriptum, CCII, 463.

REINERUS, S. Laurent. Leodiensis monachus. — S. Wolbodonis episc. epitaphium, CCIV, 18, 208. — Epitaphium circa Hildebrandi tumulum, 98. — Varia carmina circa crucifixum, cymbalum, campanam, et fenestram vitream, inscripta a Reinero, *ibid.* — Epitaphium Durandi Tungrensis episcopi, 210.

HENRICUS de CASTRO MARSIACO, Claræval. abbas, et postea cardinalis. —Ipsius epitaphium, CCIV, 214.

STEPHANUS de MURETO (S.), ordinis Grandimontensis fundator. — Ejusdem epitaphium, CCIV, 998.

MAURICIUS de SULLIACO, Parisiensis. episc. Mauricii epitaphium, CCVI, 894. — Alia in ejusdem tumulo in S. Victoris ecclesia inscriptio, 895.

MATTHÆUS Vindocinensis. — Matthæi inscriptio sepulcralis, CCVI, 926.

ALANUS DE INSULIS, dictus Doctor universalis. — Antiquum Alani epitaphium, CCX, 9. — Cistercii duplex Alani epitaphum, aliud Gallico sermone, aliud Latino, 10. 40. — Renovatio antiqui epitaphii a fratribus, 11.— Quod epitaphium pro antiquo et primario admissum, non valet adversus testimonia veterum, *ibid.*— Alani tumulus et inscriptio delineantur, 42. — Carmina chronographica de doctore Alano, 30, 31, 47.

ABSALON, Sprinckirsbacensis abbas.— Ejusdem Absalonis epitaphium, CCXI, 10.

ODO DE SOLIACO, Paris. episc.—Odonis epitaphium CCXII, 56.

INNOCENTIUS III, papa. — Inscriptio de dedicationis ecclesiæ S. Pudentianæ Romæ in tabula marmorea legitur in gestis Innocentii, CCXIV, 69.

CCXXIX

INDEX MUSICÆ,

VARIOS EXPONENS DE HAC SCIENTIA TRACTATUS QUOS NOBIS PRÆBET PATROLOGIA, ET COMPENDIOSAM UNIUSCUJUSQUE EXHIBENS ANALYSIM.

—

Appendix ad majores tractatus.

CCXXX

INDEX DE PÆDAGOGIO,

ORDINE PATRUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS,

IN QUO VICISSIM DISSERITUR DE INSTRUCTIONE ET INSTITUTIONE MORUM, DE MODIS QUIBUS EDUCARI ET ERUDIRI DEBENT PUERI, ET DE VARIIS SCHOLIS ET MAGISTRIS CELEBRIORIBUS

—

I. — *De duobus quibus constituitur educatio, seu de instructione et institutione morum generatim sumptis. — Expenditur utriusque natura, necessitas, præstantia et effectus.*

TERTULLIANUS. — Litteratura ad omnem vitam, I, 675. — Litteræ sunt necessariæ commerciis, rebus et nostris erga Deum studiis, II, 87. — Non repudianda sæcularia studia, I, 675. — Quomodo producantur ingenia, II, 682, 683. — In illis producendis multum interest locus, *ibid.* — Ingenia expeditiora apud orientales et meridionales populos, 692. — Sic Thebis hebetes et brutos homines nasci relatum est; Athenis sapiendi discendique acutissimos, 682, 683. — Insita sunt nobis omnium artium et ætatum semina, magisterque ex occulto Deus producit ingenia, *ibid.* — Empedocles causam argutæ indolis et obtusæ in sanguinis qualitate constituit, II, 683. — Natura prima omnium disciplina, 82. — Animæ magister, I, 616. — Litteratura divina ad facultatem cujuscunque materiæ fecundior, II, 53. — Docendi et discendi diversa ratio est, I, 675.

LACTANTIUS. — Scientia venire non potest ab ingenio, VI, 354. — Proprie quid sit, 353. — A quo in nobis sit, 360. — Multarum rerum scientiam esse necessariam, 359. — Unde in homine scientia aut ignorantia, 360. — Academici contra physicos ex rebus obscuris argumentati sunt nullam esse scientiam, *ibid.* — Ignorantia, causa pravitatis, 119. — Intelligentia vel augetur vel minuitur pro ætate, 773. — Natura hominis facta a Deo veri adipiscendi cupientissima, 349.

S. HILARIUS, Pictaviens. episc. — Scientia quam præclara et varia e sacris Libris habeatur, IX, 396 *et seq.* — Scientia ethnicorum de rebus divinis quam incerta et nutans, 395. — Scientiæ divinæ cedit profana, 412. — Intelligentiæ non exiguum est meritum, 327. — Intelligentiæ omnis a Deo, IX, 586; X, 415, 416. — Donum est spiritus præcipuum, IX, 624. — Intelligentiæ fructus est exercere quæ cognita sunt, 586.

S. AMBROSIUS. — Nullus cibus scientia et doctrina dulcior, XIV, 649. — Sapientia, intellectus et disciplina qui differant, 1089. — Sapientia mentis sublimis est, 1045. — Mens invalida ejus fulgorem non sustinet, 462. — Quomodo sapiens definitur a sophistis, 492. — Super sapientem descendit gloria Domini, 1449. — Scientia magna est et utilis si charitate humilietur, XVII, 225 *et seq.* — Sicut vita imperfecta est, ita et scientia, 252. — Charitate subnixa non inflatur, sed est mansueta, proficiens omnibus, *ibid.* — Scientiam quæ in Christum descendit nullus nisi bonus habere potest, XVII, 797. — Scientia optima est ad Deum tota mente converti, *ibid.*

S. HIERONYMUS. — Scientiæ hominibus utilissimæ, XXII, 544. — In tres partes scinduntur, *ibid.* — Scientia absque opere infirma est et caduca, 604. — Operi copulata, perfectæ virtutis indicium est, *ibid.* — Præcipitur nobis, ne velit homo plus scire quam Scriptura testata est, XXIII, 1060. — Quanto amplius scire quærimus tanto magis ostendimus vanitatem nostram et verba superflua, *ibid.* — Litteræ sæculares multum proficiunt, si quis in opusculis suis etiam sanctis recte utitur illis, XXII, 666. — De amaro semine litterarum dulces fructus carpuntur XXII, 1079; XXIII, 685. — Litteræ marsupium non sequuntur, XXIII, 411. — Sudoris comites sunt et laboris; sociæ jejuniorum, non saturitatis, continentiæ, non luxuriæ, *ibid.* — Litteræ radices amaræ, fructus dulces, 685. — Melius est sæcularibus se tradere disciplinis et maxime philosophiæ, quam doctrinæ penuria mori, XXIV, 809. — Eloquentiæ vis ac proprietates, XXIII, 366. — Eloquens nemo, sed multi diserti, 571. — Optimum interpretandi genus, hoc est, quo sensus e sensu non verbum e verbo transfertur, XXII, 197, 569, 570.

S. AUGUSTINUS. — Liberalium artium utilitas ac necessitas, XXXII, 988, 1015; XLII, 972, 973. — Disciplinæ immerito dicuntur liberales nisi adsit studium pietatis Christianæ, XXXIII, 368. — Disciplina est quarumque rerum scientia, XXXIII, 1021. — Disciplina duas habet partes, unam vitæ, alteram eruditionis, 1006. — Disciplinæ liberales efferunt intellectum ad divina, 1015. — Utiliora magis quam mirabiliora sunt discenda, 1054. — Liberales disciplinæ nihil habent congruum libertati nisi quod habent congruum veritati, XXXIII, 367. — Hinc poetarum, philosophorum, oratorum artes plerumque dictæ immerito liberales, *ibid.* — Dialectica sola scientes facere et vult et potest, XXXII, 1013. — Nihil aliud docet quam consequentia demonstrare, seu vera veris, seu falsa falsis, XLIII, 459. — A Stoicis vehementer amata, XLI, 232. — Quam maxime apud eos viguit, XLIII, 455. — Et apud Epicureos, *ibid.* — Eloquentiæ criminatio refellitur, XLIII, 547. — Eloquentiæ defensio, 447. — Quatenus utilis, 448. — Eloquentiæ malus usus quis, XLIV, 476. — Scientia animus est, XXXII, 963. — Scientia rerum humanarum illa est quæ novit lumen prudentiæ, temperantiæ decus, fortitudinis robur, justitiæ sanctitatem, 915. — Unde fiat ut scientiam pauci et raro consequantur, 918. — Scientiæ amor, XLI, 311. — Scientia nostra constat ex visis et creditis, XXXIII, 600. — Scientia est cum res aliqua firma ratione percepta et cognita est, XXXII, 607, 1063. — Falsarum rerum scientia esse non potest, 936, 939. — Scientia quæ non necessaria Christiano, quæ sufficiens, XL, 235, 236. — Quænam et quando utilis scientia, XXXVII, 1548. — Scientia salutis cæteris præstantior, XLII, 885. — Hoc est tota scientia magna, hominem scire quia ipse per se nihil est et quoniam quidquid est a Deo, et propter Deum, XXXVI, 874. — An fugienda scientia ne inflet, XXXIX, 1565. — Scientia quæ inflat quænam est, XLII, 1007, 1009. — Intellectus est aliquid animæ, XXXV, 1516. — Dicitur vis animæ, *ibid.* — Intellectu quænam percipiamus, XXXIII, 597, 599, 613, 615, 616. — Intellectus ne erret, opus habet magisterio divino et adjutorio, XL, 642. — Deus est sol intellectus, XXXVII, 1553. — Grammatica Græce, Latine litteratura dicitur, XXXII, 1012, 1099. — Historia quatenus inter liberales disciplinas, XXXIII, 368. — Ejus fides perit, si quod hominum et temporum consensione firmatum est in dubium revocetur, XXXII, 1335.

II. — *Quibus modis educari eruditique debent pueri. — Exponuntur necessaria ad comparandas scientias principia. — Et morum informandorum diversa præcepta. — Quibus dotibus eluccre debent tum magistri, tum discipuli. — Quæ vitia in iisdem vitanda.*

III. — *Notantur scholæ celebriores.* — *Etiam et discipuli et magistri.* — *Breviter indicantur elementa scientiarum et præcipua opera didascalia.*

CCXXXI

INDEX LINGUISTICÆ,

IN QUO NOTANTUR QUÆCUNQUE TRADIDERE PATRES DE VARIARUM LINGUARUM ET IDIOMATUM ORIGINE, INGENIO, USU, ETC.

UNA SIMUL DANTUR INNOVATIONES VERBORUMVE CORRUPTIONES QUÆ LABENTIBUS ANNIS IRREPSERE, ETC.

—

MONITUM.

In isto indice non tantum præsto sunt quæ litteratorum auribus minus recte sonant, sive ob syntaxis negligentiam et sensus obscuritatem, sive ob quarumdam locutionum usum insolitum et ipsius, ut aiunt, *barbariem*, sed etiam quæ feliciter uniuscujusque invenit ingenium. Profecto enim absurda est, etsi vulgo accepta, opinio eorum qui ut fastidiosa et stomacho repugnantia quælibet medii ævi scripta respuunt. Factum hoc, ut apud Cœl. Sedulium notamus, nonnisi impiorum est hominum, quo obtinuerunt ut negligeretur antiquitatis studium : et quod triste est dictu, diutius nimium prævaluit ipsorum perversitas. Latinitas eo ipso quo *ima* seu *infima* dicatur non est ideo contemnenda, sed e contra studii cujusdam accuratioris causa efficitur. Veterum Romanorum idiomatis fortuna atque imperii eadem esse debuit, præda scilicet victorum : hic incepit longævus iste parturitionis labor ex quo ortæ sunt non subito sed gradatim recentiorum linguæ baptismo scripturarum ex integro imbutæ: et quis in dubium audeat revocare quin sibi mirabiliter unaquæque lingua tantas opes vindicaverit? Deus ille Moysis, Christus iste Apostolorum cum suis angelis et sua dilectissima Ecclesia, deos et deas ex toto Olympo detrudit, et ubique per orbem terrarum prædicatus, linguam linguæ substituit juxta cujusque gentis morem et ingenium. Quidquid ergo mussitent antiquarum fabularum jactatores, grandia et pulcherrima orta sunt ex medii æi elvaboratione, linguarum tyronibus summe commendanda. Inter mille et millia neologismorum exempla quid auribus poetæ delicatissimis dulcius resonare possit quam hæc nunc tam trita: *Notre-Dame, ton Bon Ange, mon Clocher, la douce Providence, un beau Dimanche, les Saints Autels, la*

croix de Pierre, etc., etc. Et hæc non tantum Gallice [illegible], sed et Germanice, Anglice, Hispanice, Italice. [illegible] voces [illegible] Christianis auribus et e lingua radiantur. Igitur [illegible], quoties [illegible] Latinitatis suos habuisse archaismos et sibi [illegible]; sed si aliquando barbaras voces adhibuerit eo quod verbis propriis sæpissime res [illegible], hoc egit, vel ut facilius a lectoribus intelligeretur quibus ipse Latinus scriptor barbarus videbatur.

Rationem [illegible] quem secuti sumus hæc est. Primum necesse credidimus unicuique auctori relinquere quæ sua sunt, ut inde difficilius [illegible] confusio. Ita vero quasi quod [illegible] speculum ante oculos exponitur, cujus species et forma homogeneitatis suæ et unitatis servat characterem. Ad calcem indicis habet omnium auctorum seriem, cujus auxilio facilis est quælibet inquisitio, ratione habita, et chronologiæ temporum quam accurate notavimus, et ordinis tomorum *Novi Cursus Patrologiæ*. Præterea omnes auctores in eodem chronologico ordine [illegible] quo occurrunt in Novo Cursu: sed quod unicuique proprium est duplici parte distinguimus, videlicet dialectica et grammaticalis, quæ de linguis in genere aut etiam de lingua specialiter disserit, et [illegible], quæ de voce et verbis disputat. In priori inseruntur quæ sunt, vocis, verborum, sermonis et scripturæ originem et usum respiciunt, sicut et grammaticæ utilitates et leges, item humani ingenii studia et labores quibus scripta de lingua in aliam linguam transiere. In posteriori vero parte [illegible] ordine alphabetico voces et locutiones notatu dignæ, in tot categoriis quot linguæ. Tres vulgo statuuntur, nempe, Hebrææ voces, Græcæ et Latinæ.

N. B. Romanus numerus dat tomum *Novi Cursus Patrologiæ*, columnam autem arabicus; ad Romanum ultimo citatum recurras quoties deficit.

ctum, I, 665. Embryo[illegible], Embryo[illegible], Embryo[illegible]tis, Embryopactis, Embryo[illegible]ctis, quid, II, 692. Enthymesis Valentinianorum, quid, 564. [illegible] deus Marcionis, 416, 422. Exomologesis pro confessione, I, 1243, 1245, 1247. Gallo Græci a Gallis orti, 316. Grammatici ab Aristarcho nuncupati, 282. Gymnosophistæ Indorum qui, II, 260. Ἵππιος Neptuni cognomen, I, 641. Homerus, 575; II, 707, 726, 79[illegible]. Homerocentones quid, 53. Horon, æon Valentini, 565, 577. Hipsoma solis, qui, I, 701. Ἰχθύς Christus, id est piscis, acrostichis vox cujus quæque littera Græce Christi nomina continet, eo modo: Jesus Christus Dei Filius, Salvator, 1198. Mathesis usque ad evangelium concessa et cur, 672. Monarchia Dei, quid II, 158. Ophitæ qui, 63. Pancarpon, quid, 563. Pantomimus, I, 576, 649. Paracletus Montanicus, II, 886. Physicorum magister Mercurius, Trismegistus, 567. Pleroma Valentini, quid, 68. Plato philosophus, I, 510, 511, 517; II, 20, 260, 651, 671, 678, 686, 702, 1033. Pythagoras, I, 511, 521; II, 697, 701, 732. Sciapodes, qui, 312. Sige mater, seu Silentium, 551, Sophia, æon Valentini, 212. Stoici unde dicti, I, 282. Xerophagia quid, II, 955, 960, 964.

Latinum. — De Latinitate Tertullianica, I, 48, 251; II, 1249. Quoad dictiones et voces Tertulliano proprias, consule *Indicem* locupletissimum *Latinitatis Tertullianicæ* a Godof. Schulzio, 1251.

MINUCIUS Felix, jurisconsultus sive causidicus Romanus. — Genus dicendi scribendique secutus est quale Afri, Tertullianus, Cyprianus, Arnobius, III, 201. Quod ipsius genus est argutum, acre, vehemens, pressum, densum, nervosum, 204. Quod imitatus sit antiquiores auctores quos classicos vocant, 223. Analysis logica *Dialogii* Minucii Felicis a Johan. Gottlieb. Lindero, 225 *seqq.*

Latinæ dictiones. — Autumnitas, III, 286. Blanditur illis pavorem, 259 not. Convivium caluit, 263 not. Cantabra, quid, 332 not. Crispis torosisque fluctibus, 239. Deos faciles habere, quid, 250 not. Dii municipes, qui, 251 not. Edulia pecora, quæ, 355 not. Effigiatos; de verbo effigiare multa habet Savaro, 238 not. Hellenismi Minucii: sic sectæ vestræ non spontaneos cupere, 269; inter se invenimur, 287. Hennei montis et Lesui, pro Etnæ montis et Vesuvii, 305, 349. Holstenii epistolæ de verubus Ephesiæ Dianæ, 366. Impiatum est, 317 not. Loquela dulcior. Meursio reponendum videtur, loquela ipso offensantis linguæ fragmine dulciore, 235 not. Natura pro genitalibus, 201. Plerique pars vestrum, 325. Strepitus pro crepitus, 330. Veribus exstructa Diana Ephesina, 305. Univira, multivira, 315.

S. CYPRIANUS, Carthaginensis episc. — S. doctor inter scriptores Tertullianum præcipue adamavit, de quo dicere solebat: *De Magistrum*, IV, 81. In scriptis Cypriani summa inest gravitas sententiarum, ac verborum splendor, *ibid.* Epistola ad Donatum tot elegantibus ornata picturis ea tempora minime redolet quibus scripta est, *ibid.*

Hebraicum. — Cyprianus ut et Tertullianus nomina propria memorat e Bibliis sacris desumpta, et cum eadem sint, nulla fere interpretatione adjuncta, hæc prorsus omittimus.

Græco et Latino Africanæ voces. — Apud Cyprianum multa locorum Africanorum nomina propria habes quorum forma Græco seu Latino Arabicam originem denotat, ut infra. — Abbir Germaniciana, III, 1061, 1089. Adrumetum, 710, 1087. Aggiva, 1197. Amedera, 1091. Assuras, 1070. Asturica, 1021. Ausafa, 1097. Ausvaga, 1095. Badi, 1061. Bagai, *ibid.* Baruch, 1063. Bitta, 1054. Bulla, 1069. Bussacenu, 1069. Cappadocia, 1153. Capso, 1870. Carpi, 1063. Carthago, 728; IV, 232, 257, 299, 301, 325, 334, 430, 468, 470. Castra Galbæ, III, 1058. Cedias, 1060. Chullabi, 1099. Cibaliana, 1095. Cirta, 1058. Cuiculi, 1097. Dionysiana, 1095. Emerita, 1021. Fata tria, IV, 278. Galatia, 1161. Gazofala, 1071. Gemelli, 1072. Germaniciana, 1061. Girba, 1061. Gor, 1066. Gurgites, 1097. Hadrumetina colonia, 709. Hippone Diarrhitorum, 1070. Hippone Regium, 1061. Horrea cœliæ, 1070. Iconium, 1161, 1170. Lamasba, 1071. Lambese, 1058. Lares, 1062. Latium unde dictum, IV, 567. Legio, III, 1021. Lepti magnum, 1073. Luperciana, 1067. Macomades, 1062. Mactari, 1066. Mazarana, 1067. Marcelliana, 1070. Mascula, 1071. Mauritania, 1048. Membresa, 1069. Merrha, IV, 650. Midila, III, 1067. Mileum, 1061. Misgerpa, 1053. Neapolis, 1074. Nova, 1069. Numidia, 711, 1052, 359. Obba, III, 1067. Octavum, 1071. Onea, 1072. Oetei, IV, 567. Rucuma, III, 1067. Rutili, IV, 332. Sabrata, III, 1073. Samaria, 1114, 1143. Sicer, 1064. Sicilibba, 1066. Siguenses, IV, 424. Sufes, III, 1062. Sufetula, *ibid.* Teleple, 1069. Thabracca, 1063. Thambei, 1072. Thamugade, [illegible]. Tharassa, 1069. Thasvalte, [illegible]. Thebeste, 1064. Theni, 1061. Thibari, 1066. Thuburni, 1070. Thucca, 1069. Timida, *ibid.* Tria fata, IV, 278. Tuburbo, III, 1062. Tucabori, 1061. Uthina, 1068. Utina, 1063. Utica, 1069. Vaga, 1061. Victoriana, 1063. Vicus Cæsaris, 1067. Zama, 1068.

Latinitas Cyprianica. — Abortus properans ad parricidium, III, 720. Abstentus, abstinere aliquem, quid in mente Cypriani, 408, 410, 793; IV, [illegible], 531. Acceptatio Dominica, quid, 2[illegible], [illegible]. Acerbitates criminoræ, III, 701. Adultera cathedra, [illegible]. Adulteria colorum, quid IV, 455. Agon pro bellum ex Græco, 2[illegible], 2[illegible], [illegible]; III, 765. Audientes, aliter catechumeni, IV, 2[illegible], 2[illegible]. Aucupari pacem, 320. Calumnia forensis, quid, 6[illegible]. Christianorum nomen novum, 6[illegible]. Corban non recipitur, [illegible] Hebraice ex Evangelio, 612. Crapulam cruditate ructare, 391. Digitis loqui, 785. Emit sordibus, 216. Fabula Græcæ libidinis, 782. Fames æterna, 3[illegible]. Frondea tecta, [illegible]. Gemma bibere, Virgilii dictio, 218 not. Hiems persecutionis, III, 1163. Ictus agonis, IV, [illegible]. Jactatio delicata, [illegible]. Janiculum unde dictum, 568. Laborantes, id est pœnitentes, 327, 363. Laica communio, quid, III, 1049. Lapsi qui apud Cyprianum, IV, 258, 278, 312, 333, 345; III, 567, 794, 1158. Latium unde dictum, IV, 567. Libelli quid, 259, 260, 265, 310, 671. Libellatici, qui, III, 763, 791, 792; IV, 310, 487, 671. Lineamenta nativa, 454. Lites in coloribus, 783. Litteras imprimere docuit Saturnus, 367. Masculum in feminam frangi, 211. Nabla, musicæ instrumentum, 782. Offectura erroris, III, 1060. Offocari, 779. Palabundæ oves, 707. Cyprianus papa dictus, IV, 224, 268, 303, 307. — Parricidalia verba, III, 699. Plastica Dei, pro creatura Dei, IV, 454. Putramina amputata, 477. Sanctimonium, 278. Serpentis nomen, unde, 495. Stibium diaboli, 612. Tecta pro claustris, 799. Tenor salutis, 392. Tenor vivendi, quid, 442. Tenor disciplinæ, 288. Vigilat, in pluma dives infelix, 218.

COMMODIANUS GAZÆUS, poeta Africanus, anno incerto. — Commodianus mediocri sermone quasi versu scripsit, ait Gennadius, V, 195. Versibus faciendis nec leges nec modulos servat, 195. Insolentes in Latio voces passim adhibet, *ibid.* Stylus ejus, inquit Dupinius, durus est, verba barbara, 197.

Latinitas Commodiani. — Amen flammat, id est, Verbum Dei flammat, V, 234 not. Biothanati facti, 212 not. Cœliloquus Esaias, 246. Cottidie, 241. Culpare, 207. Diat vivere, 212 not. Effercitus luxu venter, 247. Ficulna, pro ficulnea, 243. Imperitia vestra fallit vos, 206. In ante, 236. Inararem, pro enarrarem, 254. Inops animi, 204. Intuite, 224, 230. Monstrivora natura, 211. Oblitivos, pro oblitos, 222. Offertor Abel, 230. Periculones, pro periculosi, 210. Præsentanea astra, 207. Saraballum, quid, 207 not. Satellem, pro satellitem, 242. Solox genitale, quid, 236. Tonitruare, 205. Ymnificatus chorus, 247.

ARNOBIUS, rhetor Africanus. — Ubique triumphat florentissima ejus dictio, V, 252. Præstans est ipsius Arnobii facundia, *ibid.* Qualia reponit his qui Christianos incriminabantur barbara lingua loqui, 797 *seqq.*

Voces et locutiones Arnobio propriæ. — Abligurire, V, 1221. Ab se, 850. Accipere voluptatem, 1163. Adhinnire, 1029, 1127. Adorare pro alloqui, 759. Ægrescere, 1138. Adulatoria humilitas, 744, 871. Ætherium tegmen, 1169. Agere suam naturam; quid, 1247. Amatoriæ lasciviæ, 1207. Ambiformiter, 1152. Anserum gingritus, 1204. Ardere scita artificum, 1191. Apex perfectionis, 889. Apex quæstionis, 938. Argentum indomitum, 1195. Arquata sellula, 847. Audientiam claudere, quid, 1144. Autumnitas, 742, 931. Babecali adolescentes, qui, 1044 not. Balaustiæ, quid 1106. Betacei, pedes betæ, 1021. Busticeta, genus sepulcri in agro, 620, 770. Calamistrum ferrum fervens quo crispantur capilli, 877. Calantica, quid, 846. Cauacheni, quid, 1210 not. Cilunculi dii, qui, 956. Circumbiscere, 1140. Circumretita, 1249. Catillamina, quid, *ibid.* Catumeum, 1250. Conspolium, *ibid.* Conditio, id est conditura, 880. Cubula, *ibid.* Cum pace et venia dicere, 827. Dare conditionem, 734. Defanata, id est profanata, 1077. Delicium, 1058. Descobinata de limis. Hinc scobina lima dicta, quod terendo faciat scobem, 1194 not. Destina cœli, 923. Dies pro commentariis, 1075. Differitas, 834, 1152. Dolare, quid, 1142. Durus, pro pilosus, 1134 not. Elinguis, qui, 1155. Eminentia vocaminis, 1281. Exauctorare, 1260. Farciminum varia genera, 1248. Fellitare, pro fallere, 871. Fitilla de milio, quid, 842. Flaccescens voluptas, 1044. Feminea mollitudo, 1264. Frustilla ignea, pro stellis, 901. Furfuracula sive perforacula (virebrequin) terebra, 1194. Furunculus et fervunculus, quid, 826. Genetrices fœtæ, 968. Genethliaca ratio, quid, 923. Genitur, pro gignitur, 1042. Gingritus anserum, 1204. Grollator, qui, 868. Gratilla, 1250. Gros-

ponere, dispositio, quid significent tempore Lactantii, VII 222, 329, 782. Dissicere pro dissecare, VI, 258, 402. Divi lapides, quid, VII, 495. Duci et deduci, absolute, pro duci ad supplicium, VII, 548, 806. Egeria dea unde dicta, VI, 243. Endo pro in, 211. Exhibere pro alimenta suppeditare, VII, 205, 212, 308, 655, 677. Exiet pro exibit, VI, 486. Exterminare, id est extra terminos ponere, 705. Fictio hominis, pro ejus creatione, 312. Figmentum item pro creatione, 682. Figurare, vox Lactantiana, 388. Flamines qui et a quibus instituti, VI, 613. Fetura Latine quid, VII, 773. Foratus substantive usurpatus, 247. Forinsecus, vox insolita, 94. Galli, sacerdotes Cybeles cur dicti, VI, 206, 234. Genii, unde appellati, 333. Genitivi plurales contracti ut deum pro deorum, etc., VII, 734. Gravata virgo pro gravida, VI, 479. Gurgurio pro arteria aspera, VII, 49. Habere dicere, pro posse, debere dicere. Græca locutio Lanctantio, familiaris, VI, 758. Hamata primordia pro atomis, VII, 101. Homo, pro, is, ille, VI, 804. Idonei, id est, locupletes, VI, 672. Illæsibilis, rara vox, VII, 130. Illibabilis item rare invenitur, VI, 287, ut et illicibilis, 818. Imaginatus pro in imaginem figuratus, VI, 594. Imminuere pro corrumpere, 255. Indu foro pro in foro, VI, 579. Ineluibilis vox insolens, VII, 147. Ineptire, 29. Inferiæ quid, VI, 661. Inquies pro inquietus, VII, 807. Insustentabilis vox Lactantiana, 271. Ita plane, locutio Lactantio familiaris, VII, 222, 230. Ita pro deinde, 698, 813, 826. Jumenta a juvare dicta, 311, 929. Jutus verbum non insolens, 43. Latinus Priamo coævus, VI, 247. Latium, unde dictum, 189. Legitimus et legitime quid significent, VII, 214, 319, 407, 503, 593, 689. Leves quinam dicti, VI, 674. Litare non idem ac immolare, VII, 673. Lupanar unde dictum, VI, 217. Manus conserere, manus dare quid, 115, 438. Metiri passive usurpatum, VII, 231, 565, 737. Mortalitas pro mortales, VI, 523. Mutuare et mutuari promiscue usurpata, VI, 455. Nares unde dictæ, 50. Navigium pro navigatione, VI, 898. Necessitas pro calamitas, 256. Neque pro *æque*, nec pro *hæc*, VII, 383. Nuncupare pro creare, pronuntiare, VII, 410. Pallium unde dictum, VI, 365; Perlatio vox nova et rara, 625. Potentatus vox rara, 695. Puticuli, unde dicti, 547. Quando pro quoniam, 135. Quanti, 429, 820. Quatenus pro quomodo, VII, 237. Quire placet Lactantio, VI, 266. Renes unde dicti, VII, 60. Restituta pro restitutione, VI, 747. Retentare pro retinere, VII, 743. Scamnum quid sit, VII, 707. Scriptura pro vectigali, 231, 521. Sed particula Lactantio frequentissima, VI, 693. Sedes de parte corporis dicitur qua sedemus, 531. Significantia vox Africana, VI, 526. Sordidere vox ecclesiastica, 618. Splen quid, VI, 689; VII, 60. Stratores unde dicti, VI, 478. Suberrare aciei, montibus, VII, 262, 815. Superponere vox ævo Lactantii usurpata, VI, 424. Tantarum pro tot, 126. Tendere nota vox pro castra metari, VII, 820. Tensa obsoleta vox, VI, 340, 940. Tenue Latinis idem quod Græcis λεπτὸν, VI, 939. Tinctus pro baptizatus, 491. Tollere liberos quid, 202. Trepidare et trepere quid significent, VI, 672. Tutilo, pro titulo, 251, 362. Vacue facere pro abrogare, VI, 499. Vaniloquentia, 146. Versuram solvere quid sit, 299. Victoriam capere, locutio rara, 263, 820.

NAZARIUS, rhetor Romanus. In Constantini Magni *Panegyrico*: Operta mentium substantive dicebatur sicut amara curarum, abdita terrarum, et ut inferius Optata votorum, VIII, 583. Disseparata pro disparata, 584. Aspirare laudes, loquendi modus valde insolens, 585. Solitario modo pro solummodo vox posterioris ævi, 605.

ANONYMUS, in Panegyrico Maximiani et Constantini, Velis nolis adulatorie dictum, VIII, 610. Ut res est, loquendi formula hoc ævo usurpata, 616.

EUMENIUS, moderator scholarum Æduensium in Panegyrico ad Constantinum an 310. De memoria patris. *De* præpositio apud hujus ævi scriptores ferme sumitur loco istius *propter*. Ita apud Tertull., Cyprian., etc., VIII, 635 not. Ignosce dicto: mirificus locus et si quis est alius artificii plenus, 937. Quando vincet, adulatorie dictum, *ibid.* Nimium quantum, locutio Ciceroniana, 645. Caluit, id est animus lætitia gestiit, 649. Remisisti, frequens apud ejus ævi scriptores loquendi modus, *ibid.* Confinis forte pro confiniis seu confinium, 652.

MARIUS VICTORINUS, Rhetor Africanus, an. 362. Ipsius libri adversus Arium more dialectico scripsi sunt, et teste Hieronymo, valde obscuri, VIII, 997. Sæpissime Græcas voces λόγος ὁμοούσιος et νοῦς usurpatæ, 1056 et seqq. Ut et sequentes vix a vulgo intellectæ, substantia, forma, imago, causa accidens, generatio, passio, motio, etc., ut passim legenti patebit.

HILARIUS (S.), Pictaviensis episcopus. — Hilariani sermonis obscuritas, IX, 26. Hieronymus, ep. ad Rusticum, 4, de Hilario dicit quod longis interdum periodis involvit et a lectione simpliciorum procul est, quod Gallicano genio idem doctor videtur ascribere, *ibid.* et Hilarium misiloquinus nominat. *Contra Arianos Latini sermonis tubam*, *ibid.* Apud Hilarium, rarius quidem, sed nonnunquam tamen negliguntur Grammaticæ leges, *ibid.* Rebus quas tractavit nondum satis accommodatæ Latinæ voces, *ibid.* Latina lingua angustior et minus copiosa quam Græca, 26, 27. De hoc argumento Gregorii Nazianzeni opinio, 27. Ipse Hilarius fatetur non sensum sibi deesse, sed verba, et alibi quod in rebus divinis verborum significatio angustior sit quam intelligentia, *ibid.* Quod sæpissime homines inter se digladiantur, vim cujusque vocis ignorantes, *ibid.* Quo modo Auxentius Arianus et Hilarii adversarius, verbis ludebat quibus fallere posset et electos, X, 614, 615. Lingua Romana media inter Hebræos Græcosque collocata, IX, 241. His maxime tribus linguis prædicatur Evangelium, *ibid.* Quædam attingit sensus quæ non explicat sermo, 1001. Sermo vocis est tantum cum auditur, non ante aut post X, 61. Est enuntiatio negotiorum, et locutio cogitationum, *ibid.* Ex Hilario, imago, forma, vultus et facies non differunt in quodam sensu, IX, 486. Ipse primus hymnos Latinos scripsit, 26. Proprietates verborum cognoscendæ, 282.

Hebraica lingua. — Hebraica lingua ambigua, IX, 263. Hebræus sermo ex 22 litteris convenit, 262. Hebræo textu Scripturarum B. Paulus apud Hebræos usu est, 264. Textus Hebraicus quomodo collatus fuit cum LXX interpretum versione, post Christi resurrectionem, 263 not. Abimelech, id est Fratris mei imperium, X, 79. Amorrhæus, id est, exacerbatus, 534. Babylon, confusio, 779. Barrabas, Syriaca vox, quæ patris filius interpretatur, 1073. Bethsaida, id est domus vinantium, 742. Chanaan, motio, 763. Cherubin et Seraphin, quid, 718. Edom, quid, 783 not. Galaad, quid significet, 388. Hermon mons, anathema, 748. Hosanna, *Redemptio* domus David, 1036. Jacob, id est, supplantator, 336. Jerusalem, civitas pacis, 875. Jesus, salutaris, 439, 572, 638. Israel, Deum videns, 298. Judæi qualiter jam demersi et linguis divisi, 352. Latinitas non semper eloquitur proprietatem verbi tum Hebraici, tum Græci, 352. Manasses, quid, 388. Moyses, X, 27; Vetus Testamentum in litteris condidit, 56. Og, maceria aut vallum, IX, 762. Selmon, pax, 452. Sehon, arbor infructuosa, 762. Sion, Latine speculatio, 489, 681.

Græcæ voces et locutiones. — Allegorumena, IX, 506, 761, 877. Anomœusion, homœousion, quid sit, X, 591. Anquira pro Ancyra, ci apud Hilarium in qui mutatum, X, 677; Quimatius pro cimatius, 674. Homousios, nomen a Græcis inventum, et a Latinis susceptum, 535, 600, 711. Λίαν, id est, nimis valde, IX, 812. Parœmiæ Salomonis, et non proœmia, pro Proverbiis, 704 not. Pronomina usu honesto et necessario Græcitas semper usurpat, X, 411. Psalmorum liber apud Græcos ex Hebræo emendatus, IX, 552. Septuaginta interpretum versio Latinæ præfertur, 532, 615; de ea versione, 262; hanc plurimi facit S. Joannes Chrysostomus, 264 not. Σχοινίον pro quodam itineris spatio, IX, 798. Theoteta, id est divinitas, IX, 1058. Translatio ad verbum Græci sermonis obscura est, 532. Τρίβος id est, semita, 586, 798. Usia, quid, X, 98, 100, 567, 703, 711.

Hilariana Latinitas. — Hilarius uti solet nomine abstracto loco concreti, v. g. auctoritas loco auctoris, X, 506; habitatio pro habitatore, IX, 935, nativitas Dei pro Filio Dei, X, 312. Idem secundum nominis substantivi casum usurpat loco adjectivi: est æternitatis Dominus, pro *æternus*, IX, 460; æternitatis vita, 486; divinitatis nativitas, X, 404; voluntatis humilitas, 67. Naturalem nominum positionem interdum invertit, ut voluntas creationis, pro creatione voluntatis, X, 170; origo naturæ suæ pro natura originis suæ, 210. Absolvere pro solvere, IX, 236, 266. In absoluto, adverbialiter pro non in obscuro, IX, 995; X, 74, 73, 125. Adoptatur, loco assumitur, X, 68. Adorare pecudibus, IX, 992 not. Ænigmatum pro ænigma, 363. Anima corporis, X, 383, 387. Assumptivæ appellationes, 206. Calumnia pro eo quod rixandi et contradicendi occasionem præstat, X, 66, 395. Coexcitatus, IX, 637, 386, 398. Coinnascibilis, X, 327. Concaptus est, IX, 690. Concorporalis, IX, 366, 393, 499. Concorporati Christo, X, 589. Configurata veritatis species, IX, 629. Congenita potestas, X, 305. Corruptivus, 145. Cum quanto, IX, 245, 475; X, 121. Curiosus, id est curam habens, X, 326. Dehonestas, 403. Desum esse pro desino esse, 401. Diabolicum ingenium, 594. Dominicum pro basilica, 564. Donec cum, IX, 731. Efficientiæ corporales, X, 169. Evangelizata Maria ab angelo, IX, 849. Præpositio *ex* statum priorem significat (apud Hilarium) a quo ad alterum facta sit transitio, v. g. ex Deo homo, IX, 282, 669; ex immortalitate moriens, id est, cum esset immortalis, 35; ex persecutore Ecclesiæ dixit, 125. Fastigium pro fastu, IX, 593. Floriet pro florebit, 744. Forma dicitur per oppositionem naturæ et substan-

sunt negandæ, XXIII, 259. Monachi Ægypti ad se invicem scribebant et mutuo colloquebantur lingua quadam mystica et per speciale alphabetum expressa, 0445. Ego Hieronymus, philosophus, rhetor, grammaticus, dialecticus, Hebræus, Græcus, Latinus trilinguis. Hinc mordet Epiphanius papa « Tu trilinguis eris, qui tantam habes Græci Latinique sermonis scientiam, ut et Græci te Latinum et Latini Græcum putent. » [illegible] Verba ipsa, non tantum res, [illegible], XXV, [illegible].

Sermonis figuræ. — Omnis metaphora, si de alia in aliam linguam transferatur ad verbum, quibusdam quasi sentibus, orationis sensus et germina suffocantur, XXVI, [illegible]. Allegoria proprie de arte grammatica est, et quomodo metaphora vel cæteris tropis [illegible] in scholis parvuli discimus; Allegoria, aliud prætendit in verbis, aliud in sensu significat, [illegible]. Metonymia quid sit, XXV, [illegible].

De sacris Scripturis. — De locis obscuris Scripturæ [illegible] habet Hieronymus [illegible] non possunt suis locis et sensibus explanari, sed quasi superiori negotio separata, unum difficile corpus efficiunt et si sic intelliguntur ut resonant, [illegible]quenter et abrupte repugnare inter se et scatere videntur, XXVI, [illegible]. Interpretationis difficultas, XXII, 112 [illegible]. Interpretatio [illegible] quid facere debeat, [illegible]. Quod genus interpretationis in Scripturis sequendum est, [illegible]. Causa diversarum interpretationum, [illegible]. Interpres sensum non litteram sequi debet, 812. [illegible] interpretis regula, [illegible]. Interpretes [illegible] [illegible]. [illegible] in Scripturarum interpretatione [illegible] sæpe [illegible] ex [illegible] [illegible], XXIV, 466. Versiones Aquilæ, Symmachi et Theodotionis quomodo exprimunt textum Scripturæ, XXIII, 452. Theodotion in multis cum LXX consentit, 937. — LXX interpretes mutantes, ut voluerunt, Hebraica nomina, XXV, [illegible]. LXX editio in quibusdam repudiata a magistris Ecclesiæ, 516. [illegible] schola Judæorum quinque tantum libros Moysi a LXX translatos esse asserit, [illegible]. [illegible] versio in quibusdam a veritate Hebraica et cæteris distat editionibus, XXIV, 125. Nonnulla in Hebræorum libris inveniuntur quæ LXX non habent, XXIII, [illegible]. Scripturarum usus loquentium de futuro quasi de præterito, XXVI, [illegible]. LXX nova verba finxerunt, 323. Hebræas litteras [illegible] litteris expresserunt, [illegible].

Hebraica. — Linguæ Hebraicæ veritas, XXIII, 413. Scripturæ Hebraicæ veritas, [illegible]. Hieronymi tempore, lingua Ægyptiorum dicebatur lingua *Ham*, [illegible]. Punica lingua Hebræo sermoni conterminia est, [illegible]. Chananitis lingua media est inter Ægyptiam et Hebræam, sed Hebrææ magna ex parte confinis est, XXIV, 256. Lingua Chananitis, Syra quoque dicitur, et in usu erat Rhinocorurí et [illegible]. Quod Hebræorum libris incumbere debemus, XXV, [illegible]. Multum Hieronymus tempus concedit Hebrææ linguæ studio, 1410. Magister Hieronymi Hebræus quidam, 1019. Baranina Hieronymi præceptor, XXIII, 407. Quod [illegible] illi qui de Hebraicis difficultatibus [illegible] [illegible], XXVI, 321. In expositione historiæ, Hebraicam veritatem, id est Scripturarum textum Hebraicum sequi debemus, XXV, 1114, 1115. Fingunt Judæi omnes locuturos Hebraice, 1178. Quomodo Judæi [illegible] si sua [illegible] non expressa sint ut ab ipsis recte exprimerentur, XXVI, [illegible]. Quanta facilitate [illegible] linguæ veram [illegible] intelligentiam, [illegible]. Hebræi codices varias habent lectiones, XXV, [illegible]. Hebræi hanc habent consuetudinem ut voluminibus ex eorum principiis nomina imponant, XXIII, [illegible]. Mos Hebræorum in supputandis numeris, XXV, [illegible]. Quomodo legebatur alphabetum apud Græcos et Hebræos, XXIV, 838. Feminino genere exprimunt Hebræi quod nos absolute et neutraliter solemus appellare, XXIII, 1072. Nomina et verba Hebræa sæpissime in translationibus corrupta, XXV, 370. Unde vocabula et Hebraica nomina varia interpretentur, 258. Dualis numerus apud Hebræos, [illegible]. Diphthongos habent, XXIII, 817. Frequenter utuntur voce *dabar*, quod litteraliter *verbum* sonat, in sensu rei vel negotii, XXIV, [illegible]. Item vocabuli, *calix*, in sensu instrumenti, sive objecti, XXV, 849. Et cornu pro fortitudine et regno, 1317, 1318. Apud Hebræos silva ambiguorum nominum et verborum, XXIII, 413. Si scribantur daleth, beth et res, absque vocali, tunc vel legendum est *dabar*, id est verbum, vel *deber* id est pestis, XXV, 1311.

Nominum veterumque Hebræorum, Chaldæorum, Syrorum, Persarum, Ægyptiorum et Pœnorum, interpretationes. — Aaron, id est mons fortis, XXII, 786. Aaz (Achaz), apprehendens, [illegible]. Azarias (?) apprehendens Dominum, aut robur Domini, aut fortitudo ejus, *ibid.* Abacuc, Græce [illegible], Lat. amplexatio, XXV, 1273. Abba, pater, Hebræo Syroque sermone dicitur, XXIII, [illegible], XXVI, 374. Abdias, id est servus Domini, 557. Abed, servus, XXIII, 801. Abel, luctus, vanitas, vapor, miserabilis, 773; idem, commiltens, 809. Abet, [illegible] [illegible]. Abiasaph, patris mei collectio, 786. Abimelech, pater meus rex, 775. Abisa, patris incendium, 815. Abiu, patris incendium, 786. Abiud, patris robur, *ibid.* — Abram, pater excelsus, 775. Abraham, pater videns populum, *ibid.* Pater electus, XXVI, 390. Absalon, pater pacis, XXIII, 827. Acan, necessitas vel labor, 775. Achan, apprehendens vel tenens, *ibid.* 831. Achibor, meus, 823, 832. Aconon, eruditio tristitiæ, sterilitas, 801. Acromatam, [illegible], fanatici, ita dicebantur sacerdotes Baal, Græce [illegible], XXV, 1443. Acem (Achim), nidus, 801. Acheldama, ager sanguinis, Syrum est, non Hebræum, 830. Acheri, declinans, 775. Achi, frater meus, XX[illegible], *ibid.* Ada, testimonium, 775. Adad, 775. Adam, homo, sive terrenus, aut indigena, vel terra rubra, 775. Adama, humus vel terra, sive terrena, 775. Adar, sublimis, vel pallium, 791. Adollam, testificans sive æqua [illegible], *ibid.* Agar, Græce [illegible], Lat. advena, peregrinatio, XXIII, 775; XXV, [illegible]. *Ain* littera per *g* legitur apud Septuaginta, XXIII, 780. Allel, laus, XXIII, 809. Alleluia, laudate Dominum, 857. Allnoth, tabulæ in quas cum buxeo calamo scribitur, XXVI, 1289. Alma non virginem sed adolescentulam sonat, 254. Alphabetum quomodo legebatur apud Hebræos et Græcos, XXIV, 838. Alphabeti singularum litterarum nomina interpretantur, XXIII, 827; XXV, 787 *et seqq.* Amasia, fortitudo Dei, 832. Amen, vere, fideliter, XXIII, 839; XXIV, 613; XXVI, 45, 317, 438. Amma, populus ejus, XXIII, 801. Amon, fidelis vel nutriens, sive onus, 832. Ana, responsio, sive respondens, 775. Anathot, obediens, vel respondens, signum, 801; XXV, 644. Anna, obsecro, Græc. δέομαι XXVI, 615. Ar, suscitavit, vigilia, XXIII, 791. Arasthem, arastis, XXV, 911. Arbe, id est locusta, 932. Arnon, lumen eorum, aut maledictio eorum, XXIII, 800. Aroer, sublevans, vacuefactio vigilis, myrice, 791. Asa, tollens seu sustollens, 819. Asael, Græce ποίημα factura Dei, 815. Asan fumans, 812. Aser beatus, 801. Asida, herodio sive milvus, XXV, 1450. Assar, beatitudo sive gressus, XXIII, 791. Astaroth, ovilia vel factura, id est ποίησις exploratorum, 809. Ataroth, coronæ, 791, Avith, ruina, 775. Aun, inutilis sive idolum, 835. Axa, claudicans vel irascens, 807. Azara, crepido, 736. Azel, abiens, pergens, 812.

Baal, habens, vir, XXIII, 792; XXV, 838. Baala, habens eam, *ibid.* XXIII, 802. Baalgad, habuit accinctum, sive vir accinctus, vir pirata, sive fortunatus, XXIII, 802. Baal vir meus, sive habens me, XXIII, 792. Baalberith, habens partum, 809. Baaloth, in ascenso, ascensus, numero plurali, 802. Babylon, id est confusio, XXIII, 775, 802, 793. Bala, inveterata, XXIII, 776. Balaam, absque populo, seu in eis, *ibid.* Badam, solus vel in judicio, 813. Balac præcipitans, devorans, 809. Bar, Syra et Hebræa vox filius interpretatur, 407, 413, 839. Bara creavit, 809. Barabban, filius magistri nostri, Syrum nomen est, non Hebræum, 840. Barec, benedic, 41. Barachia, Benedictus Deus, vel benedictus Domini, 839. Barjona, filius columbæ, 413. Baruch, benedictus, 833. Basan, boves saginatæ, XXV, 1023. Basecath, adipes, 824. Bathel, virgo Dei, 775. Bazeotha, despectio ejus, 802. Bel, vetusta, 833. Beelzebub, habens aut devorans muscas, 845. Beelsephon ascensio speculæ. Benjamin filius dexteræ, 776. Benur, filius aerius sive filius ignis, 820. Beor in pelle, 776. Bera, puteus, 809. Beri, puteus, meus, 775. Benennam, in eis, in medio eorum, 803. Berith, fœdus, pactum, 809. Beselchel, in umbra Dei, 803. Beten, venter, 803. Beth, domus, 827. Bethagia, domus festivitatis ejus, *ibid.* Bethania, domus afflictionis ejus, vel domus obedientiæ, 839. Bethanoth, domus præsentium, *ibid.* Betharraba, domus grandis, 803. Bethaun, Bethaven, domus inutilis et idoli, olim appellatur Bethel, domus Dei, XXV, 854. Bethlabaoth, domus venientium, XXIII, 803. Beth macha, domus humilis, [illegible], vel tribuli, 815. Bethoron, domus iræ, *ibid.* Betorosb domus; [illegible], *ibid.* Bethphrage, domus oris vallium, 839. Bethsabee, bath per brevem primam syllabam, filia juramenti, 820. Bethsabee (bath) prima syllaba correpta, filia saturitatis 810. Bethsaida, domus venatorum, XXV, 275. Bethsames, Bethsemes, domus solis, XXIII, 803, 820. Bethula, virgo, 803. Booz, in fortitudine, 811, 820. Borith, Græce ποά, herba quædam qua utuntur fullones, XXV, 685. Bosor, caro sive in tribulatione, XXIII, 385. Bosra, caro, seu in tribulatione, 564, [illegible], [illegible], seu contemnens, 843. Buzites, contemptibilis, 839.

Caath, molares dentes, sive patientia, XXIII, 776, 786. Cabasam congregatio eorum, 803. Cades, sancta, sive mu-

lætitiæ, sive gaudium, 785, 823. Thargel, sciens jugum, vel explorator, 785. Thartan, turturem dedit, superfluum, vel elongans, 827. Tharthach, subversio, 827. Thau, signum vel subter, 823. Thebes, conversio, vel fieri ova, vel fuerunt in ea, sive facta mea, 811, 819. Thebni palea mea, 823. Thecue clangor, tuba, percussio, 819, 831. Thecum, patientia, 827. Thedor, paxillus, 823. Theeth, subter, 790, 797. Theethim, inferiores, subter, 819. Thelabun, dispersi, 838. Thelame, rivi aquarum, vel agger aquarum, 790. Theman, auster vel Africus, 785, 831. Themana, auster, 790. Thena, contra vel donata, 797. Therac, elongatus, quasi diceretur Proculus, 827. Theraphim, incendio, imagines, figuræ, 827, 838. Thersa complacens sibi, 797, 823. Thesbites, captivans, 832. Thesbon, festinus ad intelligendum, 785. Thicon, medium, 838. Thiras, timens, sive rediens aut superfluum, 785. Thobel, ductus ad luctum, universa, vanitas, vel offerre, 785, 828, 838. Tholæ, vermiculus, vel coccinum, 785, 790. Thomas, abyssus, vel geminus, 843. Thoph, protectio oris, vel gehenna, 827, 835. Thophel, insulsitas, 800. Thou, amens vel errans, 815. Thubal, deferens, delatus, 838. Totihoc, vox Ægyptiaca, præpositus interpretatur, XXIII, 65. Ulai, palus, a palude; aut dolor femoris, vel umbraculum, 835. Ul, dolens, sive parturiens, 785. Ur, ignis aut lumen, vel aerium, sive ad iracundiam provocans, 790, 808. Urchi, longitudo mea, 819. Uria, lux mea Dei, *ibid.* Us consiliator, 785. Uram, festinus eorum, *ibid.* Urathi, festinante me, 819. Usi, festinans, *ibid.*

Vaphsi, et finis meus, 797. Vau, et ipse, 827.

Zabadia, donata Domini, 823. Zabdi, fluxus vehemens, sive abundans, 809. Zabud, fluens torris, quem vulgo titionem vocant, 823. Zabulon, habitaculum eorum, vel jusjurandum ejus, aut habitaculum fortitudinis, vel fluxus noctis, 785, 843. Zabulonites, habitaculum ejus, 811. Zacharia, memoria Domini, vel memor Domini, 843. Zachæus, justificatus aut justus, *ibid.* Zachur, memor, 797. Zain, oliva, vel fornicatio, sive hæc, 828. Zamri, psalmus, vel canticum, 797. Zamri iste lacessens, vel amaricans, 823. Zanoe, repulit, vel iste requievit, 809. Zara, oriens, vel ortus, 786. Zarda, abalienatus valde, 838. Zare ortus est, 797, 843. Zava, iniquitas, 823. Zavan, motus, vel fluctuatio eorum, 785. Zebedæus, dotatus, vel fluens iste, 843. Zebee, victima, sive hostia, 828. Zebul, habitaculum, 811. Zabulon, habitaculum fortitudinis, 789. Zechri, memoria, iste exacerbans, vel amaricans, *ibid.* Zemram, cantio eorum, vel tempus ostendens, 785. Zib, lupus, 811. Ziphæi, germinantes, sive florentes, 815. Zocleth, tractum vel protractum, 823. Zoob, aurum, 797. Zorad, alienus, vel descensio, *ibid.* Zorababel, ipse magister confusionis, 843. Zozommin, hæ cogitationes, seu quæ est hæc aqua, vel in acie præparati, 800.

Divus Hieronymus ex Hebraico fonte plurimas deduxit etymologias tum Græcorum, tum Latinorum nominum, quas pro linguarum tironibus huc subjungimus. In quibusdam tantum Hebraicam vocem indicare tentavimus in cæteris, lector studiosus hunc laborem, si velit, suscipiet, non est necesse ipsum monere quod Hieronymus sæpissime se violenter egisse ipsemet fateatur, XXIII, 846.

Nomina Græca et Latina ex Hebraica radice deducta a D. Hieronymo. — Achaia, frater quis? aut frater ejus, vel frater Domini, vel frater meus Dominus, XXIII, 851. Ab *acha aca*, sive *acha ia*, vel *achath aia*. Æneas, respondens, aut pauper, vel miseria, 846. Ab *anach*, respondere, affligi, *ibid.* Adrias, continens mala, sive locus malorum, *ibid.* Agrippa, congregans subito, *ibid.* Alexander, levans angustiam tenebrarum, 855. Amphipolis, populus ore corruens, 846; ab *am-pi-palat*, populus os volvit. Andreas, decus in statione ab *adar* (per He) decus. Melius a Græco Ἄνδρος, viri, 845. Andronicus, decorus ad stadium, 851. Ampliatus, populus malleator, *ibid.* Apelles, congregans eos, 846, ab *aphel* (per ain), inflatus tumidus fuit, *ibid.* Apollonia, disciplina vel synagoga eorum, *ibid.*, a *palal* judicavit. Appii forum, libera vel fortis ubertas, *ibid.* Aquila, dolens vel parturiens, ab ith calel (per coph), conturbari, dividi, *ibid.* Archelaus, agnoscens, leo, 839. Areta, stupor vel descensio, 853. Arios pagos, seu ἀρεώπαγος, areopagus, primitiva solemnitas, 846, ab *a resith* pouga τὸ principium remissionis vel cessationis. Aristarchus, mons facturæ superfluæ, vel suscitans ceronam, 846. Aristobulus, suscitans dolore germen, 851. Artemis, id est Diana, suscitans ægrotationes, 846. Asia elevans, sublimis, 851, 856, 857. Asia, auferens, sive pergens, 853. Athenienses, Athenæ, exploratores, respondentes, humiles, tempore dissipati, ab *anah* respondere, vel opprimi, 846, 855. Augustus, solemniter stans, vel solemnitas addita, 843, a *negous*, rex, imperans, imperator. Berenice, eleganter, vel electe commota, sive filius innocens, ex Syro Hebræoque compositum, 847. Bithynia, filia speciosa, virguncula, aut filia Domini, 851. Cæsar, possessio principalis, 843. A *casar* bene cessit, crevit; Syriace cesara, successio propter incrementum. Candaces, commutata, 847. Cana, per baryton ab Hebræo *cana*, 853. Cappadocia, manus redempta Domino, 847. Cyrene, hæres, *ibid.* Claudius, Claudia, spes tranquillitatis, 847, 856. Cnidos, mentis excessus, 847. Colossia, revelatio eorum, *ibid.* Colossæ, vox facta, 856. Cornelius, intelligens circumcisionem, 847. Corinthus, oritur ipse, 856. Crescens, tenebrosus, *ibid.* Creta, vocatio consummata, 857. Crispus, sciens, vel cognoscens, 847. Cyprus, tristis aut mœror, *ibid.* Cyrenenses, heredes, *ibid.* Dalmatia, paupertatem grandem egisse, 856. Damaris, sciens caput, 847. Damascus, sanguinis potus, *ibid.* Demas, silens, sive terrenus, vel sanguineus, 856. Demetrius, vehementer innectens, sive Dominum persequens, 847. Derben, generationis filium, sive loquentem, *ibid.* Diabolus, defluens, 850, 857; a *zoub* fluxit, vel a *zabat*, Arab. fluctuavit, oscillavit, movit se in aere: aut etiam a *dabad* id est, reptavit in terra, serpentium more; veteres et ipse Hieronymus, Zabolus scribebant, loco Diabolus, juxta ipsum, *Zabdi* fluxum vehementem exprimit, 823; Zabud autem titio interpretatur: ita Diabolus recte dicitur titio, circumvolans, vel reptans, seu defluens. Juxta Græcam etymologiam, criminator interpretatur, a verbo διαβάλλω, deferre calumniam, apud Hebræos Satan dicebatur. Dionysius, dijudicatus vel vehementer fugiens, a *Dun* judicavit, 847. Dioscuri, pulchri ad tegendum, ita dicuntur gemini Castores, *ibid.* Drusilla, generis pacifici, *ibid.* Electe, ascendentes, 851. Emmas ad transgressionem, sive transgredi faciens, 847. Elada ad scientiam, vel ad ascensum, Syra lingua dicitur super hanc, *ibid.* Ellenes, Græci, ad ascendentes, sive Dei scientia, *ibid.* Epaphra, frugifer vel equidem videns, 854. Ephesus, voluntas mea in ea, sive finis eorum, 847. Eutyches, amens, Græce autem dicitur fortunatus, *ibid.* Evodia, apprehendens Dominum, 854. Felix, ruina facturæ, 847. Festus, ore multorum, *ibid.* Gaius, commotus, sed melius, vallensis, 847, 851, 853. Galatia, magnifica, translata, 847, 853. Iconium, præparatio aut consolatio, 848. Italica, mentis excessus, *ibid.* Jason, factus in mandato, 851. Julius, incipiens, 851. Junia, incipiens, 851. Justus, parcens, sive ipse allevatus, 848.

Laissa in salutem, 848. Laodicia tribus amabilis Domini, vel fuerunt in vomitu, 857. Linus, candidus, sive tibicen, 857. Libertini, facientes paleas, 848. Lisania, nativitas tentationis, 843. Ab *seloudnusah*. Lucas, ipse consurgens, 857. Lucius, ipse suscitans, 848. Libya, venientes, sive introitus, *ibid.* Lycaonia ad suscitandum, *ibid.* Lycia lacrymans, *ibid.* Lydia, quam dicere non possumus, prodificata, *ibid.* Lysias generatus, *ibid.* Macedo, Orientalis, 848. Marcus, excelsus mandato, 488, 851, 854. Medi, mensurantes, seu mensurati, 848. Mesopotamia, elevata vocatione; melius a Græco ducitur eo quod duobus fluviis ambiatur, *ibid.* Miletus, generans, *ibid.* Mysia attrectatio, palpatio, 848. Myrrha amara, *ibid.* Narcissus, ascensus lætitiæ, sive lucerna scindens, aut colligens, 852. Neapolis, commotio mirabilis, 849. Nereus, lucerna Domini, 852. Nicanor, stans lucerna, 849. Nicolaus, stultus ecclesiæ languentis, *ibid.* Niger ascendens, *ibid.* Nympha, applicita ori eorum, 854.

Olympa, parturiens thalamus, 852. — Onesimus, decorus, seu respondens, 855, 837. Paulus, mirabilis, 851. Pergamus, dividens cornua eorum, 858. Persida, tentans, dissuens latera sua, 852. Petrus, agnoscens, 844. A pithroun, (per *thau*) interpretatio. Iterum, Petrus, dissolvens, sive discalcians, 853; a *petra* (per *teth*) solutio, opertio. Philippus, os lampadis, vel os manuum, 843, 847, 854. A pi-*lapid*, os lampadis, vel a *phi-iaphath*, os curvum, concavum. Philadelphia salvans hærensem Domino, 857. Philemo, mire donatus, vel os panis eorum, *ibid.* Philetus, declinans, sive os meum, 856. Philo, (φελόντ,ς vel φενόλτ,ς) facies Dei, *ibid.* Philologus, ore præcipuum, vel os meum ei in hortum, 851. Phyton, os abyssi, 849. Pilatus, os malleatoris, 844. A pi-latous (per *teth*) quod idem sonat. Pisidia, os sonitus, 847. Pontius, declinans consilium, 844, 849; a *poun*, consilii inopem esse. Pontus inclinans, *ibid.* Portius dividens duritiam eorum, *ibid.* Procorus, fructus congregans, *ibid.* Ptolomais, deducens ad mensuram, *ibid.* Publius, tabernaculum ejus, *ibid.* Pudens, indutus consilio, 857. Puteolus, declinans, *ibid.* Pyrrhus, dissolvens, *ibid.*

Quartus, clangens superflue, 852. Rhode, videns vel fortis, 849. Rhodus, visio sive descensio, *ibid.* Roma, excelsa, sublimis, *ibid.* A *Raama*. Romani, sublimes vel tonantes, *ibid.* Ros, caput, 845. A *Rosch*.

Calamina, fluctus, umbra commotionis, vel salutatio

Latinitas Augustiniana. — Latinas litteras puer Augu-

rum cum portui sunt proximi, LXI, 485 Diatritus, transforatus, *percé à jour*, 347 Eulogiæ, seu panis benedictus, 164, 177. Gazophylacium, Gallice, *tronc*, 344 Logos, id est sermones, 623, v. 425. Lotophagi, 252. Melanius pro Melania, 311, 215. Pentapolis, id est urbes quinque, incendio consumptæ, 220. Pentateuchus, 165 Scamma, id est locus fossis inclusus, 269. Sphondylus, ostreorum genus, 329. Trichora apsis, 326.

Latinæ voces. — Abigere pro rapere, LXI, 470. Abscidere pro abscindere, 190, 195. Abuti pro non uti, 204, 354, 407. Æcubitus pro mensa seu reclinatorium, 213. Aerii procere, aerii hostes, id est dæmones, 224, 469. Æternum pro in æternum, 638, 689. Agitare pro frequenter agere. Animis agitare frequentant, 456 Ambitio loco ambitus, 723. Amulis pro canthara, 337. Amplum, id est amplitudo, ut corporis amplum, 675. Apostolica sedes, id est episcopalis, 162. Arcus ecclesiæ, 336, 337. Astula, 325, 336. Avaritia pro desiderium, 347, 348. Babylonis filia, id est Roma, 321, 398. Beare pro beatum dicere, 405. Benedictum Domini, id est benedictio, 383. Buricus, asinus macer et vilior, 320. Capere pro posse, capax esse, 451. Cavus idem ac vanus, cava gloria, 636. Conditur artus exanimos, Græcismus, 333. Contiges, seu histrio, Gallice, *bateleur*, *farceur*, 612. Curtalinus, *calamide*, 254.

Discretio pro discrimen, 413. Dissicere pro separare, removere, 384. Domnædius, id est dominus ædis, 174, 335. Domu pro domo, 269. Donare loco condonare, 678. Durare pro indurare, 446 Exspectatores, loco spectatores, 329. Exter pro extraneus, 191, 619. Fax uncta, sive lampas oleo ornata, 277. Feneraril, cum accusat, 258. Fenerari pro mutuum accipere, 279. Ignis arbiter, id est ignis purgatorii, 449. Interim pro hactenus, 411. Ire pro mori, 676. Lucernaria devotio, id est officium vespertinarum precum, 909 not. Lucida pro candida, 494. Malus pro diabolo, 273, 741, 860 not. Memoria pro tumulo, 336, 337. Musivo illudere, seu musivo depingere, 336. Nigellatum habere, quid, 177 Omnimedens, 671. Operatio pro eleemosyna, 279, 319. Perfrui cum accusat, 676. Pignora pro filii, 452, 495. Plebs navigantum, pro numerus, 616, 617. Potionatus, 374. Pupis pro pupilla, 612. Retractare, id est recolere, seu revolvere, 640. Robur pro quercus, 617. Sobrians, 628. Stinguere pro exstinguere, 741. Testimonium pro testamentum, 742. Vas animæ, id est corpus, 682.

ENNODIUS (MAGN. FELIX), Ticinensis episc. — Sic de eo loquitur scriptore doctissimus Sirmondus: « Si quid limi, Ennodio sua ætas aspersit, non idcirco fluentem in ejus scriptis ingenii eloquentiæque fontem possumus non amare, aut quia in ejus poematis claudicat interdum versus, rectam ubique sententiam et acumen non amplecti; » et alibi: « Dictiones declamationesque prætermitto, quæ ejusmodi sunt, ut, cum prostremæ omnium apud Latinos natæ videantur, cum primis mediisque conferri possint, et tanquam rosæ alienis mensibus ortæ cariores esse debeant, » LXIII, 10. De lingua hæc habet Ennodius: Deus bone, in quantos se usus [visus] dives lingua dispergit. Cum voluerit, sævit ut bestia, currit ut fluvius, fluctuat ut profundum; et quamcunque fucatis verborum imaginibus pingit speciem, veri adstipulatione repræsentat, 13. Recte creditur enuntiatrix lingua esse penetralium, quæ latentis secreta animæ ad lucem vocat eloquio, 78.

Dictiones sive locutiones tum Græcæ tum Latinæ. — Æther proscindit arundo, loco æthera, LXIII, 44. Album curiæ cœlestis, 42. Aliger, seu Cupido, 313. Alloquium epistolare, 13, 38. Anagnosticum, quid, 17 not. et 135. Anchora obunca solum mordet, 317. Artare paginam scio 119. Ascini, ii sunt qui laribus et tecto carent, a Græco, ἄσκηνοι, 157. Atticæ disciplinæ, id est silentii accurata servatio, a sacris Eleusiniis dicitur quæ religiosissimo celebrantur silentio, 133 not. Barbaries cruda, 222. Beatitudo vestra, ad personam papæ dicitur, 111. Canina loquacitas, 192. Casellulæ, 162. Ceruchis nexa, id est antennis a Gr. κεροῦχος corniger, 319. Chalybis pectus, id est ferreum, 175. Cothurnus trabealis, 19. Crepera res atque anceps, 51. Cymba sermonum, 13. Dædala provisio, 54. Dædala arte, 118. Delenifica alloquia, 29. Delenifica oratio, 25. Deus bone! exclamatio Ennodio familiaris, 13, 20, 31. Dictio castigata, 108. Dictiones, Ennodii opusculum, seu fictæ orationes, sive declamationes uti inter scholares habentur, 263. Domina mi, 102, 110, 113. Domna, 90, 128. Domnus, 52, 86. Dulce meum, pro charissimæ dilectissime, 30. Effudi pro effundi, 97. Ephebi fracti, 313. Epithalamium, hymenæum carmen, 312. Exagellam relinquens, id est normam et exemplum, 237. Ferculorum apparatio, 214. Fibula amoris, 15. Filoraro sub hiante, 513. Fluminum superbia subdere, pro superbiam, 169. Infantia annorum, 189. Laticris stylus 28. Loquela inter coppulas, 13. Lupercalis gentilicia rudimenta, 177. Lychnus, 41. Missa. Preces ad missam, 273. Morum stylo, 61 Mordet anchora solum, 317. Navis fragi seu naufragi, 257. Nodus in scirpo non quæritur, 203. Opicus, id est rudis et barbarus, 124 Opusculum eucharisticum, 255 Palestra pratali nova, 24 Postulatio memoria, 74 Quotidie, 54, 68. Rememorare, 19. Ridimentia verba per ea loqui desinunt, 84 Sanctitas vestra, cum papam alloquitur, 96, 111. Scabrosa lingua, 54 Scabrida officia, 90 Schema dictionis, 10. Stemma, 171. Syllogismi sermonum, 261 Usus pro visus, 13. Ventilare historias, 170. Verna a vernaculus qui ex ancilla domi natus est, 132 Versiloqui, 318. Vox ferrea, 162.

Boetius. — Vox et aeris per linguam percussio quæ per quasdam gutturis partes, quæ arteriæ vocantur ab animali profertur, LXIV, 393. Iterum vox est sonus cum quadam imaginatione significandi, *ibid.* Vox sensationem sequitur, 208, 522. Vox a sono quid differat, 393, 419. Vox naturaliter nihil designat, 422. Vox sola dictio non est, 410 Vocis divisio, 877. Voces unisonæ quæ, LXIII, 1292. Voces æquisonæ, *ibid.* Consonæ, *ibid.* Emmeles, *ibid.* Mobiles et stantes, 1273. Ad harmoniam aptæ, 1259. Voces notæ sunt passionum animæ, LXIV, 405. Aliæ scribi possunt, aliæ non, 423. Vocum divisio, LXIII, 1177. Vocum proportiones, 1189. Vox una litteris diversis scribi potest, LXIV, 462. Syllabarum divisio, 203. Vocabula quo pacto rebus indita, 159. Vocabula cum et sine prolatione, quid 168.

Nomen quid, 301, 305, 419, 794. Nomen infinitum quid, 341. Nomina infinita per se vera aut falsa non sunt 560. Nomina, monoptota quæ, 398, 766. Nomina non naturalia, 794. Nomina transposita quid significent, 352. Nominum natura triplex, 406. Nomina quomodo fingenda, 224. Nomen certum aliquid significat, 764. Verbum quid, LXIV, 305. Verborum natura triplex, 406. Verbum infinitum quid, 306, 341. Verba infinita in propositionibus negationem perficiunt, 521. Verba infinita per se vera aut falsa non sunt, 560. Verbi proprietates, 308. Verborum casus, *ibid* Verbum semper significat quæ de altero prædicentur, 306 Verba ejusdem generis, 245. Verbi et nominis differentiæ, 305. Verborum et nominum transpositio apud rhetores et oratores non idem valet. 564. Adverbium loco nominis ponitur, 796. Conjunctionum significatio, 394.

Propositio quid sit, 454. Ipsius definitio, 639. Propositionis duæ species, 1173; quatuor species, 345. Propositio simplex quæ, 447, 1012. Propositionis simplicis vis in prædicato consistit, 446. Propositionis simplicis divisio, 797. Propositio composita quæ, 447. Hypothetica, 448. Categorica, 500. Universalis, 639. Particularis, *ibid.* Indefinita, *ibid.* Syllogistica, *ibid.* Privatoriæ, 530. Conditionales, 834, 838, 859. Disjunctivæ, 834. Prædicativæ, 492 Quomodo compositæ ex prædicativis oriuntur, 1129. Propositio absque verbo esse non potest, 1129, 1173. Propositio quemadmodum fiat, 318. Propositio significationis suæ proprietatem ex subjectis capit, 454. Propositio aut vera aut falsa esse debet, sin minus, propositio non erit nominanda, 180. Propositiones initum subjectum et infinitum prædicatum habentes, et e contra, 548. Propositiones tribus terminis constantes, 525.

Littera, quid, 404. Littero loco terminorum, 810. Litteris (in) nunquam fallimur, *ibid.* Litteræ ut non cædem, sic non cædem voces sunt, 411. Interpretatio quid sit apud Boetium, 396, 397. Græcæ linguæ exempla, Latinæ interpretata, 406.

Græcæ dictiones. — Amphibologia. LXIV, 1010. Anadiplosis, seu syllogismorum geminatio, 679. Ἀναγκαῖον quot modis dicatur, 77. Ἄνθρωπός ἐστι μικρόσωμος, 906. Ἀνθρωπομορφῖται, hæretici, 1400. Aporema syllogismi genus, 1003. Ἀτέχνους argumentationes, 1081. Arithmetices laus, 1383. Categoriæ ad logicam pertinent, 14. Chordarum nomina in musica, LXIII, 1183. Comma, 1236. Definitio κατ' ἔνδειαν τοῦ πλήρους quæ. LXIV, 906. Κατ' ἔπαινον, *ibid.* Κατὰ πρός τι, *ibid.* Αἰτιώδης, *ibid.* Κατ' ἀντίλεξιν, 903, 1099. Κατὰ διαφορὰν, *ibid.* Κατὰ μεταφορὰν, *ibid.* Κατὰ ἀφαίρεσιν τοῦ ἐναντίου. *ibid* Καθ' ὑποτύπωσιν, 776 Ὡς τύπος, 906, 1099. ἐννοηματική, 901 Ποιότης, *ibid.* Ὑπογραφική, *ibid.* Diagonus, LXIII, 1346. Dialectica, LXIV, 429, 911, 1009, 1047, 1205. Diameter circuli, LXIII, 1308. Diapason, 1291, 1294. Diapente demonstratur, 1214. Diachisma quid, 1232. Diatessaron, 1214. Diezeuxis quid, 1191. Εἶκος sive Εἶκον, LXIV, 714. Elenchus, quid, 705. Enthymema, 710, 1141. Epagoge seu deductio quid, 708. Epichirema, 1003. Geometria unde dicta, LXIII, 1359 Grammatica non suscipit magis nec minus, LXIV, 256. Harmonia geometrica, 1158. Hebdomades, obscuræ quæstiones dicuntur, LXIII, 1315. Hemi-

CVIII, 277. [illegible] unde dicta, CXI, 609, 611. [illegible] unde dictus, [illegible] [illegible], quid, [illegible] dicta, 95. Saturei unde dicti, [illegible]. Taberna unde dicta, 348. Tabulatæ quid, CIX, 130. Templum unde dictum, 392. Thalami vocabulum per [illegible] introductum, CXI, 390. Tonitru unde dictum et quid denotet, [illegible]. Væ vox est minantis, CX, [illegible]. Velites quid, CXI, 466. Venenum unde dictum, 232. Vere [illegible], CX, [illegible], 661. Vervex a viribus dictus, CXI, 232. Vipera unde dicta, 232. Vita propter vigorem dicta, CXII, [illegible]. Vitis unde nomen, CX, 474. Vocum variarum definitiones, CX, 540, 541.

WALAFRIDUS STRABUS, Fuldensis monachus, auctor *Glossæ ordinariæ* e SS. Patribus collectæ. — Alia tantum hujus scriptoris opera tanquam illi propria evolvimus.

Variæ Walafridi dictiones locutionesque interpretatæ. — Interpretantur nomina Hebræa quæ citantur in Jesu Christi Genealogia juxta Matthæum, CXIV, 8[illegible] *et seqq.* Absida, id est lucida, 928. Analogium unde dictum, 926. Altare ab alta ara, 925. Basilica sive regia, *ibid.* Camera a cavitate dicta, 926: Campanæ a Campania dictæ, 924. Cancelli quid et unde, 925. Cœmeterium id est recubitorium, sive dormitorium mortuorum, 925. Cryptæ, 922. Ecclesiæ etymon, 924. Exedra est absidis genus, 925. Fores a foris dictæ, 926. Hymnus angelicus, id est *Gloria in excelsis*, 945, 951. Januæ a Jano, 926. Lacunaria seu laquearia pendentia quid, 926. Martyria vocantur Ecclesiæ, *ibid.* Nolæ a Nola dictæ, 924. Nomina quæ Latini receperunt a Græcis, et Theodisci a Latinis, 927. Portæ unde dictæ, 926. Pulpitum id est in publico statutum, 926. Sacrarium quid, *ibid.* Temptare scribitur pro tentare, 870. Theodisca barbaries, 926. Valvæ a volvendo dictæ, *ibid.*

Hic multos scriptores omisimus, scilicet Ebonem Rhemensem episcopum, Harthmanum S. Galli monachum, Ermanricum Augiensem monachum, Erchambertum Frisingensem episcopum, Nithardum Sancti Richardi abbatem, Amulonem Lugdunensem episcopum, eo quod paucissima scripta tradidere, et ipsum Haymonem Halberstatensem episcopum qui nonnisi retulit in suis commentariis et ipsis homiliis, verbo ad verbum, quod dixere antiquiores, et nihil novi adjectum novimus sive in arte grammatica, sive in linguæ studio. Idem dicendum de Floro Lugdunensi diacono.

LUPUS, Ferrariensis abbas. — Armarium pro bibliotheca, CXIX, 464. Artes alit honor, Ciceronis est verbum in *Tuscul.*, 433. Bajulus ita vulgo appellabantur monitores, 529. Brevis voluminum, brevis causarum quid, 435 not. Cultus sermonis, 502. Diminutiva vocabula, Lupus habet. In nostro parvulo S. Petro, id est nostro monasterio, quod S. Petro dedicabatur, Orator Cotta in medio senatu de Tiberio imperat. agens dixit, Tiberiolus meus, quæ familiaritas improbata est. Apud Matthæum Parisium refertur quod theologus quidam de mysterio SS. Trinitatis loquens sic pueriliter exclamasset : *O Jesule, Jesule*, quantum in hac quæstione confirmavi legem tuam et exaltavi : idem diminutivum Jesulus applicatur puero Jesu in *Historia B. Mariæ Sancti Montis*. Insuper juxta Ripamontium, dæmon cum interpelletur a D. Bernardo ut exiret de quadam muliere, sic Bernardum est allocutus : Nec me pellere potuit Cyrolus (S. Cyrus ad quem jam delata fuerat) nec hodie Bernardolus pellet, 517, 518 not. Exsolutim pro indusia exsoluti, 601. Famosissimus imperator, sic de Carolo Magno, 433. Glizz Germanice id est lintea, unde camisia glizzina monachorum S. Galli, 532 not. Gravate pro laboriose, 451. Incolumis pro incolumes acc. plur., 434. Jurative, per juramentum, 675. Litteræ unciales, quæ, 448. Mater ecclesia id est Cathedralis, 572. Nitoramentum, novum vocabulum quo Lupus mentis nitorem videtur designasse, 503 not. Parochia pro diœcesi, 613. Præceptum tetigit, id est diploma regium, 533. Puerilia deponere, 451. Relicta pro vidua, 593. Sermonis proprietates, de vita Caroli Magni ab Eginhardo sic Lupus : Ibi elegantiam sensuum, ibi raritatem conjunctionum, quasi in auctoritatem notaveram, ibidemque non longissimis periodis impeditas et implicitas ac modicis absolutos spatiis sententias inveniens, amplexus sum, 434. Somniare pro excogitare, 508. Syllabæ productæ et correptæ, 447, 448, 451, 500, 501. Tetigit palatium, id est versatus est in aula principis, 574. Tripertitum opus, 513. Vicarii amobiles quinam dicerentur, 482 not. Sine vitio, id est secundum canones, 480.

PASCHASIUS (S.) RADBERTUS, Corbeiensis abbas.

Hebraicæ interpretationes. — Abiu, pater meus iste sonat, CXX, 92. Abraham pater multorum, 82. Achaz, comprehendens, 91. Ain, fons vel oculus, 1092. Aleph, doctrina, 1112. Alphæus, millesimus sive doctus, 407. [illegible], 14. Aminadab, populus voluntarius, 86. Asaph, electus vel [illegible] *ibid.* Azur adjutus, 92. Barrabas, [illegible], 1[illegible]. Barjona, [illegible]. Beelzebub, [illegible] magister, 107. Beelphegor, [illegible] [illegible] aqua, [illegible]. Beelzebub, idolum [illegible], 476. Bersabee, puteus septimus, sive puteus civitatis, 80. Beth, domus, 1084. Bethania, domus obedientiæ, 699. Bethleem, domus panis, 125. Booz, fortis, 62. Caph, manus, 1084. Capharnaum, villa pulcherrima, 267. Cedron, tenebrositas, [illegible], 171. Coph, vocatio, 1096. Calvus, [illegible]. David, manu fortis vel [illegible]. Edom, rufus, sanguinolentus, 1213. Eleazar, Deus meus adjutor, 94. Eliachim, Dei resurrectio, 92. Eliud, Deus meus, 94. Emmanuel, nobiscum Deus, 117. Ephrata, furorem vidit, 1[illegible]. Gehenna ab Hebræo, Gehennon, vallis filiorum Ennom, 428. Genesareth, ortus principum, [illegible]. Gethsemani, Vallis pinguedinum, 882. Gimel, plenitudo, 1118. Golgotha, calvaria seu decollatorum locus, 944. Jacob supplantator, 95. Jairus, illuminans, 281. Jedida, pacificus, sive dilectus, 1010. Iod, principium, vel desolatio, 1218. Isachar, merces, [illegible]. Judas, confessio, 16. Lamed, disciplina, 1084. Lamma zabacthani ut quid dereliquisti me, 956. Malchus, rex, 917. Mammona juxta Syros, divitiæ, 207. Manasses, oblivio, 92. Mathan, Donum, 94. Matthæus, Donatus, 399. Melchil eruditio, vel doctissimus, 1010. Mem, 1088. Naason, Augurium forte, 88. Nara, infantula, 116. Nazareth germen novellum, seu flos campi, 148. Nun, sempiternum, 1089. Obed, serviens, 89. Ophir, fimus seu herbosum, 1203. Osanna, salvifica, salvum fac, 705. Osias, robustus Domini, 91. Phares, divisio, 59. Pharisæi, divisi, segregati, 765. Phe littera os, oris, 1093. Racha, vox irascentis, ut Latine per interjectionem *hem!* exprimitur, 240. Rachel, ovis Dei, 144. Res caput, 1097. Ruben, effusus ut aqua, 87. Ruth, festinans, 89. Sade, justitia, 1094. Sadoch, justificatus, 92. Salathiel, frutex Dei, 75. Samech, adjutorium, 1090. Sargon princeps hortorum, 1117. Satan contrarius, 568. Scharioth, memoriale Domini, 404. Simon, obediens, 207. Sin, dens, 1099. Tau, signum, 1101. Teth, bonum, 1080. Thamar, amaritudo, 56. Thomas, abyssus, 406. Urias lux mea Dei, 65. Vau, et, 1074. Zabulon, nocturna profluvia, 397. Zain, hæc, 1075. Zebub, musca, 426.

Græcæ voces definitæ seu interpretatæ. — Andreas, fortis sive virilis, CXX, 207. Antichristi et Pseudochristi qui dicantur, 798. Bacchionitæ vel Baceroperitæ quinam philosophi dicebantur, 417. Baptisma unde dictum, 690. Βαρὶς genus domus in Palæstina, 1037. Δόξα quid, 670. Δουλεία, quid, 199. Evangelium quot modis dicitur, 38, 39. Eulogiæ, quid, 1026. Hypocritæ qui dicantur, 271. Κακία quid, 314. Lampades unde dictæ, 843. Λατρεία quid, 199. Metempsychosis unde dicta, 512. Mœchia quid, 248. Myrrha quid, 137. Paralysis, tropice, 366. Πάθος, quid et unde, 248. Philippus quod nomen Radbertus interpretatur, os lampadis quasi ab Hebræo diceretur, 406, sed rarius, a Græco derivatur, et eques seu equorum sectator interpretatur. Plateia a latitudine dicitur, 1199. Προπάθεια quid apud Græcos, 248. Proselyti qui dicuntur, 774. Stacte quid, 1035. Stater, siclus sanctuarii, 20 obolos valens, 600. Struthio quid, 1205. Synagoga, 713. Thalamus sponsæ, 1055.

Latinæ voces notatu dignæ. — Altilia unde dicta, CXX, 742. Anima quot modis dicitur, 433. Arcum extendere quid, 1112. Aurum obscuratum quid tropice, 1197. Calicis et paropsidis mundatio quid figurate, 780. Canes, quinam dicti, 317. Communicare pro coinquinare unde sumitur, 534. Commutatio animæ quid, 572. Croceis nutriri quid, 1211. Decuriones quinam dicti, 971. Didragma quid et unde, 601. Donec, quid in Scripturis, 119. Femur quomodo sumatur, 1027. Infantes qui dicantur, 712. Lacinias tenere quid, 1121. Latitudo populi quid, 91. Manus pro vita activa, 251. Misericordia quid et unde dicta, 221. Ossa figurate quid, 1215. Perventores qui dicuntur, 344. Porta angusta quæ, 321, 322. Portæ inferi quid, 561, 562. Sal pro sapientia figurate, 231. Sancti nubes dicti et cur, 406. Wandali domini Romæ, 414. Stantes qui dicantur, 575. Triticum dicuntur sancti, 495. Tuba canere ante se quid, 271. Umbra mortis quid, 204. Vestimentum vetus quid, 378. Vindemiare quid, 1102. Vincti terræ, quinam sint, 1172.

Paucissima admodum invenimus ingenua apud Ratramnum Corbeiensem monachum, CXXI; ideo omissus, ut et scriptitatores qui hunc sequuntur; satis sit memorare pessimam Alvari Cordubensis Latinitatem, tam in prosa, CXXI, 398 *et seqq.*, quam in versibus suis, 555 *et seqq.* Simul et dictionem paulo correctiorem Vandalberti Prumiensis monachi in ejus *Martyrologio*, 579 *et seqq.*

JOANNES SCOTUS ERIGENA, monachus. — Quomodo

Latinæ et Græcæ Linguæ præceptores habebat peterat, CXXII, xxx *et seqq.* Admirandum profecto est quomodo ille vir barbarus in finibus mundi positus, qui quoque ab hominum conversatione tanto erat potuit alterius linguæ dictione longiusque talia intellecta capere et alteram quæ linguam transferre valuerit, 15 Hebraice aut Syriace peritus erat, 14. Quomodo Græcas litteras discere Scotus in Hibernia. [illegible] Externa locutionis abundantia sæpe præpositiones antepositis et tamen nullum augent sensum, ut v. gr. illæ [illegible], ad hoc dicendum de cæteris quæ in multis translationibus vertitur, 104. Intellectus noster, cum per se sit invisibilis et incomprehensibilis, quibusdam tamen quibusdam manifestatur et comprehenditur dum vocibus vel litteris vel aliis notibus, veluti quibusdam corporibus incorporatur ... dum vult vocibus et litteris incorporatur, [illegible].

Pars Græca. — Acrido melittophos, locustas et mel comedens, CXXII, 50. Adamantem, quod dorum est et indomitum, [illegible]. Agalma, Agalmatum simulacrum, 169, 471. Anacephalæosis, totius capitis, 141. Analytica, 181. Anarcha, sine principio, 45, 516. Anarsia, ex orbitas seu cæcitas, 13. Apokeimata, quid, 15. Apophasis et cataphasis, quid, 155, 522. Archetypia primitiva forma, 164. Autopatheia, actio et passio ejusdem personæ, 487. Catapathetica, [illegible] 491. Cataphatica affirmatio, 122. Cata quid, [illegible] Hypermena, [illegible], 171. Epigramma capitoli, 143. Epistemæ, scientia sive disciplina, 181. Eucosmia [illegible], 17. Eupreпия, decor, pulchritudo, 18. Exametaron 197. Hymnologia, laudatoria oratio, 14. Hypostasis, substantia, 91. Jerosimerum, 18. Orasis, prorasis, visio, provisio, aliquid, video, de hoc, de illo, [illegible], prædefinio, prædestino, 451. Ousia, essentia, 445, 406, 491. Panther bellum genus ferocissimum, 168. Patrompatos, pater nostrum 1[illegible]. [illegible], papyrus de diversis naturæ titulos cujusdam operis, 452. Philanthropia, misericordia, 141. Philosophia, quid, 131. Photidosia, claritas seu lucis datio, 13. Podera, tunica ita dicitur quia ad pedes [illegible] pendebat, 202. Prototypa principalia exempla, 1[illegible]. [illegible], putredini deditus, 35. Symbamata, accidentia, 472. Symbola, 16[illegible]. [illegible] positio, 1[illegible], 157. Thearchia, summa deitas, 15[illegible], 1[illegible]. Theophania divina apparitio sive locutio, 102, 2[illegible]. Thema physica verborum 29[illegible]. Theosis, deificatio, 151. Theosophi, 169, 2[illegible], [illegible] quid, 1[illegible].

Pars Latina. — Acceptivum, CXXII, 17[illegible], 178. Accidentia primordialis, 30[illegible]. Cirvolus, Dervetus Joannes, 2[illegible]. Collationalis, 141. Datio et donatio pro datum et donum, 127, 12[illegible]. Esse substantive sumptum, 521. Essendo, [illegible]. Humaniformis, 258. In [illegible], 181. Incommutabiles rationes, 529. Localitas illocalis, 633. Nihilum quid, 6[illegible]. Plusquamperfectum pro plusquam, 51[illegible]. Prædestinare, præscire quid, [illegible]. Prolemnia certa, id est certe [illegible], 78. Processio creaturarum earumdemque reditus inseparabiles, [illegible]. Resonantia seu resultationes, id est rerum intelligibilium imaginationes, 1[illegible], 1[illegible]. Simplus, simple, 127, 1[illegible]. Supereminentia, 16[illegible]. Super [illegible], 2[illegible]. Superlatiata virtus, [illegible]. Subplinge [illegible] 1[illegible]. Vocabula non omnia componit Latinitas æque ac Græcitas, 1[illegible], 16[illegible]. Vox [illegible] et litteris, dum vult, incorporatur noster intellectus, 6[illegible].

ALDO, Viennensis archiepisc. — Quoad linguarum studium nihil apud Adonem apparet. Vitæ Notari quæ verem Græcam *scalam* per Latinam [illegible] vult interpretandam, [illegible] sunt funera, CXXIII, 7[illegible].

USUARDUS, Sangermanensis monachus. — Erue ac Adonem [illegible] momenti elucidationem ad linguæ rationem et [illegible]. Hic autem locus est quasdam observationes præstare super nomina propria quæ in utroque Usuardi catalogo leguntur, CXXIV, 1[illegible]. Nomina propria [illegible] in quatuor præcipuas linguarum familias.

Prima familia nomina respicit quæ ad Orientales linguas pertinent, Hebræam scilicet, Syriacam, Persicam, Ægyptiacam, Æthiopicam, Punicam, Arabicam, etc., ut Abraham, Isaac, Moyses, Elias, Matthæus, Bartholomæus, Joannes, Pachomius, etc.

Secunda familia complectitur nomina quæ ad Græcam linguam revocantur et Græca radice formantur ut Achilles, Agapetus, Alexander, Andreas, Basilius, Chrysostomus, Cyrillus, Dionysius, etc.

Tertia familia nomina Latinæ linguæ seu Italorum, Etruscorum Romanorumve amplectitur ut, Agricola, Albinus, Amandus, Apollinaris, Augustinus, Benedictus, Desiderius, Donatus, Desiderius, Honoratus, etc.

Quarta familia nomina continet quæ ex origine Gothica, Celtica, Germanicave oriuntur, et quorum radicibus præmissis dignoscuntur. Porro Gothicæ radices præcipuæ hæ sunt.

Ald: Aldegundis, Aldhelmus, Aldetrudis.

Adal, *Adel*: Adalbertus, Adelardus.

Ans, *Ansl*, *Arnf*, *Arnr*, *Arnt*: Ansbertus, Anselmus, Arnaldus, Arnulphus, Austrudis, Authertus, etc.

Bald, *Baud*, *Baud*: Baldomerus, Baldulnus, Baudardus, Baudelius, etc.

Berr, *Bers*, *Bert*, *Bera*, *Bert*, *Berth*, *Berw*: Berardus, Bernarius, Bertilis, Bernardus, Berthildus, Bertinus, Bertrada, Bertha, Berthuarius, Berwaldus, etc.

Bott, *Brand*, *Brun*, *Burch*, *Burg*, *Buth*: Botulfus, Brunobertus, Brandanus, Brunetta, Burchardus, Burgundus, Burgundofara, Bothelmus, etc.

Cand, *Cath*, *Cele*, *Cend*, *Cand*, *Cong*, *Cath*, *Cuthb*: Chlodulfus, Clothrandis, Columbanus, Conradus, Cunibertus, Cunegundis, Cutburga, Cuthbertus, etc.

Dod, *Drog*, *Dunts*: Doda, Dodo, Drogo, Dunstanus, etc.

Ead, *Ebr*, *Ead*, *Edl*, *Edm*, *Egb*, *Egw*, *eig*, *Emm*, *Engl*, *Engr*, *Erch*, *Ercon*, *Erck*, *Ethel*, *Ew*, *Ew*, *Eym*, *Eyn*: Eadburga, Eadmerus, Ebrulfus, Edeltrudis, Edmundus, Eduardus, Egbertus, Egwinus, Emhertha, Elfegus, Eligius, Emma, Engelbertus, Ensentha, Erchenwaldus, Erembertus, Erendrudis, Erckembodus, Ermelindis, Ethelburga, Etheldreda, Everardus, Evurtius, Ewaldus, Ewigius, Eymerica, Eynardus, etc.

Fab, *Finn*, *Flod*, *Folg*, *Franc*, *Frand*, *Fred*, *Frid*, *Ful*: Fulbertus, Findrudis, Finnianus, Florbertus, Folquinus, Franciscus, Francovæus, Franbaldus, Fredegandus, Fredericus, Fridolinus, Frodobertus, Fulcherius, Fulco, etc.

Gall, *Gand*, *Gang*, *Geb*, *Geil*, *Gend*, *Gengl*, *Genil*, *Gerd*, *Gerb*, *Gerh*, *Gerl*, *Germ*, *Gert*, *Gerv*: Gallus, Galla, Gandulfus, Gangulfus, Gebetrudis, Geldeldus, Gengulfus, Genebaudus, Gengulus, Genulfus, Geraldus, Gerardus, Gerebaldus, Gerbrandus, Gerhardus, Germanus, Gertrudis, Gervasius, etc.

Gilb, *Gild*, *Gisl*, *Glod*, *God*, *Goer*, *Gond*, *Gosu*, *Goth*, *Grim*, *Grod*, *Grog*, *Gud*, *Guid*, *Guig*, *Guil*, *Gumb*, *Gund*: Gilbertus, Gildardus, Gildas, Gislenus, Godeslinda, Godebertus, Godardus, Godeberta, Godefridus, Godoaldus, Godescalcus, Goericus, Gondulphus, Gosvinus, Gothertus, Grimbaldus, Grodegangus, Grogbertus, Gudualdus, Guibertus, Guido, Guigo, Guillelmus, Guinbertus, Gundulfus, etc.

Hat, *Hal*, *Harl*, *Henr*, *Herb*, *Herb*, *Herib*, *Herl*, *Hildf*, *Hilb*, *Hild*, *Hub*: Herdelinus, Hallardus, Harlindis, Harwaldus, Hedwigis, Henricus, Heribertus, Herlindis, Hersuinda, Hidulfus, Hildegardis, Hildewardus, Hubertus, Humbertus, etc.

Ida, *Ideb*, *Ingel*, *Irg*, *Iv*: Ida, Idaberga, Ideburga, Imerus, Ingela, Irmgardis, Ivo.

Ken, *Ken*, *Kent*, *Kin*: Kenatus, Keneswida, Kentigernus, Kunegundis, Kyneburga.

Ladi, *Lumb*, *Land*, *Lang*, *Lant*, *Lead*, *Leot*, *Leov*, *Leow*, *Leud*, *Lief*, *Liet*, *Lind*, *Loth*, *Ludg*, *Ludw*, *Luth*: Ladislaus, Lambertus, Landricus, Landulfus, Langulfus, Lanfrancus, Leodegarius, Leotaldus, Leovaldus, Leudomirus, Liefardus, Lietbertus, Lindemannus, Lintrudis, Lotharius, Ludgerus, Ludovicus, Ludwinus, Lutgardis, Luthardus, etc.

Mad, *Madel*, *Maud*, *Mall*, *Marcl*, *Mathld*, *Med*, *Menl*, *Merm*, *Mealf*: Marlovius, Madelberth, Madelgisilus, Maingoldus, Malburga, Monegildis, Marculfus, Marnulfus, Mathildis, Medardus, Medericus, Mengoldus, Menulfus, Meynardus, Modoaldus, Monulfus.

Nig, *Niv*, *Nonn*, *Norb*, *Notg*: Nigandis, Nivardis, Notgerus, Nonnus, Nonna, Norbertus.

Oda, *Odg*, *Odil*, *Odo*, *Odrd*, *Odul*, *Old*, *Osw*, *Othm*: Oda, Odalricus, Odgerus, Odilo, Odo, Odrada, Odolricus, Odulfus, Oldericus, Oswaldus, Oswinus, Othmarus, etc.

Pegg, *Pipp*: Pegga, Pippinus.

Rad, *Rag*, *Rag*, *Reg*, *Reb*, *Remb*, *Reyn*, *Rich*, *Rig*, *Rob*, *Rod*, *Rag*, *Rol*, *Rom*, *Rut*: Radbertus, Radbodus, Radulphus, Ragenerus, Regenfredus, Rembertus, Remundus, Reynoldus, Richardus, Rictrudis, Rigobertus, Rodulfus, Rolandus, Romualdus, etc.

Sab, *Seg*, *Sext*, *Sigeb*, *Sigfr*: Sabardus, Segaria, Sexburga, Sigebertus, Sigefridus, Sicfridus, etc.

Tetw, *Teb*, *Theod*, *Trutp*: Tetwinus, Tethaldus, Theodulfus, Trutpertus, Teginalus, etc.

Uhald, *Udal*, *Ug*, *Ulfag*, *Uitan*: Ubaldus, Udalricus, Ugo, Ulfangus, Ultanus, etc.

Vastr, *Ved*, *Vulm*, *Vult*: Vastrudis, Vedastus, Volganus, Vulmarus, Vultanus, etc.

Omnia nomina quorum prima littera est W, ad linguam Gothicam pertinent, ut Walbertus, Walfridus, Waltetrudis, Valdrada, Waso, Wereburga, Werenfridus, Wibrandis, Wichburga, Wilfridus, Willhelmus, Willibaldus, Wolfangus, Wolstanus, Wolfelmus. — Yda, Yduberga, Ythamarus.

HINCMARUS, archiepisc. Rhemensis.

Variæ locutiones et voces tum Græcæ tum Latinæ. — Actionales domus, quæ, CXXV, 721. Adillumunari, 226. Adulescentulæ, 611. Aliquanta (post), 89, 346. Alodes quid, 799. Ampullula chrismate plena e cœlo demissa per columbam, 1160. Anathema, id est alienatio, 1090. Arbitrium unde dictum, 429. Aruspices quinam dicantur, 718. Bunnuarium, est ager dilimitatus, 777. Carminibus incantatus, 717. Chresimon, quid, 476. Coelhebla, 717. Cortis villa est sive rustica habitatio, 777. Defensare, 72 Dusius, dæmonis genus quo noctu feminæ opprimi olim credebatur, 717. Furatis horulis, 18. Geneciales feminæ, seu voluptati deditæ, 717. Horoscopi quinam dicantur, 718. Hydromanti magi quinam denominentur, 718. Impræmeditata quæstio, 646. Lamiæ, genti genus quo terrentur pueri, 717. Malefici, quinam dicuntur, 718. Mansus, prædium rusticum, 777. Matricularii, 1110. Meraca veritas, 89. Necromantii, quinam, 718. Nucem juxta nucleam frangere, quid, 246. Pitacium Gotescalci, 369. Pluripliciter, 649. Præstigiatores, sive obstrigilli, quinam, 719. Primicerius seu dux, 85. Prosuerius mendose loco proposuerunt, 181. Pythonissæ, 718. Schedula, 475, 476. Sortiarii qui, 717. Sortilegi quinam, 718. Tritheoteia seu trina Deitas, 477. Ventriloquæ, 718. Zabulus, pro diabolus, 141.

ANASTASIUS Bibliothecarius, in *Vitas SS. Pontif.* an. 888. — Absida, *Vide infra* apsis, apsida. Absolutio pro permissione, CXXVIII, 1174. Absolvere pro dimittere, 1098, 1150, 1390. Abstultus pro ablatus, 1175. Accubita, accubitus, id est triclinium, 1029, 1307. Acu pictile, 1306. Adhærere pro conjungere, 1037. Adorare pontificem, pro reverenter salutare, 515. Affamen locutionis, 1264. Almificus, 1187, 1218. Alvariræ, gemmæ genus, 1283. Ambo pars ecclesiæ quæ dicatur, 922. Amendulæ aureæ, 1354. Ama seu amula offertoria, 348, 349, 1194. Ante pro potius, 1350. Anaglypha, 1227. Antiphonati pro antiphonatim, 199. Appar pro exemplar, 1182. Apsis, apsida pars quædam ecclesiæ, 1229, 1283, 1349. Augmentata, 1024. Canthara cerostrata, vasis genus, 201, 363. Chrysoclavum, 1200. Clusos introire, 1096. Cymbilia episcopii, 710, 1158. Delympidare, id est clarescere 849. Desertare, 1360. Diptycha ecclesiarum, 811. Falsare, 808. Forma pro fonte videtur sumi, 1188. Fossatum Longobardorum abstulerunt, 1096. Gabuta e lectrina, 475; Gabatha aurea, 724; Gabathæ Saxicæ 1026. Gammadiæ quid, 1336. Guandali pro Wandali, 577. Graphiones, 1178. Hegumenus monasterii, quis, 1214. Holosericus ornatus, 868. Ignis reticus quid, 200. Intarta forte pro ædificata, 685. Intartizare, id est erigere, ædificare, 722. Litaniæ seu Letaniæ majores, 1213. Massa quid, 1187. Musivum Agni, cruces p lmæ ex musivo, 454. Octaplum, vela de octaplo, 187. Octuaginta pro octoginta, 1336. Pallia olobera blattea, 475, 545. Pallia stauracina, seu quadrapola, 1182. Paracellarii pauperes, 1060. Paracanthara, 348, 349. Palergium chrysoclavum, 868. Praxit forte pro pransus est, 776. Primatos pro primates, 709. Quadrapola pallia, 1182. Quadri porticus ecclesiarum, 797. Relicta pro vidua, 1187. Roga pro donatione, 686, 792, 1209. Sarta tecta quid, 1196. Satania, 1214. Stauracin quid, 1182, 1187. Tigurium argenteum, 454. Titulus sanctorum, monumenti genus, 1187. Translatari, 1196. Voces. Latinis vocibus victorias acclamare, 812.

ISIDORUS MERCATOR. — Pauca dicenda necesse æstimamus de hujus auctoris compilatione, quæ ad plurimos scriptores pertinet Agonizare pro desertare, CXXX, 188. Aleæ, id est tabulæ ludus, 420. Carrucæ, 192. Charitative, pro misericorditer, 193. Expræfectus, exconsul, 303. Eucharistia quæ vox raro invenitur apud scriptores anteriores, 546. Fratreia Græce, id est conspiratio, sive conjuratio, 312. Gustare mortem, 297. Lecticæ, 192. Libelli famosi, id est diffamatorii, 418. Quadrigæ, 192.

REMIGIUS, S. Germani Antissiodorensis monachus.

Hebraica, Græca et Latina. — Alphabethii Hebraici interpretata, et connexiæ, CXXXI, 145. Aorasia id est avidentia, cæcitatis genus ab abstractione mentis procedens, 65. Catadouppa dicitur locus quo ab altissimis rupibus ruit flumen Gehon, 61, 91. Cataractæ, id est fenestræ, 76. Chroma, Chromaticum quid, 932. Coluber et Cerastes quid, 128. Diapason unde dictum, 934. Diapsalma quid, 140. Diastema quid, 941. Diatessaron musicæ elementum, 939. Diatonicum et enharmonicum quo discrepent, 941, 942. Emphasis quid dicatur, 89. Euphrates, frugifer interpretatur, 61. Hibera nomen unde. Hispaniæ vanitates, 53. Historia unde dicta 54. Imago quasi imitago, 57. Ineloquens infans, 154. Lux a lucendo, 75. Modulatio quid, 943. Nazareus quis dicebatur, 110. Obelus, virgula jacens, 144. Pentateuchus unde dictus, 54. Perizomata, quid, 75. Polymita, vestis diversi coloris, 114. Præfatio, Græce prologus sive proœmium, id est breviatio, 51 Principari 98. Prophetia quid, 143. Psalterion, Lat. organum, 139. Puppe sancte crucis, 915. Rhythmus quid, 936, 942. Simpliciter, id est integre, perfecte, 70. Synonyma nomina, 141 Sympsalma quid, 140. Syntagma, compositio, 53. Systema quid, 943. Tonus quid, 945. Tropi musicales a diversitate linguarum Græce nominantur, 934. Ungula unde dicta, 125. Vernaculus quid, 88. Zoe, vita, unde zoa animalia, 69.

ABBO, Saugermanensis monachus. — Scriptor hic et cacopoeta, quædam tradidit obscuritate admodum rara sicut et locutione barbara: aliquot sint exempla. CXXXII, 748-78.

> *Plectra revolvamus vocis post terga stuporum*
> *Fœdere quo fragili fuerant infecta loquamur,*
> *Agmina Normannum Francis e finibus antra*
> *Ad sua nolentum descendere, sed Sequanina*
> *Imo fluenta cupiscentum, tua rursus adire*
> *Quæ argentum sibimet retinendo, novalia monstrent;*
> *Hic Ebalus raptat cordam vibratque sagittam*
> *Quam nauclerus in ascellam per navis iatum*
> *Prævius accevit, modicum terebroque foratum.*
> *Evax, inveniunt quingen, plagisque trucidant*
> *His miscuit præstans Ebolus Mavortius abba.*
> *Ni cupidus nimium, lascivus, et omnibus aptus;*
> *Nam pulchre nituit studiis, quæ gramma ministra*
> *Fæderis antistes causa permisit abire*
> *Anschericus tentos, potius concidere debens.*
> *Clerice, dipticas lateri ne dempseris unquam;*
> *Corcula labentis fugias ludi fore, ne te*
> *Lætetur fordus sanaapita neque toparcha;*
> *Machia sit tibi, quo ierarchia, neque cloaca,*
> *Mon enteca, nec alogia, verum absida tecum*
> *Commaneat....*
> *Gripphia te langat carchesia, togaque crebro,*
> *Absistat vero glauconia, cruninis offa.*
> *Brathea blatta dehinc, enclitiva, prosapiaque*
> *Militiæ Christi per te nullatenus absint.*
> *Amphytanpa toon exstat, bodanola nec non:*
> *Effipiam, diamant, stragulam pariterque proponam.*
> *Agagula cælebs aginat pecudes, nec ablundam.*

Omittitur ODO Cluniacensis abbas, qui Moralium S. Gregorii epitomen tradidit, et ubique Sancti doctoris verba servavit.

ATTO, Vercellensis episc. — Ad præsens esse, CXXXIV, 622. Aldiones, 20. Apostolus, Latine missus. 289. Arcana verba quæ, 482. Aumatia, loca secreta in theatro, 863. Bombinare, id est tuba tonare, 861. Cælia potionis genus quod ex frumento conficitur, 869. Cautabius, id est tenuissima purgamenta, 860-861. Castellæ, 20. Coltites, colti et incolti, *ibid.* Compater, commater, quid sonat, 110. Cortes, 20. Diacona quænam dicta, 114. Ecclesia, id est convocatio, 290. Elogia, id est notæ criminum, 863. Epistola, Latine supermissa, 126. Garrula modulatio, 118. Græci sermonis ambiguitas, 366. Hemicadium, vas olearium, 874. Idolum a Græco idos, id est forma, et non a dolo, ut quidam existimant, 361. Isiodus pro Hesiodus, 361. Jesus Hebraice, Græce sotir [soter], Latine Salvator, 129. Manus linguæ, 76. Martisium, cibus in mortario tritus, 864. Munus ab obsequio a manu, a lingua, quid sonet, 110. Nictatio palpebrarum, 118. Omnimodis invitare, servari, 102, 109. Parabola. Accipere in parabolam quid, 806. Pascema, panis genus Ægyptiaci, 845. Paulus juxta Attonem a paulo venit ut a modico propter ipsius humilitatem, 127, 288. Perpendiculum, opusculi Attonis idem ac Polypticum, 859. Phase Hebraice, id est transitus, 819. Pittacium, id est libelius seu breve scriptum, 75. Pollini, farinæ species bovino corio setacta, 861. Polypticum, Attonis opusculum, 859, 881. Presbyteræ, quæ sint, 114. Pro Simoniacis, id est adversus, 73. Redimiæ quid, 878. Scipio; sic dicitur virga regalis, 875. Schemata vestium, 118. Stablareæ, stabula, 20. Vomer linguæ, 76. Zema Attica, Græcica est sorbitiuncula, 861.

FLODOARDUS, Canonicus Remensis. — Affamina complecti, CXXXV, 85. Agrestia corda, 45. Ampulla cælitus emissa per columbam, chrismate plena, 52. Blattea tunica, 57. Caballus, 35. Cabuta argentea, 64. Cantilenæ ecclesiasticæ, Casula diaprasina, sacerdotale ornamentum,

sit ultus, CXLI, 613. Sarcalogos, id est Verbum caro, 6?. Manna fidelibus, 612. Stylus Imperiali nostra, hoc est imperitus noster stylus, 612. Syrmate relevere, 613. Syrma metri, 612. Undisonus gurges, 621.

BERNO Augiæ Divitis abbas. — Excepta quædam e suo tractatu *De arte musica et cantu.* Authenti. Sic designat Berno cantus modos qui alias ve toni vocantur et hoc a Græc authentes id est magister, CXLI, 1103. Consonantiæ musicæ artis, 1101. Diapente quid, *ibid.* Diapason quid, 1104. Diatessaron Latine sesquitertia, 1101. Gradalia, 1122, 1127. Intensio et remissio octo modorum, 1107, 1103. Neuma, quid, 1104. Organizare quid, 1101, Phthongus Latine sonus vel tonus, *ibid.* Semitonium 1100, 1101 Tonarius, seu expositio regularum cantus antiphonarum 1117 et seqq.

HERMANNUS CONTRACTUS, Augiensis monachus.

Linguæ Arabicæ voces in libro De astrolabii mensura. — Albazal stella centauri, CXLIII, Albazoch stella Zodiaci, 386. Alcaton, coluri, 381. 389. Alchimeck stella circa horizontem, 386. Aldebaran et Aldiran stellæ, in parte æquinoctiali, *ibid.* Algol, stella circa centrum, *ibid.* Alhabor, stella in austro circa horizontem, *ibid.* Alhanc abuth, id est volvellum, seu rete, 384. Alhurab, stella australis, 386. Algum, Algomeiza, stellæ circuli æquinoctialis, *ibid.* Almareck, id est artophylax, stella prælucida, 401. Almucantarath, quid, 383. 400. Alramech. Alruchuba. stellæ, 386. Altahir, stella in Zodiaco, *ibid.* Asemath, sol, 395. Assumuth. centrum, 412. Benebcaitox, stella australis, 386. Benenaz-Wesa, stella australis, *ibid.* Calbalagrab, stella ad horizontem, *ibid.* Delfin stella Zodiaci, *ibid.* Denebalgedi, stella circa horizontem, *ibid.* Eoregez stella centralis, *ibid.* Effeca album, stella Zodiaci, *ibid.* Erufamazeath altitudo solis, 397. Ezemenie, inæqualis, 399. Ganamalgurab, 402. Mazzowine id est æqualis, 399. Mirmur, eadem stella quæ effeca dicitur. 401. Nadair asumath id est oppositum solis, 395. Patancaitox, Rigel stellæ versus horizontem, 386. Zaferlox stella Zodiaci, *ibid.* Walzachora, id est plana sphæra, 381.

Voces variæ tum Latinæ, tum Græcæ linguæ. — Æquinoctialis linea quid, CXLIII, 381. Astrolabium, id est plana sphæra, *ibid.* Caballus seu pegasus, 394. Campilogrammi, quid, 383. Circinare horarum lineas, 384. Elima, 382. Coluri quid, 381, 394. Eclipticus, 401. Horæ æquinoctiales et inæquales, 399. Horosconus, quid, 395. Latina nomina stellarum, 401. Periographiæ, quid, 384-391. Perpendiculum horæ, 410. Pinnula quid, *ibid.* Proselidis singularis, 394. Solstitia, 382. Umbo, quid, 587. Zodiaci signa quibus nominibus designata, 395.

PETRUS DAMIANUS (S.), cardinalis, episcopus Ostiensis.

Dictiones et locutiones. — Agricolæ laborantis nobilis status, CXLV, 966. Amicitiæ fœdus, 80. Anachoretarum origo, 337. Anathema juste timendum, 573, 574. Aquilino ungue palpare quid, 444. Authalopi natura, 768. Carpenta ferrata, 541. Commatres, compatres qui sint, 615. 616. Diabolus unde dictus, 85. *Dominus vobiscum*, unde orta sit locutio hæc, 233. Grammatica etsi utilissima, non tamen disciplinæ præferenda, 307. *Jube, Domne, benedicere*, cur dicatur, 233. Litaniæ, 22. Localitas illocalis in Deo, 605. Locutiones ecclesiasticæ grammaticæ regulis non subjacent, 242. Maledictio in Scriptura quomodo accipiatur, 527. Oculi septem, quid exprimant, 390. Peccare in fide et recedere a fide differunt, 133. Pennæ spirituales hominum quæ, 774. Pilatus unde dictus, 579. Polypus quid, 771. Pyrites quid, 613. Pyrabolus lapidis genus in quo distinguitur masculus et femina, 769. Regulæ religiosæ quid, 295, 301. Religiosi quid dicantur, 276, 307. Sacerdos quis, 501. Sacerdotalis salutatio quæ, 246. Sagena pro navicula sæpe usurpata a Damiano, 86. Salutatio fit pluraliter et singulariter, 234. Scachorum nudus, 454. Sues mystice qui sint, 741. Terra lacte et melle manans mystice, quid, 735. Vertumni dæmones qui dicantur, 277. Votifragus quis, 582. Zelotypa mulier, 572.

OTHLONUS, S. Emmerammi monachus. — Anticimena Græce, id est contraria, CXLVI, 61. Baculus nonnunquam pro pietate sumitur, 69. Cursus spiritualis qui in stylo Othloni, 141. Elementa dicuntur quasi elevamenta, 102. Harmoniæ variæ in mundo, 119 *et seqq.* Personare et persona quid sonent, Persona et nomen aliquando idem sonant, 62. Ratiuncula confabulationis, 39.

ADAMUS, canonicus Bremensis. — Insolita orthographia scripsit ut plerique Germani consuescunt: Extimplo, CXLVI, 481. Hylaris, 531. Hystoriis, 399. Ydola, 466. Jeronimus, 500. Multociens, 538. Nichilominus, 481. Palleum episcopale, 501. Palus bisterminans, 470. Pastoralis ferula, *ibid.* Superstitio, 533. Unum de triginta pro unum et triginta, 557.

JOANNES, Rothomagensis archiepisc. — Agenda mortuorum quid, CXLVII, 58. *Agnus Dei* in missa unde ortum, 37. Amen Hebraice quid, 191. Angelus Græce nuntius, 193. Apostolus id est missus, 195. Candelæ lucinoræ clericis prohibitæ, 215. Campanæ unde nomen, 191. Cappa capitio ornata 41. Capitia ornamenta lato portata, 155. Ceroferarius quis, 32. Cereus Græce, sortem sonat, 207. Coobium vestis talaris sine manicis, 204. Conventuli sotulares, 61. 62. Die altrecti Jam te..., 32. erat sese circumcalceare in ecclesia, 154. Hebraica lingua ceteris excellentior, 34. Hosanna Hebraice salvum fac interpretatur, 194. Jesus non ad Græcam ut vult Joannes, sed ad Hebraicam linguam pertinet, et salvatorem sonat, 194. Lectionarium, liber lectionum sacræ Scripturæ, 85. Manipulus sive mappula ad sudarium, 209. Neuma quid, 186. Orarium idem ac stola, 62. Patus exarratis, dicitur deosculato manuum, 172. Pectorale idem ac albi, 209. Rabat Benedicti, 107. Sandalia et eorum significatio, 203. Stellæ officium, id est trium magorum, 43. Torchiæ deferendæ, 117. Vinolentia prohibita, 224.

GREGORIUS VII (S.), SS. Pontifex. — Ad alterius forte pro id ulterius, CXLVIII, 353. Auctorabiliter, id est per auctoritatem 341. Magistræ intentionis sententia, id est superioris, 353. Per ... lum, qui locus adnotatur ut obscurus, sed perperam. sic enim patet sensus: Præceptione apostolica ex parte beati Petri, et nostra per illum (Petrum) commonens episcopum, etc., 354. Purati terra pro purgati, 564. Quidquid pro quid: Ne quidquid ulterius fiat, 433. Treva seu suspensio hostilitatis per tot dies, 502.

GODEFREDUS, Stabulensis monachus. — Agie Græce, id est sancte, CXLIX, 382. Auctorizata privilegia, 309. Curia. De curia in curiam dilationem extendere, hoc est de tribunali in tribunal, 303. Ducamen, id est ducatus munus et dignitas, 300. Lipsanum, id est sancti reliquiæ, quod vocabulum vulgo numero plurali usurpari solet. lipsana, 304, 307. Ille, contumeliose usurpatur, ille Agripinensis, ille Coloniensis, ille Spirensis episcopus de quo querela est, 304 305. Os alter alterius esse, 295. Parcimonia pro abstinentia. 303. Pomarium refertum populis dicuntur reliquiæ sanctorum, 322. Scrinium, id est capsa in qua includuntur reliquiæ sanctorum, 323. Struma morbi genus in capite, 336.

UDALRICUS, Cluniacensis monachus. — Absconsa, seu laterna cæca, CXLIX, 643, 687. Apocrisiarius quis, 659, 753. Aportare pro afferre, 750 Carrada, vini mensura quædam, 699. Characterium ferramentum ad confectionem hostiarum aptum, 757. Arcam facere in monasterio quid, 643, 766. Crispellæ seu frigidolæ quid, 704. Cuculla quid, 703, 707. Diversi diversa sentiunt, 645. Flabellum gramineum quid, 711 Flado, quid, 704. Formæ in quas procumbunt monachi inter officia, 657. Froccus quid, 704, 707. Gunella quid, 752. Justitia dimidia vini parvula mensura, 766. Lingua pro gente seu regione: monasteria in Teutonica vel in Romana lingua, 637. Necessarias intrare quid, 707. Pedulum quid, 732. Præcentor quis, 659. Prosa seu sequentia, quid, 656. Rufeolæ, Teutonice creatones quid, 704. Scyllæ quibus dantur signa, 656, 635. Signa loquendi apud Cluniacenses, 703 *et seqq.* Tabulæ claustralis percussio ad danda signa, 658.

LANFRANCUS (B.), Cantuariensis archiepisc. — Absconsa quid, CL, 447. Accipere est dolo capere, quomodo, 251. Actores sive auctores qui, 275. Adulari semper accipitur in malam partem, 333. Æternum duobus modis accipitur, 406. Amortisatio quid, 686. Anathema quid, 215, 216. Anthropomorphitæ qui, 443. Aquamanile quid, 520-521. Baccilia quid, 450. Camerarius, quis, 489. Capituli etymon, 393-394. Cappa sive pluvialis, 586. Cauterium quid, 353. Cephas Græce, id est caput, 157. Classicum quid, 450. Conquisitores qui, 158. Conversus, id est novitius, 435. Debeo non semper præceptum sonat, 633. Diaprasium quid, 616. Dorsalia sive dorsualia quid, 457. Emenda pro multa, 663. Formæ, 458. Gratia Dei formula qua sæpe utitur Lanfrancus in scribendo, 519, 526, 529, etc. Granetarius, 669. Guerra bellum, 680. Levata, decimarum, Gallice *levée*, 667. Manutergia, 460. Maranatha Hebraice, Dominus noster venit interpretatur, 216. Melote quid, 402. Pitantiarius, 667, 670. Placitum, placitare quid, 615. Prioratus, 667. Quittancia, *ibid.* Recipio, quid, 609. Scacarium ærarium regium, 665. Skilla et scilla quid, 446. Sotulares corrigiis vincti, 665. Succentor, *ibid.* Taratantara quo vocabulo Ennius sonum tubæ innuit, 759. Tersoria, 660. Urceolus quid, 520. Vel pro et aliquando usurpatur, 405.

URBANUS II. — Agarena gens e Perside orta, unde Sarraceni, CLI, 580. Altrix ingeniorum terra, 572. Appenditiæ, 312, 432, 436. Campagi seu sandalia, 342, 412. Chirothecæ quid, 342, 412. Confanonarii Mediolanenses

B. Virginis uterus respectu Filii Dei 645. Columbina simplicitas, CLIX. 167. Desaisire pro spoliare, 220. Facere et velle, sex modis dicitur, CLVIII, 488. Fides viva, fides mortua quid, 220. Hymnidici angelorum chori, 655 Investituræ ecclesiarum quid. CLVIII, 140. 124, 138, 139. Jubilæus quid, 657. Liberum arbitrium quid, 439 et seqq. Litterarii gratia Dei, CLIX, 141. Lupulus dicitur quidam abbas intrusus, 106 Malum quid. CLVIII, 345 et seqq. Manerii mea do ad firmam, quid, CLIX. 130. Nebula libidinis, CLVIII, 793 Paradisum claustralem deserere, CLIX, 140. Peccare quid, CLVIII, 376. Peccatum originale quid, 454. Peripsema omnium facta Ecclesia Anselmi, CLIX, 13. Præbenda quid, 90. Processio in divinis, quid, CLVIII, 287. Rationes superiores, scilicet fides et revelatio, 190 Saisire pro possidere. CLIX, 220. Schedula pro epistola, 90 Summa essentia, CLVIII, 212, 221, 222. Umbratilis vita hæc, 711. Veritas pro auctor veritatis, 1065. Voluntas quid, 487.

EADMERI. Cantuariensis monachi scripta omittimus, pauca enim grammaticali criticæ et linguæ examini tradunt,

SIGEBERTUS. Gemblacensis monachus. — Auctor ille in sua chronica præteritos chronicatores quasi verbo ad verbum transcripsit cujusque citans et ipsum nomen. Quoad suam orthographiam vid. CLX, 50 in Proleg. In libro *De viris illustribus* quædam nomina damus quæ ratione linguistice non differenter noscuntur. — Boetius in lingua Græca peritus, et translationibus clarus, 555. Cassiodorus qui linguisticæ studio desudavit in opere *De etymologiis*. Dionysius Exiguus qui gemina scientia scilicet Græce et Latine clarus fuit et plurima Græcorum opera transtulit, 553. Golphilas litterarum gothicarum inventor, in Novo Cursu Patrologiæ datur sub nomine Ulfilas, 549. Theoderetus melius Theodoretus aut Theodoritus ut apud Græcos, 549. Embolismus, sive annus embolismalis, 553. Quod is est, forte legendum quod si est, 554.

CHRONICÆ POLONORUM auctor anonymus linguæ latinæ modice expers videtur, ut paucis exemplis patebit. De Polonia sic loquitur: « Patria ubi aer salubris, ager fertilis, selva melliflua, aqua piscosa, milites bellicosi, rustici laboriosi, equi durabiles, boves arabiles, vaccæ lactosæ, oves lanosæ.... Nunc ergo sic ordiri materiam incipiamus, ut per radium ad ramum arboris ascendamus, » CLX, 844 et seq. Alibi. « Plura sunt itaque et majora gesta Boleslavi quam a nobis possint describi, vel etiam nudis sermonibus enarrari. Nam quis arithmeticus certo numero terratas ejus acies valeat computare? » 854. De morte Boleslav. hæc legis quæ carmina vocat auctor:

Omnis ætas, omnis sexus, omnis ordo currite!
Bolezlavi regis funus condolentes cernite.
Atque mortem tanti viri simul mecum plangite!
. . . .
Vos matronæ quæ coronas gestabatis aureas,
Et quæ vestes habebatis totas aurifriseas,
His exutæ vestiatis lugubres et laneas, etc.
(*ibid.*, 862 *et seqq.*)

RADULPHUS TORTARIUS Floriacensis monachus. — Ad focum! ad focum! clamor ad exstinguendum incendium, CLX, 1216. Augmentare, 1196. Benedictus sanctus. Sic mulier quædam ab advocato injuste vexata, apud altare sancti et lingua sat rustica queritur: Benedicte vetutissime, piger, lethargice quid agis? ut quid dormitas? Quid tuos tantis subjacere servos improperiis sinis? 1193. Barba. Tunc per barbam suam jurare mos vigebat, 1210. Bordellum nomen loci, cui auctor per verecundiam substituit Malum talentum, 1201. Bucula clypei, Gallice *boucle*, 1177. Comperto Isembardus, syntaxis vult Isembardo, 1196. Flos juventutis optime dicitur genas vestire, *ibid.* Habere fas et posse, 1197. Lampas Francorum id est nobilis gens, 1192. Monomachia sive duellum, a monachis quibusdam probatum, 1197. Mucro anathematis, 1201. Rorifluum sputamen, recte dicitur de muliere quæ digitum humectat nendo, ut lanam extendat, 1195. Tegitur aratrum bifurco, manifeste legendum est regitur, 1198. Vinum sanctum Gallice *Le saint Vinage*, quid, 1208.

YVO (B.), Carnotensis episc. — Absentatio, CLXII, 31. Alodium B. Petri, 171. Angarias contra legitima instituta facere, 190. Appellatio, 486. Appellationum littere, 171. Apices pro litteræ, epistolæ, 16. Auristuta., 314. Bannum lengæ, sub banno esse, 120, 144. Basilei Græce dicuntur reges quasi fundamenta populi, 377. Brevigerulus quis, 606. Caducarii proventus, 434. Calcaneum observare, 16. Cantilenæ populares in firmanda prava electione episcopi 89. Carentinum vinum, 2?6. Casa, casamentum quid, 284. Casali ecclesiæ, id est casalli, 311. Cassare et quassare, 316. Cataneus seu Capitaneus Ecclesiæ, 3?? Catti æ pelles, 2?5. Cauteria verba vestra, aliter austera, 303. Communia super præceptum non docenda quid. 1?2 Conniventia pro conventione, 3?? Culpati pro excommunicati, 327. Dominicatus pro ... 143 Exepiscopus, 315. Facele pro facetiæ, 31?. Famis forte pro fames, 403 vel Firmitate sacerdos quis ... Feriæ facere, 187, 3?3. Franci unde dicti, 611 Garcia, ?, 111 ?08. Hominium, 243. Homagium, idem ac hominium, 385. Hymnodia, 222. Ignis sacer morbi genus, ... Incardinari, 146. Intenebrare, ?3. Investitura, ... Lengæ bannum, vide bannum lengæ. Leva quid 2?4 Mansella ... Manchia forte pro macula, 290 Monomachia, ... Nævus conscientiæ id est scrupulus, ... Obedientia quid, 374. Ordaleum quid, pro Anglis, 339. Pedagogi nomen in malam partem acceptum 17. Palinodiam scribere, 17, 301. Paranymphus conjugii. 3?2. Parochia quid. 148. Pensare pro cogitare, 3?1. Pragmatica sanctio, 292 Puteacensis dominus quis, 215. Reculæ, recculæ, resculæ, ?51. Responsales qui, 276. Sancire reculæ 129 1?4. Sapa, quid, 2?6. Sarabaitæ qui, 389. Scisma et schisma, 407. Senescallus seu dapifer, 1?5. Statura judicis, 414-415. Talio quid, 146. Tallia, Gallice *la taille* annuus census, 433. Tractatores qui dicti sint, 17, 300. Vanizando 184. Vassalli Ecclesiæ, 362.

Hic plures omittimus auctores scilicet, Lambertum, Atrebat. episc.; Anonymum, *De chronica Divion. ecclesiæ;* Joannem monachum chronographum, Anselmum laudunensem; papam Paschalem II. etc., quorum examen non sat ad rem linguisticam elucidandam venit.

THEOGERUS, Metensis episcop. — Tractatum *De musica* reliquit qui vocibus Græcis ut omnes alii hujus argumenti tractatus abundat, quas pluries jam conscripsimus, CLXIII, 777.

HUGO DE S. MARIA, Floriacensis monachus. — Amministrare pro administrare, CLXIII, 895. Auricalcum, 848. Byzantium monetæ genus, 908. Caballi pro equi, 908. Calumpnosi, pro calumniosi, 821. Castellum, 845. Codicellus, 821. Dogmatizant hæretici, 854. Ferula episcopalis, 955. Flores Ecclesiæ martyres dicuntur, 832. Fulcrum Per capillos a fulcro extrahens. 1002. Historiologi, 821. Horologium arte mechanica compositum, 848. Infula sacerdotalis, 956. Justitiarius dictus Richardus dux ob justitiæ amorem, 879. Mergus avis genus 989. Otiabundus legere, 822. Parthi exsules interpretantur, scythico sermone, 832. Particulo nævo erroris, 826. Pillulæ ereæ, 848. Processio imperialis, Gallice *cortege* 965. Qui-nihil-fecit, Ludovici filii Carolomani cognomen, 871. Sion Hebraice, id est speculatio, 831. Sudarium Domini nostri Jesu Christi, 893. Tonsurari, 425. Tudites Caroli Francorum ducis cognomen unde, 832. Voraciter pro veraciter mendose, 924.

BRUNO (S.), Astensis abbas, postea autem episcopus Signiensis. — Æs sonans et tinniens cymbalum quid significet, CLXV, 908, 909. Angelorum linguæ quæ, 908. Arbores infructuosæ quosnam designent, 838. Beelzebub Hebraice Deum muscarum sonat, 794. Caro pro homine 754. Cœnomia pro cynomia Græce muscam caninam sonat, 917. Feminalia non habere, id est, uxorem non duxisse, 931 Fusilia scuta, 795. Malies per mala manus, 917. Jesus interpretatur salvator, 766. Os pro sermone, 758. Pacificus pro Salomone quod sonat nomen ejus, 923. Pascere agnos, pascere oves, mystice quid significet, 761. Puer dicitur populus Judæus ob suam infirmitatem et puerilem intelligentiam, 800. Sufficit unicuique lingua sua, 908. Via. In via esse quid mystice, 824. Vox verbum præcedit,.. statim ut ex ore loquentis sonus qualiscunque procedit vox est, verbum tamen nondum est, 754.

COSMA Pragensis, in sua *Chronica Bohemorum*. an. 1125; pleræque voces pessima orthographia deformantur apud hunc auctorem. — Allodium, CLXVI, 117. Ambo, ecclesiæ locus eminens, 126. Amplum regnum, 162. Angaria decreti, 125. Archigeronta, id est, decanus, Gallice *doyen*, 55. Barba. Volare in barbam alterius quid, 63. Bohemia unde dicta, 60. Bursa pecuniaria, 74. Caballum ascendere, 67. Decimatio episcopo solvenda, 117. Dominellus, 78. Euphonizare secum apostropham quid. 115. Feodum male pheodum, 117. Formaticus, id est caseus, 67. Gnata quæ, 114. Lemures quid, 74. Lacialius pro latialius, id est Latinius paulo meliori stylo, 55. *Meum, nostrum* primævis temporibus feliciter ignotum, 61. Metatoria vestimenta, 66. Novale quid, 66. Parma victoriæ pro palma, 146. Pera subere contexta, 67. Premizi Gothicum vocabulum, Latine præmeditans sive superexcogitans sonat, 66. Quisquis pro quis, 59. Strigæ quid, 74. Tesqua

CCXXXII

INDEX PHILOLOGICUS,

ORDINE ALPHABETICO REVOCANS

VERBA VARIA QUÆ EX ARABICO, CHALDAICO, HEBRAICO, SYRIACO,

IN LATINUM A SS. PATRIBUS TRANSLATA FUERUNT ET ENUCLEATA.

—

Primas, LXVIII, 899. Beda, XCIII, 141. Alcuinus, C, 1025, 1027. Rabanus Maurus, CXI, 544. Haymo, CXVII, 523. Anselmus, CLXII, 1548. Garnerius, CCV, 345. Martinus Legionensis, CCIV, 304.

LATHEIM (parietis …). — S. Hieronymus, XXIII, 781. Remigius Autissiodor., CXXXI, 100.

LAZARUS (adjutus). — S. Gregorius Magnus, LXXV, 551, 1051. S. Isidorus, LXXXII, 299. Smaragdus, CII, 372. Rabanus Maurus, CXI, 63. Rupertus, CLXVIII, 1131. Hugo a S. Victore, CLXXV, 832; CLXXVI, 1084. Garnerius, CXCIII, 102. Martinus Legionensis, CCIX, 118.

LEBNA (in laterem). — S. Hieronymus, XXII, 711. S. Isidorus, LXXXIII, 350. Beda Vener., XCIII, 448. Rabanus Maurus, CVIII, 847, 1052. Walafridus, CXIII, 439. Hervæus, CLXXXI, 140.

LEBES … — Rabanus Maurus, CVIII, 1092.

LEMUNA (pascua, lateres). — Rabanus Maurus, CVIII, 1092.

LEVI (assumptus, additus). — S. Ambrosius, XV, 1883. S. Hieronymus, XXIII, 781, 795. S. Gregorius Magnus, LXXIV, 1095. S. Isidorus, LXXXII, 282. Beda, XCI, 941. Alcuinus, C, 1131. Rabanus Maurus, CVII, 874; CVIII, 605; CIX, 388. Angelomus, CXV, 214, 217. Haymo, CXVII, 1087. Anselmus, CLXII, 1051. Bruno, CLXV, 150.

LEVIATHAN (serpens, additamentum eorum). — S. Hieronymus, XXVI, 787. S. Gregorius Magnus, LXXV, 645; LXXVI, 982, 1105. S. Isidorus, LXXXII, 317. Rabanus Maurus, CXI, 428. Haymo, CXVI, 843. Bruno, CLXIV, 561, 688. Rupertus, CLXVIII, 1188. Hervæus, CLXXXI, 272. Philippus de Harveng., CCIII, 892. Martinus Legionensis, CCIX, 41. Innocentius, CCXVII, 588.

LIA (laboriosa). — S. Hieronymus, XXIII, 781. S. Augustinus, XXXIV, 1045. S. Eucherius, L, 994. S. Gregorius Magnus, LXXV, 764; LXXIX, 714. S. Isidorus, LXXXII, 471; LXXXIII, 252. Beda Vener., XCI, 254; XCIII, 395. Rabanus Maurus, CVII, 599, 600; CVIII, 1250; CXI, 40, 278. Angelomus, CXV, 214. Paschasius, CXX, 84. Petrus Damianus, CXLV, 853. Guibertus, CLVI, 725. Anselmus, CLXII, 1202. Zacharias, CLXXXVI, 45. Philippus de Harveng., CCIII, 397. Garnerius, CCV, 751. Martinus Legionensis, CCVIII, 728.

LIBANUS (candidatus). — Rufinus, XXI, 746, 912. S. Hieronymus, XXIV, 255; XXV, 248, 1495. S. Augustinus, XXXVI, 912; XXXVII, 1170. Cassiodorus, LXX, 734, 1070, 1075. Beda Vener., XCIII, 621, 877. Rabanus Maurus, CXI, 521. Haymo, CXVI, 437, 809; CXVII, 162. Bruno Carthusiensis, CLII, 747. Bruno Astensis, CLXIV, 1278. Godefridus, CLXXIV, 977. Wolbero, CXCV, 1140. Philippus de Harveng., CCVII, 361. Petrus Blesensis, CCVII, 573. Alanus, CCX, 836.

LIBYA (cuneatis, … …). — Rabanus Maurus, CIX, 198. Hugo a S. Victore, CLXXV, 742.

LIDDA (utilitas). — S. Hieronymus, XXII, 845. Rabanus Maurus, CXI, 282.

LITHOSTROTOS. *Vide*. GABBATHA.

LOBNA (in laterem). — S. Hieronymus, XXII, 711.

LOBON (… …). — Rabanus Maurus, CXI, 268, 162.

LOT (declinatio). — S. Hieronymus, XXIII, 781, 851; XXV, 1294. S. Augustinus, XXXVII, 1093. Cassiodorus, LXX, 596. S. Isidorus, LXXXII, 270. Beda Ven., XCIII, 920. Rabanus, CXI, 86. Walafridus Strabus, CXIII, 117, 564. Angelomus, CXV, 172. Haymo, CXVI, 477. Remigius Antiss., CXXXI, 581. Bruno Herbipolensis, CXLII, 513. Guibertus, CLVI, 112. Rupertus, CLXVIII, 340.

LUCAS (consurgens, ipse elevans). — S. Hieronymus, XXIII, 857; XXX, 533. Rabanus Maurus, CXI, 88. S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1292.

LUD (utilitas). — S. Hieronymus, XXIII, 781; XXIV, 652.

LUITH (genæ). — S. Hieronymus, XXIV, 252. Godefridus, CLXXIV, 1126. Hervæus, CLXXXI, 175. Aelredus, CXCV, 467.

LUZA (nux, amygdalum). — Rabanus Maurus, CVII, 595. Walafridus, CXIII, 158, 162. Angelomus, CXV, 212. Guibertus, CLVI, 261. Rupertus, CLXVII, 501. Philippus de Harveng., CCIII, 568.

LYDDA (nativitas …). — S. Hieronymus, XXIII, 848.

LYDIES (…). — S. Hieronymus, XXV, 112.

LYCAONIA (ad …). S. Hieronymus, CXIII, 915. Rabanus Maurus, CXI, 315.

LYDIA (…, …). — S. Hieronymus, XXIII, 848. Rabanus Maurus, CXI, 314.

LYSIAS (…). — S. Hieronymus, XXIII, 848. Rabanus Maurus, CIX, 1117. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1185.

MAALON (de fenestra, a principio). — Rabanus Maurus, CVIII, 1201. Walafridus Strabus, CXIII, 133.

MAASIA (factura, opus Domini). — Rabanus Maurus, CXI, 1052.

MACEDA (… orientalis). — Rabanus Maurus, CVIII, 1092. Godefridus, CLXXIV, 1171. Gerhohus, CXCIII, 1701.

MACEDO (orientalis). — S. Hieronymus, XXIII, 848.

MACHABÆUS (…). — S. Hieronymus, XXII, 712. S. Isidorus, LXXXIII, 351. Beda Vener., XCI, 376; XCIII, 921. Rabanus Maurus, CVIII, 815. Walafridus Strabus, CXIII, 440.

MACHABÆUS (bellator). — Rabanus Maurus, CIX, 1142. Godefridus, CLXXIV, 1182.

MACHIR (…, de …). — Rabanus Maurus, CIX, 96. Angelomus, CXV, 396.

MACHMAS (… …). — Rabanus Maurus, CIX, 1168. Hervæus, CLXXXI, 137.

MADIAN (ex judicio, …, iniquitas, contradictio). — S. Hieronymus, XXIII, 781, 787; XXIV, 141, 591; XXV, 232, 1347. S. Augustinus, XXXVII, 1053. Cassiodorus, LXX, 598. S. Isidorus, LXXXIII, 204. Beda, XCIII, 423, 928. Rabanus Maurus, CVIII, 718, 1163; CIX, 40. Walafridus, CXIII, 284. Haymo, CXVI, 480, 707; CXVII, 1035. Remigius, CXXXI, 781. Petrus Damianus, CXLV, 1061. Bruno, CLXIV, 1021. Godefridus, CLXXIV, 625. Hugo a S. Victore, CLXXVII, 1093. Hervæus, CLXXXI, 117. Garnerius, CCV, 725. Martinus Legionensis, CCIX, 115.

MADIANÆI (judicantes). — S. Hieronymus, XXIII, 782.

MADIANITÆ (flumen effusum). — Rabanus Maurus, CVIII, 1131.

MADON (contradictio). — Rabanus Maurus, CVIII, 1052.

MAEL … (…). — S. Augustinus, XXXVI, 614.

MAGDAL (magnitudo …). — S. Hieronymus, XXII, 702. Beda Venerabilis, XCIII, 373. Rabanus Maurus, CVIII, 813.

MAGDALENE (turris). — S. Hieronymus, XXII, 1090; XXIII, 1159. S. Isidorus, LXXXII, 289. Rabanus Maurus, CXI, 84. Godefridus, CLXXIV, 797.

MAGDALUM (turris). — S. Hieronymus, XXII, 702. Rabanus Maurus, CVIII, 63. Walafridus, CXIII, 223. Bruno Astensis, CLXIV, 261. Rupertus, CLXVII, 638.

MAGEDDON (tentans … tentationem). — Beda, XCI, 584. Rabanus Maurus, CVIII, 1117; CXI, 317. Angelomus, CXV, 542.

MAGGEDDO (… ejus). — Rabanus Maurus, CVIII, 1062; CIX, 190, 271, 468. Walafridus Strabus, CXIII, 567. Angelomus, CXV, 462. Philippus de Harveng, CCIII, 951.

MAGMAS (humilitas). — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 347. Beda, XCI, 373.

MAGOG (de tecto). — S. Ambrosius, XV, 932. S. Hieronymus, XXIII, 781; XXV, 256. S. Augustinus, XLI, 676. Primerius, LXVIII, 918. Remigius, CXXXI, 967. Bruno Astensis, CLXV, 715. Gerhohus, CXCIII, 892.

MAHALATH (… parturiens). — Rufinus, XXI, 856.

MALACHI (angelus meus). — S. Hieronymus, XXV, 1541.

MALACHIAS (angelus Domini). — S. Hieronymus, XXV, 948, 1399. S. Isidorus, LXXXII, 289; LXXXIII, 174, 1 83. Rabanus Maurus, CXI, 118. Haymo, CXVI, 636. Rupertus, CLXVIII, 817.

MALACHIUS (nuntii). — S. Isidorus, LXXXII, 272.

MALALEEL (… Deum). — S. Hieronymus, XXIII, 781. Beda, XCI, 288. Rabanus Maurus, CVII, 510. Walafridus, CXIII, 103. Adonis, CXXIII, 23.

MALCHUS (rex). — S. Hieronymus, XXIII, 748; XXVI, 260. Alcuinus, C, 970. Smaragdus, CII, 219. Haymo, CXVIII, 428. Godefridus, CLXXIV, 795. Petrus Comestor, CXCVIII, 1620. Joannes Saresber., CXCIX, 393.

MAMERE (mare pelliceum). — S. Isidorus, LXXXII, 278. Rabanus Maurus, CXI, 72. Guibertus, CLVI, 294, 351.

MAMMONA (divitiæ). — S. Hieronymus, XXVI, 44. S. Augustinus, XXXV, 1349; XXXVI, 620, 645. Druthmarus, CVI, 1317. Wernerius, CLVII, 1084. Zacharias, CLXXXVI, 342.

MANAIM (castra). — Rabanus Maurus, CIX, 75.

MANAHAT. — Rabanus Maurus, CIX, 314.

MANAHEN (…). — S. Isidorus, LXXXII, 281.

MANASSES (oblitus). — Rufinus, XXI, 844. S. Hieronymus, XXVII, 361; XXVI, 709, 1222. S. Augustinus, XXXIV, 887; XXXVI, 719, 1072. Cassiodorus, LXX, 421, 556, 776. S. Isidorus, LXXXIII, 106; LXXXII, 240, 283. Beda, XCI, 271; XCIII, 546, 913. S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 288, 281; LXXXIII, 276, 298. Alcuinus, C, 1131. Druthmarus, CVI, 1272. Rabanus Maurus, CVII, 653, 741; CVIII, 1128. Walafridus Strabus, CXIV, 68, 550. Haymo,

SEMEBAD (*ubi perditio*). — S. Hieronymus, XXIII, 784. Rabanus Maurus, CVII, 639. Walafridus, CXIII, 119. Remigius, CXXXI, 84.

SEMEIAS (*audiens Dominum*). — S. Isidorus, LXXXIII, 2[illegible]. Rabanus Maurus, CIX, 394, 404. Walafridus, CXIII, 662. Bruno Astens., CXLIV, 715. Rupertus, CLXVII, 1144.

SEMERON (*custos ejus*). — S. Hieronymus, XXIII, 784; CVIII, 1062.

SEMMA (*audiens*). — Angelomus, CXV, 378. Godefridus, CLXXIII, 564.

SEN (*excussio*). — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 212. Angelomus, CXV, 2[illegible].

SENE (*sol, auditio*). — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 365.

SENNAAR (*fetor eorum, excussio dentium*). S. Hieronymus, XXIII, 784. S. Gregorius Magnus, LXXV, 1073. S. Isidorus, LXXXIII, 237. Beda, XCI, 122, 128, 229; XCIII, 299. Rabanus Maurus, CVII, 530, 539; CXI, 380. Walafridus, CXIII, 118. Remigius, CXXXI, 84. Rupertus, CLXVII, 364. Hervæus, CLXXXI, 145. S. Bernardus, CLXXXIV, 872. Philippus de Harveng., CCIII, 952.

SENNACHERIB (*tollens, levans deserta*). — S. Hieronymus, XXIII, 827. Godefridus, CLXXIV, 73. Hervæus, CLXXVI, 351.

SENNESER (*plasmatus*). — Rabanus Maurus, CIX, 301.

SEPHAR (*liber*). Beda, XCI, 122.

SEPHARVAIM (*libri, litteræ*). — S. Hieronymus, XXIII, 827; CLXXXI, 349.

SEPHER (*pulchritudo*). — S. Isidorus, LXXXIII, 350. Beda, XCI, 376; XCIII, 404.

SEPHIM (*humilis campestris*). — Rabanus Maurus, CLX, 398. Walafridus, CXIII, 660.

SEPHORA (*passer*). — S. Hieronymus, XXII, 756; XXIII, 789. Beda, XCI, 288. Rabanus Maurus, CVIII, 13, 18; CXI, 52. Walafridus, CXIII, 186. Bruno Astensis, CLXV, 891. Garnerius, CCV, 724.

SEON (*arbor infructuosa, elatus, tentatio oculorum*). — S. Augustinus, XXXVII, 1760. S. Prosperus, LI, 385. Cassiodorus, LXX, 964. S. Isidorus, LXXXIII, 355. Beda, XCI, 369, 407. Rabanus Maurus, CVIII, 719; CXI, 53. Remigius, CXXXI, 794. Bruno Herbipolensis CXLII, 487. Bruno Carthusiensis, CLII, 1349.

SERAPHIM (*ardentes incendentes*). — S. Hieronymus, XXIII, 830. S. Isidorus, LXXXII, 273. Angelomus, CXV, 454. Haymo, CXVI, 756. Bruno, CLXIV, 1092. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 85. Gerhohus, CXCIII, 917. Martinus Legionensis, CCVIII, 569.

SEROR (*parvulus, turbulentus*). — Rabanus Maurus, CIX, 36.

SESAC (*Byssus cilicium*). — Rabanus, CVII, 509, 510; CLX, 202, 485. Angelomus, CXV, 474. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1143.

SETH (*positio resurrectio*). — S. Hieronymus, XXIII, 783. S. Augustinus, XLI, 461. S. Isidorus, LXXXII 275; LXXXIII, 228. Beda, XCI, 76, 522; XCIII, 290. Rabanus Maurus, CXI, 32. Walafridus Strabo, CXIII, 102, 103. Angelomus, CXV, 151. Adonis, CXXIII, 24. Remigius, CXXI, 72. Rupertus, CLXVI, 322.

SETHIM (*fuctus spinarum*). — Rabanus Maurus, CVIII, 825.

SETRAI (*exauditor meus, absconsio mea*). Rabanus Maurus, CIX, 404.

SIBA (*secta a secando*). — Rabanus Maurus, CLX, 96, 111.

SIGELEG (*Defæcatio vocis adductæ*). — Beda Vener., XCI, 696. Remigius, CXXXI, 406. Rupertus, CLXVII, 1201. Godefridus, CLXXIV, 298. Gerhohus, CXCIII, 1627.

SICHA (*humilis*). — Rabanus Maurus, CIX, 304.

SICAAR (*conclusio.*) — Walafridus Strabus, CXIV, 371. Hugo a S. Victore, CLXXV, 755.

SICHEM (*consummata, perfecta, humeri, labor.*) Bacchiarus, XX, 1050. S. Hieronymus, XXIII, 784. S. Eucherius, L, 1037. Beda, XCI, 138, 262. Alcuinus, C, 558. Druthmarus, CVI, 1516. Rabanus, CVII, 613, 614. Walafridus Strabus, CXIII, 160. Guibertus, CLVI, 113, 247. Angelomus, CXV, 224, 232. Rupertus, CLXVII, 500. Godefridus, CLXXIV, 200.

SICHIMA (*humerus*). — Rufinus, XXI, 834. S. Hieronymus, XXVI, 1152, S. Augustinus, XXXVII, 718; XXXIX, 1765. Cassiodorus, LXX, 779. Beda, XCIII, 796. Bruno Astensis, CLXIV, 1017. Gerhohus, CXCIV, 680.

SICHIMITÆ (*humeri*). — S. Hieronymus, XXIII, 785. Rabanus Maurus, CVIII, 1175.

SICHIMIUS (*humerus*). — Haymo, CXVI, 395.

SIDON (*venator*). Rufinus, XXI, 317. S. Hieronymus, XXIV, 276; XXV, 250. 316; XXX, 611. S. Augustinus, XXXV, 2264. Beda, XCI, 122, 279; XCII, 58. Alcuinus, C, 564. Rabanus Maurus, CXII, 915; CXI, 280. Anselmus, CLVIII, 1[illegible]3. Rupertus, CLXVII, 1141. Godefridus, CLXXIV, 92.

[illegible] (*[illegible]*). — Rabanus Maurus, CIX, 207; CX, 703. Angelomus, CXV, [illegible]. Haymo, CXVIII, 204.

SIDRAI (*[illegible] meus*). — S. Isidorus, LXXXII, 283.

SIHOR (*[illegible]*). — S. Hieronymus, XXIII, [illegible]. Rabanus Maurus, CIX, 2[illegible]; CXI, [illegible]. Walafridus Strabus, CXIII, [illegible].

[illegible] (*[illegible]*). — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 29. S. Isidorus, XCI, [illegible]. Angelomus, CXV, 254. Rupertus, CLXVII, [illegible]. Godefridus, CLXXIV, 404. Garnerius Lingonensis, CCV, [illegible].

SILOE (*missus*). — S. Hieronymus, XXIV, 116; XXX, 573. Beda, XCI, [illegible]. [illegible], CII, 1[illegible]. Rabanus Maurus, CXI, 322. Rupertus, CLXIX, 591. Hugo a S. Victore, CLXXV, 760. Hervæus, CLXXXI, 106. Philippus de Harveng., CCIII, [illegible]. [illegible], CCIII, 2[illegible].

SIMEON (*audivit*). — S. Hieronymus, XXIII, 785. Rufinus, XX, 1039. S. Isidorus, LXXXII, 284, 789. Beda Vener., XCI, 2[illegible]2, 1131. Rabanus Maurus, CVII, [illegible]; CVIII, 1062; CIX, 1141, 1142. Angelomus, CXV, 217. Anselmus, CLVIII, 624, 625. Adam, CXCVIII, [illegible].

SIMON (*obediens*). — S. Hieronymus, XXX, 596. S. Isidorus, LXXXII, 12[illegible]. Beda, XCIII, 22. Druthmarus, CVI, 1472. Rabanus Maurus, CVII, 789, [illegible]3, 1133; CX, 348; CXI, 86. Angelomus, CXV, 37[illegible]. Paschasius, CXX, 207, 4[illegible]. 944. Anselmus, CLXII, 1281. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 1157.

SIN (*odium, tentatio, rufus, sancta*). — S. Hieronymus, XXII, 705; XXIII, 789. — S. Augustinus, XXXIX, 1796. S. Isidorus, LXXXIII, 341. Beda Vener., XCI, 374, 377; XCIII, 398, 405. Rabanus Maurus, CVIII, [illegible]. Walafridus Strabus, CXIII, 241, 442. Bruno, CLXXIV, 561. Godefridus, CLXXIII, 260.

SINAI (*mandatum, mensura, odium, tentatio*). — Auctor incertus, IV, 913; XXIII, 789. S. Hieronymus, XXVI, 390. S. Augustinus, XXXIV, 774; XXXVI, 829, 830. Cassiodorus, LXX, 468. Rabanus Maurus, CVIII, 985; CXI, 360. Atto, CXXXIV, 531.

SINAI (*amphora mea, mensura mea, mandatum, rubi*). — S. Hieronymus, XXII, 708; XXVI, 390. S. Isidorus, LXXXIII, 342. Beda Vener., XCIII, 398. — Petrus Damianus, CXLV, 1024, 1116. Martinus Legionensis, CCVIII, 1204.

SINON (*os*). — Beda, XCI, 378.

SION (*speculatio*). — Auctor incertus, IV, 909, 913. Rufinus, XXI, 651, 681, 853, 897, 956. S. Hieronymus, XXII, 884; XXIV, 266; XXVI, 1036, 1084, 1258, 1294. S. Augustinus, XXVI, 70, 132, 598, 1006; XXXVII, 1261, 1307, 1725; XLI, 549, 550. Cassiodorus, LXX, 83, 490, 524, 541, 683, 921. S. Isidorus, LXXII, 527. Rabanus Maurus, CIX, 82, 327, 1158; CXI, 362. Haymo, CXVI, 866; CXVIII, 15. Bruno, CXLII, 523. Bruno Astensis, CXLV, 1042. Oddo, CLXV, 1187. Gerhohus, CXCIII, 946. Innocentius III, CCXVII, 1101.

SIOR (*turbidus*). — S. Hieronymus, XXII, 890; XXIV, 692.

SIS (*lebes, olla*). — Rabanus Maurus, CIX, 493.

SISARA (*gaudii exclusio*). — S. Augustinus, XXXVII, 1053. Cassiodorus, LXX, 598. — Beda, XCIII, 928. Rabanus Maurus, CVIII, 1133, 1136, 1148. Walafridus Strabus, CXIII, 984. Haymo, CXVI, 480. Remigius, CXXXI, 581. Bruno, CXLII, 315. Bruno Carthusianus, CLII, 1079. Bruno, CLXIV, 1021. Rupertus, CLXVII, 1031. Gerhohus, CXCIV, 510.

SMYRNA (*canticum eorum*). — S. Ambrosius, XVII, 769. Beda, XCIII, 137. Alcuinus, C, 1096. Rabanus Maurus, CXI, 344. Haymo, CXVII, 952. Anselmus, CLXII, 1508. Garnerius, CCLV, 708. Martinus Legionensis, CCIX, 304.

SOBA (*convertens*). — Rabanus Maurus, CIX, 368. Walafridus, CXIII, 567, 655. Angelomus, CXV, 347.

SOBAL (*vana vetusta*). — Rufinus, XXI, 882. S. Hieronymus, XXIII, 785. Beda, XCIII, 794. Rabanus Maurus, CIX, 294, 302. Walafridus Strabus, CXIII, 635, 638. Haymo, CXVI, 394. Bruno Astensis, CLXIV, 912. Hugo a S. Victore, CLXXV, 745. Petrus Lombardus, CXCI, 551. Gerhohus, CXCIII, 1749.

SOBNAS (*quæstor, dispensator*). — S. Hieronymus, XXIV, 273, 275. Godefridus, CLXXIV, 75. Hervæus, CLXXXI, 220.

SOCHEN (*tabernaculum, thalamus*). — S. Hieronymus, XXIV, 273.

SOCHOTH (*tabernacula*). — S. Hieronymus, XXII, 701. S. Isidorus, LXXXIII, 340. Beda Vener., XCI, 373, 731; XCIII, 307, 342, 397. Rabanus Maurus, CVII, 513;

CCXXXIII

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM MANUSCRIPTORUM [IN] QUIBUS SS. PATRUM ET AUCTORUM ECCLESIASTICORUM SCRIPTA REPERIRE EST

AD LECTOREM

Index iste, nec promissus, imo nec annuntiatus est in *Indice indicum* qui in frontispicio [l]egitur, et tamen eum tibi per accessionem offerre sibi gratulatur editor. Excerptus est ex [illegible] ex operibus quibus constat *Encyclopædia* nostra, scilicet *Dictionario Manuscriptorum.*

—

xii sæc. — *Milan.* Apologia pro mulieribus Pompei Columnæ.

APOTHECARIUS. — *Carnot.*, 51. Apothecariæ monasterii monasterii sancti Petri Carnot. in-4, *vélin.*

APPARATUS. — *Ibid.*, 406. Apparatus Joannis Andreæ super sexto libro decretalium, in fol., *vélin.*

ARCA. — *Atrebat.* Arca Noe (de) membr., in-4 (Beda). Arca Noe (de) et comm. Super psalmos, membr., in 4. (Hugo). — *Bothomag.*, 29, 1317. — B. IX, C, 7. Arca mystica (de) Richardus de S. Victore.

ARITHMETICA. — *Charleville*, 1894. Arithmetica Boetii, membr., in-fol. — *Remens.*, 704, 705. Arithmetica Boetii. — *Florence*, 21. Arithmetica Boetii ad Symmachum membr., antiq. — *Ibid.*, 22. Artis arithmeticæ, mathematicæ Liber, membr. antiq. —*Ibid.*, 20. Arithmeticæ libri duo Boetii ad Symmachum; membr. antiq.

ARRHA. — *Bibl. Atrebat.* Arrha animæ (de) membr., in-fol. — *Rome*, 1342. Arrha animæ (de) fragmentum Soliloquii Hugonis. — *Bâle*, B. VII, 7. Arrha animæ Soliloquium, in-4.

ARTE (De). — *Colmar.* Arte (de) interpretandi, liber quæstionum Hebraicarum; S. Hieronymus, membr. in-4., sæc. xi. — *Bruges*, 32. Artis metaphysicæ textus et totius philosophiæ naturalis, in-fol. — *Ibid.*, 83. Arte (de) Sermocinandi, alphabetus Petri card., in-fol. — *Rome* 952. Arte (de) prædicandi Summa Guillelmi.

ARTICULUS. — *Camerac.*, 445. De articulis fidei S. Augustinus, membr., 768. — *Middlehill.*, 1869. De articulis fidei.

ASTROLOGIA. — *Oxford.* De astrologia Excerptum sæc. ix, membr. — *Ibid.*, 3464 *et seqq.* Ad astrologiam judiciariam pertinent. — *Florence*, 17. Astrologiæ judicialis Summa impr., pap.

ASTRONOMIA. — *Divionens.* De astronomia, membr. in-fol., Isidor. De astronomia chart. in-8, Fr. de Berno.

AUCTORITATES. — *Laudun.*, 276. Auctoritates quædam memoria dignæ excerptæ de Opuscul. B. Bernard. abb.

AUREA (Bulla). — Gotha, p., 105. Latine et Germanice.

AURORA. — *Audomar.*, 370, 9, 4. Aurora Petr. de Riga membr. in-8, aurora, Petrus de Riga.

BASILICA (De.) — *Avenion.* Beda, De basilica Sophia dicta, urbis Constant. epist. Aur. Augustini ad Grammaticos et eorum collegas, etc. membr. in-fol. — *Rome*, 175. Basilicæ S. Petri pro fabrica Bullæ. In basilica S. Agnetis martyris homilia habita. In basilica S. Joannis Constantiana Serm. habitus.

BASILIGERONTICON. — Basiligeronticon a Petro Blesensi, lib. philosophiæ de honesto et utili, etc., membr. in-fol.

BENEDICTIONALE. — *Boulogne-sur-mer*, 6. Benedictionale, Pontificale, membr. in-fol. — *S. Gall.*, 395. Benedictionale, Codex mutilus, sæc, xii, membr. in-4. — *Ibid.*, 396. Benedictionale cum indice ab initio membr. in-4. — *Ibid.*, 421. Benedictionale Solemne, in-fol.

BIBLIA. — *Alenconium*, 3. Biblia sæc. xi, in-4. — *Ibid.*, 4. Biblia sæc. xi, in-8. — *Ambian*, 1. Biblia sacra, sæc. xii. — *Atrebat.* Biblia Latina, sæc. xi, membr. in-fol. — Biblia Hebraica, sæc. xii, membr. in-fol. — Biblia membr., in-4. — *Antissiodor.* Biblia Latina, membr. in-12. — Biblia versificata, sæc. xi, membr. in-4. — *Camerac.* Biblia, membr. in-4. — Carnot. Biblia sacra, *très-grand in-fol.*, *vélin du* viii° *au* x° *siècle.* — *Divionens.*, 1-9. Biblia, membr., in-fol. — *Ibid.*, 10. Biblia Latina, c. gl., membr., in-fol. — *Ibid.* 11. Biblia Latina, c. comm., in-fol. — *Ibid.*, 1. Biblia membr. in-4. — *Ibid.*, 2, 3, 4. Biblia membr. in-4. — *Ibid.*, 56. Biblia membr. in-4. — *Ibid.*, 7. Biblia membr. in-4. — *Ibid.*, 327. Biblia Latina sæc. viii, membr. in-fol. — *Ibid.*, 328. Biblia Latina, sæc. viii. membr. in-fol. — *Ibid.*, 329. Biblia Latina, sæc. ix, membr. in-fol. — *Ibid.*, 330. Biblia Latina, sæc. x, membr., in-8. — *Ibid.*, 331. Biblia Latina, sæc. xi, membr. in-4. — *Ibid.*, 332, 333. — Biblia Latina sæc, xi, membr. in-8. — *Ibid.*. 334, 335, 336. Biblia Latina, sæc. xi, membr. in-4. — Lugdun., 337. Biblia Latina, sæc. xi, membr. in-4. — *Ibid.*, 338. Biblia Latina, sæc. xii, membr. in-8. — *Ibid.*, 339, Biblia Latina, sæc. xii, membr. in-8. — *Ibid.*, 340. Biblia Latina, sæc. xii, membr. in-4. — *Ibid.*, 341, 342. Biblia Latina, membr. in-4, et fol. — *Ibid.*, 343. Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 344. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 345. Biblia Latina, membr. in-8. *Ibid.*, 346, 347. Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 348. Biblia Latine, membr. in-fol. — *Ibid.*, 349. Biblia Latina, membr. in-12. — *Ibid.*, 350. Biblia Latini, membr. in-fol. — *Ibid.*, 4. Biblia Latina, sæc. xi, membr. in-12. — *Aurelian.*, 5. Biblia, membr. in-fol. (cum pict.). — *Ibid.*, 6. Biblia, sæc. xii, membr. in-fol. — *Ibid.*, 7. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 8. Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 9. Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 3706. Biblia sacra. — *Ibid.*, 3701. Biblia sacra, cum notis marginalibus. — *Bibl. imper. Lutec.* — 3701. 2. Biblia Latina cum Præfatione S. Hieronymi. — *Ibid.*, 3701. 3. Biblia Latina olim Leodeg. II XIII P. — *Ibid.*, 3032. Biblia sacra. — *Bibl. imperial. Lutec.*, 1. 1° Biblia sacra duo tomi, in primo, usque ad psalmos; in secundo usque ad finem Liber Genesis, etc. — *Ibid.*, 1. Biblia Latina, sæc. xi membr. in-fol. — *Ibid.*, 2, 3, 4. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 4 A. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 4a. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 4 B. Biblia sacra, membr. in-fol. — *Ibid.* 5. Biblia Latina, membr. in-fol. — *Ibid.*, 6. Biblia Latina 1 vol., Genesis, Judices in in-fol. — *Bibl. de l'Arsenal, Lutec.* — 7. Biblia Latina, membr. in fol. — *Ibid.* 8. Biblia Latina. — *Ibid.*, 9. Biblia Latina membr. in-4. — *Ibid.*, 10. Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 11-17. Biblia Latina, membr. in-4. — *Ibid.*, 18-22. Biblia Latina, membr. in-8. — *Remens.*, 1. Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 3. Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 4. Biblia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 5. Biblia, membr. in fol. — *Ibid.*, 6. Biblia, membr. in fol. — *Ibid.*, 7. Biblia, membr. in-8. — *Ibid.*, 8. Biblia, sæc. xii, membr. in-4. — *Ibid.*, 9. Biblia, sæc. xii, membr. in-fol. — *Ibid.*, 10. Biblia, sæc. xii, membr. in-fol. — *Ibid.*, 11. Biblia versificata a Petro di Riga auctore et Ægidio correctore membr. in-4. — *Vienne*, 1, 2, 3, 4. Biblia sacra, in membrana. — *Ibid.*, 5. Biblia sacra, in membrana cum elegantibus figuris inauratis. — *Ibid.*, 6. Biblia sacra in membrana. Hinc autem usque ad numerum 29 libri Biblici sunt. — *Glasgow.* Biblia Hieronymi membr., in-fol. — Biblia vulgata membr., in-8. — *Ibid.*, S. 10, 169. Biblia, membr. in-12. — *Middlehill.*, 2506. Biblia ab Isaia ad Apocalypsin, membr. in-fol.

BONUM. — *Aurel.*, 126. De bono mortis sæc. xii, membr. in-4. S. Ambrosius. — *Bibl. imper. Lutec.*, 4002. Augustini De bono conjugali et de virginitate. — *Duacum.* Bonum universale de proprietatibus Apum, membr. in-4, Thomas Cantipratanus. — *Bruges*, 236. De summo bono, in-8, S. Isidorus. De summo bono, in-4, Isidorus. — *Florence*, 113. De bono conjugali S. Augustini. — *Mont-Cass.*, 68. De natura boni adv. Manichæos. — *ibid.*, 170. De bono perseverantiæ. S. August. — *Bâle*, B. IX, 33. De bono disciplinæ Augustini. — B. X, 14. De bono disciplinæ Augustini. — B. IV, 12. De summo bono Isidori sive liber Sententiarum, in fol. — *S. Gall.* 230. De summo bono seu libri tres S. Isidori sæc. ix, in-fol. — *Mont-Cassin*, 108. De natura boni adversus Manichæos liber Augustini.

BREVIARIUM. — *Vezunt*, 23. Breviarium antiquum Capuzinorum vel. in-4. — *S. Quentin.* Breviarium, membr. in-12. Breviarium, membr. in-8. *Bréviaire de Saint-Quentin*, membr. in-8. *Bréviaire ancien imparfait*, membr. in-18. — *Rothom.* 94. Breviarium Gemmeticense. — *Remens.*, 419. Brunonis Signiensis episc. opera, membr. in-fol. — *Oxford.* Breviarium Bartholomæi per Joan. Mirfeld. — *Vienne.* Breviarium rerum gestarum inter Persarum et Turcarum imperatores. — *Ibid.*, 380. Breviarium ad usum canonicorum, etc.

BRUNO. — *Remens*, 419. Brunonis Signiensis episc. opera membr. in-fol.

CÆREMONIALE. — *Remens.*, 194. Cæremoniale locale monasterii S. Nicasii Remensis, Chart. in-4, anonymus. — *Stockholm.* 16. Cæremoniale Gallicum, in-fol.

CANONIBUS (De). — *Carnot.*, 172. In canonibus et decretis, Isidorus. — *Dublin*, 277, 137. 1. Canones Apostolorum imperfect. incipiunt a canone, 79, p. 1 cum notis marginalibus, etc. — *Ibid.*, 867. Canones Joannis Damasceni.

CANTICIS (De). — *Carolopol.*, 569. De Canticis canticorum, membr. in-fol. Honorius. — *Alcobaza*, 40. In Cantica canticorum Expositio Greg. M. — *Ibid.*, 72. In Cantica canticorum appositio brevis chart. in-4.

CAPITALIBUS (De). — *Augustod.*, 24. De capitalibus vitiis sive institutionum liber quintus et sequentes Joan. Cassianus xii sæc. in-4, *sur vélin.* — *Bâle*, A. VII, 35. De capitalibus peccatis eorumque speciebus et remediis tr. in-4. — *Ibid.*, A. VIII, 32, 38. De vitiis VII Capitalibus tr., in-4. — A. VII, 35.

CAPITULA. — *Albia*, 38 *bis.* Capitula S. Gregorii ad Augustinum episcopum Anglorum in Saxoniam missum in-4 *sur vélin.* — *Monspessul.* 158. S. Hieronymi seu potius Fredegarii scholastici Chronicoron capitula et fragmenta de regno Assyriorum, in-4, *sur vélin.* — *Aurelian.*, 193. Theodulfi episcopi Aurel. capitula ad presbyteros parochiæ; capitularia regum Francor., sæc. xi, membr. in-fol. — *Suession.*, 5, 147. Isidori Capitula membr. in-4.

CAPITULARE. — *Middlehill.*, 1736, 566. Capitulare, II Caroli Magni, editum ann. 803; sæc. x, membr.

definitione et divisione, tractatus Boetii, sæc. xi, membr

DELINEATIO. — Albi, 27, sub n. 10, delineatio geographica orbis, in-fol. sur vélin. — Rome, [illegible] Delineatio instrumentorum astronomicorum.

DIADEMA. — Camerac., 418 Smaragdi Diadema monachorum, membr. in-fol. — Duac., Diadema monachorum, Reg. S. Augustin., membr. in-4. — Laon, 53. Diadema monachorum Smaragdi.

DIALOGI. — Carnot., 114. Sub n. 2, Sulpitii Severi, de S. Martini virtutibus Dialogi, xii sæc. — Duac., Basilii dialogi, et Chrysostomus de dignitate sacerdotii, membr. in-4. Ibid. Aliud manuscriptum.

DIALOGORUM. — Ambian., 212. S. Gregorii Dialogorum libri quatuor, xii sæc. — Alcobaça. Dialogorum B. Gregorii P. libri quatuor, membr. in-4. Script. a Fr. Seraphino de Porto de Noe, monacho Alcobacensi.

DIALOGUS. — Carnot., 174. Sub. n. 2, Dialogus S. Hieronymi contra Pelagum, xii sæc., in-4, vélin. — Middlehill., 701, 484. Dialogus inter peregrinum et Theodorum, Anonym. (forsan Hugonis de Folieto). — Ibid., 1721, 521. Dialogus cum Mose Judæo, xii sæc., membr. — L'Escurial. 21. Dialogus de fortitudine Fr. Rocabertini.

DICTA. — Bibl. imper. Lutet., 26, 27. Dicta Lanfranci, archiepis. Cantuar. — Rothomag., 458. Dictorum Patrum Smaragdus. — Middlehill., 1850, 743. Dictorum et factorum mirabilium, lib. ix, Valerii Maximi cum scholiis marginal. amplissimis ejusd., membr.

DIDASCALICON. — Duac., Didascalicon Hugonis, Epistolæ Dindimi, in philosophiam. — Ibid., Hugonis Didascalicon de ortu et inventione philosophiæ, et origine artium liberalium, membr. in-8. — Laudun., 117. Sub n. 2, De origine artium didascalicon Hugonis. — Milan, Didascalicon Hugonis a Sancto Victore Pergamens. — Rome, 1581. Didascalicon Hugonis de studio legendi. — Ibid., 116. Didascalicon de studio legendi.

DIFFERENTIÆ. — Laudun., 265. Sub n. 13, incipiunt differentiæ Isidori, *inter Deum et Dominum*. — Oxford. De differentiis eorum qui ad fidem accedunt, Timothei presb. Constantinop.

DIFFINITIONIBUS (De). — Carnot., 92. sub n. 5, Boetii De diffinitionibus liber, etc., xi sæc. in-4, vélin. De Definitionibus rectæ fidei, Raban. m.

DIGNITATE (De). — De Dignitate sacerdotii, Chrysostomus.

DISCIPLINA (De). S. Audomar., 496, 6, 8. Boetii tractatus de disciplina, et Miscellanea juris canon., membr. in-4. — Pictav., 45. Petri Alphonsi Disciplina Clericalis. — Vienne. Disciplina militaris Magni Turcæ. Vide Conradi Adelmani. — Milan. De disciplina ecclesiastica et ejus reformatione Varia.

DISPUTATIO. — Carnot., 57. Caroli regis et Alcuini Disputatio de rhetorica, ix et x sæc., in-4. Vélin. — Middlehill., 1693, 470. Disputatio Christiani cum Judæo ad Anselmum Cantuariens., Gisleberti Westmonast., sæc. xii, membr. — Middlehill., 1762, 485. Disputationes theologicæ A. Perez. — Ibid. Disputatines Theodori Studitæ contra iconomachos.

DISTINCTIONES. — Remens., 66. Distinctiones Petri Lombardi super Psalterium, membr. in-fol. — Argentor. Quæstiones et distinctiones super libros sententiarum. — Oxford, 1072. Distinctiones Nicolai Gorrani. — Bruges, 29. Distinctiones e variis sermonibus collectæ, cum aliquot sermonibus integris, in-4. — Milan. Distinctiones theologicæ, pergam.

DIURNALE. — Remens., 976. Diurnale antiquum ad usum ecclesiæ S. Theodorici apud Remos, membr. in-8. — S. Gall., 503, C. Diurnale, membr. in-12.

DIVINATIONE (De). De Divinatione dæmonum; De pœnitentia, de Agone Christiano. — Bâle. B. IV, 23. De divinatione dæmonum tractatus in-fol. S. Augustinus,

DIVINIS (De). — Atrebat. De divinis officiis, Rupertus, in-fol. — Laudun., 218. Joannes Beleth, de divinis officiis, in-4, vélin. — Ibid., 3745. Rupertus Tuitiensis De divinis officiis. — Lincoln. De divinis nominibus, Dionysius, in-fol. — Florence, 11. De divinis nominibus, Dionysii Areopagitæ. — Ibid., 26. De divinis nominibus ejusdem cum Scholiis Andreæ cujusdam; scriptum videtur anno 1410, et in fine libri hujus nomen apparet Georgii cujusdam Pappadopuli. — Milan. De divinis nominibus, Dionysius Areopagita.

DIVISIONES. — Argentor. Petri Lombardi librorum divisiones per tabulas, in-8. — Florence, 1457. Divisiones Orientalis Ecclesiæ ab Occidentali et Romano Pontifice. — Bâle, F. IV, 16. Divisionum, liber Boetii. — Florence, 1688. Divisio magni ducatus Toscaniæ, Origo magistratum. — Rome, 32. Divisio hæreditatum sacri episcopi sanctæ Cajetanæ ecclesiæ, facta a domino Notycherio, clerico, etc.

DIVISIONIBUS (De). — Carnot., 41. Sub n. 3. Beda de divisionibus temporum, etc. ix sæc. in-4 vélin.

DOCTRINA. — Albi, 9. Doctrina ecclesiastica secundum Nicænum concilium, viii et ix sæc. — Camerac., [illegible]. S. Augustinus. De doctrina christiana, membr. in-fol. — Idem. — Aurelian., 144. 3. Augustinus, De doctrina Christiana, et de agone Christiano, de trinitate Jesu in passione, etc., de Caïn et Abel, [illegible] de S. Gregorii [illegible] sæc. xi, membr. in-4. — Middlehill, 1680, [illegible] De Doctrina Christiana lib. iv. Augustini. — Rome, [illegible] Doctrina Christiana anonymi. — Ibid., 1461. De doctrina Christiana Augustini. — Alcobaça, 244. Doctrina christiana [illegible]. — Trecen. Doctrina, opera et Miscellanea Pauli Monachi. — Ibid., A. ix, [illegible]. viii, 22. De doctrina loquendi et tacendi, tractatus Albertani, causidici Brixiensis, in-8. et in-4. — S. Gall., 147. De doctrina Christiana S. Augustinus. — Bruges, 263. De doctrina dicendi et tacendi, de consolatione et consilio, de dilectione Dei et proximi, Albertus Brixiensis, in-4. — Ibid., 304. De doctrina Christiana. — Atrebat. Ebrardus Græcismus, cum membr. in-fol.

ECCLESIÆ. — Atrebat. Ecclesiæ de officiis, Amalarius, sæc. xi, membr. in-4. — Milan. Ecclesiæ (de) Romanæ feudis, titulis, jurisdictionibus.

ECCLESIASTICIS (de dogm.). — Camerac., 473. De ecclesiasticis dogmatibus, membr. in-4: S. Augustinus. — Rome, 349. Ecclesiastica dogmata ex concilio Aurelianensi.

ECLOGA. — Laudun., 36. In nomine Dei summi incipit Ecloga quam scripsit Isidorus de moralibus, etc., in-fol. vélin. — Vérone, 8. Ecloga ex operibus Chrysostomi. — Bâle, F. VIII, 1. Ecloga Ant. Cermisoni de felicibus nuptiis, in-4.

ELENCHORUM. — Carnot., 142. Sub n. 1, Boetio interprete Elenchorum Aristotelis libri duo, fol. 1-11.

ELOCUTIO. — Montpessul., 92. Elocutio quadripartita (sive Sententiæ) quæ Gregorio tribuitur, ix sæc.

ELUCIDARIUM. — Luudun., 386. Sub n. 1; Berengerii Bitteriensis oculus, sive Elucidarium summæ Hostiensis.

ENCHIRIDION. — Augustod., 20, sub n. 2. — 2º Augustini Enchiridion de fide et spem (sic) et charitate viii sæc. — Duac. Enchiridion membr. in-fol., S. Aug.

EPISTOLA (de). — De epistola Bernardi.

EPISTOLÆ. — Ambian., 212. Epistolæ et tractatus S. Hieronymi, xii sæc. — Epistolæ S. Augustini. — Epistolæ Petri Blesensis. — In Epistolam Pauli Lyranus. — Epistola Bernardi. — Epistolæ Gregorii. — Epistolæ S. Fulgentii ad Maximum. — Epistolæ lib. viii Sidonii Claromont. — Epistolæ S. Bernardi. — Aliæ Epistolæ. — Epistolæ Mag. Petr. Blesensis, Bathonensis archidiaconi. — Aliæ multæ epistolæ diversorum. Augsbourg, 20. Epistolæ Maximi Monachi confessor., membr. in-fol.

EPISTOLARIUM. — Camerac., Epistolarium Petri de Arena, membr. in-fol.

EPITAPHIUM. — Montispessul., 35. Sub n. 6, Epitaphium Hugonis episc. Antissiod. (metrice), in-fol. vélin. — Milan. Epitaphia varia suis locis destituta. Epitaphiorum codex bomb. — Rome, 2763. Fol. 2. Epitaphium in Petrum metrop., poet.

EPITOME. — Atrebat. Epitome miraculorum S. Sebastiani agonistæ et vita Hugonis, sæc. xi, membr. in-4. — Avenion., 80. Epitome hist. ecclesiast. Rufini Eusebii Cæsariensis, membr. in-fol. — Vienne. Epitome Alcorani cum scriptis Alberti Witmenstadii, in-4. — L'Escurial, III S, 21. Epitome Titilivii inventa in quodam codice, etc., chart. in-8.

EQUO (de Dei). — Laudun., 265. De equo Dei S. Gregorius dicit: « Ubi audierit buccinam, dicit vah! Multos enim. »

ESSENTIA (de). — Albi, 43, sub n. 1, De essentia Divinitatis. Incipit: *Omnipotens Deus Pater et Filius et Spiritus sanctus unus atque æternus*. Desinit: *Refertur ad opus justitiæ*. — Bâle, F. IV, 18. Essentiæ, subsistentiæ et substantiæ de differentia tractatus, in-8. — Ibid., F. IV, 18. De essentia, de ente, lib. Thomæ Aquin., in-8 et in-4.

ETHICA. — Boulogne-sur-mer, 70. Fr. Gerard. Oddo, in Ethicam Aristotelis, membr. — Glascow, R. 4, 44 bis. Aristotelis Politica et Ethica. — L'Escurial, 111, V. 21. Ethica Aristotelis imperfecta. — Mont-Cassin, Ethica Aristotel. cum commentario incerti.

ETYMOLOGIARUM. — Ambian., 221. Sancti Isidori, liber Etymologiarum. — Ibid., 75. Carnot., sub. n. 1, Isidori Hispalensis episc. Etymologiarum septemdecim primi libri, x sæc., in-fol. vélin. — Trecen. QQ. 1, 24. S. Isidori Etymologiarum libri xx, membr. in-4. — Cambridge, 2377. Etymologiarum libri Isidori. — Mont-Cassin, 29. Etymologicon linguæ Latinæ Auxilii presbyteir

EVANGELIA. — *Bibl. Imper. Lutet.*, Evangelia de tempore per annum et de festis. — *Ibid.*, Orationes de tempore et de festis pro officio [illegible], et in fine [illegible] Psalmis, in-4. — *Augsbourg*, 6. Evangelia per annum, litteris majusc., membr. in-fol. — *Ibid.*, n. 10. Evangelia cum expositionibus diversorum.

EVANGELICA (De præpar.). — *Duac.*, Eusebius, de evangelica præparatione per Gregorium, membr. in-fol. — *Glasgow*, De Evangeliis et de discrimine inter novum et vetus fœdus, in-4.

EVANGELIUM. — *Londres*, 48. Evangelium S. Matthæi [illegible], incipit : Cum natus esset [illegible] — *Bibl. Imper. Lutet.*, 4606. Rabanus Maurus, in Evangelium Matthæi. — *Oxford*, 481. Evangelium Nazaræorum [illegible] Nicodemum. — *Hamburg*, 75. Evangelium infantiæ Christi Arab., in-8. Olim Stephani Le Moyne.

EXAMERON. — *Avranches*, 211. Sancti Ambrosii Exameron, XII sæc.

EXCEPTIONES. — *Douai*, 136. Exceptiones Richardi S. Victoris, membr. in-fol. — Exceptiones S. Augustini, membr. in-fol. — Exceptiones de fr. S. Bernardi super Cant. canticorum, membr. in-fol. — Exceptiones et decreta S. Silvestri papæ, et [illegible] usque ad Liber — [illegible] *Ibid.*, Sub n. 3, incipiunt quædam mellifluæ exceptiones quarumdam sententiarum de opusculis S. Bernardi, abb. de B. M. V., in-fol. chart. — *Ibid.*, 11, 12. De exceptionibus quæ fiunt in causis criminalibus et de cavillationibus, membr. in-fol. — [illegible], p. 22. Exceptiones Papiæ[illegible]

EXCERPTA. — *Cahors*, 102. Excerpta ex psalmis S. August. — *Ibid.*, 456. Excerpta ex variis Scripturæ locis [illegible], Spiritu sancto, [illegible] et quæstionibus circa [illegible], chart., in-8. — *Carcass.*, 133 sub n. 3. Excerpta Joannis de sancto Amando super Antidotario, [illegible] — *Glasgow*, Excerpta ex [illegible] — [illegible], 418. Excerpta ex libris Sententiarum, in-8. — Excerpta ex S. Augustini operibus membr. in-fol. Hegesippus.

EXCERPTIONES. — *Carcass.*, 112. Excerpt. ex operibus beati Gregorii papæ, XII sæc., in-fol. [illegible] — *Vienne*, 31. Excerpta ex Jacobo de Voragine, etc. *Glasgow*, S 10, [illegible] Excerpta quædam ex Sylvestri [illegible] operibus.

EXCESSU (De). — *Duac.*, S. Ambrosius, de excessu fratris sui Satyri, membr. in-4.

EXCOMMUNICATIO. — *Metz*. Excommunicatio Leonis papæ, absol. excommunic., de confessione, de pœnitentia, membr. in-4°. — *Rouen*, 8. Excommunicatio archiepiscopi contra Stephanum Bononiensem, qui [illegible] potestatem [illegible] contra [illegible] et contra [illegible] qui receperunt, etc.

EXHORTATIONES. — S. Pelagii exhortationes et SS. Patrum ad profectum perfectionis monachorum, membr. [illegible] — *Vienne*, 93. Exhortationes beati Anselmi pro [illegible]

EXPEDITIONE (De). — *Montpell.*, 235. Sub n. 1, Roberti monachi S. Remigii, de Christianorum in Syriam expeditione, [illegible] in-4. [illegible] — *S. Gall.*, 621. Expeditiones Alexandrini Magni per [illegible] membr. in-fol.

EXPLANATIO. — *Arnhem*. Explanatio S. Gregorii in [illegible] Job, membr. in-fol. Explanatio [illegible] prophetæ anonymi, in-fol. [illegible] — Alia. — *Bruxelles*. Explanatio Hieronymi in Epistolam Pauli. — Explanatio Bedæ in [illegible] sæc. XII, in-fol.

EXPLICATIO. — *Amiens*, 88. Explicatio sancti Pauli apostoli. — *Bourges*, 135. *Explicat. de l'Apocal.* C. N. de M. de Tillemont.

EXPLICATIONES. — *Bibl. Imper. Lutet.* Explicationes super Genesim, Leviticum, Deuteronomium, Josue, Judices et Ruth, membr. in-fol. — *Florence*, 37. Explicationes verborum, quæ frequenter in theologia occurrunt. Juxta alphabet. incipit ab A usque ad H, verbo [illegible]. — *S. Gall.*, 2[illegible]. — Explicatio Symboli S. Bonaventuræ.

EXPOSITIO. — Expositio super Daniel de Antichristo, S. Hieronymus. — Expositio [illegible] — Expositio in [illegible] — Expositio in Lucam, Beda. — Expositio de Psalmo [illegible] — Expositio [illegible], episc. [illegible], quondam [illegible] super Cantica cant. — Expositio Epistolæ Pauli ad [illegible], Beda. — Expositio SS. Patrum super Epistolas S. Pauli apostoli. — Expositio S. Ambrosii in Epistolas D. Pauli. — Expositio Vet. Testam., S. Paterius. — Expositio in Cant., Beda. — Expositio in Apocalyps. Anonym. XI sæc. — Expositio Cassiodori in Psalmos. — Expositio super Psalmos. Anonym. — Expositio in [illegible], Anonym. — Expositio super Matthæum, [illegible] — Expositio [illegible], Bernardus. — *Avignon*, 39. A. Expositio Psalmorum, Cassiodorus Senator, etc. — Expositio allegorica Bedæ presbyteri in Esdram et Nehemiam. — Expositio in Evangelium Marci, Beda. — Expositio in Cant. cant., Justi, episc. [illegible] — Expositio Angelomi monachi super quatuor libros Regum. — Expositio Levitici, Radulphus Flavius. — Expositio in Psalmos Davidis et Lamentationes Jeremiæ, Paschasius. — Expositio librorum Geneseos, Exodi, etc., Stephanus Gratian. — Expositio super Cant. cant., Gregorius. — Expositio in Pentateuchum, Beda. — Expositio super Cant. cant., Gallfridus. — Expositio Haymonis super Epistolas Pauli. — Expositio psalmi CXVIII, S. Ambros. — Expositio in Psalmos. — Expositio super Cant. cant., Beda. — Expositio super Marcum. — Expositio super Lucam. — Expositio super Tabernacula. — Expositio super Templo Salomonis. — Expositio super parabolas Salomonis. — Expositio in Isaiam, Haymo. — Expositio in Epistolam ad Hebræos, id. — Expositio super Epistol. Pauli, id. — Expositio super Apocalypsim, id. — Expositio Regulæ S. Benedicti, id. — Expositio de ordine prædicat. super Isaiam, Hugo magist. — Expositio in quinque prophetas, Joel, Jonas, Michæam, Nahum et Habacuc, S. Hieronym. — Expositio de ordine prædicat. in libro Sapientiæ, Fr. Hugo. — Expositio in parabolas Salomonis, Beda. — Expositio in actus apostolorum, id. — Expositio divini mysterii, Hildebertus episc. — Expositio S. Augustini, de secreto glorioso Incarnationis D. N. J. Ch. — Expositio septem Psalm. pœnitent. ab Innocentio III. — Expositio ejusd. super *Ave Maria*. — Expositio ejusd. super Orat. Domini. — Expositio ejusd. super Symbolum. — Expositio Missæ, Hugo card. — Expositio S. Isidori in Pentateuchum. — Expositio in Job S. Greg. papæ. — Expositio Ambrosii, episc. Mediol., in Evang. S. Lucæ. — Expositio super S. Thomam. — Expositio Cassiodori super quinque primos Psalmos. — Expositio S. August. super Psalmos. — Expositio S. Hieronymi in Isaiam. — Expositio in duodecim proph. minores. — Expositio in prophetias Joel, Habacuc, etc. etc., aliæ.

Montpell., 1664. 431. Expositio Apocalypseos, anonym. — *Ibid.*, 1665, 432. Expositio Bedæ in Acta apostolorum cum ipsius retractatione in eadem acta.

EXPOSITIONES. — *Augsbourg*, 19. A. Expositiones libri Geneseos ex diversis Patribus, IX, X sæc. — *Ibid.*, 27. Expositiones in Pentateuchum, ex Isidoro Juniore abbreviatæ, Honorii (ut videtur) Augustodunensis, VIII sæc. — *Ibid.*, 15. Expositiones librorum Regum, XI sæc. — *Ibid.*, 42. Expositiones Bedæ presb. in epist. canonic. — *Laudun.*, 96. Hæc (lege hic) in sunt Expositiones in Epistolis canonicis Apostolorum, id est, Clementis, episc. Alexandrini, Didymi, Augustini, et cæteri (sic) loco cæterorum. Caute lege et intellege, quia expulsi sunt de Roma. Ex opere Clementis Alexandrini cujus titulus est *peri hypotyposeon* (de) descriptionibus adumbratis, in epistola Petri prima catholica, VII aut IX sæc. — *Vienne*, 42. Expositiones de imaginibus sacris. — *Bruges*, 119. Expositiones quædam sup. lib. Politicorum, Ethicorum et Rhetoricorum Aristotelis, in-4.

EZECHIELEM. — *Bibliot. Imper. Lutet.*, 3755. S. Hieronymus in Ezechielem. — *S. Gall.*, 41. Ezechiel, Daniel et XII prophetæ, IX sæc. — *Ibid.*, 46. Ezechiel, duodecim prophetæ et Daniel, sæc. IX, membr. in-4. — *Ibid.*, 117. In Ezechielem, S. Hieronymus. — *Ibid.*, 118. In Ezechielem Explanationum altera pars S. Hieronymi, sæc. X, in-fol. — *S. Gall.*, 43. Ezechiel, duodecim prophetæ, Daniel, Anonym. sæc. IX, membr. in-fol. — *Ibid.*, 44. Ezechiel, duodecim prophetæ, Daniel, lib. mensualis, sæc. VIII et IX, membr. in-fol. — *Ibid.*, 45. Ezechiel, Daniel et duodecim prophetæ, sæc. IX, membr. in-4, altior.

FALSA (de). — De falsa religione septem libri, Lactantius.

FIDE (de). — De Fide, Ambrosius. — *Ibid.*, 120. De fide et [illegible] tract. Sacramentum, in-4.

FLORES. — *Avranches*, 96. Flores Augustini Hipponensis episc. super Epistolam Pauli ad Corinthios, sæc. XII. — Flores excerpti ex operibus S. Augustini p. Eugippium abb., sæc. XI, membr. in-fol. — *S. Audomar.*, [illegible] Flores ex S. Augustino, membr. in-fol. — *Montpell.*, 1666, 433. Flores [illegible] ex Gregorio Magno in Jobum, [illegible] jussu [illegible] et [illegible] presbyterum [illegible] sæc. XI, membr. — *Montpell.* [illegible] Flores Psalterii, pars I et II, 1154. — Flores Bernardi. — *Oxford*, 177. Flores historiarum Matth. Westmonast. — *L'Escurial*, Flores prati [illegible] Andreæ Pavantini.

FRAGMENTA. — *Bibl. P.* 806. n. 1. Fragmenta cujusdam collectionis canonum, sæc. IX. — *Grattenb.*, 2[illegible]6.

Justiniani novellarum fragmenta, membr. in-4. — *Aurelian.*, 43 Duo fragmenta S. Augustini contra Faustum, sæc. IX, membr. in-fol. — *Ibid.*, 1451. Sub n. 8, Fragmenta e libris quinto et sexto Historiæ Francorum a Gregor. Turonens. conscriptæ — *Ibid.*, Sub n. 15, Fragmenta concilii Sardicensis. — *Ibid.*, Sub n. 16. Fragmenta concilii Ephesini primi. — *Middlehill*, 1086, 1091. Fragmenta diversa Sinica ad historiam, scientias et artes pertinentia, cum fig. mechanicis et chartis geographicis (theca inclusa), in-fol.

FRAGMENTUM. — *Gratianop.*, 255 Fragmentum tit. de reg. Jur. et de verborum signific. Placentini Summa codicis et institutionum anonym., in-4. — *Laudun.*, 215. Sub n. 2, Fragmentum de humilitate (Joannes Beleth) in-4, *vel.* — *Aurelian.*, 134. Fragmentum Sermonum S. Augustini sæc. X, membr. in-fol. — *Ibid.*, 270. Fragmentum hist. tripartitæ Cassiodori, sæc. X, membr. in-fol. — *Liège.*, Fragmentum majoris codicis, an. 887 — *L'Escurial.*, 111 Z, 25. Fragmentum summæ Cavillationum et de judiciis Joan. de Deo. — *L'Escurial.*, 1, S. 9. Fragmentum codicis Justiniani sæc. XI, cum gl. et not marg. sæc. XII. — *Tolède*, 4, 6. Fragmentum Hist. Rom. Flori, membr. in-4. — *Rome*, 212. Fragmentum sextæ synodi Constantinopolitanæ. *Ibid.*, 1275 Fragmentum Martyrologii, Beda presb. — *Rome*, 1332. Fragmentum Soliloquii Hugonis, de arrha animæ. — *Ibid.*, 1622. Fragmentum historiæ monasterii S. Dionysii in Francia. — *Ibid.*, 1627. Fragmentum concilii ad Saponarias. — *Ibid.*, 1531. Fragmentum chronici ab anno 1067 ad annum 1163, in quo nonnulla de comitibus Andegavensibus.

GEMMA. — *Atrebat.* Gemma animæ, sæc. XII, membr. in-4, Joannes Beleth. — *Suession.*, 2, 101. Gemma animæ Honorii, presb. Augustodun., membr. in-4. — *Bâle*, B. 7. Gemma et speculum animæ, in-4.

GENESI (de). — De Genesi ad litteram S. August. — *Florence*, 135. De Genesi ad litteram, caractere Longobard., Cod., Antiq., in membr. — *Alcobaza*, 47. Genesis cum Expos. Anonym., in-4.

GEOMETRIA. — *Carnot.*, 142. Sub n. 15, Geometriæ definitiones, anonym. 22. — De geometria libri duo, Boetius. — *S. Gall.*, 830. In geometriam, in Perihermenias, Boetius. *Einsiedeln.*, 216. De geometria, arithmetica, membr. in-4. — *Ibid.*, 191 De geometria et de musica c. fig., sæc. XI, membr. in-fol. — *Florence*, 19. Geometria Boetii; hic titulus non legitur in fronte primi libri, sed extractus est ex libro IV, etc., membr. — *Rome*, 480. Bernelini Abaci musica, etc., et geometria.

GESTA. — *Duac.*, S. Augustini Gesta, tract. De pressuris bellor. ejusdem. — *Padoue*, P. 28. Gesta Berengarii imperatoris, carmine. — *Ibid.*, 1455. Sub n. 12, Gesta de purgatione Sixti papæ. *Bibl. Imper. Lutet.* Sub n. 12, Gesta de Polychronio, episc. Hierosolymitano. — *Oxford*, 1062. Gesta Britonum.

GLOSA. — *S. Audomar.*, 9, 11. S. Hieronymi Glosa divinorum librorum, membr. in-fol. — *Suession.*, 11. Glosa Thomæ super Cant. cant. cum multis Sermonibus, in-4. — *Tolède*, 3, 14. Glosa Anselmi super librum Numerorum, membr. in-fol. — *Ibid.*, 5. Glosa Anselmi super Genesim, membr. in-fol. — *Ibid.*, 11. Glosa Anselmi super Leviticum, sæc. XII, membr. in-fol. — *Ibid.*, 3, 15. Glosa Anselmi super librum Deuteronomii, membr. in-fol. — *Ibid.*, 6, 2. Glosa Anselmi super librum Josue, membr. in fol.

GLOSSA. — *Ambian.*, 67. Glossa in Jeremiam, sæc. XII. — *Ibid.*, 70. Glossa in quatuor Evangelia. — *Ibid.*, 71. Glossa in Matthæum et Marcum. — *Ibid.*, 73. Glossa in Evangelium S. Matthæi. — *Ibid.*, 76. Glossa et expositio in Lucam et Joannem. — *Laudun.*, 372. Gratiani decreti secunda et tertia pars cum Glossa Joan. Teutonici et Barth. de Brescia, in-fol., *vélin.* — *Florence*, 28. Cum Glossa Timæus Platonis. — *Mont-Cassin*, 236. Glossa anonymi in Evang. Matthæi et in Epistolas Pauli. — *Ibid.*, 237. Glossa incerti auctoris in Matthæum. — *Ibid.*, 239. Glossa incerti in Lucam, Marcum et Matthæum. — 243. Glossa in Apocalypsim. — *Ibid.*, 244. Glossa in Epistolas Pauli. — *Ibid.*, 245. Glossa in Isaiam prophetam. — *Ibid.*, 246. Glossa in Joan. et Isaiam prophetam.

GLOSSÆ. — *Laudun.*, 468. — Glossæ incipiunt in initio Bucolicorum. — *Glascow*, R. 7, 91. Glossæ Veteres in Juvenalem, in-4. — *Florence*, 7. Glossæ Valerii Maximi editæ a Fr. Dionysio de Burgo, Fr. Eremitarum ord. S. Augustini, sacr. theologiæ magistro, in membr. — *Rome*, 248. Glossæ in jus canonicum. — *Ibid.*, 1028. Glossæ quædam. — 607. Glossæ in Psalterium.

GLOSSARIUM. — *Laudun.*, 201. Sub n. 1. Glossarium. Incipit: *Adam, sicut beatus Hieronymus tradidit, homo, sive terrenus, sive terra rubra interpretatur.* — *Florence*, Glossarium Græco-Latinum, XV sæc., codex bomb. — *Padoue* P. 80. Glossarium Vetus. — *Rome*, 57, 551. — Glossarium Græcum. — *Ibid.*, 1282. Glossarium verborum difficilium sacræ Scripturæ. — *Leipsick*, P. 214. Glossarium vocum difficiliorum in universis Bibliis Gallico Rabbinico Germanicum litteris Hebraicis exaratum.

GLOSSATURA. — *Bibl. imper. Lut.*, 1 9. Glossatura Petri Lombardi in beati Pauli Epistolas, in-fol.

GLOSSULÆ. — *Ambian.*, 79 Glossulæ super Evangelium sancti Joannis. — *Oxford*, 528 Glossulæ M. Stephani Cantuariensis archiepisc., in librum Tobiæ. — *Florence*, 13. Glossulæ in Evangelium sec. Matthæum — *Ibid.*, 131. Glossulæ G. Conchensis in majus Volumen Prisciani. — *Bâle*, D. III, 6. Glossulæ antidotarii, in-4.

GRADUALE. — *Remens.*, 140 Graduale et Antiphonale ad usum regalis monasterii S. Nicolai Remensis, membr. in-fol. — *Ibid.*, 141. Graduale ad usum S. Remigii Remensis, membr. in-fol. — *Rome* 1319 Graduale XI sæc. — *S. Gall.*, 72 Graduale et Missale sæc. XI, Anonym. — *Ibid.*, 76 Graduale una cum Hymnis et Canticis, sæc. XI.

GRÆCISMI. — *S. Audomar.*, 669, 5, 5. Ebrardi Græcismi, membr. in-4. — *Bâle*, F. 11, 31. Græcismus novus cum Grammatica metrica cantoris Conradi de Mure, in-fol. — *Ibid.*, F. 11, 31; F. 1, 22. Græcista novus, metrice, in-fol.

GRAMMATICA. — *Carnot.*, 47 Sub n. 1. Tractatus de grammatica, anonym. — Sub n. 3. Grammatica sancti Aurelii Augustini. — Sub n. 4. Grammaticæ et rhetoricæ varii tractatus. — *Ibid.*, 666, 5, 5. Grammatica Alcuini. sæc. IX, membr. in-4. — *Glascow*, Q. 6, 103. Grammatica Telugica, auctore Schulzio, missionario evangelico, etc. — *Ibid.*, Q. 4, 49. Grammatica linguæ Latinæ, membr. in-4. — *Ibid.*, Q. 4, 54. Grammatica Prisciani cum not., membr. in-4. — *Ibid.*, Q. 5, 67. Grammatica Arabica. — Grammatica linguæ Malabaricæ. in-8. — *Cambridge*, 2439. Grammatica Saxonica. — *Oxford*. 114 Grammatica Prisciani. — *Ibid.*, 835. Grammatica Latina Tolosani. — *Antuerp.*, Grammatica Prisciani, membr. in-4. — *Bruges*, Grammatica Prisciani, in-4. — *Florence*, 39. Grammatica et philosophica quædam, et de ponderibus et mensuris.

GRATIA. — De gratia Christi; de peccato originali, etc., S. Augustinus. — De gratia, Bernardus. — *Bâle*, A. IX, 34. Gratiæ spiritualis liber, in-8. — *Ibid.*, A. V., 8. De gratia tractatus, in-fol. — *Ibid.*, A. VIII, 32. Gratia quomodo accipiatur quidque ea faciat in anima, in-4. — *Ibid.*, A. VIII, 46. De gratiæ proprietate Collectanea quædam, in-4.

HEXAMERON. — *Duaci*, Hexameron Basilii, membr. in-fol. — *Alcobaza*, 44. — Hexameron S. Ambrosii in libris sex divisum, sæc. XIII, membr. in-fol. script. a Fr. Honorato de Benavente, monacho Alcobacensi. — *Florence*, 23. Hexameron S. Ambrosii de paradiso liber unus, de Cain et Abel libri duo, de sacramento baptismi, de mysteriis, etc.

HIERARCHI. — *Bibl. imper. Lutet.*, 3956, 3. Dionysii Areopagitæ hierarchi. — De hierarchia cœlesti, Dionys. Areopagit.

HISTORIA. — *Alençon*. 99. Historia evangelica carmine scripta, Juvencus, in-4, IX sæc. — *Ibid.*, 4. Historia pontificum Romanorum et Historia Longobardorum, anonym. — *Ibid.*, 5. Historia ecclesiast. Oderici Vitalis, sæc. XII, in-4. — *Ambian.*, 100. Historia Vet. et Nov. Testamenti Petri Manducatoris. — *Angoulême*, 570. Historia Clementis, XII sæc. — *Atrebat.*, Historiæ ecclesiasticæ libri undecim, scripti apud Henniacum, XII sæc. membr. in-fol. — *Avenion.* Historia Freculphi; Historia Anglica Gaufridi — *Laudun.* Historia Mahumetis, Hildeberti Cenomanensis. — *Metens.* Historia Trajana, membr. in-fol. — Historia ecclesiastica Pauli Orosii XI sæc., membr. in-fol. — Alia. — *Hambourg*, 44. Historia regni magni Mogoris in India Persica.

HISTORIÆ. — *Laudun.*, 137. Historiæ Pauli Orosii, VII, VIII sæc. — *Montepessul.*, 92. Sub n. 1, Gaufridi Monumetensis Historiæ regum Britanniæ, in-fol. *vélin.* — *S. Audomar.*, 266, 6. Historiæ evangelicæ Juvenci, sæc. IX, membr. in-4. — *Bibl. imper. Lutet.*, 3846, 2; 3846, 3. Historiæ Petri Comestoris. — *Munich*, 183. Historiæ Procopii Cæsariensis. — Historiæ Theophylacti Simocaiæ. — *Bâle*, F. 11, 20. Historiæ animalium libri decem Aristotelis, in-fol. et in-4.

HOMILIA. — *Albi*, 29. Sub n. 4, Homilia S. August. de die judicii. — Sub n. 8, Homilia S. August. ad castigandum, VII, VIII sæc., in-fol. — Sub n. 22, Homilia S. August., de eleemosyna. — *Laudun.*, 265. De homilia S. Gregorii papæ in Ezechiel. — Sub n. 5, De resurrectione carnis incipit excerptum, in-fol. *vélin.* — Sub n. 6, Homilia de Natali Domini. — *Bibl. imper. Lutet.*, 1457. Homilia Cyrilli in Natali Joannis Baptistæ, sub n. 71. — *Ibid.*, 3956, 4. Homilia Origenis.

— *Rome*, Cod V, V, 59. Eusebii interpretationes in Psalmos. — *Alcobaza*, 64. Interpretatio VII, psalmi pœnitentialis, in fol.

INTERROGATIO. — *Alencon*. 13. Interrogatio sacerdotalis. Incipit: *Die mihi per quid es presbyter benedictus*, IX, X sæc., sub n. 2. in-4. *vélin*. — *Rome*, Cod V, 9. Eusebii interpretationes in Psalmos. — *Ibid.*, 344. Interrogationes et responsiones de variis Scripturæ locis. — *Milan*. Interrogationes et responsiones ascetica Basilii Magni. — *Rome*, 1334. Interrogationes et responsiones de variis S. Scripturæ, Orosii et Augustini.

IN ULTIMOS PSALMOS. — *Alencon*. 15. In ultimos psalmos quinquaginta, in-fol., S. Augustinus. — *Ibid.*, 9. In psalmum CXVIII, in-fol., Ambrosius. — *Avranches*, 47. In Psalmos, Gillebertus Porretanus XII sæc. *Ibid.*, 47. In Psalmos, *ibid.* — *Ibid.* 54. In psalmos a 51 ad 100 inclusive, XII sæc., S. August. — *Ibid.*, 55. In psalmos a 101 ad 150 inclusive, XII sæc. S. Augustin. — *Carnot.*, 116. In Psalmos, secunda pars, incipiens ad psalmum quinquagesimum primum, XII sæc. Cassiodorus, in-fol. *vélin*. — *Bibl. imper. Lutet.* 3746. In psalmum CXVIII S. Ambrosius. — 226. In psalmos, Petrus Lombardus Psalterium. — *Ibid.*, 67. In psalmos Petrus Lombardus ep. Paris., membr. in-4. — *Ibid.*, 428. In psalmos, in-fol., Hugo card. — *S. Gall.*, 312. In centum psalmos Comm., sæc. XII, membr. in-fol.

INVENTARIUM JURIS, *Vide* BERENGARIUM.

IN VETUS TESTAM. *Atrebat.*, In Vetus Testamentum, libri septem, XI sæc., membr. in-4, S. Augustinus. — S. Scripturæ Exempla, auct. Nicolao de Hanapis, membr. in-8. — Alias. — *Oxford*, 223. In Veteris et Novi Testamenti, Odas. — *Alcobaza*, 210. In vetus Testamentum Commentar. sancti Isidori, membr. in-4, scrip. a Fr. Ægidio.

ISAGOGE. — *Atrebat.* Isagoge Porphyrii. — *Carnot.*, 92. Isagogæ Porphyrii translatæ de Græco in Latinum a Boetio philosopho sub n. 1. alias. — *Oxford*, 94. Isagoge astrologica Pauli Alexandrini. — *L'Escurial.* Isagoge harmonica et sectio regulæ de musica Euclidis.

ITINERARIUM. *Duac.* Itinerarium Petri apost., per Clementem, membr. in fol. — *Oxford*, 1225. Itinerarium Clementis Romani. *Ibid.*, 2704. Itinerarium Clementis Romani ex interpretatione Rufini.

JOB. — *Augsbourg*, 5. Job cum Scholiis, Greg. Nazianz. — *Bruges*, 473. Job, Salomo, Sapientia, Ecclesiastes et Prophetæ, in fol. — *Alcobaza*, 5. Job, Paralipomenon, Proverbia, Ecclesiastes, Cantica, Sapientia, Ecclesiasticus, Tobias, Judith, Esdræ, lib I et II, et Machabæorum lib. II, membr. in-fol. — *Bâle*, B. VI, 23. Jobum, Salomonis Proverbia, Ecclesiasten, Canticum canticorum lib Sapientiæ cum Gloss. e multis Patribus Græcis collecta, Bibliorum Græc. part. III continens, in-4. — *S. Gall.*, 10. Job, Ecclesiastes, Cantica canticorum. — *Ibid.*, 13 Job, Tobias, Parabolæ, Judith, Esther, sæc. XII, membr. in-4 major. — *Ibid.*, 14. Job, Tobias, Esther, Judith. — *Ibid.*, 106. In lib. Job. S. Hieronymus, sæc. IX, membr. in-4. — *Ibid.*, 205. In Job libri XXXV excerpti, S. Gregor., sæc. IX, in-fol. — *Ibid.*, 206. In Job pars I S. Gregorii., sæc. IX, in-fol. — *Rome*, 1412. Job liber, Tobiæ, Judith, Estheret Esdræ. — *S. Gall.*, 210. In Job. lib XXXII et XXXV alterius editionis ac præcedens S. Gregorii.

JOSUA, JUDICES, etc. — *Duac.* Josua, Judices, Ruth, Esdras, Tobias, Judith, Esther, Maccabei, (*Majusc. en or et en couleur*), membr. in-fol. — *Augsbourg.*, 2. Josue, Judices, Ruth, Regum et Paralipom., membr. in-fol. — *S. Gall.*, 81. Lib. Sapientiæ, Sirach, Job. Tobias. — *Augsbourg*, 2. Josue, Judices Ruth, membr. in-fol. — *Hambourg*, 11. Judicum liber, etc., Anonym. — *Bruges* 201. Super Josuam, Judices, Ruth, Reges, Tobiam, Judith, Esther, etc., brevia dicta, in-fol. — *Milan.* Theodoreti solutiones dubitationum in quinque libros Moysis et in Josue et in Judices. — *Alcobaza*, 2. Judith, Esdræ liber, Paralipomen., Nehemiæ, Tobiæ, Esther, Joel, Amos, Abdiæ, etc., sæc. XII, membr. in-4. — *Ibid.*, 4. Josue, Judices, Psalmi, sæc. XIII, membr. in-fol. — *Ibid.*, 6. Joel, Amos, Abdia, Jonas, Michæa, Habacuc, Sophonia, Aggæus Zacharias, Malachias, membr. in-fol. — *S. Gall.*, 77. Josua, Ruth, sæc. IX, membr. in-fol. — *Ibid.*, 79. Judith, Esther, lib. Machabæorum, sæc. IX, membr, in-fol. — *Ibid.*, 8. Judicum liber anonym., sæc. X, membr. in-fol. max.

JUDICES, RUTH, etc. — *Duac.*, Judices, Ruth et Josua cum explic., membr., in-fol.

JURISDICTIONE (De). — Jurisdictione (de) Ecclesiastica, Petrus Bertrandus. — *Seville.* De jurisdictione tractatus in octodecim capita divisus, membr. in-4.

JUSTIFICATIONES. — *Dublin*, 806, 606. Justificationes Anti. Careri. — *Bruxelles*, 15852. *Justification de l'histoire ecclésiastique de l'abbé Fleury.*

KALENDARIUM. — *Albi*, 2. Kalendarium quod videtur extraxisse ... — *Ibid.*, ... Kalendarium ... in-4. — *Ibid.* F. VIII, 10. Kalendarium sive ... novilunii, in fol. — *Ibid.*, A. ... Kalendarium ... in-4. — *Ibid.*, A. V, 16. Kalendarium ... 1244, in-fol. — *Ibid.*, A. VI, 23. Kalendarium ... in-4. — *Ibid.*, F. V. ... Kalendarium ... in-4. — *Ibid.*, A. VI, 21. Kalendarium Carthusiensium ... sive defunctis, in-fol. — *Ibid.*, F. III, 7. Kalendarium sive Calendarium ..., in-4. — *Ibid.*, 115. Kalendarium sive Calendarium, sæc. XII et XI, membr. in-4. — *Ibid.*, 24. Kalendarium sive Calendarium ... Hist. Germaniæ ..., sæc. XI, membr. in-4. — *S. Gall*, 250. Calendarium, Computus. 27. Kalendarium metricum Wandelberti. — *Ibid.*, 315. Kalendarium et ... sæc. X, in-4. 341. Kalendarium simplex, sæc. X, in-4. — *S. Gall.*, 340. Kalendarium sive Calendarium, anonym., sæc. X, in-4. — *Ibid.*, 342. Kalendarium et ... necrologium ... scriptum. 344. Kalendarium simplex, sæc. XII, in-fol., ... anonym. 351. Kalendarium et necrologium, sæc. XII, membr. in-fol., anonym. 356. Kalendarium, Computus, sæc. X, membr in-4, 378. Kalendarium sive Calendarium, Computus, anonym. 390. Kalendarium, Computus, anonym. 39... Calendarium sive Kalendarium, sæc. XI, membr. in-4., anonym. 413. Kalendarium ab initio, anonym. 450. Calendarium, anonym. A, C. 30. Calendarium ; 1119. membr. in-4. 41... Calendarium in-fol. — *Cambridge*, K. 4, 1. Calendarium, membr. in-4.

LAPSIS (de). Vide S. CYPRIANUM.

LATERCULUS. — *Albi*, 29. Laterculus consularis, quem fecit vir religiosissimus Hieronymus presb., sub n. 18, in-fol. *vélin.*

LATINE. — *Gratianop.*, 87. Latine Dionysius Areopagita per Joannem, membr. in-4.

LAUDE (de). — De laude charitatis (De laude Mariæ, 62... — De laudibus crucis.

LECTIONARIUM. — *Carolopolis*, 843 et 849. Lectionarium ... membr. in-fol. — *Middlehill*, 2306. Lectionarium, sæc. X, membr. — *Rome*, A. 1255 ad 1293. Lectionarium, Sermones et Homiliæ diversorum. — *Ibid.*, 1184-1284. Lectionarium Græcorum. — *Ibid.*, 44-45. Lectionaria ad usum Cisterciens.

LECTURA. — *Camerac.*, 565. Lectura Antonii de Butrio, super decreta de judiciis. — *Glascow*, R. 2, 14. Lectura domini Bartholi, domini de Saxoferrato super infortiato. — *L'Escurial*, II, C. 8. Lectura super rubricas de Officiis, chart. in-fol. Bertrandi de Doclo (?). — *Madrid*, C. 35 (78). Lectura de actionibus juris civilis, incerto auctore. — Lectura Joan. de Deo super decretum.

LES YSTOIRES. — *Duaci*, 323. *Les Ystoires de tous les âges du monde por Paul Orose translatées du latin en français*, sæc. XII, membr. in-fol. — *Bruxelles*, 3, *Histoire (le Livre de la fleur des)* velin, in-fol. — *Ibid.*, 14. *Histoire (La fleur de toutes les)*, compilation, velin, in-fol.

LETTRE. — *Carnot.*, 41. Sub n. 2, *Lettre de Gerbert (le pape Sylvestre II) à Constantin, sur un système de numération appelé abacus*, XIe siècle, in-4, *vélin.* — *Parme. Lettres, relations et documents relatifs à l'histoire de France.*

LIBELLUS. — *Montispessul.*, 121. Sub. n. 5, Incipit: *Libellus domini Hildeberti Cenomanensis episcopi, de diversis naturis lapidum.* — *Ibid.*, 146. Sub n. 2, incerti (sub nomine Hieronymi) libellus De concepto et nativitate B. Mariæ Virginis. — *Glascow*, Q. 6. 94. Libellus Arabicus de præceptis monitis imperatoris Ali, filii Abr Talib, etc. — *Middlehill*, 1892, 812. Libellus sanctorum patronorum et publicarum insigniarum (*sic*) regnorum et familiarum illustrium illyrici imperii, quas collegit atque depinxit Stanistaus Rubeich, rex insigniarum imper Stephani Nemaguien.

LIBER. — *Albi*, 29. Sub n. 20, De libro quæstionum domni Augustini episc., contra Manichæos, VIII sæc., in-fol. *vélin.* — *Ambian.*, 172. Liber Evangeliorum, sæc. XII et XIII. — *Atrebat.* Liber scintillarum, sæc. XI, membr. in-4. — Liber de pœnitentia, in-4. — Liber Numerorum, in-fol. — Liber concordantiæ, in-4. — Liber sapientiæ, in-fol. — Liber Lotharii, card., De vilitate humanæ conditionis, in-4. *Augustodun.*, 17. Liber S. Hiero-

ati, de sanctiss. Virgine de aliquib. SS., et de communi apost. martyr. confess. et Virgin. Sermones.

NARRATIO. — *Pictav.*, 47. Narratio B. Gregorii Turonensis de S. Radegundis reginæ sepultura, de obitu S. Dioclori, sæc. xi, membr. in-4. — *Vienne*. Narratio historica satis egregia a Petro d'Aubusson ad imperatorem Fredericum missa.

NECE (de sanctorum), Theodorus abbas. — *Oxford*, 499. Narrationes de apparationibus mortuorum.

NECROLOGIUM. — *Carnot.*, 54. Sub n. 2 Necrologium in quo notantur dies obitus quorumd. abbatum sancti Petri in Valle, in-4. *Vélin*.

NATIVITATE (de Domini) Isidor.

NATURA (de) Albertus.

NOTÆ. — *Augustodun.* Notæ in Genesim, in-fol. — Notæ in Exodum, in-fol. — Notæ in Joannem, in 8. — Notæ in Marcum, in-8. — *Oxford*, 131. Notæ Joannis Spelmanni. — In vitam Alfredi regis. — *L'Escurial*, 11 C. 4. Notæ antiquarum Collectionum Decretalium, Ant. Augustini, chart. in 4. — *Florence*. Notæ optimæ xi sæc., codex membranaceus.

NOTULÆ. — *Augustodun.* Notulæ supra Decreta Gratiani. *Oxford*, 838. Notulæ M. Stephani Cantuariensis arch. in librum Tobiæ. — *Bruges*, 28. Notulæ grammaticales M. Cæsaris in-4. — *Florence*, 61. Notulæ sine titulo super omnes psalmos.

NOVELLÆ. — *Camerac.*, 577. Novellæ Joan. Andreæ super Decretales. — Novellæ Joan. Andreæ super titulum de reg. juris, in-fol. — *Oxford*. Novellæ Justiniani imperatoris. — *Ibid.*, 874. Novellæ institutiones Justiniani, et codicis libri decimus, undecimus, duodecimus. — *L'Escurial*, I, 7. Novellarum Fragmenta Justiniani. — *Ibid.*, I, 5, 9. Novellæ cum gl. accurs. sæc. xiii. — Novellarum xxi appendix scil. Nov. 63, etc. Index nov., etc.

NUPTIIS (de). — *Bruges*, 433. De nuptiis et concupiscentia, S. Aug. — *Florence*, 113. De nuptiis et concupiscentia, S. Aug. — *Mont-Cassin*, de nuptiis Mercurii et Philologiæ cum Scholiis, xi sæculo, Martiani Capellæ. — *Ibid.*, 170. De nuptiis, de concupiscentiis et quibusdam aliis, S. Aug. — *Bâle*, f. 1, 22. De nuptiis Philologiæ et Mercurii, lib. xi, c. Comm. et vita Martiani in-fol.

OBITUALE. — *Remens.*, 181. Obituale ecclesiæ metropolitanæ Remensis, membr. in-4. — *Florence*, 96. De obitu Theodosii imperat. — *Ibid.*, 10. De obitu Theodosii Epitaphium. — *Ibid.*, 2084. In obitu Francisci Petræ Sanctæ fratris lacrymæ, Epicedium.

OCULUS. — *Carnot.*, 317. Oculus copiosæ, etc., sive Tabula alphabetica in Summam Hostiensem, a Domino B. Berengario episcopo Biterrensi, in-fol. *Vélin*. — *Bâle*, A. VIII, 20. Oculus religiosorum, in-4, — *Ibid.*, D. III, 10. Oculorum brevis tractatus de passionibus, in-4.

OFFICIUM. — *Rothomag.*, 360. Officium ad visitandum infirmum. — *Vienne*, 268. Officium ecclesiasticum in honorem S. Morandi, monachi Cluniacensis. — *Glascow*, R. 6, 76, R. 6, 77. Officium Jacobitarum Hebdomadis S., Tom. I et IV. — *Bruges*, 26. Officium defunctorum, in-4.

OPERA. — *Alençon*, 47. Opera S. Hieronymi, in-fol. — *Ibid.*, 48, In opera sex dierum, Ambrosius. — *Ambian.*, 144-154. Opera Varia S. Augustini. — *Ibid.*, 134, Oper, Petri Comestoris. — *Ibid.*, 176, 158. Opera varia Gregorii. — *Ibid.*, 228. Opera Zachariæ Chrysopolitani. — Opera, Severi Sulpitii, sæc. x, in-fol. — *Boulogne-sur-mer*, 118. Cassiani opera, membr. in-4. — *Ibid.*, 123. Prudentii opera membr. in-fol. — *Carolopol.*, 1451 et 1452. Opera S. Thomæ de Aquin., membr. in-4. — *Ibid.*, 23, 25, 28, 55, 58, 63, 169. Opera Bedæ, membr. in-4. — *Ibid.*, 92, 94. Opera S. Ambrosii, membr. in-fol. — *Ibid.*, 95, 104. Opera S. Hieronym, membr. in-4. — *Ibid.*, 105, 130. Opera S. Aug. in-fol. et in-4. — *Ibid.*, 135, 145. Opera S. Gregorii in-fol. et in-4. — *Ibid.*, 147, 55. Opera S. Bernardi in-fol. et in-4. — *Ibid.*, 146. Opera Anselmi Cantuariens. in-fol. — *Ibid.*, 194. Opera quædam Ildephonsi Toletani, in-8. — *Duac.*, Opera S. Ephremi, chart. in-4. — Opera S. Bernardi membr. in-fol. — *Massiliens.*, B. A, 26. *Collection des observations astronomiques, ouvrages*, etc., *de la correspondance du R. feuillée, manusc. autogr.* in-fol. — *Montispess.*, 68. Opera aliquot Alcuini et Augustini, sæc. x, membr. in-8. — *S. Audomar.*, 598, 10. Aristotelis Opera varia, in-fol. — *Ibid.*, 311, 6, 6. S. Augustini Opera quædam sæc. x, in-4. — *Ibid.*, 314, 6, 6. S. Augustini oper. quædam sæc. in-4. — *Ibid.*, 254, 7, 6. Opera varia S. Augustini sæc. ix, in-4. — *Ibid.*, 108, 9, 9. S. Aug. Opera varia, membr. in-fol. — *Ibid.*, 82, 9, 10. Opera varia, S. Aug., membr. in-fol. — *Ibid.*, 83, 9, 10. Opera varia S. Aug., in-fol. — *Ibid.* 24, 10, 8. Opera aliqua S. Aug. in fol. — *Ibid.*, 95, 9, 39. Opera varia S. Hieronym, xi sæc., in-fol. — *Ibid.*, 60, 6, 6. Opera poetica Prudentii sæc. x, in-4. — *Aurelian.*, 61. Opera varia S. Isidori Hispal., et aliorum, sæc. xi, membr. in-fol. — *Ibid.*, 18. Opera varia Bedæ, sæc. xi, membr. in-fol. — *Augsbourg*, 20. Opera Maximi monachi Confessoris, membr. in-fo.

OPUS. — *Albi*, 2. Sub n. 6 incipit opus de proprietate rerum ven. fratris S. Isidori, xiii sæc., petit in-fol. *Vélin*. — *Ibid.*, 2. Sub n. 7, incipit opus de quæstionibus. — *Boulogne-sur-mer*, 1... Opus Alani membr. in-4. — *Carnot.*, 4. Sub n. 2, opus factorum ac dictorum memorabilium Valerii Maximi, sæc. ix, ad xv, in-4. *Vélin*. — *Montispess.*, 20. Opus. *Livre composé par M. Guillaume de Gens, chancelier de l'Université de Paris*. — *Aurelian.* 2... Idem opus et aliud opus de alchymia, in-fol. — *Bibl. Imp.*, *Lat.*, 41. Opus paschale Sedulii. — *Remens.*, 394. Opus S. Thomæ contra gentes, membr. in fol. — *Strasbourg*, 8. Opus Bonaventuræ prosalute animæ, in-4. — *Vienne*, 4. Opus de abominatione in loco sancto, Joan. Wicleff hæresiarchæ. — *Ibid.*, 213. Opus arithmeticum Germanicum. — *Ibid.*, 2... Opus Alberti Magni, de reb. naturalibus. — *Ibid.*, III, 75. Opus Æliani de instruendis aciebus, membr.

OPUSCULA. — *Ambian.*, 226. Opuscula varia sæc. xiii. Richardi S. Victoris. — *Atrebat.*, Opuscula S. Augustini, sæc. x, membr. in-4. — *Ibid.* Opuscula S. Athanasii, membr. in-4. — *Ibid.* Opuscula S. Aug., in-4. — *Atrebat.* Opuscula Anselmi Cantuariens. episc., membr. in-fol. — *Carnot.*, 239. Sub n. 1. Opuscula Gilberti Porretani. — *Duac.* Opuscula S. Augustini, membr. et chart. in-4. — *Laudun.*, 25. Sub n. 2. Opuscula Richardi a S. Victore, in-4. — *Vélin*. — *S. Audomar.* Opuscula quædam minora Isidori, membr. in-fol. — *Ibid.*, 118, 9, 8. Opuscula Richardi membr. in-fol. — *Ibid.*, 210. Opuscula S. Cypriani. — *Rothomag.*, 448. Opuscula S. Bonaventuræ membr. — *Ibid.*, 450. Opuscula Anselmi Cantuar. archiepisc. et Guimundi episc., membr. — *Ibid.*, 41. Opuscula S. Isidori, de arithmetica et de tempore paschali, de temporum ratione et alia. — *Glascow*. Opuscula quædam cum not. mss. — *Oxford*, 1025. Opuscula Augustini. — *Mont-Cassin*, 173. Opuscula quædam D. Augustini, nimirum de sancto Symbolo, de quinque hæresibus, de reconciliandis pœnitentibus, etc.

OPUSCULUM. — *Atrebat.* Opusculum Joann. Damasceni, membr. in-4. — Opusculum Fr. Hugonis de S. Victore, in-4. — *Carolopol.*, 1333. Opusculum S. Bernardi in laudem B. V. M. — *Laudun.*, 304. Opusculum B. Bernardi Claræval. in laude Virg. Mariæ, in-4.

ORATIO. — *Albi*, 29. Oratio Dominica interpretata sub n. S. Aucerius, in-fol. *vélin*. — *Biturig.*, 267. Oratio monachorum, auct. Alcuino, chart. in 4. — *Carnot.*, 123. Oratio devotissima S. Ambrosii sub n. 2, in-fol. *vélin*. — *Senonens.*, Oratio Demosthenis in Philippum, (Latine). — *Vienne*, Oratio Vincentii Pinpinelli ad regem Ferdinandum, de bello Turcico habita in comitiis Augustæ. — *Bruxelles*, 12697. Oratio de Ecclesia, temporibus filiorum Constant.

ORATIONES. — *Ambian.*, 148. Orationes et homiliæ, anonym., sæc. xii. — *Avenion.*, Orationes devotæ Leonis papæ, chart. in-8. — *Pictav.*, 23. B. Anselmi Orationes, membr. in-12. — *Oxford*. 48. B. Anselmi Orationes. — *Ibid.*, 2130. Orationes Gregorii Nazianzeni. — *Bruxelles*, Orationes Ciceronis, membr. — *Florence*, 6. Orationes xvii Gregorii Nazianzeni. — *Ibid.*, 8. Orationes Gregorii Nazianzeni, et alia in membr.

ORDINARIUM. — *Saint-Quentin*, Ordinarium. — *Remis*, 172-173. Ordinarium Ecclesiæ Remensis. — *Ibid.*, 95. Ordinarium Gemmeticense. — *Lyede*. Orationes et Epistolæ, Græce non editæ Gregorii Cyprii patr. Constant., in-4.

ORDO JUDICIARIUS. — *Duac.*, Ordo Judiciarius Richardi monach., in-fol. — De Ordine Eccl. Romanæ, Amalarius. — De Ordine Fr. Eremitarum, Ægidius Column. — *Middlehill.*, 4664, 431. Ordo Hispanorum in celebratione Conciliorum, Beda.

ORGANUM. — *Ambian.*, 223. Organum Porphyrii, Boetii.

ORIGINE (de). — De Origine officiorum et de genere ministrorum. — De Origine animæ. — De Origine officiorum eccl'esiast., Isidor. — *York*. Origines in Josue, interprete Hieronymo. — *Ibid.*, 113. Origo verborum, in-fol.

ORTU (de). — De ortu et obitu patriarcharum. — De ortu et obitu SS. Patrum. — De ortu et obitu S. Patrum qui habentur in Veteri et in Novo Test., Isidorus. — *Padoue*, De ortu et incremento disciplinarum Francisci Philelphi.

OTIA. — *Windsor*, Otia imperialia Gervasii Tilleberiensis. — *Rome*, 665. Idem. — *Ibid.*, 665, 1102. Otia imperialia seu Collatio sacerdotii et regni.

PANDECTORUM — *Montispessul.*, 80. Pandectorum [illegible] libri XXIV-XXXVIII, sæc. XI, in-fol. *vélin.* — *Monac.*, R. 2. 3. Pandectæ [illegible] ex [illegible] collectæ et Roberto regi Siciliæ dedicatæ, membr. in-4.

PANORMIA. — *Paris.* Panormia Ivonis Carnotens., membr. in-4. — *Ibid.*, 1740, 580. Panormia ad cujus calcem collectio canonum imperfecta, sæc. XII exeuntis, membr.

PARABOLÆ. — *Augustodun.*, 14. Parabolæ Salomonis et [illegible] libri morales cum præfationibus sancti Hieronymi et notis marginalibus, sæc. IX et X, in-fol. *vélin.* — *Bruges*, 81. Parabola ad S. Bernardum, in-8. — *Ibid.*, 101. Super Parabolas Salomonis, in-4. — *Bâle*, F. V. 29. Parabolæ de virtutibus Alani, in-4.

PARABOLE. — *Laudun.* 36. Parabole Salomonis [illegible], etc., sub n. 1, in-8, *vélin.* — 67. Sub n. 1, Parabolæ Salomonis secundum Hebraicam veritatem, translatæ ab Eusebio Jeronimo presb., [illegible] Hebræorum exemplis.

PARADISUS. — De paradiso, Adam et Eva, S. Amb.

PARS. — *Besançon*, 41. Pars librorum, continens epistolas Pauli, Actus Apost., Apocalyp., quatuor Evang. Psalterium Davidis, membr. in-fol. — *Bibl. imper. Lutet.*, 243-244. Pars Codicis Justiniani imper. — *Rouen*, 353. Pars I Summæ Theologiæ S. Thomæ, membr. in-fol. — *Ibid.*, 326-357. Pars II Summæ Theologiæ S. Thomæ, membr. in-fol. — *Alençon*, 127. Prima pars Summæ ethico-orthodoxæ collectorum, est de constitutione rei publicæ, de membris suis, de [illegible], de informatione partium, et quæ sunt membra ejus [illegible], etc. Secunda pars est de [illegible] membrorum, etc., membr. in-4.

PASSIO. — *Trecens.* Passio SS. Pauli et Petri et vitæ aliorum apostolorum et sanctorum, sæc. XII, membr. in-fol. — *Montispessul.* 1[illegible], sub n. 5, Passio S. Thomæ apostoli, sæc. XII, VIII. — *Middlehill*, Passiones SS. Dionysii Rustici et Eleutherii, membr. in-fol. — *Bruges*, 1[illegible]. Passio Domini, in-8. — *Rome*, 1[illegible]. Gesta et passiones sanctorum. — *Ibid.*, 104. Eadem Gesta et passiones. — *Ibid.*, 128. Passiones variæ sanctorum.

PASSIONALE. — *Rome*, [illegible]. Passionale vetus Ecclesiæ S. Benigni Divionensis, in-fol. *vélin.* — *Bruges*, 11[illegible]. Passionarium seu Vitæ sanctorum, in-fol. — *Bâle*, B. IX, [illegible]. F. IX, 36. Passionale seu legenda sanctorum secundum [illegible] per XII menses.

PASSIONES. — *Montispessul.*, 55. Passiones SS. Petri et Pauli, Andreæ, Jacobi apost., Joannis evangelistæ, [illegible] fratris Joannis, Lucæ, Bartholomæi, Matthæi, Simonis et Judæ, Philippi, Quintini, Vedasti, Dionysii, [illegible], Paterni, Clementis Papæ, etc., in-fol. *vélin.* — *Alençon*, 282. Passiones apostolorum et evangelist., a S. Bernardo Alcobaza, monachi Cistercienci et Lusitani [illegible] a Fr. Nicolao Vieira monacho Alcobacensi. — *Bâle*, B. X, 15. Passio Justinæ virginis et martyris, in 8.

PASTORALE. — *Avenion.* 54. Pastorale S. Gregorii papæ. — *Ibid.*, 51. Pastorale S. Gregorii Papæ, in-fol. — *S. Audomar.*, 228. 7, 8. Pastorale S. Gregorii et Damiani sermones, sæc. XI, membr. in-fol. — *Aurelian.*, 148. Pastorale S. Greg. papæ, XI sæc., membr. in-4. — *Ibid.* [illegible] Pastorale S. Gregorii, sæc. XII, membr. in 8. — *Cambridge*, [illegible]. Pastorale Gregorii Magni.

PERFECTIO. — De Perfectione Vitæ religiosæ. — *Mont-Cassin.* De Perfectione vitæ monasticæ, Smaragdus.

PERIHERMENIÆ. — *Carnot.*, 42. Perihermeniarum Aristotelis libri duo, in-4, *vélin.* — *Ibid.*, 52, *bis*. In Perihermenias Aristotelis, libri sex Commentariorum [illegible] sæc. X, in-4.

PERSEVERANTIA. — De perseverentia, S. August. — *Bâle*, A. IX. 37. De orationis perseverantia, in 8.

POEMA. — *Besançon*, 11. Poema Gualteri de Alexandro Magno, in-4. — *Middlehill*, 2257. Poema ad Alexandrum [illegible]. — *Florence*, 1. Poema Francisci Petrarchæ cui nomen Africa, lib. IX. — Poema Francisci. — Poema [illegible] Attilii. — *Mont-Cassin.* Poema heroicum Petri [illegible].

POEMATA. — *Bibl. Mazar. Lutet.*, 27. Poemata Aurelii Prudentii, in-fol. — *Middlehill*, 2759. Poemata Roberti [illegible] et aliorum. — *Oxford*, 384. Poemata varia. [illegible] — *Mont-Cassin.* Poemata sacra Angeli Sangrini. — *Rome*, [illegible]. Poemata Christophori Landini. *Ibid.*, [illegible]. Poemata varia a Cælio collecta. — *Ibid.*, 1311, [illegible], 12[illegible] [illegible] Cordonis.

PŒNITENTIA. — *Aurelian.*, 142. De Pœnitentia, S. Augustini, sæc. XI, membr. in-4. — *Bibl. Mazar. Lutet.*, [illegible]. De Pœnitentia, Gualterus, membr. in 4. — *Milan*, [illegible]. De pœnitentia Chrysostomus. — Pœnitentia cujusdam [illegible] Theophili.

PŒNITENTIALE. — *Milan*, 577. Pœnitentiale, [illegible], membr. in-4.

POETRIA. — *Bibl. imper. Lutet.* [illegible] Galfridi vel Gaufredi Angl. Poetria nova. — *Ibid.*, 6177. Poetria nova Galfridi. — *Gotha*, P. 10. Poetria Alberici.

POLYCRATICON. — *Avenion.* 234. Polycraticon Joannis Salisberyensis, chart. in-fol. — *Oxford*, 6418. Polycraticon Joh. Salisburiensis.

PONDERIBUS (De). — De ponderibus, Dindymus.

PONTIFICALE. — *Carnot.*, 116. Pontificale Romanum [illegible], in-4, *vélin.* — *Bruxelles.* Pontificale Tornaci. — *Florence*, 2. Pontificale secundum consuetudinem Ecclesiæ Romanæ. — *Ibid.*, 1091. Pontificale et rationale Missæ. — *Ibid.*, 625, 626. Pontificale aliud.

POSTILLA. — Postilla Hugonis card. in Pentateuchum et cæteros libr. Vet. Testamenti, membr. in-4. — Postilla super Psalmos, auctore Augustino, Cassiodoro, Gregorio, etc., membr. in-fol. — *Florence*, 1. Postilla sive expositio in Genesim et Exodum, fr. Nicolai de Lyra, [illegible] membr. S. Postilla fr. Thomæ super Job. — *Middlehill*, 25, 2982. Postilla Hugonis in Isaiam. — *Florence*, 27. Postillæ sive sermones super Epistolas dominicales totius anni, etc.

PRÆDESTINATIO. — *Gratianop.*, 86. De prædestinatione tractatus Fulgentii, membr. in-4. — *S. Gall*, 780. De prædestinatione, sæc. VIII, membr. in-4.

PRÆDICATIO. — *Albi*, 33 bis. Sub n. 2, Prædicatio S. Augustini de fide catholica, sæc. XI, in-4.

PRÆFATIO. *Laudun.*, 63. Præfatio incipit S. Hieronymi presbyteri in Evangelia, in-fol. *vélin.* — *Ibid.*, 144. Præfatio incipit Innocentii III papæ de officio Missæ, sub n. 2, in-fol. *vélin.* — *Ibid.*, 132. Præfatio incipit beati Fulgentii episcopi, de quattuor quæstionibus et de prædestinatione Dei ad Monimum, etc., sub n. 3, in-fol. *vélin.* — *Bibl. imper. Lutet.*, 440. Præfatio Anastasii bibliothecarii Latine. — *Windsor*, Præfatio Pauli diaconi ad Carolum Magnum. — *Bâle*, B. V. 13. Præfatio Joan. Cassiani in Collationes Patrum, in-fol.

PRÆFATIUNCULA. — *Laudun.*, 118. Præfatiuncula incipit : *Elisabeth ancille Christi de Sconaugia*, etc., sub n. 4, in-fol., *velin.*

PRÆLECTIONES. — *Massiliens.*, 28, 30. Prælectiones de Institut. Justiniani, chart. in-4. — *Vienne*, 148. Prælectiones Conradi Rittershusii. — *Ibid.*, 163. Prælectiones D. comitis de Monte Vicentini in Galeni libellum de constitutione artis.

PRÆPARATIO. — *Nemausi.* 231. Præparatio Evangelica S. Eusebii Pamphili, episcop. Cæsariensis, membr. in-fol. — *Oxford*, 1782. De præparatione evangelica Græce, Eusebius.

PRECES. — *Oxford*. Preces Ecclesiæ Constantinopolitensis. — Preces manu celeberrimi D. Johnson scriptæ.

PRIVILEGIUM. — *Carnot.*, 172. Privilegium monasteriorum Regularium a sancto Gregorio papa decretum, sub n. 2, sæc. XI, in-4, *vélin.* — *Rome*, 72. 364. Privilegium Guillelmi, regis Siciliæ, datum uxori suæ, etc., an. 1177.

PROLEGOMENA. — *Oxford*, 221. Cum variis prolegomenis Athanasii, Eusebii, Catena in Psalmos.

PROLOGUS. — *Carnot.*, 350. Prologus Jeronymi presbyteri ad Paulinum episcopum, de rationem divinæ historiæ libros sub n. 1, in-4, *vélin.* — *Laudun.*, 278. Prologus incipit Magistri Jacobi de Vitri, in vita Christi ancille Sancte Marie de Oegnies, ad dominum Fulconem Tolosanum episcopum : *Præcepit Dominus discipulis suis.* Desinit : *Qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia secula*, etc., sæc. XII et XIII. — *Ibid.*, 388. Prologus incipit libri sacramenti de Missarum mysteriis a domino Innocentio III facti : *Tria sunt in*, sub. n. 3, in-8, *vélin.* — *Ibid.*, [illegible]. Prologus incipit Hegesyppi (Hegesippi) historiographi de excidio Hierosolymorum : *Quatuor libros Regnorum*, sæc. IX. — *Middlehill*, 1659. 422. Prologi Ezechielis, Danielis, Hoseæ, Joelis, Amosi, Jonæ, Michææ, Nahumi, Habacuci, Sophoniæ, Haggæi, Zachariæ, etc., Hieronymus.

PRONOSTICON. — *Middlehill*, 7840. Pronosticon futuri sæculi Juliani Toletani. — *Mont-Cassin.* Pronosticon Juliani Toletani, sæc. XI. — *Mont-Cassin.* 97. Pronostica et aphorismi Hippocratis. — *Ibid.*, A. IX. 21. Pronosticorum liber, in-4. — *Bâle*, F. 11, 5. Pronostica urinalis juxta Theophilum, in-fol. — *Ibid.*, F. 11, 5, Prognostica urinalis sec. Theophilum, in-fol.

PROŒMIUM. — *Laudun.* 49. Proœmium incipit beati Gregorii Papæ urbis Romæ ad Leandrum hispalitanum episc., in expositione Moralium libri beati Job, etc., sæc. XII, in-fol. *vélin.* — *Florence*, [illegible]. Proœmium dialogi forma in quo philosophia et historia [illegible].

PROPHETIA. — *Besançon*, 1. Prophetia Merlini, sæc. XI, in-4. — *Bâle*, F. 111, 6. Prophetia Hildegardis de quinque futuris temporibus, incipiens ab anno 1100, in-fol. — *Ibid.*, F. V, 6. Prophetia S. Hildegardis de Anti-Christo, in-fol. — *Londres*, P. 148. Prophetia S. Hildegardis de quatuor futuris temporibus.

chart. in-4. — Vita Theresiæ Annunciadæ, chart. in-4. — *Carolopol.*, [illegible]. Vita Christi a Sedulio, poema. — Vita Christi a Juvenco, poema. — *Ibid.*, [illegible]. Vita Christi i pars, per Henricum Waghers, [illegible], pap. in-fol. — *Ibid.*, [illegible]. De vita Christi liber, per modum meditationis, chart. in-fol. — *Carnot.*, [illegible]. Vita S. Gregorii, in quatuor libros divisa per Joannem diaconum, et aliorum plurimorum sanctorum, sæc. xi, in-folio [illegible] — *Ibid.*, 118. Vita S. Antonii *(incomplet, au commencement)*, beati Hilarionis. — Vita B. Malchi monachi. — *Duac.* Vita S. Eusebiæ, Rictrudis et Jonati, membr. in-4. — Vita S. Joannis Eleemos. Lietberti, Cameracens. episc. per Rudolfum monac., membr., in-4. — Vita S. Guthlaci, membr. in-4. — Vita S. Ambrosii, et plur. aliorum. — Vita Gregorii per Joannem diaconum, membr. in-fol. — Vita Columbani, chart. in-fol. — Vita Remigii et plurimor. alior., membr. in-4. — Vita Amandi et plurimor. alior. — Vita P. Nicolai de Pinche, chart. in-12. — *Ibid.*, 269. Vita S. August., sub nº 2, in-fol. — *S. Mihiel*, 64. Vita S. Athanasii, membr. in-4. — *Aurelian.*, 287, 288. Vita S. Gregorii papæ, auct. Paulo diacono, sæc. xii, membr. in-fol. et in-4. — *Ibid.*, 291. Vita S. Augustini per Possidium. — Vita S. Gregorii Magni per Paulum diaconum. — *Ibid.*, 292. Vita S. Martini Turon, per Gregor. Turon., sæc. xi, membr. in-4. — *Ibid.*, 297. Vita S. Ludovici, regis Francor. in-fol. — *Bibl. de l'Arsen.*, *Paris*, 666. Vita Ildefonsi et Opera quædam, membr. in-fol. — *Dublin*, 34. Vita Bellameræ, etc., chart. — *Ibid.*, 32. Vita S. Martini, memb. — *Glasgow*, R. [illegible] 17. Vita Christi cum pict. Legrand, membr. in-fol. — *Ibid.*, 1076. [illegible]. De vita et moribus solitariorum [illegible] liber, sæc. xi, membr. — *Middlehill*, 13, [illegible]. Vita [illegible] [illegible] in Ægypto. — Vita S. [illegible]. — *Ibid.*, [illegible]. Vita S. Malachiæ de Hibernia, Bernardus. — Vita Catharinæ [illegible]. Burgensis. — Vita S. [illegible]. — *Oxford*, 77. Vita [illegible], monachi [illegible]. — *Ibid.*, [illegible]. S. [illegible] Eremitæ.

VITÆ. — *Abrinc.*, 12. Vitæ SS., in-fol. — Vitæ SS., membr. in-4. — *Montispessul.*, 22. Vitæ SS., in-fol., [illegible] — *Ibid.*, [illegible], 777. Vitæ et passiones SS., cum Indice et Opere Greg. Turonensis de martyrum gloria fragmento [illegible], sæc. xi, membr.

VITIIS (de). — *Middlehill*, 2144. — De vitiis et virtutibus [illegible]. — *Ibid.*, [illegible]. De vitiis tract., in-fol. — *Bruges*, [illegible]. De vitiis et virtutibus, in-fol. — *Florence*, 61. De vitiis et virtutibus notula.

VOCABULARIUM. — *Argentorat.* Vocabularium juris canonici, in-fol. — *Oxford*, 335. Vocabularium trilingue Turcico-Gallico-Armenicum. — *Mont-Cassin.* Vocabularium Latinum, xi sæc. — Vocabularium Rabani, sæc. xi. — *Ibid.*, [illegible]. Vocabularium Rabani. — *Ibid.*, [illegible]. Vocabularium incerti. — *Ibid.*, [illegible]. Vocabularium Græcum. — Vocabularium Græcum, in-4. — *Turin.* Vocabularium Græcum, in-4. — Vocabularium Gallico-Hebraicum, in-fol. — *Alcobaza*, 392. Vocabularium Latinum, sæc. xiii, membr. in-fol., script. per Fr. Alphonsum de Lourical, monachum Cisterciens. — *Bâle*, F. IV, 5. Vocabularium Jacobi Argentinensis.

CCXXXIV

INDEX DIRECTIVUS

CUJUSQUE LECTORIS STUDIOSI SCIENTIÆ PATRISTICÆ,

IN SINGULA DOCTRINÆ CATHOLICÆ PLACITA, SIVE AD RECTÆ FIDEI DEPOSITUM CUSTODIENDUM CONTRA HÆRETICORUM VENENATA DOGMATA VIRES ATQUE ARMA SUPPEDITENT,

VEL AD RECTAM VIVENDI RATIONEM SAPIENTER INSTITUENDAM MAXIMO SINT ADJUMENTO,

DENIQUE GENEROSIS AC BENE NATIS INGENIIS ERUDITIONIS AC SCIENTIÆ PLURIMUM CONFERANT

—

MONITUM.

Index iste differt ab analytico in eo quod non omnes Patrologiæ res afferat, sed tantum præcipuas, et sub alio modo. Ideo nedum sit repetitio, tempore carentes multum adjuvabit ; et si quid illis deest, hoc in indice ejusdem generis fusius tractato brevi tempore invenient. Insuper plura in indice gigante omissa, aut sub respectu novo tractata felicissime eis occurrent.

LECTORI BENEVOLO

Si quem dura manet sententia judicis olim,
  Damnatum ærumnis suppliciisque caput ;
Hunc neque fabrili lassent ergastula massa,
  Nec rigida vexent fossa metalla manu :
Lexica contexat ; nam cætera quid moror ? omnes
  Pœnarum facies hic labor unus habet.
(SCALIGER.)

Quanquam quæ multa passim ac luculenter dicta scriptave fuerunt a clarissimo et eminentissimo viro J. P. Migne, me præfandi onere maxima ex parte levent ; quædam tamen superesse video de quibus lectorem, in ipso statim aditu, præmonitum fuisse non pigeat. Instituti enim mei ratio reddenda est, Quod paucis, Deo juvante, absolvam.

Ante igitur quam me incuses, optime lector, legito quæ subsunt et attendito quænam quorsumve dicantur.

Ac primum quidem, ut cujus rei gratia hanc ego laborum molem susceperim atque sim aggressus, moneam ; ea mihi mens fuit ut eo libentius quo facilius illos sanctorum Patrum fetus nocturna diurnaque manu versares. Cum enim sint sane omnia ista, quæ a tot et tantis ecclesiarum magistris posteri-

tali relicta sunt litterarum monimenta, utilia in primis atque insignia; ejusmodi insuper sunt ut vel ad rectæ fidei depositum custodiendum contra hæreticorum venenata dogmata vires atque arma suppeditent; vel ad rectam vivendi rationem sapienter instituendam maximo sint adjumento; denique generosis ac bene natis ingeniis eruditionis ac scientiæ plurimum conferant. At vero in tanta rerum farragine, qui non deflecteretur aut deterreretur quisquis indagandum sibi aliquid constituerit, nisi ad manum quodam modo deductus procederet, indice quovis monstrante viam?

Hoc igitur, Deum propitium fore confidens, ad hoc opus me accinxi, in hoc laborem contuli, huic operi insudavi, ut videlicet hunc illum indicem, quo uterentur omnes ad continuendas quæstiones, complerem. Quod si vere e sententia successerit, bene positam operam studiosi sponte affirmabunt; nec tanti est ut illud tam immensum opus, quo tandem pacto perfecerim, etiam paucis exponam: noverint qui ausi idem, sudarint multum, frustraque laborarint.

Index porro quilibet ad id potissimum, ni fallor, conditur ut indicet, non autem ut ostendat ac quasi repræsentet ea ipsa quæ exquiruntur. Res est plana, ut arbitror, et per se conspicua. Licuit igitur mihi, quin et decuit intra certos restrictosque limites contineri. Aliter siquidem, ut ait poeta notissimus:

> . . . . . Longa forent fastidia, longæ
> Ambages; sed summa sequar fastigia rerum.
> (*Æneid.*, I, 345, 346.)

Et idcirco cum veluti furtim rapimque summaria quæque rerum capita indicentur, raro admodum erunt negligenda tibi vel levissima indicia. Sæpe enim sæpius paucissimis verbis indicata invenies quæ per multas exinde paginas, in textu Patrum, large et copiose decurrant. Originem ego, ut exemplis utar, scaturiginemque fluminis ostendi indigitans; tu prono deinde cursu declivique, obliquas, si libuerit, sequeris ripas, ut ad ostia tandem oraque devenire contingat. Numquid enim, amabo te, singula singulis, ac proinde ad fastidium usque ad nauseam, numeris indicanda fuisse censes? Quorsum hæc, cedo, quandoquidem semper, at nunc præcipue, *intelligenti* cuilibet *pauca* satis futura fuerint? Neque ipse, cum instituitur ab auctore aliquo tractatus quivis de hoc vel illo argumento, integrum, opinor, tractatum summatim et quasi obiter legenti indicasse muneris mei est, at non quæcumque capita singulatim; quæ in quibus videbis ipse si requires, si oculos ac vigil animum adverteris. Quæ vero huic eidem tractatui quasi fortuito casu intercurrisse exciderint, hæc prætereire atque omittere summa cavi diligentia, cum mea non tum partes fuerint illa eadem indagare atque investigare. Pace igitur tua dixerim, me brevitati operis simul ac veræ lectoris utilitati consultum provisumque voluisse et invigilasse. Nunc cum Propertio dicam:

> Quod si defuerint vires, audacia certe
> Laus erit; in magnis, et voluisse sat est.

Ea autem hunccce ego indicem compegi et ordinavi, non ut a legendorum Patrum necessitate eximaris, quod me et te, amice lector, certo certius puderet; sed ut per teipsum deque visu, ut aiunt, eorumdem scripta pura puta ipsa pernosceres ac propriis penitius medullitiusque inspiceres atque perlustrares oculis. Inde etiam est quod multa in dubiam, seu in ambiguam formam, ex industria, retulerim, quæ cæteroquin ex se indubia prorsus atque omnino inconcussa remaneant.

Haud tamen inficias iverim me plura interdum consulto transiliisse, propterea scilicet quod ad Indicem Scripturarum respsius (des veniam verbo) pertinerent. Peculiarem vero, hoc advertas velim, propriis, ut vocant, nominibus curam, ne dicam sollicitudinem impendi et adhibui, ratus videlicet illinc quærenda ut plurimum emunctæ naris indagatoribus quæ ipsis opus forent.

Cæterum nullus dubito quin, qui plura voluerit, ad ipsos ipsorum peculiares Patrum ac Scriptorum Indices, ubiubi non desunt, sedulo recurrat; qui quidem cum sint singuli locupletes admodum, amplissimam certe, non dico messem modo, sed farraginem rerum subministrabunt: quam mihi, generaliora quæque notando, delibare tantum ac veluti perstringere mens fuit ac propositum. Quod quomodo sim assecutus, non meum est, etsi omnium, dispicere.

At ne in immensum crescant nostra hæc monita, illud te, lector amantissime, rogatum ac monitum velim, ut, si quid occurrerit a me prætermissum, ne prius mihi vitio vertas quam quæ sententia proxima sunt, apprime consulueris, ubi spero equidem fortasse an repertum iri quidquid in istis desiderabitur.

Quoad sigla, seu mavis sigila, hoc unum moneo: tribus auctoribus, Augustino scilicet, Hieronymo Ambrosio, propter principaliorem auctoritatem, necnon et interdum Tertulliano, propriam instituimus nominationem ac designationem; cæteris vero non ita.

His igitur breviter præmissis, opto, candide lector, ut valeas et mihi bona preceris.

Scribebam apud Durocasses, in diœcesi Carnotensi, sexto Kalendas Octobris, ann. R. S. 1863.

P. Fr. VIVIER, sacerdos J.-C.

—

PROPITIATORIUM describitur. Cf. *Tabernaculum*, XCI, 404.

PROPOSITIO, seu Problema. Arithmeticæ propositiones quædam, cum earumdem solutione, CX, [illegible], 611. Cf. *Solutio*, *Problemata*.

PROPOSITUM Dei secundum quod vocantur electi, Augustinus, X, [illegible].

PROPRIUM, quid, juxta Aristotelis categorias, LXIV, [illegible].

PROSELYTUS quid significet, Tertullianus, II, [illegible].

PROSLOGIUM S. Anselmi, seu Alloquium de Dei existentia, CLVIII, 223.

PROSODIA, vide *Metrum*, *Versus*, *Musica*, *Tempus*. Augustinus, I, [illegible]; LXXXII, [illegible]; LXXXIX, [illegible].

PROSPER (S.), Aquitanicus presbyter. *Chronici* auctor, Hieronymus, VIII, [illegible]. Cf. *Chronicon*; LI, [illegible]. — Prosper quis fuerit, LVIII, 1167. — Prosperi Aquitani opuscula pro S. Augustino apologetica, Augustinus, X, 1194. — Prosperi Aquitani opera, LI. — Prosperi vita, LI, 17. — S. Prosper adversus Cassianum scribit, LI, [illegible]. — S. Prosper adversus Eutychianos scribit, LI, [illegible]. — S. Prosperi Epistola ad Augustinum, LI, [illegible]. — S. Prosperi Epistola ad Rufinum, LI, [illegible]. — S. Prosperi Carmen de Ingratis, LI, [illegible]. — Quo tempore adversus Pelagianos scripserit, LV, 1451.

PROSPER ex Manichæo conversus. Anathematismorum auctor, LXV, [illegible].

PROSTRATI [illegible], Tertullianus, II, [illegible].

PROTADIUS (S.), Vesuntinus archiepiscopus, quis fuerit, LXXX, [illegible]. S. Protadii scripta, LXXX, [illegible].

PROTAGORAS dubitat utrum sit aliqua divinitas [illegible], VII, [illegible].

PROTASIUS (S.), vide *Gervasius*.

PROTERIUS (S.) Alexandrinus, ad quem S. Leo scribit, LIV, [illegible]; LXXXIII, [illegible]. — Proterii fides laudatur, LIV, [illegible]. — Proterii epistola, LIV, 1084. — Proterius ab Eutychianis occisus, LIV, [illegible].

PROTERIUS, adolescens desperatus, convertitur, CXXXVII, [illegible].

PROTESTATION faite par l'abbé et les religieux d'[illegible] au moment de la sortie de leur maison, CLXXIV, 1288.

PROTUS et *Hyacinthus* martyres de quibus Damasi carmen, XIII, [illegible].

PROVENTUS *perfectus* utrum [illegible] accipiendus per [illegible] fidelium, LXXVII, [illegible].

PROVERBIORUM variæ formulæ, Tertullianus, I, [illegible]. — Quæstiones in Proverbia Salomonis, CLXXII, [illegible]. — In Proverbia Salomonis expositio mystica, LIII, [illegible]; XCI, [illegible]. — Proverbia plura de pluribus, ordine alphabetico digesta, XC, [illegible]. Cf. *Sententia*, CXLVI, [illegible]. — Proverbia varia, CXLII, [illegible].

PROVIDENTIA Dei [illegible] gubernat, Tertullianus, I, [illegible]; II, [illegible]; IV, [illegible]; Augustinus, I, [illegible]; V, [illegible]; VI, [illegible]; VII, [illegible]; LI, [illegible]. Cf. *Fatum*, *Fortuna*; LXXVI, [illegible]; LXXV, [illegible]. — Providentia Dei Ecclesiæ suæ [illegible], IV, [illegible]. — Providentia rebus humanis invigilat, VI, [illegible]; IX, 411; Ambrosius, II, 37. Cf. *Ira*; Augustinus, VI, [illegible]. — Providentia divina [illegible] et regitur mundus, VI, [illegible]; VII, [illegible]; VIII, [illegible]; LIII, [illegible]; LXIII, 771, [illegible]. — De Providentia divina carmen, LI, 617. — Providentiæ Dei confidendum, I, 667, [illegible]; VIII, 417.

PROVINCIÆ Africanæ, XI, 843. — Provinciarum Galliæ variæ dispositiones et partitiones, LV, [illegible]. — Provinciarum Ecclesiæ universæ notitia. Cf. *Provinciale*, XCVIII, [illegible].

PROVINCIALE vetus, sive Ecclesiæ universæ provinciarum notitia, XCVIII, [illegible].

PROXIMI dilectio fidelibus præscripta, Tertullianus, I, [illegible]. Cf. *Dilectio*, Augustinus, VI, [illegible]. — Proximus [illegible], quis, Augustinus, III, [illegible]; VI, [illegible]. — Proximus quomodo diligendus, Augustinus, V, 212, [illegible]; VI, 670.

PRUDENTIA commendatur, Ambrosius, II, [illegible]; Augustinus, I, [illegible]; VI, [illegible]; LIX, [illegible]; LXXII, [illegible]. — Prudentia carnis et spiritus, Augustinus, V, 846. — Prudentia in quo revera consistat, LIX, [illegible].

PRUDENTIUS *Aurelius Clemens*, quis fuerit, LXXI, [illegible]; LVIII, [illegible]. — Prudentius moritur, LXXI, [illegible]. — Prudentii opera, LIX, [illegible]; LX, [illegible]. — Prudentii *Cathemerinon* liber, LIX, 776. — Prudentii Apotheosis liber, LIX, 919, 921. — Prudentii Hamartigenia, LIX, [illegible]. — Prudentii Psychomachia, LX, 11. — Prudentii Dittochæum, seu Diptychon, LX, [illegible]. — Prudentii Contra Symmachum Libri duo, LX, 111, 117. — Prudentii Peristephanon liber, LX, [illegible].

PRUDENTIUS (S.), Trecensis episcopus, quis fuerit, CXV, [illegible]. — S. Prudentii scripta, CXV, 970, 971.

PRUSSI ad fidem conversi, CLXVI, [illegible].

PRUSSIA. De libera [illegible] prædicatione in Prussia [illegible], CLXXVI, [illegible], 670.

PSALLENDI mos antiquissimus, Tertullianus, I, 1194; XX, [illegible]; LXXXIII, [illegible]. — Psallendi disciplina et ritus, Augustinus, V, [illegible]; LXVIII, [illegible]; LXXXIII, [illegible].

PSALMISTA, seu Cantor, in cœtu fidelium, quis vel qualis sit aut esse debeat, LXXXIII, [illegible].

PSALMODIA, [illegible] describitur, LXVIII, 371. — Psalmodiæ origo et progressus in Gallia describuntur, LXXII, [illegible]. — De divina Psalmodia liber, CIV, [illegible]. — De [illegible] et psalmis modulandis tractatus, CXXXII, [illegible].

PSALMUS quilibet utrum sit illius cujus nomine [illegible], IX, [illegible]; XCIII, 477. — Psalmus quid, LXX, [illegible]. — Psalmorum clavis, quæ, IX, [illegible]. — Quid significet [illegible] quod invenitur in titulis psalmorum, LXX, [illegible]; XCIII, 501, [illegible]. — Psalmorum tituli varii, IX, [illegible]; LXX, [illegible]. — De libro psalmorum Præfatio, Hieronymus, VII, 1299; LXX, 9, 25. — In Psalmos enarrationes variorum, Ambrosius, I, [illegible]. Cf. *Commentarius*, *Exegesis*, Hieronymus, I, 622, 1166; Augustinus, IV; LI, [illegible]; LVII, [illegible]; LXX, [illegible]; CLXXVII, [illegible]. — De Expositione psalmorum liber, Hieronymus, VII, 1277; CLXII, [illegible]. — Psalmorum pœnitentialium et graduallium expositio, C, 569, 571; CLXVII, [illegible], 981. — Psalmi [illegible] fuerint et composuit, Ambrosius, I, 922; Hieronymus, IX, 112. — Utrum de Christo in psalmis quæstio, LXX, 17; CI, 465, 563. — Psalmus a cantico diversus, Ambrosius, I, 1145; LXX, [illegible]. — Psalmorum liber latine redditus, Hieronymus, IX, [illegible]; X, [illegible]; LIII, [illegible]. — In psalmos Davidis studium et delectatio, Augustinus, VII, 547. — De psalmorum usu tractatus, CI, [illegible]; CXXIX, [illegible]. — Psalmi qua ratione intelligendi, Augustinus, VII, 548. — Psalmi secundum dies hebdomadæ singulos dispositi, CI, 509, 510. — Psalmus S. Augustini contra partem Donati, Augustinus, IX, 23. — Psalmorum cantus apud monachos, XLIX, 77, 111. — Psalmi duodecim recitandi, XLIX, [illegible]. — Psalmi apud Ægyptios qua disciplina recitati, XLIX, [illegible]. — In psalmum XC, *Qui habitat*, sermones plurimi, CLXXXIII, 185. — Mysticæ adnotationes in Psalmos, CCXV, 265. — De psalmis varia, III, 1576; X, [illegible]; XV, [illegible]; XXX, [illegible]; XLVI, [illegible]; LXX, 1452.

PSALTERIUM titulus libri cujusdam incerti auctoris, Augustinus, VI, 1135.

PSALTERIUM integrum invenies, LXXXVI, 739, 740; XCIII, 477, 483. — In Psalterium Davidis præfatio, LXX, 9, 10. Cf. *Psalmus*; XCIII, 477. — Psalterii eloquentia, LXX, 22. Cf. *Eloquentia*; CXXIX, [illegible]. — Psalterii Bedæ collectio, CI, [illegible]. — In laudem Psalterii versus, CXLVII, 1283.

PSALTERIUM gallicanum utrum a vulgato diversum, LXXII, 391.

PSALTERIUM, musicæ organum, quid, LXX, 15; XCIII, 1099.

PSAMMETICUS infantes seorsum alendos tradit, Tertullianus, I, 570.

PSEUDOCHRONICON, seu chronicon, alterum sub Tironis Prosperi nomine vulgatum, LI, 859.

PSYCHICI, id est animales, quo nomine catholicis calumniam faciebat olim Tertullianus montanista, Tertullianus, I, [illegible]; II, [illegible], 981, [illegible], 1026.

PSYCHOMACHIA, Prudentii liber, LX, 11.

PSYLLI, qui venenum [illegible] sanabant, V, 861.

PTOLEMÆUS *Philadelphus*, eruditissimus et omnis litteraturæ [illegible], libros sacros a Judæis postulavit et ex hebræo in græcum convertendos curavit per septuaginta et duos interpretes, Tertullianus, I, [illegible].

PTOLEMÆUS anachoreta in Climace, qui et excidit, LXXIII, [illegible].

PTOLOMÆUS, [illegible] *Ptolemæus*, hæreticus, Tertullianus, II, 69, 546, 574, [illegible]; XII, [illegible]. Augustinus, VIII, [illegible].

PUBLICANI inter honestos cives non habiti, IV, [illegible]. — Publicanus qui a templo justificatus exit, Ambrosius, I, [illegible]. — Cum publicanis manducat Christus, LII, 281.

CCXXXV

INDEX METHODICUS,

ORDINE ALPHABETICO DIGESTUS, AUCTORUM ET OPERUM HUJUS PATROLOGIÆ,

NOBILIUMQUE PERSONARUM MEMORABILIUMQUE RERUM QUÆ IN ILLA CONTINENTUR.

HOC EST :

Complectens : 1° auctores, cum eorum Vitis, prolegomenis, notitiis historicis et litterariis, dissertationibus, etc., ad quemque attinentibus ; 2° eorum opera tam authentica quam supposititia, et etiam quæ ipsis attribuuntur sub appendicis forma, et 3° quæ ad patriarchas, reges Veteris, Christum, apostolos, principes et alios, necnon et similia Novi Testamenti sub eorum nominibus spectant.

—

Opera contenta in Appendice, Tom. XL.

Opera contenta in Appendice.

Contenta in Appendice tom. XLII.

De ritibus sacramenti Eucharistiæ.

De veritate corporis Christi in Eucharistia.

De dispositionibus ad Eucharistiæ sacramentum.

monasterii ..., 137. Libellus gratiarum actionis ad B. Laurentium, 141. De incendio ecclesiæ S. Lamberti Leodiensis, 1... Lamentationum libelli tres, 1... De profectu mortis libri duo, 1... Vita S. Walbodonis Leodiensis episcopi 1...

RELIGIO. — *Religio in genere.* Cæcilius omnia in rebus humanis dubia et incerta esse asseverat, III, 242. Juxta eumdem dolendum quod Christiani, rudes plerumque ac illiterati, de summa rerum ac divina majestate aliquid certi decernere audeant, 242. Hinc nulla Providentia mundum regi idem arguit, concluditque satius esse antiquis religionibus adhærere, 242. Concludit Cæcilius in Octavio non de rebus dubiis temere pronuntiandum, 273. Non disputantis auctoritas, sed disputationis ipsius veritas est spectanda, 279. — De religione generatim spectata, VI, 366, et VII, 1011.

Religio Christiana. — Ostenditur Christianam religionem fultam esse sacris Veteris Testamenti scriptis, I, 781. — Ab ipso Christo apostolos, ab apostolis Ecclesias sanam disciplinam posteris transferendam accepisse, nec aliunde ullam esse accipiendam, II, 31. Veram Ecclesiæ doctrinam quia unam, 40. Illud verum et divinum quod prius traditum, 41. Firmum esse veræ Ecclesiæ testimonium continuam ab apostolis episcoporum successionem, 44. Veram esse disciplinam nostram quæ ab apostolis utique non damnatur, imo defenditur, 45. Ad inveniendam veritatem consulendas esse Ecclesias apostolicas, ac præ omnibus felicem illam Ecclesiam, cui totam doctrinam apostoli cum sanguine profuderunt, 48. Veræ doctrinæ indicia, 55. Argumentum libri ad senatorem, ex Christiana religione ad idolorum servitutem conversum per Jacobum Pamelium, 1105. Juxta Cæcilium in Oct. Christianorum religio stulta : hominem siquidem crucifixum, ipsumque hujus supplicii instrumentum venerantur. Asini caput colere, ipsamque parentis sui naturam adorare dicuntur. De cæde infantis et sanguine initiantur, ac per impudentes tenebras, incerta sorte omnes permiscentur, 260. Quidquid colunt, magnopere occultare nituntur : nullas aras habent, templa nulla, nulla nota simulacra. Deus illorum, sicuti et Judæorum, unicus esse fertur : quem cum nec videre nec ostendere queant, illum nihilominus molestum, inquietum et præpostere curiosum arbitrantur, 263. Futurum quoque asserunt totius mundi incendium ; ac post corporum nostrorum resurrectionem, justis beatissimæ vitæ, injustis maximarum pœnarum æternitatem repromittunt, 266. Concludit tandem Cæcilius repudiandam religionem novam, 273. — Ethnicorum adversus Christianæ religionis veritatem argumenta examinantur, V, 420. — De institutione Christianæ religionis, VI, 750 *et seqq.* — Expenduntur argumenta quibus Lactantius solam religionem Christianam veram esse demonstrat, VII, 1022, 1055. Quomodo Lactantius veritatem Christianæ, religionis asserat et confirmet ex veris Christi miraculis, quæ a sacris nostris aliisque vatibus prædicta fuerant, 1044. — Selecta Theodosii de religione decreta, XIII, 521. — De fide Christianorum quinque libros scripsit S. Ambrosius, XVI, 523. — De doctrina Christiana S. Augustini libri IV, XXIV, 15. — De vera religione S. Augustini liber unus, XXXIV, 121. — De quibusdam religionis Christianæ dogmatibus in S. Augustini opere cui titulus : De diversis quæstionibus LXXXIII liber unus XL, 14. De octo Dulcitii quæstionibus liber unus, 148. De diversis quæstionibus ad Simplicianum libri duo, 101. S. Augustini liber sententiarum XXI, 725. Dialogus quæstionum LXV, 733. Gennadii Massiliensis liber de ecclesiasticis dogmatibus, LVIII, 979. — Taionis sententiarum libri quinque, LXXX, 931-989. — S. Isidori Hispalensis sententiarum libri tres, LXXXIII, 537-736. — Sancti doctoris testimonia divinæ Scripturæ et Patrum, LXXXIII, 1203-1217. S. Isidori de ecclesiasticis dogmatibus 1227. — Reginonis Prumiensis de ecclesiasticis disciplinis et religione Christiana, CXXXII, 175. — Petri Alphonsi dialogi, CLVII, 531. — Disputatio Judæi cum Christiano auctore Gisleberto abbate Westmonasteriensi, CLIX, 342. — Roberti Pulli sententiarum libri octo, CLXXXVI, 639. — Petri Pictaviensis sententiarum libri quinque CCXI, 783-1276.

Religio pagana. — Quibus argumentis Tertullianus demonstret falsam esse gentilium religionem ac falsos omnes illorum deos, I, 1094, 1102, 1113. De gentilium templis et sacrificiis, 1138. — Quælibet natio, ac Romani postmodum numina sua ita coluere, ut eorum cultu supremum totius orbis terræ imperium fuerint assecuti, III, 250. Auspicia et auguria Romana pœnitenter omissa, observata feliciter, 253. Minime ferenda Theodori, Diagoræ, ac Protagoræ impia temeritas, qui deorum religionem vel penitus tollere vel saltem infirmare voluere. At multo minus justa divina defensorem ferri debet latebrosa et lucifugax Christianorum natio qui deos despiciunt, 256. Evidenter ostenditur insulsum inepteque semper fuisse cultum deorum, dum mortalium antiquissimi suos reges, duces inclytos, artiumque inventores, ob præclara illorum facinora non secus ac deos venerati sunt, 297, 301, 5.0, 555, 566. Idque confirmat Octavius Evemeri, Prodici, Persæi et Alexandri Magni auctoritate quibus deorum patria, dies natales, sepultura recensentur. Exponit præterea deorum tristes exitus, fata et funera. Ad hæc ineptias ridiculasque nugas ridet, quas de aliorum deorum forma, figura et factis ethnici venditant 299, 5.., 5.2, 5.., 5.., 577, 5.2, 5... Brevi inductione demonstrat Octavius quantum in celebrandis quorumdam deorum mysteriis ridiculi, obsceni crudelesque ritus observarentur, 312, 508, 511, 631, 635, 638, 642. Ostendit Octavius a Cæcilio perperam jactitari Romanos qui totius orbis imperio potiti fuerint, hujusmodi superstitionibus rite observatis, 315, 5.., 592, 595, 600, 602. Religionis paganæ dæmones sunt auctores et actores, 615, 61., 622, 625. — Gentilium in Christianos odium excitant, III, 323. — S. Cypriani liber de idolorum vanitate, IV, 565, 1091. De Cypriani libro de idolorum vanitate, 1011, 1091. De origine idololatriæ, 1024 ; VI, 253 et seqq. — Quibus argumentis Arnobius religionem paganam falsam esse demonstrat, V, 4.., 516, 524, 551, 56., 578, 590, 596. De templis gentilium, 609. De deorum simulacris et imaginibus, 616. De gentilium sacrificiis, 633, 651. — Religionem paganam falsam esse probatur ex origine, vita et factis deorum, VI, 156, 160, 165, 184, 186, 190, 192, 201, 209, 215, 230. — De errore eorum qui simulacra venerantur, VIII, 407. — De errore profanarum religionum tractatus S. Eusebii Vercellensis, capita XXX complectens, XII, 981. — Religionem paganam probat S. Augustinus, in Civitate Dei, homini multum nocere, XLI, 47, 111. — Prudentii carmen libri duo contra Symmachum, LX, 111, 117.

REMBERTUS (S.), Hamburgensis episcopus. — Vita S. Remberti, CXXVI, 991. Vita S. Anscharii, 1009.

REMIGIUS (S.), Remensis. — Notitia, LXV, 961. Opuscula, 963. Epistolæ, 963-968. S. Remigii testamentum, 969. Hincmari Rhemensis vita S. Remigii, CXXV, 1129. Encomium ejusdem S. Remigii, 1187.

REMIGIUS, Curiensis episcopus. — Notitia historica CII, 1093. Remigii canones pro sua diœcesi, 1093.

REMIGIUS (S.), Lugdunensis episcopus. — Notitia historica, CXXI, 985. De tribus epistolis liber, *ibid.* De generali per Adam damnatione, 1067. De tenenda Scripturæ veritate, 1083.

REMIGIUS Autissiodorensis. — Notitia historica in Remigium, CXXXI, 48. Commentarius in Genesim, 52. Enarrationes in Psalmos, 133. Tractatus de dedicatione ecclesiæ, 845. Homiliæ duodecim in Evang. Matthæi, 865. Appendix : epistolæ duæ Remigii ad D. episcopum Verdunensem, 963.

RENALLUS, magister sedis Barcinonensis. — Versus excerpti de libro Renalli magistri Barcinonensis Gerundensis de corpore Christi, CXLVII, 600.

RESURRECTIO. — De resurrectione, I, 891. — De resurrectione carnis, II, 791. — Constat Deum posse hominem quem ex nihilo finxit, ex morte excitare ad vitam, Resurrectionem autem futuram omnis natura meditatur, III, 344. Excutiuntur argumenta contra resurrectionem, 462, 364. — De resurrectione mortuorum, carmen S. Cypriani ad Felicem, IV, 1025. — S. Zenonis tractatus de resurrectione, XI, 369. — De fide resurrectionis, XVI, 1315. — Si corpora reformentur in resurrectione, XX, 1091. De neglectis et a bestiis devoratis, 1092. Quibus scripturis repromissa sit resurrectio, 1163. — De resurrectione, S. Augustini epistolæ, 102, 205, XXXIII. — S. Augustini de resurrectione mortuorum duo sermones, XXXIX, 1599, 1611. — S. Juliani Toletani episcopi Prognosticon liber tertius de ipsa resurrectione XCVI, 497.

REVELATIO. — Dissertatio ad S. Cypriani epistolam octavam, auctore Dodwello, de visionibus, utque visionum suarum fidem comprobarint veteres, V, 9. — S. Valerius de Maximo monacho qui Valerio visionem propriam retulit de paradisi amœnitate et de lamentis barathri, LXXXVII, 431. Ejusdem S. Valerii de Bonello monacho cui revelatio inferni facta est et se apud Legionensem civitatem ad sanctorum martyrum corpora retrusit, ac ibidem dum hæc Valerius scriberet permanebat, 433. De cœlesti revelatione facta Boldario qui S. Fructuoso in opere lapideo deserviebat, et adhuc in vivis erat, 435. — Revelatio Stephani II papæ, LXXXIX, 1022. — Excerpta libri Revelationum quas Andradus Modicus scripsit, CXV, 23. — Expositio visionum SS. martyrum Mariani et

ORDO INDICUM QUI IN HOC TOMO CONTINENTUR.

FINIS TOMI DUCENTESIMI VICESIMI PRIMI, INDICUM QUARTI.

Sancti-Amandi (Cher). — Ex typis DESTENAY.